

SANGLAUDOS SKATINIMO VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA UŽ 2014 M.

TURINYS

1. IDENTIFIKAVIMO INFORMACIJA	1
2. VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO APŽVALGA	1
2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė.....	2
2.2. Informacija apie Bendrijos teisės aktų laikymąsi	25
2.3. Svarbios problemos, su kuriomis buvo susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti	28
2.4. Veiksmų programos įgyvendinimo aplinkybių pokyčiai.....	29
2.5. Esminis pakeitimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 57 straipsnį	38
2.6. Suderinamumas su kitomis priemonėmis	38
2.7. Stebėseną ir vertinimas	41
2.8. Nacionalinis veiklos rezervas	52
3. ĮGYVENDINIMAS PAGAL PRIORITETUS	53
3.1. 1 prioritetas „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“	53
3.2. 2 prioritetas „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“	98
3.3. 3 prioritetas „Aplinka ir darnus vystymasis“	132
3.4. 4 prioritetas „Techninė parama Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimui“	164
4. ERPF/SF PROGRAMŲ DIDELĖS APIMTIES PROJEKTAI.....	173
5. ERPF/SF PROGRAMŲ APLINKOS PROJEKTAI, KURIŲ BENDROS INVESTICIJŲ IŠLAIDOS YRA 25 MLN. EURŲ AR DAUGIAU IR YRA 50 MLN. EURŲ AR MAŽIAU	179
6. TECHNINĖ PARAMA	184
7. INFORMAVIMAS IR VIEŠINIMAS.....	185

1. IDENTIFIKAVIMO INFORMACIJA

VEIKSMŲ PROGRAMA	Konvergencijos tikslas
	Lietuvos Respublika
	2007–2013 m.
	CCI2007LT161PO001
	SANGLAUDOS SKATINIMO VEIKSMŲ PROGRAMA
METINĖ ĮGYVENDINIMO ATASKAITA	2014 m.
	2015 m. birželio 18 d. ⁴

2. VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO APŽVALGA

Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimo ataskaita už 2014 m. (toliau – ataskaita) yra parengta vadovaujantis 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantis Reglamentą (EB) N. 1260/1999 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25–78) (toliau – Reglamentas 1083/2006) ir 2006 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006, nustatančio Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, ir Europos Parlamento bei Tarybos reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo, įgyvendinimo taisyklės (OL L 371, 2006 12 27, p. 1–159) (toliau – Reglamentas 1828/2006) nuostatomis.

Ataskaitos tikslas – apžvelgti Sanglaudos skatinimo veiksmų programos (toliau – SSVP) įgyvendinimo pažangą, išreikštą fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimais, atlikti rezultatų pasiekimo analizę, įvertinti, ar SSVP nustatyti tikslai išliko nepakitę ir bus pasiekti.

Ataskaitoje informacija yra pateikiama ir analizuojama keliais pjūviais:

- bendra SSVP įgyvendinimo pažanga, kuri apima fizinių ir finansinių rodiklių pasiekimų analizę, taip pat socio-ekonominę analizę, suderinamumą su kitomis programomis (Europos Sąjungos (toliau – ES) Baltijos jūros regiono strategija, Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai ir kt.) bei kitų finansinių instrumentų panaudojimą (JESSICA);
- detali kiekvieno prioriteto įgyvendinimo pažanga;
- didelės apimties projektų įgyvendinimas;
- techninės paramos lėšų, skirtų SSVP įgyvendinimui, panaudojimas;
- atliktų vertinimų išvados ir rekomendacijos;
- informavimo ir viešinimo veiklų įgyvendinimas.

⁴ Stebėsenos komiteto pritarimo data.

2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Šioje dalyje pateikiama informacija apie SSVP tikslų pasiekimą remiantis pagrindinių rodiklių pasiekimais ir finansinę pažangą siekiant SSVP tikslų.

2.1.1. Fizinė pažanga

SSVP įgyvendinimas tiesiogiai prisideda prie ES vykdomos Sanglaudos politikos. Sėkmingas SSVP įgyvendinimas, išreikštas fizinių rodiklių pasiekimais, tiesiogiai atspindi Sanglaudos politikos tikslų pasiekimo lygį. 1 lentelėje yra pateikiama informacija apie pagrindinių rodiklių pasiekimų pažangą įgyvendinant SSVP. Pateikti pagrindiniai rodikliai atitinka 2009 m. Europos Komisijos (toliau – EK) darbo dokumento Nr. 7 „Metodinės gairės dėl vertinimo metodų: atsiskaitymas už Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo pagrindinius rodiklius“ 1 priede pateiktus rodiklius, jų matavimo vienetus bei apibrėžimus⁵. Informacija apie SSVP įgyvendinimo stebėsenos rodiklių pasiekimus, kurie neatitinka darbo dokumente pateiktų rodiklių, pateikiama ataskaitos 3 dalyje „Įgyvendinimas pagal prioritetus“.

1 lentelė. Pagrindinių rodiklių pasiekimai įgyvendinant SSVP.

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso ⁶
(1) Sukurtų darbo vietų skaičius ⁷	Pasiekimas	0	0	0	16	85,83	460,99	588,49	813,75	NA	813,75
	Tikslas										780
	Pradinis taškas ⁸	0									
(10) Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų) ⁹	Pasiekimas	9,45	20,36	24,27	29,00	63,73	98,23	102,35	111,84	NA	111,84
	Tikslas										100
	Pradinis taškas	0									
(13) Transporto projektų skaičius ¹⁰	Pasiekimas					1	6	12	12	NA	12

⁵ EK darbo dokumentą Nr. 7 galima rasti šiuo adresu: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd7_indicators_en.pdf

⁶ Stulpelyje „Iš viso“ pasiekimo skiltyje nurodoma rodiklio pasiekimo reikšmė, apskaičiuota kaupiamuoju būdu iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos, tačiau neįskaičiuojant pradinės situacijos reikšmių. Tuo tarpu stulpelyje „Iš viso“ tikslo skiltyje nurodoma iki 2015 m. SSVP suplanuota pasiekti rodiklio reikšmė.

⁷ Šis rodiklis apima 6, 9 ir 35 rodiklius. Kadangi įgyvendinant SSVP yra siekiamas tik 35 rodiklis, todėl šių rodiklių duomenys sutampa.

⁸ Prie pradinio taško nurodoma SSVP nustatyta pradinės situacijos reikšmė programavimo periodo pradžioje. Jeigu SSVP pradinė reikšmė nebuvo pateikta, nurodoma atlikus vertinimą nustatyta pradinės situacijos reikšmė ir pateikiama prie atitinkamų metų informacijos

⁹ Pasiekimo reikšmė yra nurodyta pagal 1 prioriteto 3 uždavinių pasiekimus.

¹⁰ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius pagal VP3-3.3-SM-01-V priemonę „Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra“.

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso ⁶
	Tikslas										NA
	Pradinis taškas	0									
(23) Atsinaujinančios energijos projektų skaičius ¹¹	Pasiekimas	0	0	12	15	15	33	51	51	NA	51
	Tikslas										NA
	Pradinis taškas	0									
	Pasiekimas	0	0	0	26,50	39,39	172,66	191,16	336,94	NA	336,94
(24) Atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumų padidėjimas ¹²	Tikslas										NA ¹³
	Pradinis taškas	0									
(26) Papildomai aptarnauti gyventojai, įgyvendinus vandens nuotekų projektus ¹⁴	Pasiekimas	0	0	1062	4561	13584	47338	63214	78478	NA	78478
	Tikslas										NA ¹⁵
	Pradinis taškas	0									
	Pasiekimas	0	0	4	24	28	28	29	29	NA	29
(27) Atliekų tvarkymo projektų skaičius ¹⁶	Tikslas										NA
	Pradinis taškas	0									
(28) Oro kokybės gerinimo projektų skaičius ¹⁷	Pasiekimas	0	0	0	0	1	6	12	12	NA	12
	Tikslas										NA
	Pradinis taškas	0									
	Pasiekimas	0	0	11	12	21	34	39	39	NA	39

¹¹ Nurodomas projektų skaičius pagal projekto finansavimo ir administravimo sutarčių skaičių pagal VP3-3.4-ŪM-02-K priemonę „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“.

¹² Nurodomi VP3-3.4-ŪM-02-K priemonės papildomo (nacionalinio) rezultato rodiklio „Energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomasę, galios padidėjimas“ pasiekimai (MW).

¹³ Tikslas nėra nurodytas SSVP, tačiau SSVP priede suplanuota 190,50 MW.

¹⁴ Nurodomi VP3-3.1-AM-01-V priemonės papildomo produkto rodiklio „Gyventojai, prisijungę prie įrengtų naujų nuotekų surinkimo tinklų“ pasiekimai.

¹⁵ Tikslas nėra nurodytas SSVP, tačiau SSVP priede suplanuota 145000 gyventojų.

¹⁶ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius pagal VP3-3.2-AM-01-V priemonę „Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“.

¹⁷ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius pagal VP3-3.3-SM-01-V priemonę „Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra“.

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso ⁶
skaičius ¹⁸	Tikslas										NA
	Pradinis taškas	0									
(34) Turizmo projektų skaičius ¹⁹	Pasiekimas	0	0	15	154	193	231	291	289	NA	289
	Tikslas										250
	Pradinis taškas	0									
(35) Turizmo sektoriuje sukurtų darbo vietų skaičius ²⁰	Pasiekimas	0	0	0	16	85,83	460,99	588,49	813,75	NA	813,75
	Tikslas										780
	Pradinis taškas	0									
(36) Švietimo projektų skaičius ²¹	Pasiekimas	0	0	19	136	218	282	321	321	NA	321
	Tikslas										300
	Pradinis taškas	0									
(38) Sveikatos apsaugos projektų skaičius ²²	Pasiekimas	0	1	53	192	235	245	247	247	NA	247
	Tikslas										235
	Pradinis taškas	0									
(39) Projektų, užtikrinančių tvarią plėtrą ir gerinančių miestų patrauklumą, skaičius ²³	Pasiekimas	0	0	38	111	200	277	312	309	NA	309

¹⁸ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius pagal priemones: VP3-1.4-AM-07-V „Aplinkos monitoringo, kontrolės ir prevencijos stiprinimas“ (18), VP3-1.4-AM-01-V „Vandens apsaugos ir valdymo priemonių nustatymas“ (potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapių, potvynių rizikos valdymo planų parengimo projektai) (6) ir VP3-1.4-AM-02-V „Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga“ (invazinių rūšių plitimo stabdymo projektai) (15).

¹⁹ Pasiekimo reikšmė yra nurodyta pagal 1 prioriteto 3 uždavinio rodiklių pasiekimus. Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius.

²⁰ Pasiekimo reikšmė yra nurodyta pagal 1 prioriteto 3 uždavinio rodiklių pasiekimus.

²¹ Pasiekimo reikšmė yra nurodyta pagal 2 prioriteto 2 uždavinio rodiklių pasiekimus. Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius.

²² Pasiekimo reikšmė yra nurodyta pagal 2 prioriteto 1 uždavinio rodiklių pasiekimus. Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius.

²³ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius pagal 1 prioriteto 1 uždavinio rodiklių pasiekimus: „Regioninių ekonomikos augimo centrų integruotų urbanistinės plėtros projektų skaičius“ (75 projektai) ir „Probleminių teritorijų kompleksinių plėtros projektų skaičius“ (234 projektai).

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso ⁶
	Tikslas										274 ²⁴
	Pradinis taškas	0									

²⁴ Tikslas nustatytas SSVP 1 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimo stebėsenai; siektina reikšmė nurodoma susumavus produkto rodiklių siektinas reikšmes: „Regioninių ekonomikos augimo centrų integruotų urbanistinės plėtros projektų skaičius“ (siektina reikšmė 74 projektai) ir „Probleminių teritorijų kompleksinių plėtros projektų skaičius“ (siektina reikšmė 200 projektų).

2 lentelė. Pagrindinių rodiklių planuojamų ir pasiektų reikšmių santykis

Rodikliai	SSVP nustatyta pasiekti reikšmė	Nuo SSVP įgyvendinimo pradžios iki 2014.12.31 pasiekta reikšmė	Pasiekimo procentas
(1) Sukurtų darbo vietų skaičius	780	813,75	104,33 proc.
(10) Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)	100	111,84	111,84 proc.
(13) Transporto projektų skaičius	NA	12	NA
(23) Atsinaujinančios energijos projektų skaičius	NA	51	NA
(24) Atsinaujinančios energijos apsaugos pajėgumų padidėjimas (MW)	NA	336,94	NA
(26) Papildomai aptarnauti gyventojai, įgyvendinus vandens nuotekų projektus	NA	78478	NA
(27) Atliekų tvarkymo projektų skaičius	NA	29	NA
(28) Oro kokybės gerinimo projektų skaičius	NA	12	NA
(31) Rizikos prevencijos projektų skaičius	NA	39	NA
(34) Turizmo projektų skaičius	250	289	115,60 proc.
(35) Turizmo sektoriuje sukurtų darbo vietų skaičius	780	813,75	104,33 proc.
(36) Švietimo projektų skaičius	300	321	107,00 proc.
(38) Sveikatos apsaugos projektų skaičius	235	247	104,68 proc.
(39) Projektų, užtikrinančių tvarią plėtrą ir gerinančių miestų patrauklumą, skaičius	274	309	112,77 proc.

- **(1) Sukurtų darbo vietų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos sukurta 813,75 darbo vietų. Šis rodiklis apima Darbo dokumento Nr. 7 priede Nr. 1 nurodytus 6, 9 ir 35 rodiklius. Kadangi įgyvendinant SSVP yra siekiamas tik 35 rodiklis, todėl šių rodiklių duomenys sutampa. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad įgyvendinant 2 prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ 3 uždavinio ir 4 uždavinio uždavinių lėšomis finansuojamus projektus, taip pat buvo sukurta 477 darbo vietų.
- **(10) Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų).** Iki 2014 m. pabaigos pritraukta 111,84 mln. eurų privačių investicijų, vykdant 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ lėšomis finansuojamus projektus. Pasiekimai skaičiuojami naudojant SSVP nustatytą pasiekti rodiklį, skirtą Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamo 1 prioriteto 3 uždavinio „Skatinti atvykstantį ir vietos turizmą, tinkamai išnaudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą bei sukuriant palankesnes sąlygas aktyviam poilsiui“ įgyvendinimo stebėsenai. Pasiekta reikšmė sudaro 111,84 proc. nuo SSVP nustatytos pasiekti rodiklio

reikšmės (100 mln. eurų). Didžiąja dalimi privatus finansavimas yra suprantamas kaip projekto vykdytojo nuosavas įnašas ir tinkamas ir netinkamas projekto išlaidas. Detalesnė informacija apie turizmo sektoriuje pritrauktas privačias investicijas pateikiama Ataskaitos 3.1.2 dalyje.

- **(13) Transporto projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašyta 12 transporto projekto finansavimo ir administravimo sutarčių, įgyvendinant Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos administruojamą, valstybės planavimo būdu įgyvendinamą priemonę „Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra“. Ši priemonė finansuojama 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ 3 uždavinio „Oro kokybės gerinimas“ lėšomis. Detalesnę informaciją apie įgyvendinant šiuos projektus pasiektą pažangą žr. Ataskaitos 3.3.2 dalyje.
- **(23) Atsinaujinančios energijos projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašyta 51 atsinaujinančios energijos projektų finansavimo ir administravimo sutartis. Šie projektai vykdomi pagal 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ 4 uždavinio „Padidinti energijos gamybos ir vartojimo efektyvumą bei atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą“ lėšomis finansuojamą ir konkurso būdu įgyvendinamą priemonę „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“, administruojamą Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos. Detalesnę informaciją apie įgyvendinant šiuos projektus pasiektą pažangą žr. Ataskaitos 3.3.3 dalyje.
- **(24) Atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumų padidėjimas.** Iki 2014 m. pabaigos buvo sukurta 336,94 MW atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumų. Pasiekimai skaičiuojami naudojant SSVP priede nustatytą papildomą rodiklį „Energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomase, galios padidėjimas (MW)“, skirtą Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamos priemonės „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ įgyvendinimo stebėsenai (projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuota pasiekti 632,81 MW). Ši priemonė įgyvendinama konkurso būdu pagal 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ 4 uždavinį „Padidinti energijos gamybos ir vartojimo efektyvumą bei atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą“. Detalesnę informaciją apie pasiektą pažangą didinant atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumus žr. Ataskaitos 3.3.3 dalyje.
- **(26) Papildomai aptarnauti gyventojai, įgyvendinus vandens nuotekų projektus.** Iki 2014 m. pabaigos buvo aptarnauti 78478 gyventojai, įgyvendinus vandens nuotekų projektus. Pasiekimai skaičiuojami naudojant SSVP priede nustatytą papildomą rodiklį „Gyventojai, prisijungę prie įrengtų naujų nuotekų surinkimo tinklų“, kuris yra skirtas valstybės planavimo būdu įgyvendinamos priemonės „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra“ stebėsenai (projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuota pasiekti 163639). Ši priemonė finansuojama 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ 1 uždavinio „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra“ lėšomis. Detalesnę informaciją apie uždavinio įgyvendinimo pažangą žr. Ataskaitos 3.3.1 dalyje.

Pasiekimai skaičiuojami projekto vykdytojo nurodytą būstų, prijungtų prie naujai įrengtų nuotekų surinkimo tinklų, skaičių dauginant iš naujausių Lietuvos statistikos departamento oficialiai skelbiamų duomenų apie savivaldybės teritorijoje esantį gyventojų ir būstų skaičiaus santykį.

- **(27) Atliekų tvarkymo projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 29 atliekų tvarkymo projektų finansavimo ir administravimo sutartys, įgyvendinant Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamą, valstybės planavimo būdu

įgyvendinamą priemonę „Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“. Ši priemonė finansuojama 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ 2 uždavinio „Šiuolaikiškas atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ lėšomis. Detalesnę informaciją apie uždavinio įgyvendinimo pažangą žr. Ataskaitos 3.3.1 dalyje.

- **(28) Oro kokybės gerinimo projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašyta 12 oro kokybės gerinimo projektų finansavimo ir administravimo sutarčių, įgyvendinant Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos administruojamą, valstybės planavimo būdu įgyvendinamą priemonę „Kompleksinė ekologiško viešojo transporto plėtra“, pagal kurią įsigyti ekologiškos viešojo transporto priemonės, rekonstruotos gatvių dalys, skirtos viešojo transporto judėjimui ir kt. Ši priemonė finansuojama 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ 3 uždavinio „Oro kokybės gerinimas“ lėšomis. Detalesnę informaciją apie įgyvendinant šiuos projektus pasiektą pažangą žr. Ataskaitos 3.3.2 dalyje.
- **(31) Rizikos prevencijos projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 39 rizikos prevencijos projektų finansavimo ir administravimo sutartys, įgyvendinant Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamas priemones: „Aplinkos monitoringo, kontrolės ir prevencijos stiprinimas“, „Vandens apsaugos ir valdymo priemonių nustatymas“ (potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapių, potvynių rizikos valdymo planų parengimo projektai) ir „Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga“ (invazinių rūšių plitimo stabdymo projektai). Šios priemonės finansuojamos 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ 4 uždavinio „Skatinti gamtos išteklių (visų pirma vandens išteklių bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės) išsaugojimą, sudarant sąlygas efektyviam jų pritaikymui gyventojų ir ūkio reikmėms“ lėšomis. Detalesnę informaciją apie įgyvendinant šiuos projektus pasiektą pažangą žr. Ataskaitos 3.1.3 dalyje.
- **(34) Turizmo projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 289 turizmo projektų finansavimo ir administravimo sutartys, įgyvendinant Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamą 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ 3 uždavinį „Skatinti atvykstamąjį ir vietos turizmą, tinkamai išnaudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą bei sukuriant palankesnes sąlygas aktyviam poilsiui“. Lyginant su praėjusiais metais, pasiekta reikšmė sumažėjo 2 projektais, nes buvo nutrauktos 2 projektų finansavimo ir administravimo sutartys. Rodiklio pasiekimai skaičiuojami pagal SSVP nustatytą rodiklį, kurio siektina reikšmė 250 projektų. Detalesnę informaciją apie įgyvendinant šiuos projektus pasiektą pažangą žr. Ataskaitos 3.1.2 dalyje.
- **(35) Turizmo sektoriuje sukurtų darbo vietų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos įgyvendinant turizmo projektus buvo sukurta 813,75 darbo vietų (iš kurių 287,25 vyrams ir 526,50 moterims). Pasiekimai skaičiuojami naudojant SSVP nustatytą pasiekti rodiklį, skirtą Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamo 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ 3 uždavinio „Skatinti atvykstamąjį ir vietos turizmą, tinkamai išnaudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą bei sukuriant palankesnes sąlygas aktyviam poilsiui“ įgyvendinimo stebėsenai. Lyginant su SSVP nustatyta pasiekti rodiklio reikšme (780 darbo vietų, iš kurių 330 vyrams ir 450 moterims), pasiekta reikšmė sudaro 104,33 proc. Taigi atsižvelgiant į faktinius pasiekimus, SSVP nustatytas tikslas jau yra pasiektas. Tačiau iki laikotarpio pabaigos jis dar gerokai išaugs, nes projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuota sukurti 1277 naujas darbo vietas (579,50 vyrams ir 697,50 moterims). Įgyvendinant turizmo projektus skaičiuojamos darbo vietos, sukurtos tiesiogiai projektų veiklų įgyvendinimo metu ir išsaugotos mažiausiai 6 mėnesius po

projektų užbaigimo. Detalesnė informacija apie turizmo sektoriuje sukurtas darbo vietas žr. Ataskaitos 3.1.2 dalyje.

- **(36) Švietimo projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 321 švietimo projektų finansavimo ir administravimo sutartys, įgyvendinant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamą 2 prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ 2 uždavinį „Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinat visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje“. Rodiklio pasiekimai skaičiuojami pagal SSVP nustatytą rodiklį, kurio siektina reikšmė 300 projektų. Detalesnė informacija apie pasiektą pažangą įgyvendinant švietimo projektus žr. Ataskaitos 3.2.2 dalyje.
- **(38) Sveikatos apsaugos projektų skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 247 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamą 2 prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ 1 uždavinį „Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas“. Rodiklio pasiekimai skaičiuojami pagal SSVP nustatytą rodiklį, kurio siektina reikšmė 235 projektai. Detalesnė informacija apie pasiektą pažangą įgyvendinant sveikatos apsaugos projektus žr. Ataskaitos 3.2.1 dalyje.
- **(39) Projektų, užtikrinančių tvarią plėtrą ir gerinančių miestų patrauklumą, skaičius.** Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 309 projektų, užtikrinančių tvarią plėtrą ir gerinančių miestų patrauklumą, finansavimo ir administravimo sutartys, įgyvendinant Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamą 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ 1 uždavinį „Sumažinti pagrindinių ir likusių šalies miestų gyvenimo aplinkos ir kokybės skirtumus, ypatingą dėmesį skiriant būsto sąlygų pagerinimui probleminėse vietovėse“. Rodiklio pasiekimai skaičiuojami pagal SSVP nustatytus rodiklius: „Regioninių ekonomikos augimo centrų integruotų urbanistinės plėtros projektų skaičius“ (siektina reikšmė 74 projektai, pasiekta 75 projektai) ir „Probleminių teritorijų kompleksinių plėtros projektų skaičius“ (siektina reikšmė 200 projektų, pasiekta 234 projektai). Detalesnė informacija apie pasiektą pažangą įgyvendinant šiuos projektus žr. Ataskaitos 3.1.1 dalyje.

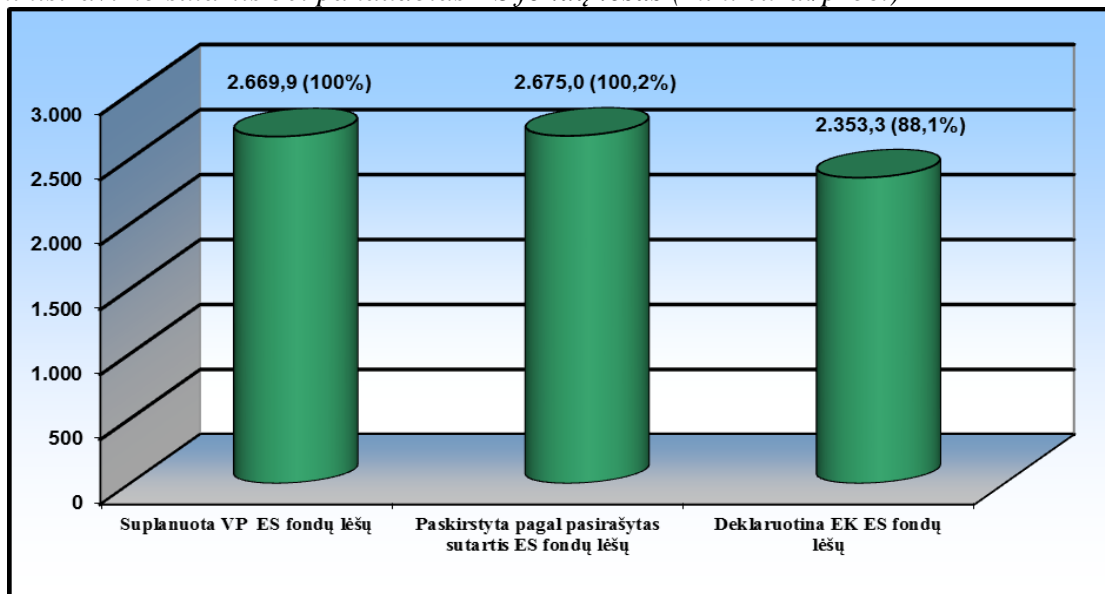
2.1.2. Finansinė pažanga

SSVP įgyvendinimo finansinė informacija pateikiama kaupiamuoju būdu pagal SSVP įgyvendinimo prioritetus kaupiamuoju būdu nuo programavimo laikotarpio pradžios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos (2014 m. gruodžio 31 d.).

3 lentelė. Informacija apie SSVP finansinę pažangą (eurai)

	Bendras SSVP finansavimas (ES ir nacionalinis)	ES įnašo (viešojo ar bendrojo) apskaičiavimo pagrindas	Bendra paramos gavėjų sumokėta finansavimo reikalavimus atitinkančiųjų patvirtintųjų išlaidų suma	Atitinkamas viešasis įnašas	Įgyvendinimas (proc.)
	a	b	c	d	e=c/a (jei bendros išlaidos) arba d/a (jei viešosios išlaidos)
1 prioritetas: „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“	1.015.920.027,00	bendrojo	1.002.976.984,94	935.014.613,59	98,73 proc.
2 prioritetas: „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“	752.643.066,00	bendrojo	663.882.586,94	661.721.492,45	88,21 proc.
3 prioritetas: „Aplinka ir darnus vystymasis“	1.337.263.826,00	bendrojo	1.278.123.969,83	1.131.635.193,90	95,58 proc.
4 prioritetas: „Techninė parama Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimui“	35.290.504,00	viešojo	31.693.025,32	31.693.025,32	89,81 proc.
Iš viso:	3.141.117.423,00		2.976.676.567,03	2.760.064.325,26	-

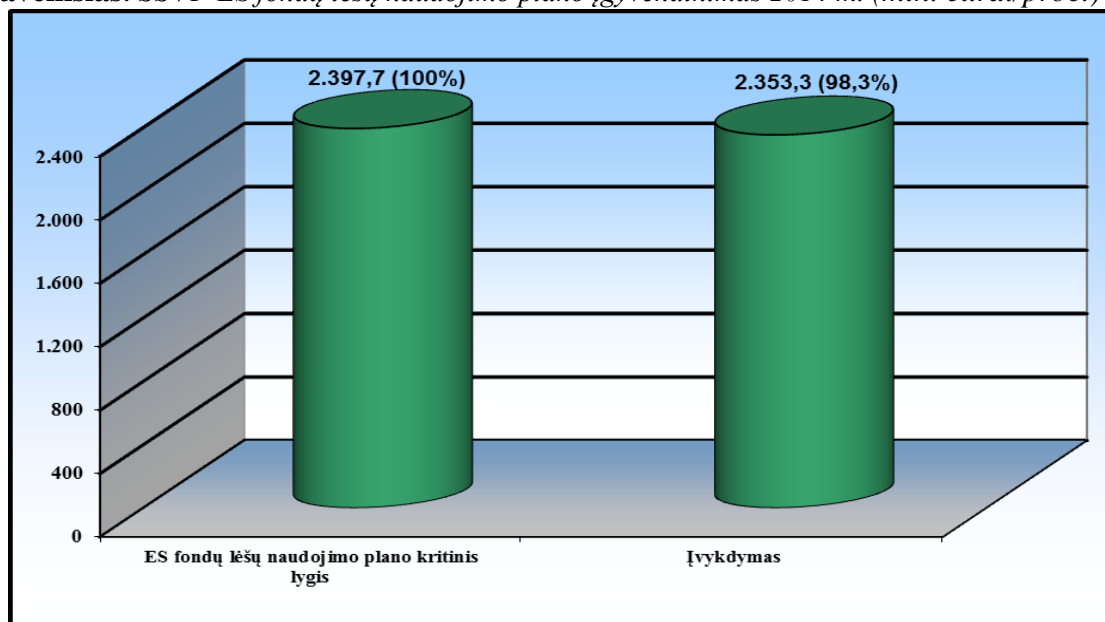
1 paveikslas. SSVP įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

2007–2013 m. programavimo laikotarpiui SSVP įgyvendinti iš viso buvo numatyta 3.141.117.423,00 eurų (iš jų – 2.669.949.809,00 eurų – ES fondų lėšų). Iki 2014 m. pabaigos iš viso sudarytos 2749 projektų finansavimo ir administravimo sutartys (skaičiuojamos įgyvendinamų ir jau baigtų projektų sutartys), kurių bendra vertė – 3.459.677.607,76 eurų (iš jų – 2.675.016.163,04 eurų – ES fondų lėšų). 2014 m. įgyvendinant SSVP buvo panaudota 2.976.676.567,03 eurų lėšų (iš jų – 2.353.283.238,70 eurų – ES fondų lėšų) (deklaruočių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma).

Informacija apie SSVP įgyvendinimą pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas lėšas pateikiama 1 paveiksle.

2 paveikslas. SSVP ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurai/proc.)

Dar 2009 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino ES fondų lėšų naudojimo planą 2008–2015 m., kuriame pagal veiksmų programas, veiksmų programų prioritetus bei už veiksmų programų prioritetų įgyvendinimą atsakingus valstybės biudžeto asignavimų

valdytojus, nustatyta siektina (įvertinamos maksimalios institucijų galimybės panaudoti ES fondų lėšas) ir kritinė (yra minimalus leistinas ES fondų lėšų panaudojimo lygis atitinkamuose prioritetuose sudarytas siekiant išvengti N+2 taisyklės pažeidimo) pripažintų deklaruotomis ES fondų lėšų suma pagal metus ir kurio pagrindinis tikslas yra užtikrinti, kad 2007–2013 m. veiksmų programoms numatytos ES fondų lėšos nebūtų prarastos pagal 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 93 straipsnį. 2012 m. ES fondų lėšų naudojimo planas buvo iš esmės atnaujintas, atsižvelgiant į veiksmų programų įgyvendinimo eigą. Paskutinį kartą minėtas planas buvo keistas 2014 m. atsižvelgiant į 2007–2013 metų veiksmų programų ir jų priedų finansinių planų pakeitimus, kuriais ES fondų lėšos buvo perskirstytos tarp veiksmų programų prioritetų ir (arba) ministerijų. Jeigu ES lėšos nebuvo perskirstomos, tuose prioritetuose pakeitimai nebuvo atliekami.

Informacija apie ES fondų lėšų naudojimo plano įvykdymą 2014 m. pateikiama 2 paveiksle.

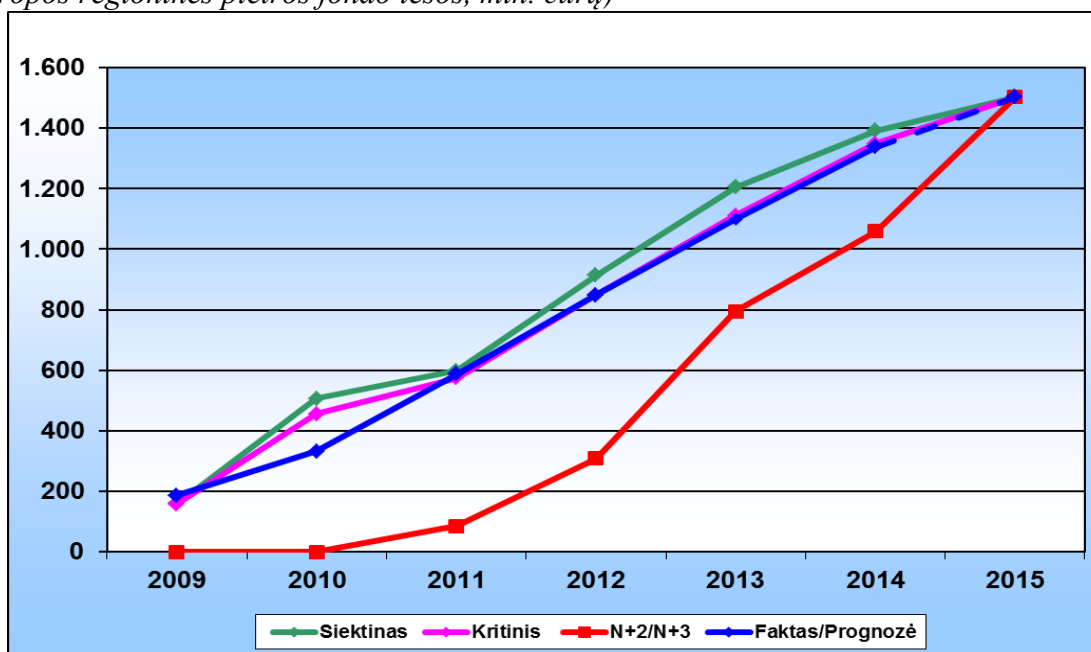
Vertinant bendrą ES fondų lėšų panaudojimą pagal SSVP, matyti kad 2014 m. planas beveik pasiektas 100 proc. Vertinant atskirų institucijų ES fondų lėšų naudojimo plano įvykdymą pažymėtina, kad minėtą planą 2014 m. daugiau nei 95 proc. įvykdė visos institucijos, keletas institucijų planą viršijo (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos *1 prioriteto 1 ir 2 uždavinio* ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 100,9 proc., Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos *1 prioriteto 1 uždavinio ir 4 uždavinio* ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 99,3 proc.; 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių – 95,6 proc., Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos *2 prioriteto 1 uždavinio* ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 100,2 proc., Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos *1 prioriteto 3 uždavinio* ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 97,3 proc.; 3 prioriteto 4 uždavinio – 99 proc., Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos *2 prioriteto 2 uždavinio* ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 99,9 proc., Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos *2 prioriteto 3 ir 4 uždavinio* ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 94,7 proc., Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 109 proc., o Lietuvos Respublikos finansų ministerijos *4 prioriteto 1 ir 2 uždavinio* ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 104,7 proc.).

Nors daugumos institucijų ES fondų lėšų naudojimo plano įvykdymo 2014 m. procentas yra aukštas ir kai kurių net viršija numatytus tikslus, kai kurių institucijų plano įvykdymą ne pilna apimtimi sąlygojo lėtesnė nei planuota projektų įgyvendinimo sparta (pavyzdžiui, dėl komplikuočių ir užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų, pretenzijų teikimo, užsitęsusių žemės sklypų/pastatų nuosavybės (patikėjimo, panaudos, nuomos) dokumentų rengimo, teisminių ginčų dėl viešųjų pirkimų sprendimų pagrįstumo, sunkumų registruojant valstybinius žemės sklypus, reikalingus projektų įgyvendinimui; nuosavo indėlio finansavimo užtikrinimo problemų; užsitęsusių teisminių ginčų dėl viešųjų pirkimų sprendimų pagrįstumo; nepakankamų projektus administruojančių darbuotojų administracinių gebėjimų, projektuotojų nekokybiškai parengtų statybos darbų techninių dokumentų, žemos parengtos techninės dokumentacijos kokybės, rangovų bankrotų, pažeidimų vykdant viešuosius pirkimus ir pan.).

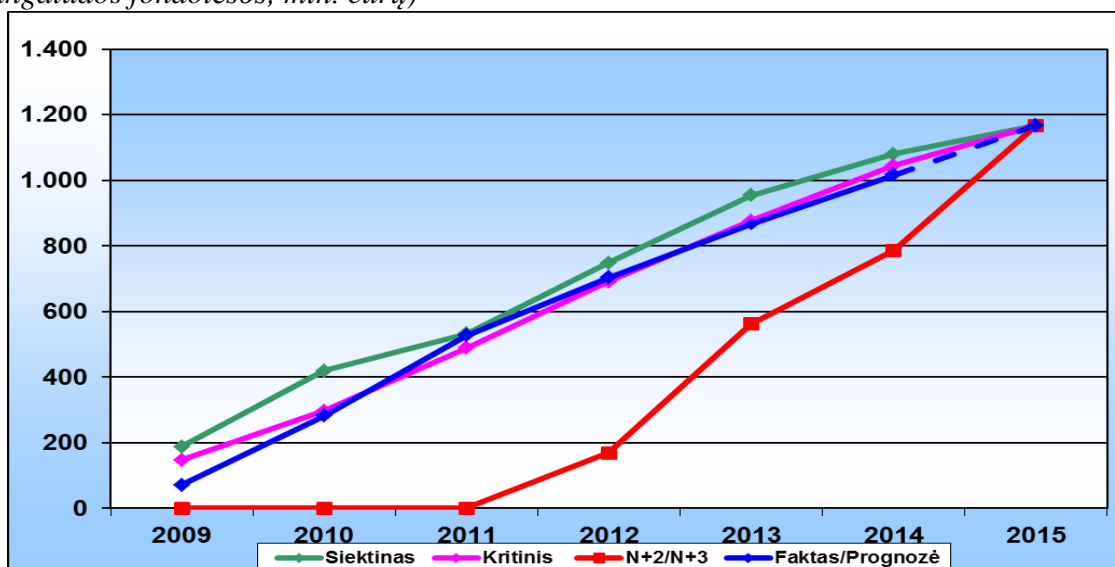
Siekiant spartinti lėšų panaudojimą reguliariai vykdyta prognozuojamo lėšų panaudojimo spartos stebėseną, kad nustačius galimus nukrypimus nuo panaudojimo planų, kuo anksčiau būtų identifikuotos problemos ir nedelsiant būtų imtasi priemonių šioms problemoms išspręsti. Buvo spartinami sprendimų dėl finansavimo skyrimo priėmimo, finansavimo ir administravimo sutarčių pasirašymo procesai, kartu su įgyvendinančiomis institucijomis organizuojami trišaliai susitikimai su projektų vykdytojais, kurie nesilaiko sutartyse nustatytų išpareigojimų dėl lėšų panaudojimo, kurių metu išsiaiškinamos projekto veiklų įgyvendinimo vėlavimo priežastys ir nustatomi tų priežasčių įveikimo veiksmų planai, suderintos kylandžių rizikų valdymo priemonės, taip pat, 2014 m. buvo siekiama užtikrinti, kad įtariamų pažeidimų tyrimai būtų įvykdyti per kuo trumpesnę laikotarpį. Siekiant išvengti

neatitikimų, pareiškėjams ir projektų vykdytojams buvo organizuojami viešųjų pirkimų, sutarčių administravimo, mokėjimų prašymų pildymo ir teikimo mokymai, teikiamos konsultacijos, organizuojami mokymai, kurių metu projektų vykdytojams yra akcentuojama į ką reikią atkreipti dėmesį priimant įsigytą įrangą, baldus ar atliktus darbus, pabrėžiama šių neatitikimų rizika ir pasekmės, identifikavimus lėšų nepanaudojimo riziką, svarstomi lėšų persikirstymo tarp priemonių klausimai.

3 paveikslas. SSVP ES fondų lėšų naudojimo plano ir N+2 taisyklės vykdymas 2009–2015 m. (Europos regioninės plėtros fondo lėšos, mln. eurų)

4 paveikslas. SSVP ES fondų lėšų naudojimo plano ir N+2 taisyklės vykdymas 2009–2015 m. (Sangaludos fondolėšos, mln. eurų)

Siekiant užtikrinti efektyvų ES fondų lėšų panaudojimą bei atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1083/2006 93 straipsnyje nustatytą automatiško įsipareigojimų panaikinimo taisyklę, planuojant SSVP prioritetų bei priemonių įgyvendinimą, daug dėmesio skiriama intensyviai ir tolygiai ES fondų lėšų panaudojimui užtikrinti. Lyginant su 2013 m., SSVP lėšų panaudojimo sparta tarp SSVP prioritetų 2014 m. buvo tolygi. Vertinant institucijų kritinių lėšų naudojimo planų vykdymą, pažymėtina, kad minėti planai 2014 m. buvo įvykdyti

ERPF – 99 proc., o SF daugiau nei 97 proc. Bendra SSVP ES fondų lėšų naudojimo plano kritinio lygio įgyvendinimo situacija 2009–2015 m. bei numatomas plano įgyvendinimas 2015 m. pateikiamas 3 ir 4 paveiksle, iš kurių matyti, kad SSVP ES fondų lėšų panaudojimo rodikliai užtikrino N+2 taisyklės reikalavimų įgyvendinimą. Numatoma panaudoti visas numatytas lėšas iki 2015 m. – finansavimo periodo pabaigos.

2.1.3. Informacija apie ES lėšų panaudojimą pagal Įgyvendinimo reglamento 1828/2006 II priedo C dalyje nurodytą pasiskirstymą

4 lentelėje pateikiami sudarytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių finansiniai duomenys (tik ES fondų lėšos) pagal šias kategorijas: prioritetinga sritis, finansavimo forma, teritorija, ekonominė veikla, vietovė.

4 lentelė. Informacija apie ES lėšų panaudojimą

Prioritetingos srities kodas	Finansavimo formos kodas	Teritorija	Ekonominės veiklos kodas	Vietovė	Skirto finansavimo ES lėšų suma (eurais)
41 Atsinaujinantys energijos šaltiniai: biomasės	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	08 Elektros, dujų, garo ir karšto vandens tiekimas	LT	12254999,95
		Miesto gyvenamoji vietovė	08 Elektros, dujų, garo ir karšto vandens tiekimas	LT	73861564,21
		Netaikytina	08 Elektros, dujų, garo ir karšto vandens tiekimas	LT	941265,06
43 Energijos efektyvumas, bendra gamyba, energijos valdymas	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	08 Elektros, dujų, garo ir karšto vandens tiekimas	LT	5279516,99
			17 Viešasis administravimas	LT	184544,99
			18 Švietimas	LT	38324073,88
			19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	5784680,92
			20 Socialinis darbas, bendruomenė, socialinės ir asmeninės paslaugos	LT	5263428,89
		Miesto gyvenamoji vietovė	08 Elektros, dujų, garo ir karšto vandens tiekimas	LT	2279887,87
			17 Viešasis administravimas	LT	4277257,48
			18 Švietimas	LT	139331953,93
			19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	52876962,78

			20 Socialinis darbas, bendruomenė, socialinės ir asmeninės paslaugos	LT	6984509,84
		Netaikytina	18 Švietimas	LT	6977055,15
			19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	1476829,61
			20 Socialinis darbas, bendruomenė, socialinės ir asmeninės paslaugos	LT	1121281,28
	02 Pagalba (paskolos, palūkanų subsidijos, garantijos)	Netaikytina	23 Netaikytina	LT	128842828,72
	04 Kitos finansavimo formos	Kaimo gyvenamoji vietovė	18 Švietimas	LT	43401,74
44 Buitinių ir pramoninių atliekų tvarkymas	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	11834856,63
		Miesto gyvenamoji vietovė	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	79596851,19
		Netaikytina	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	96949279,14
46 Vandens valymas (nuotekos)	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	09 Vandens rinkimas, valymas ir paskirstymas	LT	71613653,35
		Miesto gyvenamoji vietovė	09 Vandens rinkimas, valymas ir paskirstymas	LT	349464402,49
		Netaikytina	09 Vandens rinkimas, valymas ir paskirstymas	LT	146132004,73
50 Pramoninių vietovių ir užterštos žemės atkūrimas	01 Negražintina pagalba	Netaikytina	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	1751647,94
51 Biologinės įvairovės ir gamtos apsaugos skatinimas (įskaitant Natura 2000)	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	3410949,95
		Netaikytina	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	61298164,42

52 Švaraus miesto transporto skatinimas	01 Negražintina pagalba	Miesto gyvenamoji vietovė	11 Transportas	LT	21618476,14
54 Kitos priemonės, skirtos aplinkos išsaugojimui ir rizikos prevencijai	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	10645825,80
		Miesto gyvenamoji vietovė	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	34187220,56
		Netaikytina	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	72757958,45
	04 Kitos finansavimo formos	Miesto gyvenamoji vietovė	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	855852,22
55 Gamtos turto skatinimas	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	15370991,64
			21 Su aplinka susijusi veikla	LT	6324922,80
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	1264433,54
		Miesto gyvenamoji vietovė	16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	114967,88
			21 Su aplinka susijusi veikla	LT	17418614,88
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	13232609,88
		Netaikytina	21 Su aplinka susijusi veikla	LT	1126009,48
57 Kita pagalba, skirta tobulinti turizmo paslaugas	01 Negražintina pagalba	Miesto gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	1967443,83
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	4781890,25
		Netaikytina	17 Viešasis administravimas	LT	412840,49
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	5091082,26
	04 Kitos finansavimo formos	Kaimo gyvenamoji vietovė	14 Viešbučiai ir restoranai	LT	3370773,57
			16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	1392663,35
			18 Švietimas	LT	233645,31
			21 Su aplinka susijusi veikla	LT	1099647,66
22 Kitos nenurodytos paslaugos			LT	4695905,81	

		Miesto gyvenamoji vietovė	14 Viešbučiai ir restoranai	LT	15051071,51
			16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	3738529,54
			21 Su aplinka susijusi veikla	LT	5415637,46
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	21887307,96
		Netaikytina	14 Viešbučiai ir restoranai	LT	932032,14
			19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	2195046,63
			21 Su aplinka susijusi veikla	LT	639947,28
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	1195764,81
58 Kultūros paveldo apsauga ir išsaugojimas	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	13457989,80
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	6608055,84
		Miesto gyvenamoji vietovė	16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	26538209,74
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	21368437,27
		Netaikytina	16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	10820932,06
			22 Kitos nenurodytos paslaugos	LT	3844858,71
59 Kultūros infrastruktūros plėtra	01 Negražintina pagalba	Miesto gyvenamoji vietovė	16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	20077364,07
		Netaikytina	16 Nekilnojamojo turto, nuomos ir verslo paslaugos	LT	12145089,36
61 Miestų ir kaimo vietovių atgaivinimo integruoti projektai	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	11 Transportas	LT	601309,03
			15 Finansinis tarpininkavimas	LT	1034879,43
			17 Viešasis administravimas	LT	88954033,35
		Miesto gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	209825397,97
		Netaikytina	17 Viešasis administravimas	LT	6134763,90

75 Švietimo infrastruktūra	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	179164,70
			18 Švietimas	LT	32235618,15
		Miesto gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	210435,07
			18 Švietimas	LT	176841793,79
		Netaikytina	18 Švietimas	LT	67697314,66
76 Sveikatos priežiūros infrastruktūra	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	1389567,01
		Miesto gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	725514,29
			19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	123555592,14
			20 Socialinis darbas, bendruomenė, socialinės ir asmeninės paslaugos	LT	484120,86
		Netaikytina	19 Žmonių sveikatos priežiūros veikla	LT	112083253,00
79 Kita socialinė infrastruktūra	01 Negražintina pagalba	Kaimo gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	25967665,95
		Miesto gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	59125344,01
			20 Socialinis darbas, bendruomenė, socialinės ir asmeninės paslaugos	LT	33937408,02
		Netaikytina	17 Viešasis administravimas	LT	5336357,25
	04 Kitos finansavimo formos	Miesto gyvenamoji vietovė	17 Viešasis administravimas	LT	1656843,99
85 Rengimas, įgyvendinimas, stebėseną ir tikrinimas	01 Negražintina pagalba	Netaikytina	17 Viešasis administravimas	LT	32481197,96
86 Vertinimas ir studijos; informacija ir komunikacija	01 Negražintina pagalba	Netaikytina	17 Viešasis administravimas	LT	2520685,40

2.1.4. Parama pagal tikslines grupes

Netaikoma.

2.1.5. Grąžinta ar pakartotinai panaudota parama

Įgyvendinant SSVP, grąžintų lėšų, susijusių su pažeidimais, suma 2014 m. sudarė 1,45 mln. eurų (tai sudaro 0,05 proc. nuo iki 2014 m. pab. iš viso panaudotų lėšų sumos). Šios lėšos bus panaudotos įgyvendinamų projektų papildomam finansavimui.

2.1.6. Kokybinė analizė

SSVP indėlis didinant užimtumą (darbo vietų kūrimui)

ES struktūrinių fondų investicijos (visų veiksmų programų) reikšmingai prisideda sprendžiant nedarbo problemą Lietuvoje. ES struktūrinių fondų poveikio bendrajam vidaus produktui vertinimo rezultatai parodė, kad dėl ES struktūrinių fondų investicijų naujai sukurtų ir (ar) išsaugotų sąlyginių darbo vietų skaičius 2012 m. pradžioje siekė 115,5 tūkst., t.y. 9,1 proc. nuo visų užimtųjų ir 7,4 proc. punkto mažino nedarbo lygį. Tačiau pasibaigus 2007–2013 m. veiksmų programoms poveikis užimtumui ims silpnėti ir 2015 m. pabaigoje dėl investicijų liks 73,34 tūkst. naujai sukurtų ir (ar) išsaugotų sąlyginių darbo vietų, kas nedarbo lygį mažins 5,3 proc. punktais.

SSVP indėlių didinant užimtumą parodo 2014 m. atlikto Atliekų tvarkymo sistemos Lietuvoje ir 2014–2020 m. tendencijų vertinimo²² rezultatai. Apibendrinant kiekybinio ES struktūrinių fondų investicijų poveikio vertinimo (makroekonometrinio modeliavimo) rezultatus matyti, kad 2005–2013 m. laikotarpiu atliekų sektoriaus projektams finansuoti buvo išmokėta daugiau nei 251,8 mln. eurų ES lėšų. 2014–2015 m. laikotarpiu planuojama išmokėti daugiau kaip 117,9 mln. eurų. Reikšminga (daugiau kaip 90 proc.) lėšų dalis skiriama statyboms, todėl būtent šis sektorius patiria didžiausią tiesioginį atliekų sektoriaus projektams skirtos ES investicijų poveikį, kuris turi įtakos šalies BVP ir užimtumo augimui. Iš viso per 2005–2013 m. laikotarpį naujai sukurta ir išsaugota apie 630 sąlyginių darbo vietų, t. y. darbo vietų, perskaičiuotų į asmenis, dirbančius pilną darbo dieną. Nors per 2014–2015 m. ši skaičių planuojama patrigubinti, dėl investicijų pobūdžio (didžiausia lėšų dalis buvo skirta statyboms) tiesioginis investicijų poveikis užimtumui gana trumpalaikis ir jau 2017–2018 m. beveik išnyksta. Teigiamą ilgalaikį poveikį užimtumui lemia projektų netiesioginiai efektai (visų pirma, žaliavų importo mažėjimas), dėl kurių nuo 2018 m. planuojama išsaugoti ir naujai sukurti daugiau kaip 400 darbo vietų.

SSVP poveikį užimtumui patvirtina ir 2013 m. atlikto ES paramos poveikio Lietuvos turizmo sektoriui ir plėtros galimybių vertinimo²³ rezultatai. Vertinimo ataskaitoje pateikta išvada, kad turizmo sektoriaus plėtra sukuria plačią darbo vietų pasiūlą tiek kvalifikuotai, tiek nekvalifikuotai darbo jėgai tiesiogiai turizmo sektoriuje ir netiesiogiai įmonėse, kurios tiekia savo prekes ar paslaugas turizmo sektoriuje veikiantiems subjektams. Iš viso pagal priemones turizmo sektoriui buvo skirta daugiau kaip 239,5 mln. eurų lėšų suma. Siekiant įvertinti suplanuotų SSVP turizmo srities priemonių socialinius padarinius, buvo atlikta nedarbo lygio priklausomybės nuo investicijų analizė pagal savivaldybes. 28-iose iš visų (60) savivaldybių skirtas finansavimas vienam gyventojui buvo mažesnis nei vidurkis Lietuvos Respublikoje (76,88 eurai žmogui) ir registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis augo sparčiau nei bendras visoje šalyje. Septyniose savivaldybėse situacija buvo priešinga: finansavimas vienam gyventojui didesnis nei vidurkis, o nedarbo lygis augo mažiau nei vidurkis. Vertintojai daro išvadą, kad savivaldybėse, kuriose investicijos vienam gyventojui

²² Vertinimo ataskaita skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje adresu:

http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2011MVP/Atlieku_vertinimas.pdf

²³ Vertinimo ataskaita skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje adresu:

http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2012MVP/ES_paramos_poveikio_Lietuvos_turizmo_sektoriui_ir_pletos_galimybiu_vertinimas.pdf

buvo didesnės, registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis augo lėčiau nei bendras šalies vidurkis.

Druskininkų savivaldybėje, kurioje turizmo sektoriui skirtas finansavimas siekė daugiau kaip 21,3 mln. eurų, nedarbo lygis nuo 2009 m. iki 2012 m. sumažėjo 7,7 proc., ir tai buvo vienintelė savivaldybė, kurioje nedarbo lygis mažėjo. Tik nedidelis nedarbo lygio kilimas taip pat pastebimas Šiaulių, Vilniaus, Klaipėdos miestuose bei Klaipėdos rajone, iš kurių ir Klaipėdos, ir Vilniaus miestų savivaldybės gavo didžiausią finansavimą (atitinkamai ~31,1 mln. eurų ir ~30,6 mln. eurų).

Remiantis 2013 m. atliktame ES struktūrinės paramos poveikio vietinei ir urbanistinei plėtrai vertinime²⁴ pritaikytu HERMIN makroekonometrinio modeliu, dėl investicijų į miestus ir miestelius (kurios apėmė ir SSVP priemonės) nedarbo lygis 2011 m. ir 2012 m. sumažėjo beveik 1,7 procentinio punkto, 2013 m. – 1,3 procentinio punkto, lyginant su scenarijumi „be investicijų“.

SSVP indėlis įgyvendinant Lisabonos strategiją

Vadovaujantis Tarybos 2006 m. liepos 11 d. Reglamento Nr. 1083/2006 9 straipsnio 3 dalies nuostatomis, Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijos Konvergencijos tikslui įgyvendinti 2 priede yra išskirtas ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimas Lisabonos strategijos įgyvendinimo tikslais. Pagal 2007 m. balandžio 26 d. Europos Komisijos sprendimą, patvirtinantį tam tikras Lietuvos nacionalinio strateginių krypčių plano dalis (CCI 2007LT16UNS001) daugiau nei pusė 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų (54,6 proc.) buvo numatyta sritims, susijusioms su pagrindiniais atnaujintos Lisabonos strategijos prioritetais. Iki 2014 m. gruodžio 31 d. šiems prioritetams įgyvendinti įvertinant baigtus projektus skirta ES struktūrinių fondų lėšų dalis sudarė 4,04 mlrd. eurų t.y. 59,63 proc. visų 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvai.

Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje Lisabonos strategijos įgyvendinimo tikslams, susijusiems su SSVP finansuojamomis išlaidų kategorijomis, buvo numatyta 0,334 mlrd. Eur (arba 4,9 proc. visų ES struktūrinės struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvai). Iki 2014 m. gruodžio 31 d. Lisabonos strategijos įgyvendinimo tikslams įgyvendinti įvertinant baigtus projektus buvo skirta 0,506 mlrd. eurų suma, t. y. 7,47 proc. visų 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvai. Pažymėtina, kad skirtumas tarp iš anksto numatytos ES struktūrinių fondų lėšų sumos Lisabonos strategijos įgyvendinimo tikslams bei paskirtos ES struktūrinių fondų lėšų sumos susidaro dėl išlaidų perskirstymo.

Daugiausia SSVP lėšų, įgyvendinant Lisabonos strategijos tikslus, iki 2014 m. gruodžio 31 d. įvertinant baigtus projektus skirta šioms išlaidų kategorijoms:

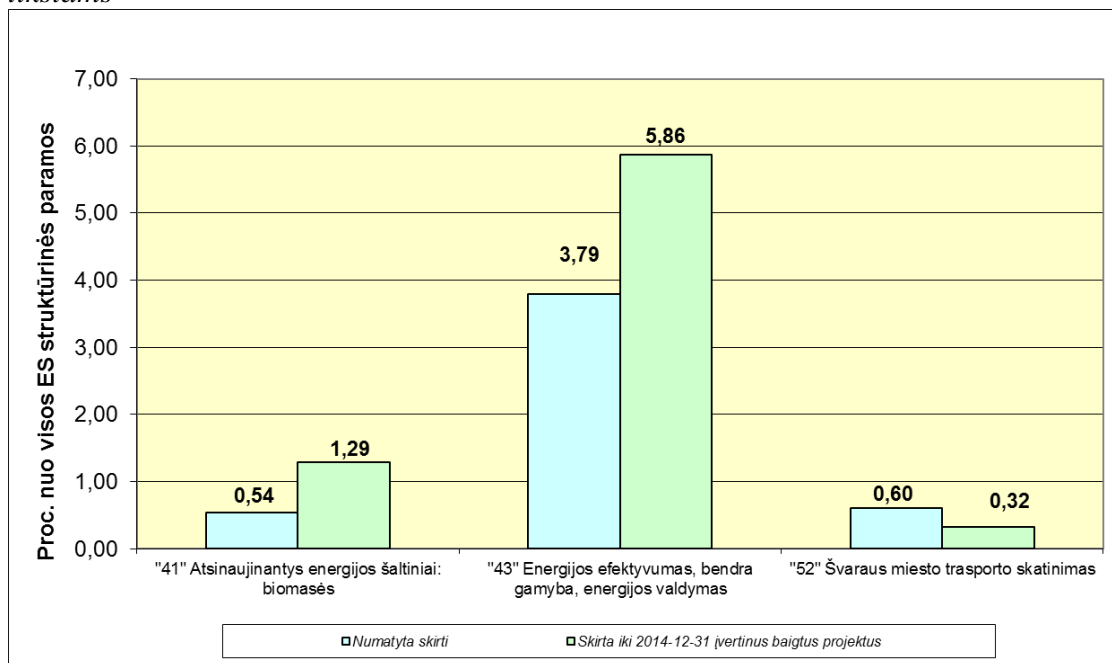
- (43) Energijos efektyvumas, bendra gamyba, energijos valdymas – 397.340.424 eurai (5,86 proc. visų ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvai arba 15 proc. SSVP lėšų);
- (41) Atsinaujinantys energijos šaltiniai: biomasės – 87.249.888 eurai (1,29 proc. visų ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvai arba 3,29 proc. SSVP lėšų);
- (52) Švaraus miesto transporto skatinimas – 21.618.476 eurai (0,32 proc. visų ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvai arba 0,82 proc. SSVP lėšų).

Išsamesnė informacija apie SSVP lėšų panaudojimą Lisabonos strategijos tikslams pateikta 5 paveiksle.

²⁴ Vertinimo ataskaita skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje adresu:

http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2012MVP/Poveikio_urbanistinei_pletrai_vertinimas.pdf

5 paveikslas SSVP lėšų panaudojimas Lisabonos strategijos tikslams

*SSVP išlaidų kategorijos, skirtos Lisabonos strategijos tikslams:

„41“ – Atsinaujinantys energijos šaltiniai: biomasės
„43“ – Energijos efektyvumas, bendra gamyba, energijos valdymas
„52“ – Švaraus miesto transporto skatinimas

SSVP indėlis įgyvendinant ES Baltijos jūros regiono strategiją

Nuo SSVP įgyvendinimo pradžios iki 2014 m. gruodžio 31 d. iš baigtų įgyvendinti arba įgyvendinamų 2749 projektų 1329 projektai tiesiogiai²⁵ prisideda prie ES Baltijos jūros regiono strategijos (toliau – BJRS). Šie projektai finansuojami Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo lėšomis. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų įgyvendinimui skirta 1523,16 mln. eurų. Tai sudaro 56,10 proc. lėšų, skirtų minėtiems projektams pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programą. 2014 m. pradėti įgyvendinti 5 nauji projektai, tiesiogiai prisidedantys prie BJRS įgyvendinimo. Šie projektai įgyvendinami pagal SSVP priemonę „Viešosios paskirties pastatų renovavimas regioniniu lygiu“. Jais siekiama padidinti energijos vartojimo efektyvumą.

2014 m. buvo užbaigiami iš 2007–2013 m. ES fondų finansuojami projektai, todėl nebuvo numatyta įgyvendinti naujų projektų energetikos ir turizmo srityse.

Pagal SSVP įgyvendinamos priemonės prisideda prie visų trijų BJRS tikslų įgyvendinimo.

5 lentelė. SSVP indėlis įgyvendinant BJRS²⁶

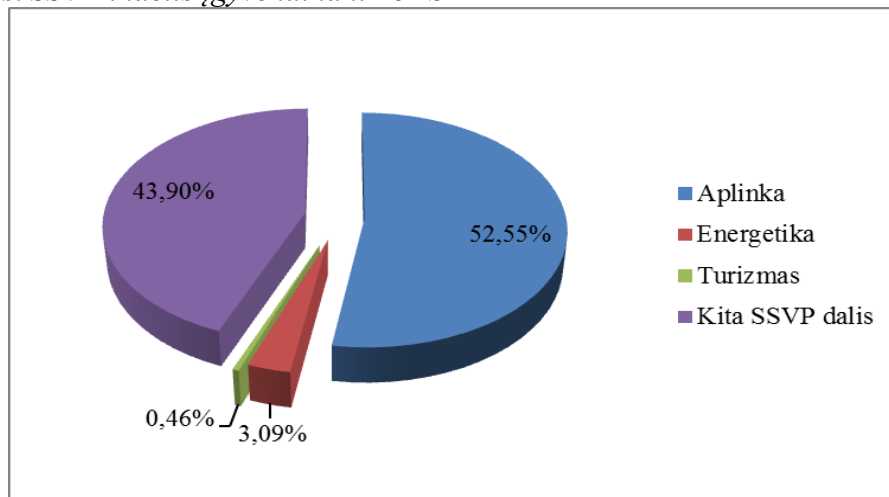
Šalis:	Lietuva
Tikslas:	Konvergencijos

²⁵ Kaip tiesioginį indėlį turintys projektai priskirti tie projektai, kurie turi neabejotinai aiškias sąsajas su ES BJRS ir jos veiksmų plano prioritetinėmis sritimis ir apima arba 1) tam tikras bendradarbiavimo formas su kita šalimi, tarptautiškumo aspektą arba 2) turi suminių poveikį (angl. *cumulative effect*), kuomet jų rezultatai yra susumuojami su panašaus pobūdžio projektais, įgyvendinamais kitose šalyse (pavyzdžiui, nuotekų tvarkymas).

²⁶ Finansinis indėlis apima tik tuos projektus, finansuojamus ES struktūrinės paramos lėšomis, kurie prisideda prie ES BJRS veiksmų plane įvardytų pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimo, taip pat kitus projektus, kurie tiesiogiai prisideda prie ES BJRS įgyvendinimo.

Programa:	2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programa (SSVP)	
Sritis	Projektų, tiesiogiai prisidedančių prie BJRS, skaičius	ES lėšos, skirtos pagal pasirašytas sutartis (mln. eurų)
Aplinka	1250	1426,73
Energetika	51	83,81
Turizmas	28	12,62
Iš viso pagal sritis:	1329	1523,16
Iš viso SSVP:		2715,02

6 paveikslas. SSVP indėlis įgyvendinant BJRS

Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimas

Horizontalieji principai ir jų įgyvendinimas – ES struktūrinių fondų panaudojimo reikalavimas, kuris pradėtas taikyti siekiant geriau įgyvendinti valstybės plėtros politiką bei išspręsti visuomenei ir aplinkai kylančias kompleksines problemas, tokias kaip socialinė atskirtis, aplinkos tarša, netolygi regionų plėtra ir kt.

2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje ir visose veiksmų programose yra numatyti keturi horizontalieji principai: darnus vystymasis, lyčių lygybė ir nediskriminavimas, informacinė visuomenė ir regioninė plėtra. Pirmųjų dviejų principų įgyvendinimas yra privalomas pagal ES struktūrinių fondų panaudojimo reikalavimus, kiti du principai (informacinė visuomenė ir regioninė plėtra) buvo numatyti ES struktūrinių fondų programose, atsižvelgiant į Lietuvos nacionalinius poreikius.

Horizontaliųjų principų įgyvendinimas yra integruotas visuose projekto įgyvendinimo ciklo etapuose. Projektų atrankos procese jie yra vertinami pagal Bendruosius atrankos kriterijus: visi projektai turi atitikti darnaus vystymosi ir lyčių lygybės bei nediskriminavimo principus. Taip pat yra numatyta galimybė ministerijoms ir (arba) kitoms valstybės institucijoms rengiant projektų finansavimo sąlygų aprašus numatyti ir proaktyvias horizontaliųjų principų įgyvendinimo priemones, privalomas taikyti projektų vykdymo metu.

Horizontaliųjų principų įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. 1K-138 patvirtinta Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo priežiūros darbo grupė (toliau – darbo grupė), kurios sudėtis ir funkcijos buvo atnaujintos 2014 m. sausio 21 d. Bendradarbiaujant su darbo grupės nariais, buvo parengtos ir 2009 m. balandžio 30 d. vykusiam darbo grupės posėdyje patvirtintos Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo įsisavinant 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinę paramą gairės (<http://www.esparama.lt/formos-pareiskejams/horizontaliuju-prioritetu-igyvendinimo-gaires>). Taip pat 2007–2013 m. laikotarpiu Lietuvos Respublikos finansų ministerija organizavo mokymus, kurių metu visų ES struktūrinių fondų lėšas administruojančių

institucijų darbuotojai galėjo įgyti teorinių ir praktinių žinių horizontaliųjų principų įgyvendinimo srityje.

2014 m. įvyko 5 darbo grupės posėdžiai: 2 posėdžiai skirti lyčių lygybės ir nediskriminavimo horizontaliajam principui, 1 – darnaus vystymosi horizontaliajam principui, 1 – informacinės visuomenės horizontaliajam principui ir 1 – regioninės plėtros horizontaliajam principui. Posėdžių metu buvo aptarta horizontaliųjų principų įgyvendinimo pažanga 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu, atliktų vertinimų rezultatai, taip pat horizontaliųjų principų įgyvendinimo planai 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu.

2014 m. buvo pabaigtas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2013 m. inicijuotas ES struktūrinės paramos poveikio horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui vertinimas²⁷ (toliau – vertinimas). Detalesnė informacija apie vertinimą pateikiama šios ataskaitos 2.7 dalyje „Stebėseną ir vertinimas“. Vertinimo metu nepriklausomų ekspertų pateiktos rekomendacijos buvo apsvaistytos darbo grupėje, taip pat parengtas vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo planas. Tikimasi, kad vertinimo išvados ir jo metu suformuluotos rekomendacijos padės pagerinti lyčių lygybės ir nediskriminavimo horizontalaus principo įgyvendinimą panaudojant ES struktūrinių fondų investicijas kituose programavimo laikotarpiuose.

Informacija apie horizontaliųjų principų įgyvendinimą pagal visus ŽIPVP prioritetus plačiau pateikiama šios ataskaitos 3 dalyje.

Partnerystės principo įgyvendinimas

Partnerystės principo įgyvendinimas įtvirtintas ES ir nacionaliniuose teisės aktuose. Tai yra svarbus ES sanglaudos politikos įgyvendinimo principas, kuriuo siekiama įtraukti partnerius į ES struktūrinių fondų administravimo procesą įvairiuose jo etapuose: į veiksmų programų rengimą (planavimo etapas), įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą (priežiūros etapas). Per dešimt narystės ES metų Lietuvoje yra sukaupta nemaža ES struktūrinių fondų programų įgyvendinimo patirtis, todėl dauguma atsakingų institucijų bendradarbiauja su nuolatiniais partneriais ir taiko efektyviausias formas.

Dėl daugiapakopio valdymo partnerystė ES struktūrinių fondų administravimo procese yra užtikrinama ir vykdoma keliais lygiais: nacionaliniu, sektoriniu ir teritoriniu. Nacionaliniu lygiu partnerystę inicijuoja ir koordinuoja Lietuvos Respublikos finansų ministerija (vadovaujančioji institucija).

Partnerystės principo įgyvendinimas 2014 m. atskiruose ES struktūrinių fondų administravimo procesų etapuose:

1) įgyvendinimas: partnerystė vykdoma visuose lygmenyse (nacionaliniame, sektoriniame ir teritoriniame), tačiau per projektų atrankos procesą yra aktyvesnė sektoriniame ir teritoriniame lygmenyse (projektų atrankos kriterijų nustatymas, projektų finansavimo sąlygų aprašų derinimas ir kt.). Aktualių partnerių pasirinkimą nulemia konkreti intervencija ir (ar) svarstomas klausimas;

2) stebėseną: partnerystės principas įgyvendinamas per Stebėsenos komitetą, kuris tvirtina projektų atrankos kriterijus, svarsto metines veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitas ir kt. 2014 m. vykusių Stebėsenos komiteto posėdžiuose dalyvavo visos interesų grupės atstovaujantys partneriai, įskaitant EK atstovus (detalesnė informacija pateikiama skyriuje Stebėsenos komiteto veikla);

3) vertinimas: partnerystė vykdoma nacionaliniu lygmeniu. Partnerystės principas įgyvendinamas per Vertinimo koordinavimo grupę, kuri koordinuoja ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo vertinimo veiklą (detalesnė informacija pateikiama skyriuje Vertinimo koordinavimo grupės veikla). Pagrindiniai partneriai vertinimo etape yra institucijos,

²⁷ Vertinimo ataskaita skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt adresu:

http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2012MVP/Lyčių_lygybes_ir_nediskriminavimo_vertinimas.pdf

užsakančios vertinimus, EK, vertintojai, akademinės bendruomenės atstovai ir kiti su konkretaus vertinimo objektu susiję partneriai, kurie, esant poreikiui, buvo įtraukti į vertinimų priežiūros grupes. 2014 m. buvo padidintas Vertinimo koordinavimo grupės narių skaičius, įtraukiant visas tarpines institucijas, nepriklausomai nuo to, ar jos atlieka vertinimus. Be to, su atliktų vertinimų rezultatais supažindinami ir Stebėsenos komiteto nariai.

Vadovaujančiosios institucijos iniciatyvos, siekiant sustiprinti partnerystės principo įgyvendinimą 2014 m.:

1) renginiai ekonominiais ir socialiniais partneriams, siekiant didinti jų kompetenciją ES struktūrinių fondų srityje. Renginiai organizuoti šiomis temomis: „ES struktūrinių fondų administravimo sistema“, „Partnerių dalyvavimo galimybės ir interesų atstovavimas ES struktūrinių fondų administravimo procese“. Ekonominiai ir socialiniai partneriai buvo supažindinti su partnerystės sąvoka, partnerių dalyvavimo galimybėmis ES struktūrinių fondų administravimo procese ir kt.;

2) pasitarimai dėl efektyvesnio ir aktyvesnio partnerių įtraukimo į programų, finansuojamų iš ES struktūrinių fondų, įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą su vadovaujančiosios institucijos ir ministerijų atstovais, atsakingais už partnerystę;

3) mokymai ministerijoms tema „Partnerystės principo įgyvendinimas ES struktūrinių fondų administravimo procese“. Šių mokymų tikslas buvo supažindinti ministerijų darbuotojus, atsakingus už partnerystės principo įgyvendinimą ir koordinavimą, su partnerystės principo reglamentavimu, partnerių identifikavimu, įtraukimo ir bendradarbiavimo su jais mechanizmais, gerąja praktika. Didžiausia šių mokymų nauda bus įgyvendinant partnerystės principą programų, finansuojamų iš ES struktūrinių fondų, stebėsenoje ir vertinime;

4) renginys „Kontaktų mugė 2014“, kurios pagrindinis tikslas – stiprinti ir motyvuoti ES finansuojamų projektų vykdytojų bendruomenę, skatinti ją keistis patirtimi, aptarti projektų įgyvendinimo metu kylančias problemas ir ieškoti jų sprendimo būdų. Renginyje dalyvavo apie 600 dalyvių: projektų vykdytojų, ekonominių socialinių partnerių, institucijų atstovų ir t.t.

5) vertinimo konferencija „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas: patirtis ir galimybės įgyvendinant ES struktūrinių fondų investicijas“, kurioje dalyvavo ministerijų, agentūrų atstovai bei ekonominiai ir socialiniai partneriai. Konferencijoje buvo pristatyti „ES struktūrinės paramos poveikis horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui“ vertinimo rezultatai. Esamiems ir potencialiems projektų vykdytojams buvo naudinga susipažinti su lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimo pamokomis ir gerąja praktika;

6) vertinimo konferencija „ES struktūrinės paramos poveikis gyvenimo kokybei, socialinės atskirties ir skurdo mažinimui Lietuvoje“, kurioje dalyvavo daugiau kaip 100 dalyvių: Lietuvos Respublikos Seimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovai, už atskirus sektorius atsakingų institucijų ir ES struktūrinius fondus administruojančių institucijų atstovai, savivaldybių ir nevyriausybinė organizacijų atstovai, ekonominiai ir socialiniai partneriai. Konferencija buvo skirta skurdo ir socialinės atskirties problemoms Lietuvoje ir pagrindiniams uždaviniams šioje srityje aptarti bei atlikto vertinimo, kuriame išnagrinėtas 2007–2013 m. laikotarpiu ES struktūrinių fondų lėšomis vykdytų priemonių poveikis skurdo ir socialinės atskirties mažinimui, rezultatams pristatyti.

Sektoriniu lygiu partnerystę ES struktūrinių fondų įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo etapuose inicijuoja ir koordinuoja šakinės ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos, pagal kompetenciją atsakingos už bendrai iš ES fondų lėšų finansuojamus ūkio sektorius.

Teritoriniu lygiu partnerystę inicijuoja ir koordinuoja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija kartu su regionų plėtros tarybomis. Regionų plėtros tarybos, atsakingos už ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų regioninių projektų sąrašų sudarymą, į sprendimų

priėmimo svarstymo etapą įtraukia ekonominius ir socialinius partnerius, kitas suinteresuotas institucijas, siekdamas užtikrinti efektyvų regionų projektams įgyvendinti skirtos ES struktūrinių fondų planavimą ir panaudojimą.

Apibendrinant galima teigti, kad partnerystės principas yra įgyvendinamas tinkamai, įtraukiant partnerius į visus ES struktūrinių fondų administravimo procesų etapus.

2.2. Informacija apie Bendrijos teisės aktų laikymąsi

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, siekdama užtikrinti tinkamą ir efektyvų ES struktūrinės paramos valdymo ir kontrolės sistemos (toliau – VKS) veikimą, nuolat peržiūri ir tobulina teisės aktus, reglamentuojančius Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų administravimą ir finansavimą. Taip pat reguliariai yra rengiami ES struktūrinių fondų lėšas administruojančių institucijų atstovų ir (ar) projektų vykdytojų susitikimai, kuriuose aptariamos projektų įgyvendinimo problemos, teisės aktų, reglamentuojančių ES struktūrinių fondų lėšų administravimą, pakeitimai. 2014 m. pakeisti ir (ar) patvirtinti šie teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 312 pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. 1225 „Dėl Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklės išdėstytos nauja redakcija. Siekiant užtikrinti tinkamą VKS veikimą, Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklėse nustatyta VKS institucijų atsakomybė už audito institucijos, Europos Komisijos ir Europos Audito Rūmų auditų ir kitų patikrinimų rekomendacijų registravimą ES struktūrinės paramos kompiuterinėje informacinėje valdymo ir priežiūros sistemoje (toliau – SFMIS2007) bei atsiskaitymo už įgyvendintas rekomendacijas tvarka, patikslinti išlaidų ataskaitų ir mokėjimo paraiškų rengimo ir teikimo Europos Komisijai terminai ir tvarka, nustatyti ketvirtinių ir patikslinti metinių veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitų rengimo terminai, patikslinta vadovaujančiosios institucijos atliekamų, su kontroliuojančiojo fondo valdytojo arba finansų inžinerijos priemonės valdytojo (jeigu kontroliuojantysis fondas nėra steigiamas) veikla susijusių pažeidimų tyrimų vykdymo tvarka.

Taip pat, siekiant, kad Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklėse būtų nustatyta visų veiksmų programos administravimo procesų tvarka, Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklės papildytos informavimo apie ES struktūrinę paramą ir viešinimo ES struktūrinės paramos svetainėje tvarka. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 313 pripažintas netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 29 d. nutarimas Nr. 920 „Dėl Europos Sąjungos struktūrinės paramos svetainės administravimo taisyklių patvirtinimo“.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1378 pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Siekiant, kad būtų tinkamai užbaigti įgyvendinti 2007–2013 metų finansinio laikotarpio projektai, taip pat atsižvelgus į Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijas bei Specialiųjų tyrimų tarnybos atliktą Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių antikorporcinį vertinimą, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse patikslintos nuostatos dėl pažeidimų tyrimo, nustatymo ir šalinimo tvarkos (patikslinami atvejai ir tvarka, kada įtariamas pažeidimas gali būti ištaisomas neatliekant pažeidimo tyrimo, patikslinama finansinių korekcijų taikymo tvarka, nustatomi viešųjų pirkimų pažeidimus), taip pat patikslinta įgyvendinančiųjų institucijų atliekamos viešųjų pirkimų priežiūros tvarka, atsižvelgiant į dažniausiai nustatomus pažeidimus, nustatyta, kokius elementus privaloma patikrinti (pvz., ar pasirinktas viešojo pirkimo būdas, informavimas apie viešąjį pirkimą, viešajam pirkimui pateiktų pasiūlymų vertinimas ir kt. atitinka teisės aktų reikalavimus), Specialiųjų tyrimų tarnybos siūlymu

patikslinta prašymų projektų vykdytojams pateikti informaciją tvarka (nustatyta, kokiais atvejais galima pratęsti prašomos informacijos pateikimo terminus ir pan.).

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1459 pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 30 d. nutarimas Nr. 590 „Dėl Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“. Siekiant, kad neteisėtai išmokėtų ir (ar) panaudotų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bei bendrojo finansavimo lėšų susigrąžinimas vyktų efektyviau ir operatyviau, Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklėse nustatyta lėšų grąžinimo termino atidėjimo ir lėšų grąžinimo dalimis tvarka, skolų nurašymo tvarka. Taip pat Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklės pritaikytos 2014–2020 metų finansavimo laikotarpio ES fondų ir kitoms tarptautinės finansinės paramos lėšomis finansuojamoms programoms.

- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1K-044 pakeistas finansų ministro 2009 m. vasario 17 d. įsakymas Nr. 1K-038 „Dėl Iš Europos Sąjungos fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų elektroninių mainų taisyklių patvirtinimo“. Atsižvelgiant į ES fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainėje įdiegtus naujus funkcionalumus dėl ataskaitų po projekto užbaigimo teikimo, Iš Europos Sąjungos fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų elektroninių mainų taisyklėse nustatoma ataskaitų po projekto užbaigimo teikimo tvarka per ES fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę projekto vykdytojams.

- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymu Nr. 1K-090 pakeistas finansų ministro 2008 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. 1K-324 „Dėl Europos Sąjungos struktūrinės paramos kompiuterinės informacinės valdymo ir priežiūros sistemos naudojimo taisyklių (2007–2013 metų laikotarpiui) patvirtinimo“. Įdiegus naujus SFMIS2007 funkcionalumus, SFMIS taisyklių (2007–2013 metų laikotarpiui) nuostatos papildomos dėl SFMIS2007 naudojimo tvarkos, atliekant dvigubo finansavimo prevenciją ir kontrolę, registruojant SFMIS2007 ataskaitas po projektų užbaigimo ir atliekant jų patikrinimą, administruojant auditų ir kitų patikrinimų metu nustatytas rekomendacijas.

- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 1K-120 Pavyzdinė viešojo pirkimo patikros lapo forma, patvirtinta finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 1K-066 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“, išdėstyta nauja redakcija. Pavyzdinė viešojo pirkimo patikros lapo forma papildyta klausimais, kuriuos turi patikrinti įgyvendinančiosios institucijos tikrindamos projektų vykdytojų atliekamus viešuosius pirkimus (pvz., ar pagrįstai pasirinktas pirkimo būdas, ar pirkimo dokumentuose pateikta informacija sutampa su skelbimu apie pirkimą, ar pirkimo dokumentai tikslūs, aiškūs be dviprasmybių, ar nustatyti minimalūs kandidatų ar dalyvių reikalavimai dirbtinai neriboja konkurencijos, yra pagrįsti ir proporcingi pirkimo objektui ir kt.). Taip pat nustatyta, kad patikros lapas užtikrina minimalių reikalavimų patikrinimą, įgyvendinančiosios institucijos gali taikyti detalesnes metodikas.

- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 1K-209 pakeistas finansų ministro 2008 m. spalio 24 d. įsakymas Nr. 1K-334 „Dėl Finansų inžinerijos priemonių administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Finansų inžinerijos priemonių administravimo ir finansavimo taisyklės išdėstomos nauja redakcija. Finansų inžinerijos priemonių administravimo ir finansavimo taisyklėse patikslinamos nuostatos dėl teisės aktų, kurie taikomi susigrąžinant finansų inžinerijos projekto finansavimo ir kitas lėšas iš finansų inžinerijos projekto vykdytojo, detalizuojamos pažeidimų administravimo procedūros: pridedamos pagal finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimo specifiką adaptuotos žurnalo, kuriame registruojama informacija apie įtariamus pažeidimus, ir pranešimo apie pažeidimą formos bei pateikiamos šių formų pildymo instrukcijos; taip pat

nurodoma, kokie sprendimai gali būti priimami dėl nustatytų finansų inžinerijos projekto vykdytojo pažeidimų.

- Lietuvos Respublikos finansų ministro liepos 31 d. įsakymu Nr. 1K-244 ir 2014 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 1K-279 patikslinta Įgyvendinančiosios institucijos atliekamos projekto patikros vietoje (projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje) lapo forma, patvirtinta finansų ministro 2008 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. 1K-329 „Dėl Įgyvendinančiosios institucijos atliekamos projekto patikros vietoje (projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje) lapo formos patvirtinimo“. Įgyvendinančiosios institucijos atliekamos projekto patikros vietoje lapo formoje patikslinti klausimai, susiję su valstybės pagalbos arba *de minimis* teikimu (nustatyta, kad siekiant įvertinti, ar projektas finansuojamas nepažeidžiant suderintos valstybės pagalbos schemos arba atitinkamame Europos Komisijos reglamente nustatytų reikalavimų, pildomas įgyvendinančiosios institucijos vidaus procedūrose nustatytas detalus projekto atitikties valstybės pagalbos taisyklėms patikros lapas arba projekto atitikties *de minimis* pagalbos taisyklėms patikros lapas, kurio forma skelbiama ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt).

- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1K-405 „Dėl finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 1K-066 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“ pakeitimo“ patikslintos Pavyzdinė viešojo pirkimo patikros lapo forma ir Pavyzdinė mokėjimo prašymo patikros lapo forma.

Pavyzdinė mokėjimo prašymo patikros lapo forma papildyta klausimais, skirtais užtikrinti, kad finansinė korekcija, apskaičiuota dėl nustatyto pažeidimo (susijusio su projekto viešuoju pirkimu), būtų pritaikyta nuo galutinės viešojo pirkimo sutarties vertės.

Pavyzdinės viešojo pirkimo patikros lapo formos dalis „Bendroji informacija“ papildyta skiltimis, skirtomis nurodyti informaciją apie kitos įgyvendinančiosios institucijos administruojamą projektą, kuriam yra aktualus tikrinamas pirkimas, ir su tokiu pirkimu susijusį pažeidimą, kurį nustatė kita įgyvendinančioji institucija. Šiuo pakeitimu siekiama, kad projekto pirkimo dokumentus tikrinanti įgyvendinančioji institucija patikrintų, ar tikrinamas pirkimas yra aktualus ir kitos įgyvendinančiosios institucijos administruojamam projektui ir ar kita įgyvendinančioji institucija nėra nustačiusi pažeidimo dėl tikrinamo pirkimo bei, atsižvelgdama į tai, galėtų imtis atitinkamų veiksmų (pvz., atlikti pažeidimo tyrimą, apie pradėtą pažeidimo tyrimą informuoti kitą įgyvendinančiąją instituciją).

- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 1K-409 pakeistas finansų ministro 2009 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. 1K-173 „Dėl Metodinių pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“. Siekiant užtikrinti tinkamą pažeidimų administravimą, Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijos papildytos nuostatomis dėl įgyvendinančiųjų institucijų bendradarbiavimo tiriant ir nustatant pažeidimus dėl pirkimų, kurie aktualūs keliems iš ES fondų lėšų bendrai finansuojamiems projektams, administruojamiems skirtingų įgyvendinančiųjų institucijų (nustatyta informacijos apsikeitimo tarp institucijų tvarka tiriant pažeidimus bei sprendimų dėl tokių pažeidimų priėmimo principai, siekiant, kad būtų priimami vienodi sprendimai), taip pat Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijose patikslinti pažeidimų, nustatytų perleidus, perdavus, įkeitus ar kitokiais būdais suvaržius daiktines teises į projekto turtą, finansinių korekcijų apskaičiavimo principai, vadovaujančiosios, tvirtinančiosios institucijų, ministerijų informavimo apie sisteminius pažeidimus tvarka, detalizuota informacijos apie įtariamą sisteminių pažeidimų teikimo tvarka, papildytas Pažeidimų tyrimo išvadoje (Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijų 2 priedas) ir Pranešime apie pažeidimą (Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijų 6 priedas) nurodomų pažeidimo tipų sąrašas pažeidimais dėl rodiklių nepasiekimo ir projekto investicijų tęstinumo reikalavimų nesilaikymo. Taip pat Metodinės pažeidimų tyrimo ir nustatymo rekomendacijos papildytos Finansinių korekcijų taikymo aprašu (8 priedas), kuriame detalizuojamas Europos Komisijos 2013 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. C(2013) 9527 patvirtintų Gairių dėl Komisijos finansinių korekcijų, taikytinų Sąjungos išlaidoms, valdomoms pagal

pasidalijamojo valdymo principą, kai nesilaikyta viešojo pirkimo taisyklių, nustatymo, nuostatų taikymas.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 17 d. nutarimu Nr. 956 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimo Nr. 1179 „Dėl Vykdomų pagal Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančias veiksmų programas projektų išlaidų ir finansavimo reikalavimų atitikties taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistos Vykdomų pagal Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančias veiksmų programas projektų išlaidų ir finansavimo reikalavimų atitikties taisyklės. Šiuo pakeitimu sudaryta galimybė tinkamomis finansuoti laikyti išlaidas, susijusias su naudotos įrangos ar kito turto, naudojamo ne pagal pirminę savo paskirtį, įsigijimu mokymo(si) tikslais.

Taip pat dalis teisės aktų 2014 m. pabaigoje buvo pakeisti, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje 32 straipsnio ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos euro įvedimo priemonių plano, patvirtinto finansų ministro 2014 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 1K-076 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos euro įvedimo priemonių plano“, reikalavimus.

2.3. Svarbios problemos, su kuriomis buvo susidurta, ir priemonės, kurių buvo imtasi joms įveikti

Valstybinio audito išvada (Metinė nuomonė pagal Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 62 straipsnį ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 1828/2006 18 straipsnį) ir metinė audito ataskaita (Metinė kontrolės ataskaita pagal Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 62 straipsnį) (toliau – metinė audito ataskaita) už 2014 m. dar nepateikta. Šiuo metu VKS institucijose atliekamas veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos veikimo efektyvumo ir Europos Komisijai 2014 m. deklaruotų išlaidų valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas, kaip numatyta Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 62 straipsnyje.

Vertindama 2013 m. VKS veikimo efektyvumą ir Europos Komisijai deklaruotas išlaidas, Valstybės kontrolė nustatė, kad audituojamu laikotarpiu veiksmų programų VKS atitiko reikalavimus, taikytinus pagal Bendrojo reglamento Nr. 1083/2006 58–62 straipsnius ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 1828/2006 3 skirsnį, ir veikė efektyviai, todėl gali deramai užtikrinti, kad Europos Komisijai pateiktos išlaidų ataskaitos yra teisingos ir dėl to yra deramai užtikrinta, kad pagrindiniai sandoriai yra teisėti ir teisingi.

Valstybės kontrolė 2014 m. gruodžio 12 d. raštu Nr. S-(80-3309)-2812 pateikė Lietuvos Respublikos finansų ministerijai metinę audito ataskaitą už 2013 metus, kurioje nurodyta, kad 2013 m. audito metu VKS institucijoms buvo pateikta 19 svarbių, vidutinės ir nedidelės svarbos pastebėjimų. Atsižvelgiant į nustatytus neatitikimus, pagal rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame nustatomi rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, tobulinami teisės aktai ir institucijų vidaus procedūros, atliekami įtariamų pažeidimų tyrimai. Nustačius pažeidimus, lėšos susigražinamos teisės aktų nustatyta tvarka. Šiuo metu jau yra įgyvendinta 10 Valstybės kontrolės metinėje audito ataskaitoje už 2013 metus pateiktų rekomendacijų (iš 19 pateiktų).

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, atlieka pavestų vykdyti užduočių priežiūrą. 2014 m. įgyvendintos tarpinių institucijų rizikos valdymo priemonės, susijusios su pažeidimų tyrimu, viešųjų pirkimų priežiūra, patikrų vietoje atlikimu, taip pat periodiškai tikrinami procesų monitoringo SFMIS2007 duomenys ir kt. Apie nustatytus neatitikimus tarpinės institucijos informuotos raštu ir per SFMIS2007 teikiant rekomendacijas dėl neatitikimų ištaisymo. Siekdama, kad rizikos valdymo procesas būtų įgyvendintas tinkamai ir efektyviai, vadovaujančioji institucija vykdo pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo nuolatinę stebėseną.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2014 m. toliau organizavo centralizuotus mokymus visiems ES fondus administruojantiems darbuotojams pagal temas, nurodytas ES fondus administruojančių darbuotojų kvalifikacinių reikalavimų apraše, kuris yra parengtas siekiant sukurti vieningą ES fondus administruojančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemą, užtikrinančią darbuotojų kvalifikacijos atitiktį jiems pavestoms funkcijoms ir esamų žinių bei patirties perteikimą kuo didesniai darbuotojų skaičiui. Šis aprašas apibrėžia, kokių kompetencijų (žinių, gebėjimų bei įgūdžių) reikia ES fondus administruojančių institucijų darbuotojams.

2014 m. įvyko 133 mokymo renginiai (pvz., viešieji pirkimai, projektų patikros vietoje, pažeidimų administravimo principai, ES sanglaudos politika ir ES teisės aktai, išlaidų tinkamumas, išlaidų supaprastinimas ir kt.), kuriuose dalyvavo 2432 dalyviai.

2.4. Veiksmų programos įgyvendinimo aplinkybių pokyčiai

Vietinė ir urbanistinė plėtra

Šioje srityje socio-ekonominis kontekstas per ataskaitinį laikotarpį keitėsi nežymiai. Siekiant didinti regioninių ekonomikos augimo centrų patrauklumą investicijoms, gerinti gyvenimo kokybę ir aplinką bei efektyviau panaudoti ES struktūrinių fondų lėšas, Vidaus reikalų ministro 2014 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1V-848 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. Balandžio 24 d. Įsakymo nr. 1V-148 „Dėl regioninių centrų kompleksinės plėtros investicinių programų patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo patikslintos regioninių centrų kompleksinės plėtros investicijų programos, išplečiant regioninių ekonomikos augimo centrų plėtros projektų veiklų apimtį ir teritorijas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gegužės 18 d. nutarimo Nr. 588 „Dėl probleminių teritorijų plėtros programų patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeistos probleminių teritorijų plėtros 2011–2013 m. programos, patikslinant socialines ir ekonomines plėtros priemones, siekiant tikslingai panaudoti ES struktūrinių fondų lėšas, skirtas teritoriniams socialiniams ir ekonominiams netolygumams tarp Lietuvos regionų ir juose mažinti ir teritorinei socialinei sanglaudai šalyje didinti.

Minėti teisinės bazės pasikeitimai turėjo teigiamos įtakos spartesniam projektų įgyvendinimui bei sąlygojo kitus su projektų įgyvendinimu susijusius teigiamus pokyčius: pagerėjo savivaldybių, pripažintų regioniniais ekonomikos augimo centrais ir probleminėmis teritorijomis, bei kaimo vietovių gyvenamoji aplinka, investicinis patrauklumas, gyvenimo kokybė. Pagerėjus šalies ekonominei situacijai ir dėl to pakilus paslaugų ir darbų kainoms, išaugo įgyvendinamų projektų vertė, sąlygojanti padidėjusį poreikį kituose projektuose nepanaudotoms ES struktūrinių fondų lėšoms ir mažinanti poreikį naujų projektų įgyvendinimui.

Turizmas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Lietuvos apgyvendinimo įstaigose (viešbučiuose, svečių namuose) 2014 m. apsistojo 2,4 mln. turistų, tai 8,2 proc. daugiau nei 2013 m. Užsienio turistų skaičius šalies apgyvendinimo įstaigose 2014 m. padidėjo iki 1,3 mln., vietinių turistų skaičius viršijo 1 mln. Atvykstamasis turizmas Lietuvoje augo 7,7 proc., vietinis – 8,8 proc. Iš pačių svarbiausių Lietuvos atvykstamojo turizmo rinkų sumažėjo atvykstančiųjų turistų skaičius iš Rusijos ir Lenkijos (-7,7 proc.), o turistų skaičius padidėjo iš Ukrainos (+65,2 proc.), Latvijos (+25,9 proc.), JAV (+24,8 proc.) ir Italijos (+16,9 proc.). Iš Vokietijos pernai sulaukta 9,1 proc. daugiau turistų, iš Estijos 13 proc. daugiau turistų nei 2013 m., o JAV pirmą kartą pateko į svarbiausių Lietuvos atvykstamojo turizmo rinkų dešimtuką (+24,8 proc.). Nors Rusijos turistų 2014 m. sulaukta 8,8 proc. mažiau

bendras turistų skaičius ir iš Rytų rinkų nesumažėjo: augo ne tik Ukrainos, bet ir Baltarusijos rinka (+15,9 proc.). Preliminariai vertinant, pajamos iš turizmo išaugo apie 4,7 proc., lyginant su 2013 m.

Visi šie pokyčiai teigiamai veikia turizmo sektorių, todėl ES struktūrinių fondų lėšos ir toliau buvo investuojamos į turizmo infrastruktūros plėtrą, turizmo rinkodaros skatinimą ir informacijos apie turizmo galimybes Lietuvoje sklaidos vykdymą.

Energijos vartojimo efektyvumo didinimas

Įgyvendinant 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (toliau – Direktyva) reikalavimus, parengtas Energijos efektyvumo įstatymo projektas ir kiti įgyvendinantieji teisės aktai, kuriais siekiama užtikrinti, kad būtų pasiektas privalomas energijos sutaupymų tikslas iki 2020 m. gruodžio 31 d. (11,57 TWh galutinės energijos) bei atitinkamai sukurta ir įteisinta Energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema²⁸.

Atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos įgyvendinimas apima ne tik Energetikos įstatymo pakeitimą, bet ir Lietuvos Respublikos energijos efektyvumo įstatymo parengimą bei susijusių šakinių Elektros energetikos, Šilumos ūkio ir Gamtinių dujų įstatymų pakeitimus, visi Direktyvą įgyvendinantys teisės aktai bus teikiami svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei (projektai pateikti derinti 2014 m. II ketv.).

Direktyvos įgyvendinimui ir energijos efektyvumo didinimui yra skiriama ES struktūrinė parama. Pavyzdžiui, juridiniai asmenys, pasinaudoję priemone „Energijos gamybos efektyvumo didinimas“, galėjo modernizuoti termofikacines elektrines bei katilines ir taip didinti energijos gamybos efektyvumą.

Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas

Atsinaujinančių energijos išteklių plėtros tikslas – užtikrinti, kad atsinaujinančių energijos išteklių dalis, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, 2008 metais sudariusi 15,3 proc., 2020 metais sudarytų ne mažiau kaip 23 proc., tai yra siekti:

- Atsinaujinančių energijos išteklių dalį, palyginti su transporto sektoriaus galutiniu energijos suvartojimu visų rūšių transporte, padidinti nuo 4,3 proc. 2008 metais iki 10 proc. 2020 metais.
- Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį, palyginti su bendru šalies elektros energijos suvartojimu, padidinti nuo 4,9 proc. 2008 metais iki 21 proc. 2020 metais.

Atsinaujinančių energijos išteklių dalį šildymo ir vėsinimo sektoriuje, palyginti su šio sektoriaus galutiniu energijos suvartojimu, padidinti nuo 28 proc. 2008 metais iki 36 proc. 2020 metais, taip pat centralizuotai tiekiamos šilumos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį padidinti nuo 14,9 proc. 2008 metais iki 50 proc. 2020 metais.

Tam, kad būtų įgyvendinti šie tikslai, buvo panaudota ES struktūrinė parama. Ji orientuota į naudojamo kuro keitimą į biomasę, naujų katilinių ir naujų efektyvių termofikacinių elektrinių statybą ir prijungimą prie aprūpinimo šiluma sistemų (konkursinė ir planinė priemonė „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“).

2014 m. kovo mėnesį suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei pateiktas derinti Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros iki 2020 metų programos projektas. Programos tikslas – nustatyti suvartotos atsinaujinančių išteklių energijos nacionalinius planinius rodiklius elektros energetikos, šilumos energetikos ir transporto sektoriuose ir

²⁸ Įpareigojimų sistemos esmė – nustatyti konkrečias įpareigojusias šalis, energijos skirstytojus, kuriems nustatomas privalomas energijos suvartojimo taupymo tikslas ir užtikrinti, kad jos, siekdamos nustatytų įpareigojimų įgyvendinimo, galutinės energijos vartotojams diegtų energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones.

atitinkamas priemonės šiems rodikliams pasiekti. 2014 metais buvo vertinamos gautos pastabos ir lygiagrečiai vykdomas programos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV) siekiant įvertinti ir kiek įmanoma sumažinti numatomų Programos sprendinių neigiamas pasekmes. 2014 m. lapkričio mėnesį SPAV ataskaita pateikta vertinimo subjektams vertinti ir atitinkamai atnaujintas Programos projektas kartu su pagal vertinimo subjektų išvadas patikslinta SPAV ataskaita bus teikiami Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinimui.

2014 m. įsigaliojo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pataisos, kuriose numatyta, kad vėjo elektrines planuojantys statyti ūkio subjektai gali kompensuoti valstybės institucijų investicijas (jeigu tokių yra) ar kitas išlaidas, reikalingas nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti. Tokiu būdu sudarytos sąlygos plėtoti atsinaujinančių išteklių energetikos pajėgumus tuo atveju, jei planuojamos statyti vėjo elektrinės kliudytų atlikti valstybės institucijų funkcijas, susijusias su nacionalinio saugumo užtikrinimu, tačiau būtų nustatyta, kad tokių trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas lėšas, ir leista gamintojams kompensuoti valstybės institucijų patiriamas išlaidas.

2014 m. pabaigoje Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo ir Elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatymams, įteisinantiems dvipusės apskaitos (*angl. net metering*) sistemą saulės elektrinėms (namų ūkiuose <10kW, biudžetinėse ir viešosiose įstaigose <50 kW). Įstatymų pakeitimai įsigaliojo nuo 2015 m. kovo 2 d. ir paskatins papildomų iki 10 MW instaliuotos galios saulės elektrinių įrengimą.

Taip pat, kartu su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, siekiant išnagrinėti alternatyvias galimybes pigiausiomis priemonėmis pasiekti, kad bent 10 proc. Lietuvos transporto sektoriaus suvartojamų energijos išteklių 2020 m. sudarytų atsinaujinantys energijos ištekliai, 2014 m. sukurta tarpinstitucinė darbo grupė dėl atsinaujinančių energijos išteklių dalies Lietuvos transporto sektoriuje didinimo. Atsižvelgiant į darbo grupės veiklos rezultatus parengta ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstymui bus pateikta poveikio vertinimo pažyma su konkrečiais siūlymais dėl priemonių, atsinaujinančių energijos išteklių daliai galutiniam energijos suvartojime transporto sektoriuje, didinimo.

2014 m. ir toliau didėjo atsinaujinančių energijos išteklių dalis bendrajame galutiniam energijos suvartojime. Pagal turimus oficialius statistinius duomenis, jau 2013 m. pabaigoje atsinaujinantys energijos ištekliai sudarė 22,95 proc. bendro galutinio energijos suvartojimo. Tikėtina, kad Lietuvos statistikos departamentui pateikus 2014 m. duomenis šis tikslas viršys 23 proc. ir manoma, kad didele dalimi prie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo prisidėjo ES struktūrinių fondų investicijos.

Sveikatos apsauga

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, vykdydama Šešioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 m. programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ nuostatas ir siekdama įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 metų veiklos prioritetus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. 931 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 metų veiklos prioritetų“, 2014 m. įgyvendino šiuos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro veiklos prioritetus:

- I. Lietuvos gyventojų sveikos gyvensenos skatinimas.
- II. Mirtingumo nuo išorinių mirties priežasčių mažinimas.
- III. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, siekiant išvengti darbingo amžiaus žmonių sergamumo ir mirtingumo.
- IV. Stiprinti motinos ir vaiko sveikatą.
- V. Tobulinti sveikatos priežiūros teisinį reguliavimą ir finansavimą.

VI. Didinti skaidrumą, mažinti ir šalinti korupcijos prielaidas sveikatos priežiūros srityje.

Įgyvendinant prioritetą „Lietuvos gyventojų sveikos gyvensenos skatinimas“ ypač daug dėmesio skirta visuomenės informavimui, skleidžiant informaciją apie sveiką gyvenseną, profilaktines programas bei kitas su sveikatos stiprinimu susijusias veiklas. Iš 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų daugeliui sveikatos priežiūros įstaigų įsigyta medicininė įranga taip pat naudojama ir profilaktinėms programoms vykdyti, tad aktyvesnis gyventojų dalyvavimas tokiose programose leistų efektyviai panaudoti įsigytą įrangą.

Įgyvendinant prioritetą „Mirtingumo nuo išorinių mirties priežasčių mažinimas“ atlikta Pagalbos nukentėjusiems nuo traumų ir kitų išorinių mirties priežasčių teikimo ir organizavimo Lietuvoje analizė bei parengta Vieninga metodika sveikatos priežiūros įstaigoms, kaip organizuoti pagalbą nukentėjusiems nuo traumų ir kitų išorinių mirties priežasčių atvejais. Vieningos metodikos tikslas – sukurti vieningą skubiosios medicinos pagalbos teikimo Lietuvoje sistemą, kuri leistų optimizuoti srautus taip, kad visoje Lietuvoje visiems nukentėjusiems nuo traumų ir kitų išorinių priežasčių reikiamu laiku būtų suteikta kokybiška pagalba. Skubiosios pagalbos teikimo optimizavimas leidžia efektyviau panaudoti iš 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų sukurtą infrastruktūrą, skirtą skubiai pagalbai – greitosios medicinos pagalbos (toliau – GMP) ir traumos centrų infrastruktūrą, siekiant atlikti kuo daugiau kokybiškų diagnostikos ir kitų procedūrų bei manipuliacijų per laiko vienetą ir tokiu būdu užtikrinti skubios pagalbos suteikimą per „auksinę valandą“ (pirmą valandą po traumos) gelbėjant nekentėjusių gyvybes ir norint išvengti galimų rimtų pasekmių sveikatai.

Įgyvendinant prioritetą „Tobulinti sveikatos priežiūros teisinį reguliavimą ir finansavimą“ ir tobulinant sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšomis teisinį reguliavimą, sveikatos priežiūros įstaigų finansinį valdymą orientuojant į jų veiklos rezultatus, įgyvendintos šios priemonės: pradėta papildomai mokėti už GMP operatyvų darbą – GMP gerų darbo rezultatų operatyvumo rodiklis buvo išreikštas sąlyginiais vienetais ir nustatyta sąlyginio vieneto vertės apskaičiavimo ir mokėjimo GMP paslaugų teikėjams už gerus darbo rezultatus tvarka; nustatyta prioritetingo mokėjimo už insulto gydymą, kai taikoma trombolizė ar invazinė trombektomija, ir miokardo infarkto gydymą, kai atliekamas širdies vainikinių kraujagyslių stentavimas, tvarka ir kt. Toks viešąsias sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų orientavimas į veiklos rezultatus skatina jas gerinti teikiamų paslaugų kokybę, o tai atitinka 2007–2013 m. SSVP 2 prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ uždavinį „Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas“ visiškai atspindi ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų privalomą prisidėjimą prie siekiamų rodiklių ir esminio rezultatų siekimo.

2014 m. sveikatos apsaugos ministro įsakymais buvo patvirtinti du itin svarbūs asmens sveikatos priežiūrą reglamentuojantys dokumentai, kurie leido efektyviau organizuoti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir tokiu būdu dar efektyviau panaudoti 2007–2013 m. struktūrinių fondų lėšomis sukurtus sveikatos priežiūros išteklius – atnaujintas patalpas ir įsigytą įrangą:

- Ūminio galvos smegenų insulto diagnostikos ir gydymo insulto gydymo centruose tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. V-40 „Dėl Ūminio galvos smegenų insulto diagnostikos ir gydymo insulto gydymo centruose tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- „Sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų ūminio miokardo infarkto su ST segmento pakilimu atveju, prieinamumo gerinimo ir šia liga sergančių ligonių srautų valdymo reikalavimai“, patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. V-244 „Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų ūminio miokardo infarkto su ST segmento pakilimu atveju, prieinamumo gerinimo ir šia liga

sergančių ligonių srautų valdymo reikalavimų patvirtinimo“ (pastaba: ST segmentas – viena iš sudėtinių elektrokardiogramos aprašymo dalių).

Šių aprašų įdiegimas praktikoje pagerino pacientų, patyrusių infarktą ar insultą galimybes gauti sveikatos priežiūros paslaugas greičiau, efektyviau, taip sumažinant šių pavojingų ligų išliekamų padarinių pasireiškimą arba pagreitinant pacientų grąžinimą į buvusią sveikatos būklę.

Švietimas

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos prioritetus, 2014 m. siekė mažinti nedarbą (ypač jaunimo); integruoti mokslą ir verslą skatinant inovatyvių, aplinkai draugiškų ir konkurencingų produktų kūrimą; didinti švietimo ir aukštojo mokslo sistemos kokybę ir konkurencingumą; gerinti studijų prieinamumo sąlygas. Taip pat pažymėtina, kad vienas iš strateginių tikslų, kurio siekė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija vykdydama veiklą ataskaitiniu laikotarpiu – Užtikrinti ugdymo kokybę ir veiksmingumą, kuriuo buvo siekiama sustiprinti kūrybiško savarankiško mokyklų tobulinimo prielaidas, sukurti modernią mokymosi visą gyvenimą infrastruktūrą, sustiprinti pedagoginę pagalbą vaikams ir jaunimui, plėtoti integruotą vidurinį ugdymą ir profesinį mokymą. Prie minėtų tikslų siekimo prisidėjo efektyvus ES struktūrinių fondų lėšų naudojimas.

Ikimokyklinis ir bendrasis ugdymas. Ataskaitiniu laikotarpiu panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas ir toliau buvo tobulinama ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo sistema, gerinama teikiamų paslaugų kokybė, kuriamos sąlygos švietimo prieinamumo didinimui, prisidedama prie ankstyvojo jaunų žmonių pasitraukimo iš švietimo sistemos skaičiaus mažinimo. Pažanga pasiekta užtikrinant vaikų dalyvavimą privalomajame švietime, vykdant patyčių ir smurto prevenciją mokyklose, teikiant švietimo pagalbą mokiniams. Nuo 2013 m. iki 2014 m. miestuose ir kaimo vietovėse ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių padaugėjo 225-iomis, o jas lankančių vaikų – 4215. Siekiant labiau prieinamo ikimokyklinio ugdymo, atliepančio šeimų poreikius, 32 ugdymo įstaigose įgyvendinti pažangaus ugdymo organizavimo modeliai. Plėtojant švietimą kaimo vietovėse, atidaryta 21 mokykla-daugiafunkcinis centras, kurių steigimas finansuojamas ES struktūrinių fondų lėšomis (2013 m. veikė 27 centrai, 2014 m. – 48). Siekiant prasmingo vaikų laisvalaikio, įvairiose savivaldybėse pradėti 28 neformaliojo švietimo projektai. 2014 m. buvo patvirtintas Bendrojo ugdymo mokyklų, vykdančių pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, stiprinimo ir inkliuzinio ugdymo plėtros 2014–2016 m. veiksmų planas, kuris yra viena iš Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos įgyvendinamų priemonių, ja prisidedama prie strategijos „Europa – 2020“ tikslų įgyvendinimo, o konkrečiai – prie ankstyvojo jaunų žmonių pasitraukimo iš švietimo sistemos mažinimo. Tokiu būdu prisidedama prie 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos veiklų tęstinumo užtikrinimo įgyvendinant 2014–2020 m. ES investicijų veiksmų programos tikslus.

Profesinis mokymas. 2014 m. pagrindinis dėmesys profesinio mokymo srityje buvo skirtas mokymosi ir ugdymo turinio bei priemonių atnaujinimui, mokymosi infrastruktūros ir aplinkos gerinimui, pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimui, profesinio mokymo patrauklumo ir prieinamumo didinimui bei profesinio mokymo įstaigų kokybės vadybos sistemų diegimui. Pažymėtina, kad ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų rezultatai tiesiogiai prisideda prie reikšmingų teigiamų pokyčių, susijusių su profesinio mokymo paslaugų kokybe ir populiarumu. Tai įrodo mažesnis mokinių skaičiaus mažėjimas profesinio mokymo įstaigose, lyginant su bendrojo ugdymo ir aukštojo mokslo įstaigomis. 2014 m. į profesinio mokymo įstaigas iš viso priimta 21 tūkst. asmenų, arba 2 tūkst. daugiau nei planuota. 1400 asmenų į profesinio mokymo įstaigas atėjo jau turėdami aukštąjį išsilavinimą. Remiantis šiais rezultatais galima teigti, jog profesinio mokymo patrauklumas ir vertinimas visuomenėje pastebimai gerėja.

Lietuvos Respublikos šveitimo ir mokslo ministerijai ir toliau siekiant profesinio mokymo atitikties darbo rinkos poreikiams, per 2014 m. profesinio mokymo įstaigose atidaryta 18 sektoriinių praktinio mokymo centrų, kuriuose sudaromos galimybės profesinio mokymo įstaigų mokiniams įgyti praktinio mokymo įgūdžių. Nuo 2012 m. iki 2014 m. pabaigos iš viso atidaryti 23 tokie centrai. 2015 m. bus atidaryta dar 19 praktinio mokymo centrų.

Siekiant didinti profesinio mokymo patrauklumą, lankstumą ir modernizavimą bei tikslingai panaudoti ES struktūrinių fondų lėšas, ataskaitiniu laikotarpiu buvo tęsiami kokybės gerinimo darbai: parengta 40 praktiniu mokymu grindžiamų modulinių profesinio mokymo programų ir 5 profesiniai standartai. Modulinės programos įvairiose ūkio šakose rengiamos tiesiogiai naudojant 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ES struktūrinių fondų lėšas, skiriant jas šalies profesinių mokyklų parengtiems projektams įgyvendinti. Mokymo programos rengiamos atsižvelgiant į šalies ūkio pasiūlą ir darbdavių poreikius. Taip pat parengti teisės aktų pakeitimų projektai, kurie sudarys sąlygas pameistrystės įgyvendinimui Lietuvoje.

Ataskaitiniu laikotarpiu pradėtas įgyvendinti profesinio mokymo plėtros 2014–2016 m. veiksmų planas, apimantis profesinio mokymo įstaigų tinklo pertvarką, atsižvelgiant į regionų ūkio šakų perspektyvas, profesijos mokytojų rengimą ir jų stažuočių realiose darbo vietose organizavimą, gamyboje dirbančių aukštos kvalifikacijos darbuotojų pritraukimą dirbti profesijos mokytojais, studentų praktikas, verslumą puoselėjančias iniciatyvas, Europos ir nacionalinės kvalifikacijų sandaros įgyvendinimą, pertvarkant profesinio mokymo programas į modulines ir egzaminų kvalifikacijai įgyti sistemą, siekiant, kad Lietuvoje įgyjamos kvalifikacijos būtų prilyginamos ES valstybėse narėse formaliuoju, neformaliuoju ir savišvietos būdu įgyjamoms kvalifikacijoms. Strateginį plano tikslą sudaro modernios profesinio mokymo sistemos, atitinkančios besimokančio asmens, visuomenės ir valstybės poreikius, plėtojimas. Tikėtina, kad minėti teisinės bazės pasikeitimai turės teigiamos įtakos ir tolimesniam sėkmingam ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimui.

Aukštasis mokslas ir studijos. Įgyvendinant užsibrėžtus strateginius tikslus: skatinti darnią žmogaus ir visuomenės raidą, stiprinančią šalies konkurencingumą ir sudarančią sąlygas inovacijoms, plėtojant studijas ir Mokslinių tyrimų ir eksperimentinę plėtrą buvo vykdomos keturios programos: Studijų ir mokslo plėtra, Mokslinių tyrimų ir studijų sistemos modernizavimas, Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimas ir Švietimo ir mokslo administravimas. Įgyvendinant Studijų ir mokslo plėtros programą siekta sukurti gebančiam ir motyvuotam asmeniui palankią aplinką tapti aukštos profesinės kvalifikacijos specialistu, savęs realizavimą derinančiu su valstybės ir visuomenės lūkesčių tenkinimu.

Įgyvendinant Mokslinių tyrimų ir studijų sistemos modernizavimo programą, siekta kurti į kokybę orientuotą, socialiai jautrią ir konkurencingą studijų sistemą, taip pat veiksmingai valdyti ir finansuoti mokslo institucijas. Siekiant įvertinti bendrą Lietuvos aukštųjų mokyklų veiklos kokybę ir lėšų naudojimo efektyvumą, 2014 metais buvo parengta 12 studijų krypčių aprašų, o nuo 2011 metų iš viso įvertintos ir akredituotos 36 aukštosios mokyklos, iš jų teigiamai įvertintos 27 aukštosios mokyklos. Dar 9 aukštųjų mokyklų vertinimas bus baigtas 2015 m. Tik pasibaigus visų aukštųjų mokyklų vertinimui, bus galima konkrečiai įvertinti SSVP lėšomis finansuotų projektų įtaką aukštojo mokslo ir studijų sistemai.

Siekiant kuo geriau informuoti visuomenę apie specialistų poreikio struktūrą ir išsiaiškinti, kurias specialybes baigusieji yra reikalingiausi ir turi daugiausiai galimybių veiklos pasaulyje, kuriamas specialistų kvalifikacijų žemėlapis. 2014 m. Lietuvos Respublikos Seimui pateiktas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas. Šio pakeitimo pagrindu bus vykdoma aukštųjų mokyklų absolventų įsidarbinimo stebėseną („Sodros“, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Lietuvos darbo biržos, Diplomų ir atestatų registro, Gyventojų registro ir kiti duomenys bus saugomi Švietimo valdymo informacinėje sistemoje). Taip pat parengta specialistų kvalifikacijų poreikio pirminė analizė

(Universitetų magistro studijų absolventų pirminė analizė parodė, kad pagal visus kvalifikacinius lygius dirbančiųjų atlyginimas didesnis už Lietuvos vidurkį).

Siekiant, kad Lietuvoje įgytų kvalifikacijų lygių sistema būtų lygiavertė Europos kvalifikacijų sandarai (kvalifikacijos pagal veiklos sudėtingumą suskirstytos į 8 lygius), pagrindinis dėmesys buvo skiriamas aukštojo mokslo kvalifikacijų susiejimui su Lietuvos kvalifikacijų sandara ir kvalifikacijų lygių nurodymo aukštojo mokslo dokumentuose klausimams. Aukštosiose mokyklose diegiamos neformaliojo būdu įgytų žinių ir gebėjimų formalizavimo sistemos – 33 aukštosios mokyklos (t. y. 73 proc. visų Lietuvos aukštųjų mokyklų) įdiegė šiuo būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarkas (www.smm.lt/web/lt/smm-svietimas/suaugusiuju-svietimas).

Socialinė apsauga ir užimtumas

Socialinės apsaugos ir užimtumo srityje socio-ekonominis kontekstas per ataskaitinį laikotarpį keitėsi nežymiai.

2014 m. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija inicijavo Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo pakeitimus, kurių tikslas – tobulinti socialinių paslaugų įstaigų veiklos, licencijavimo, asmenų mokėjimo už socialinę globą, socialinio darbo reglamentavimą, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų kokybę ir socialinio darbo efektyvumą, mažinti socialinės globos įstaigų administracinę naštą ir efektyviau naudoti valstybės lėšas. Naujoje įstatymo redakcijoje patikslintas socialinio darbo apibrėžimas, mokėjimo už socialines paslaugas įkainiai, taip pat pakoreguoti reikalavimai socialinės globos įstaigų vadovams, licencijavimo tvarka ir t. t. Tiesioginės įtakos 2014 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimui šie pokyčiai neturėjo. Nurodyti pokyčiai labiau susiję su galimybių naudotis socialinių paslaugų infrastruktūra, tame tarpe ir sukurta ES struktūrinių fondų lėšomis, didinimu ir paslaugų kokybės gerinimu.

2010 m. balandžio 22 d. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 2, 9, 10, 11, 13, 19, 26, 30, 34, 36, 38, 39 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir 12 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatyme (Nr. XI-777) įtvirtinta, kad Socialinės globos įstaigos privalo įgyti licencijas iki 2015 m. sausio 1 d. Nuo 2013 m. sausio 1 d. socialinės globos įstaigos savanoriškai galėjo įgyti licencijas socialinei globai teikti, o nuo 2015 m. sausio 1 d. socialinę globą gali teikti tik licencijas socialinei globai teikti turintys socialinės globos teikėjai.

Svarbu pažymėti, kad 2014 m. liepos 14 d. ministro įsakyme numatyta išlyga, kad „Socialinės globos įstaigoms, kurios įgyvendina iš Europos regioninės plėtros fondo lėšų finansuojamą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. A1-68 „Dėl Stacionarių socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūros modernizavimo programos patvirtinimo“ patvirtintą Stacionarių socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūros modernizavimo programą ir dėl objektyvių priežasčių įstaigos modernizavimo darbų nepabaigia iki 2014 metų gruodžio 31 d., licencijos iki 2014 m. gruodžio 31 d. išduodamos netaikant reikalavimų patalpoms, nustatytų Socialinės globos normų apraše, tačiau socialinės globos įstaigos turi užbaigti modernizavimo darbus ir įsigyti leidimą-higienos pasą ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 1 d.“

Aplinkos apsauga

Kraštovaizdis ir biologinė įvairovė. Ataskaitiniu laikotarpiu kraštovaizdžio struktūrą labiausiai įtakojo šalies kelių tinklo priderinimas prie Europos transporto infrastruktūros reikalavimų, intensyvi urbanizacija didžiųjų miestų priemiesčiuose ir spartus užstatytų miestų erdvių tankinimas (žaliųjų erdvių mažėjimas), miškų naudojimo intensyvėjimas ir sulėtėjęs miškingumo didėjimas, alternatyvios energetikos vystymasis ir spartus menkavertės architektūros ir statinių plitimas. Dėl intensyvios ūkinės veiklos, o labiausiai dėl statybų,

mažėja natūralių ir pusiau natūralių teritorijų plotas, nyksta gamtinis kraštovaizdis, kinta jo struktūra. Lietuvos žemės ūkio kraštovaizdis su natūraliųjų komponentų tarpais turi didelį poveikį natūralių ekosistemų ir buveinių būklei. Kyla grėsmė, kad žemės ūkio gamybos ir produkcijos didinimas kardinaliai pakeis kraštovaizdį ir taip sumažins ten egzistavusią biologinę įvairovę. Miškuose vykdoma ūkinė veikla taip pat kelia grėsmę biologinės įvairovės būklei. Panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas, buvo įgyvendinama Lietuvos kraštovaizdžio politika optimizuojant kraštovaizdžio apsaugą ir tvarkymą bei atstatant praeityje ūkinės veiklos pažeistus kraštovaizdžio komponentus, apleistų statinių ir kitų aplinką žalojančių objektų likvidavimas.

Kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei išsaugoti Lietuvoje sukurta saugomų teritorijų sistema apima 1 027 620,33 ha ir tai sudaro 15,74 proc. šalies sausumos ploto, didesnioji jos dalis priskirta Europos ekologiniam tinklui „Natura 2000“ – paukščių ar buveinių apsaugai svarbioms teritorijoms. Kraštovaizdžio pokyčių vertinimai rodo, kad toliau mažėja natūralių pievų ir pelkių, didėjant urbanizuotų teritorijų, miškų ir atvirų vandenų plotams. Natūralios ir pusiau natūralios ekosistemos (miškai, pelkės, pievos, vandenys ir smėlynai) užima daugiau kaip trečdalį Lietuvos teritorijos. Sparčiausiai sausumos ekosistemose nyksta siauros ekologinės specializacijos rūšys ir natūralios buveinės, nes jos yra jautrios žemės ir miškų ūkio technologijų kaitai (veiklos intensyviniui arba tradicinio ekstensyvaus žemės naudojimo nutraukimui). Dėl teritorijų naudojimo pakeitimų didėja natūralių buveinių ir rūšių vietinių populiacijų fragmentacija, blogėja sąlygos rūšims migruoti, keistis genetinė informacija tarp izoliuotų vietinių populiacijų, todėl kyla grėsmė jų išlikimui. Nykstančias rūšis ir natūralias buveines vandenų ekosistemose labiausiai veikia vandenų tarša ir hidrologinis režimo pakeitimas, neracionalus gamtos išteklių naudojimas, migracijos kelių suardymas. Lietuvoje menkai ištirta biologinė įvairovė atskirose teritorijose, trūksta duomenų apie atskirų rūšių populiaciją bei atskirų buveinių, ekosistemų raidą. Biologinės įvairovės vertė yra pripažįstama visuotinai, tačiau detaliam ekologiniam ir ekonominiam įvertinimui duomenų nepakanka. Dėl įvairių priežasčių (žemės ūkio, prekybos, turizmo plėtimosi) invazinės rūšys kelia vis didesnę grėsmę ne tik biologinei įvairovei (išstumiant ar nustumiant vietines rūšis) ir visuomenės sveikatai, bet ir daro didelę žalą ekonomikai. Besikeičiant klimatui, augant prekybos ir turizmo apimtims invazinių rūšių problema gali tik aštrėti. Vystantis šalies ūkiui ir įgyvendinant svarbius ekonominius projektus kyla grėsmė, kad bus sunaikinti atskiri miškų plotai, sudaromi dirbtiniai barjerai rūšių migracijai. Todėl ES fondų lėšomis 2014 m. buvo vykdomas saugomų teritorijų tvarkymas, saugomų teritorijų steigimo ir planavimo dokumentų rengimas, EB svarbos natūralių buveinių inventorizavimas ir monitoringo sistemos sukūrimas, natūralių vandens telkinių ir retųjų praeivių žuvų populiacijų būklės nustatymui skirti tyrimai, retų rūšių apsaugos ir invazinių rūšių gausos reguliavimo priemonių įgyvendinimas, Ventės rago ornitologinės stoties rekonstrukcija.

Vanduo. Kasmet gyventojų aprūpinimas nuotekų tvarkymo paslaugomis, kurias teikia viešojo vandens tiekimo įmonės, didėja. Remiantis 2012 m. iš savivaldybių surinkta informacija, Lietuvoje nuotekų tvarkymo paslauga prieinama apie 67 proc. gyventojų, palyginus su 2011 m. (65 proc.) matomos didėjimo tendencijos. Vis dar išlieka didelis atotrūkis tarp miestų ir mažesnių gyvenviečių nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo. Didžiausias valytinų nuotekų kiekis susidaro tuose regionuose, kuriuose yra įsikūrę didžiausi Lietuvos miestai.

2013 m. visų ūkyje, buityje ir gamyboje susidariusių nevalytų nuotekų išvalymas siekė daugiau nei 97 proc., tam įtakos turėjo naujų nuotekų valymo įrenginių statyba ar senų rekonstrukcija, panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas. Nepakankamai išvalytų nuotekų kiekis sudarė apie 2,75 proc. Beveik nebeliko išleidžiamų nevalytų buitinių ir gamybinių nuotekų (2012 m. – 0,02 proc.) Be to, pastaraisiais metais nuolat mažėja į paviršinius vandenis su nuotekomis išleidžiamų teršalų kiekis.

Kiekvienais metais auga gyventojų aprūpinimas vandeniu, kurį tiekia viešojo vandens tiekimo įmonės. Geriamojo vandens šaltinis yra požeminis vanduo. Požeminis

vanduo 2014 m. duomenimis yra labai geros (45 proc.) ir geros (42 proc.) kokybės, tik 13 proc. tirtų gręžinių vandens kokybė buvo prasta. Remiantis 2012 m. iš savivaldybių surinkta informacija, Lietuvoje apie 76 proc. visų šalies gyventojų aprūpinami tiekiamu saugos ir kokybės reikalavimus atitinkančiu geriamuoju vandeniu.

Iš 2012 m. tirtų 171 upių vietų 29 proc. nustatyta labai gera ir gera ekologinė būklė: 8 proc. – labai gera ekologinė būklė, 21 proc. – gera ekologinė būklė 37 proc. visų tirtų upių vietų ekologinė būklė buvo vidutinė. Bloga ekologinė būklė nustatyta 16 proc. tyrimų vietų. Labai bloga ekologinė būklė nustatyta 12 proc. visų tirtų vietų. 6 proc. tirtų upių vietų ekologinė būklė buvo neklasifikuotina, todėl tyrimai turės būti kartojami.

Įvertinus 71 ežero ir tvenkinio ekologinę būklę, 31 proc. vandens telkinių atitiko geros ekologinės būklės kriterijus: 8 proc. telkinių ekologinė būklė buvo labai gera, 23 proc. – gera ekologinė būklė 38 proc. tirtų telkinių neatitiko geros ekologinės būklės kriterijų: 15 proc. telkinių nustatyta vidutinė ekologinė būklė, 13 proc. – bloga ekologinė būklė, 10 proc. – labai bloga ekologinė būklė. 31 proc. ekologinė būklė buvo neklasifikuotina. Atsižvelgiant į tai, kad visi Lietuvos upių baseinai yra tarpvalstybiniai, Lietuvai be glaudaus bendradarbiavimo su kaimyninėmis valstybėmis vandensaugos srityje sudėtinga užtikrinti gerą šalies vandens telkinių būklę.

Kuršių marios – didžiausias ir ekologiniu požiūriu labai svarbus Lietuvos vidaus vandens telkinys, kurio ekosistemos būklė labai priklauso nuo teršalų apkrovų prietakos iš upių baseinų, kurių pagrindinis – Nemuno upė. Įvertinus 2012 m. monitoringo duomenis bei atlikus reikiamus taršos krūvių skaičiavimus, nustatyta, kad bendrojo fosforo prietaka į Kuršių marias sudarė 979 tonas, o bendrojo azoto – 39451 toną. Per pastaruosius 20 metų stebima tiek bendrojo fosforo, tiek ir bendrojo azoto prietakos mažėjimo tendencija. 2012 m. bendrojo fosforo koncentracija Kuršių mariose buvo 0,07 mg/l, bendrojo azoto koncentracija Kuršių mariose buvo 1,18 mg/l.

Kaip ir praėjusiais metais, išvardintos problemos buvo sprendžiamos panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas.

Atliekos. 2013 m. buvo pašalinta apie 273,3 tūkst. tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų, o nustatytas didžiausias leistinas šalinti kiekis buvo 362,6 tūkst. tonų. Regioniniuose nepavojingų atliekų šalinimo sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitų duomenys rodo, kad 2013 m., lyginant su 2012 m., į sąvartynus pateko 1/5 mažiau mišrių komunalinių atliekų. 2013 m. panaudota/ perdirbta 34,95 proc. komunalinių atliekų nuo susidariusio kiekio.

Panaudojant ES lėšas statomų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių bendras pajėgumas yra apie 1 000 000 tonų. Šių pajėgumų pakaktų visam į regioninius nepavojingų atliekų šalinimo sąvartynus patenkančių komunalinių atliekų srautui apdoroti (šiuo metu regioniniuose sąvartynuose veikiančiose atliekų rūšiavimo linijose apdorojama tik apie 1/5 visų į sąvartynus patenkančių atliekų).

Atliekų tvarkymo srities projektų įgyvendinimas prasidėjo pavėluotai. Pagrindinės to priežastys buvo trukdžiai, susiję su viešųjų pirkimų procedūromis: viešieji pirkimai nebuvo pripažįstami įvykusiais, jie buvo skelbiami keletą kartų. ES lėšų panaudojimui 2014 m. atliekų srityje įtakos turėjo ir tai, kad regioninių atliekų tvarkymo centrų finansinė padėtis nebuvo gera, todėl jie negalėjo užtikrinti projektuose savo dalies finansavimo.

Siekiant sumažinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimą sąvartynuose, buvo įgyvendinama komunalinių atliekų tvarkymo sistemų infrastruktūros plėtra, panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas.

Energijos vartojimas (būstas). Didžioji dauguma Lietuvos gyventojų (apie 66 proc.) gyvena daugiau kaip 34 tūkst. daugiabučių namų, t. y. apie 96 proc., pastatytų iki 1993 metų. 2013 m. viduryje bendras Lietuvos miesto ir kaimo teritorijose esančių butų skaičius buvo 1389059 (iš jų – 929652 mieste ir 459407 kaime). Dėl nepakankamos priežiūros ir blogų termoizoliacinių namų savybių, suvartojamas didelis kiekis energijos neekonomiškų namų šildymui. Toliau brangstant energijos ištekliams, lėtai vykstant atsinaujinančių energijos

šaltinių panaudojimui ir plėtrai, taip pat senstant gyvenamajai infrastruktūrai, itin aktualu užtikrinti tokių namų atnaujinimo (modernizavimo) procesą. Ataskaitiniu laikotarpiu tai buvo daroma panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas. Šių lėšų panaudojimą lėtino kvalifikuotų statybininkų, galinčių įgyvendinti pastatų modernizavimo projektus, trūkumas, taip pat reikalavimas vykdyti viešuosius pirkimus per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO). Tačiau buvo pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės teisės aktai, kurie leido vykdyti viešuosius pirkimus ne per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO), tuo būdu buvo paspartintas viešųjų pirkimų procesas, tiesiogiai įtakojantis ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą daugiabučių atnaujinimo srityje.

JESSICA kontroliuojančiojo fondo lėšomis per 2014 m. buvo baigti įgyvendinti 123 daugiabučių namų modernizavimo projektai, kurie prisidėjo prie siekiamo energijos vartojimo efektyvumo daugiabučiuose namuose. Nustatyta, kad 2014 m. energijos vartojimo efektyvumas modernizuotuose namuose padidėjo 69,53 proc. **Per 2014 metus modernizuotuose daugiabučiuose sutaupyta 270 GWh šilumos energijos (planuota 211 GWh).**

2.5. Esminis pakeitimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 57 straipsnį

Iki ataskaitinio laikotarpio buvo nustatytas 1 pažeidimas projektui dėl tęstinumo reikalavimų nesilaikymo pagal Reglamento 1083/2006 57 straipsnį. Susigrąžinta iš projekto vykdytojo 665981,23 eurų.

2.6. Suderinamumas su kitomis priemonėmis

Dvigubo finansavimo prevencija ir kontrolė

Dvigubo finansavimo prevencijos bei kontrolės užtikrinimo sistema yra integruota ES struktūrinių fondų planavimo ir įgyvendinimo sistemos dalis, vykdoma visose jos dalyse ir etapuose. Vertinant finansavimo takoskyrų užtikrinimo bei dvigubo finansavimo prevencijos ir kontrolės sistemą, svarbu pažymėti, kad dvigubo finansavimo prevencija ir kontrolė yra užtikrinama sistemaiškai, t.y. atitinkami priežiūros ir kontrolės veiksmai bei procedūros atliekami kiekviename iš programos ir projektų etapų ir jų visuma užtikrina adekvatų dvigubo finansavimo rizikos valdymą.

Programavimo metu nustatant investavimo kryptis ir prioritetus, sukurtos pirminės prielaidos dvigubo finansavimo rizikos įvertinimui ir prevencijai. Parengus ir Europos Komisijai patvirtinus Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, parengtos veiksmų programos šiai strategijai įgyvendinti, parengti jų priedai. Kiekvienoje veiksmų programoje buvo išskirti prioritetai, padedantys siekti veiksmų programoje numatytų tikslų, tai – pirminės takoskyros. Ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos turi įsitikinti, kad tos pačios investicijos nebus finansuojamos pagal kelis veiksmų programų prioritetus ir priemones bei kitus finansinius instrumentus. Nustatant veiksmų programų prioritetus bei priemones, kartu detalizuojamas ir atskyrimas nuo kitų finansavimo šaltinių. Veiksmų programose taip pat pateikiami kitų finansinių mechanizmų bei jų santykio su veiksmų programų prioritetais aprašymai.

Remdamosi Strategija, veiksmų programomis bei jose pateikiamomis „demarkacijos“ lentelėmis, ES struktūrinių fondų lėšas administruojančios institucijos rengė atskirų priemonių aprašymus, kurie buvo tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais dėl veiksmų programų priedų. Juose pateikiamuose priemonių aprašymuose yra dalis „Reikalavimai, susiję su paramos pagal kitas iš ES finansuojamas programas atskyrimu“, kurioje, jeigu būtina, priemonės lygmeniu yra detalizuojamos veiksmų programose pateikiamos takoskyros su kitais ES finansiniais instrumentais. 2014 m., kaip ir

ankstesniais metais, priimant veiksmų programų priedų pakeitimus buvo atsižvelgiama ir į takoskyros su kitais ES finansiniais instrumentais reikalavimus.

Taip pat ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos rengė projektų finansavimo sąlygų aprašus, kurių prieduose pateikiamoje tinkamumo finansuoti vertinimo metodikoje numatytas klausimas, susijęs su investicijų atskyrimu, bei duodama nuoroda į Veiksmų programą ar priemonės aprašymą veiksmų programos priede.

Svarbiausios procedūros, susijusios su dvigubo finansavimo prevencija buvo atliekamos įgyvendinančiosioms institucijoms vertinant projektų paraiškas (pavyzdžiui, paraiškos dėl projekto finansavimo vertinamos įvertinant galimą paraiškoje suplanuotų veiklų ir išlaidų persidengimą su pagal kitas pareiškėjo pateiktas paraiškas suplanuotomis ar pagal jau pasirašytas projektų sutartis įgyvendinamomis veiklomis ir išlaidomis; vertinimo metu buvo įvertinama paraiškos dvigubo finansavimo rizika, pagal kurios lygį buvo nustatomas vertinimo metu ir projektų įgyvendinimo etape taikomų dvigubo finansavimo kontrolės procedūrų detalumas).

Sprendimą dėl projektų finansavimo priėmė už priemonės įgyvendinimą atsakingos ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos. Atsiradus įtarimų dėl dvigubo finansavimo rizikos, galėjo būti stabdomas tolimesnis procesas (projekto finansavimo ir administravimo sutarties pasirašymas).

Atsižvelgiant į projektų paraiškų vertinimo metu nustatytą projekto riziką, į projekto finansavimo ir administravimo sutarties specialiąsias sąlygas buvo įtraukiamos su dvigubo finansavimo rizika ar kontrole susijusios nuostatos.

Projektų įgyvendinimo metu pagrindinį vaidmenį dvigubo finansavimo prevencijos ir kontrolės procese atlieka įgyvendinančiosios institucijos. Įgyvendinant projektus dvigubo finansavimo kontrolė atliekama ir rizika valdoma tikrinant mokėjimo prašymus, atliekant viešųjų pirkimų priežiūros procedūras ir atliekant projektų patikras vietoje.

2011 m. atlikto 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos finansavimo takoskyrų, siekiant užtikrinti dvigubo finansavimo prevenciją, vertinimo²⁹ pagrindu 2012 m. informacinėje sistemoje SFMIS2007 buvo įdiegtos funkcinės galimybės dėl priemonių sankirtų, priemonių ir kitų finansinių instrumentų (Mokymasis visą gyvenimą, Eureka, Eurostars, 7-oji bendroji programa, Europos fondas trečiųjų šalių piliečių integracijai, Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės, Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos 2007–2013 bendradarbiavimo per sieną programa, Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo per sieną programa, Lietuvos Respublikos ir Šveicarijos Konfederacijos bendradarbiavimo programos, kuria siekiama sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje ES, Išorės sienų fondas Specialioji tranzito schema, Ignalinos programa, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų) sankirtų naudojimo. Kiekvienais metais, atsižvelgiant į atsiradusius pokyčius, priemonių sankirtos, priemonių ir kitų finansavimo šaltinių sankirtos buvo atnaujinamos ir patikslinamos.

2014 m. bendradarbiavimo pagrindu vadovaujančiajai institucijai ne ES struktūrinių fondų lėšas administruojančios institucijos ir toliau reguliariai (vieną kartą per ketvirtį) teikė duomenis apie kitų finansavimo šaltinių (ne ES struktūrinių fondų) lėšomis finansuojamus projektus (pavyzdžiui, projekto vykdytojo pavadinimas, kodas, finansavimo suma, projekto partneriai, projekto etapas), kurie buvo talpinami į informacinę sistemą SFMIS2007. 2013 m. buvo pasirašyta duomenų mainų sutartis su Nacionaline mokėjimo agentūra, administruojančia Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą. Pagal šią sutartį vadovaujančiajai institucijai 2014 m. buvo teikiami duomenys apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. pareiškėjus (paramos gavėjus). 2014 m. Nacionalinei mokėjimo agentūrai buvo pateikti duomenys apie iš ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų vykdytojų

²⁹ Vertinimo ataskaita paskelbta ES struktūrinės paramos svetainėje:

http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Ataskaitos_2010MVP/Ta_koskyros_vertinimo_ataskaita.pdf

pateiktas sąskaitas faktūras, siekiant palyginti, ar nėra sąskaitų faktūrų dubliavimosi SFMIS2007 ir Kaimo paramos priemonių administravimo informacinėje sistemoje KPPAIS 2. 2014 m. vadovaujančioji institucija Nacionalinei mokėjimų agentūrai taip pat raštu teikė nuomonę dėl konkrečių finansuojamų veiklų, vykdydama dvigubo finansavimo prevenciją.

Nuo 2008 m. ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt skelbiama informacija, susijusi su dvigubo finansavimo prevencija ir kontrole, taip pat informacija apie institucijų paskirtus kontaktinius asmenis dvigubo finansavimo ir prevencijos srityje dėl įgyvendintų funkcionalumų atliekant dvigubo finansavimo tikrinimo veiksmus.

Svarbu paminėti, kad iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos nebuvo nustatyta pažeidimų, susijusių su dvigubu finansavimu.

ES struktūrinių fondų ir kitų ES finansinių instrumentų koordinavimą ir suderinamumą užtikrinančios priemonės

Koordinuojant Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žuvininkystės fondo (EŽF) finansuojamus veiksmus su ES struktūrinių fondų lėšomis remiamomis veiklomis, vadovaujančios institucijos atstovai 2014 m. dalyvavo Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos įgyvendinimo ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 m. veiksmų programos įgyvendinimo Stebėsenos komitetų veikloje (posėdžiuose bei rašytinės Stebėsenos komitetų procedūrose). Atitinkamai Lietuvos respublikos žemės ūkio ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, įgyvendindama Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 m. veiksmų programą, 2014 m. dalyvavo Stebėsenos komiteto veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti, veikloje. 2014 m. Stebėsenos komitetų veikloje nebuvo kilę tiesioginių klausimų dėl suderinamumo užtikrinimo.

ES struktūrinių fondų ir EIB paskolos Lietuvai atskyrimas ir koordinavimas

Siekdama užtikrinti nacionalinį ko-finansavimą bendrai iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamiems projektams, Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2009 m. kovo 13 d. pasirašė paskolos sutartį su Europos investicijų banku (toliau – EIB) dėl 1,132 mlrd. eurų ilgalaikės paskolos (toliau – EIB paskola). EIB paskola Lietuvai skirta užtikrinti bendrąjį viešąjį finansavimą 2007–2013 m. programavimo laikotarpio projektams, įgyvendinamiems pagal Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir Žmoniškųjų išteklių plėtros, Ekonomikos augimo ir Sanglaudos skatinimo veiksmų programas bei projektų, įtrauktų į 2004–2006 m. programavimo laikotarpio Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamas baseinų investicines programas. Įgyvendinant 2007–2013 m. veiksmų programas, EIB paskolos lėšos naudojamos užtikrinti viešąjį finansavimą projektams, įgyvendinamiems transporto, energetikos, aplinkosaugos, mokslinių tyrimų ir inovacijų, turizmo, viešųjų pastatų renovacijos, žmoniškųjų išteklių tobulinimo ir kitose srityse.

Vadovaujantis su EIB pasirašytos sutarties nuostatomis, EIB paskolos lėšos skiriamos projektų nacionalinei biudžeto lėšų daliai finansuoti, taip pat Lietuvos Respublikos finansų ministerija gali EIB paskolos lėšas perskolinti pareiškėjams (projektų vykdytojams ir (ar) jų partneriams), kurių juridinis statusas yra savivaldybė, valstybės ar savivaldybės įmonė, akcinė ar uždaroji akcinė bendrovė, kurios visą arba dalį akcijų valdo valstybė ar savivaldybė, jų lėšų daliai projektų finansavimui užtikrinti. Sprendimas dėl projekto nacionalinės biudžeto lėšų dalies finansavimo iš EIB paskolos lėšų ar EIB paskolos lėšų perskolinimo projektui priimamas tik po to, kai yra priimtas teigiamas sprendimas dėl projekto tinkamumo finansuoti 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšomis, t.y. EIB paskolos lėšos skiriamos tik bendrai iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamų projektų ko-finansavimui užtikrinti.

EIB paskolos administravimo sistema Lietuvoje yra pagrįsta 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ES struktūrinių fondų valdymo ir kontrolės sistema ir yra integruota į ES struktūrinių fondų lėšų administravimo sistemą: Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, yra bendrai atsakinga už EIB paskolos priskyrimą projektams, projektų įgyvendinimo priežiūrą ir už projektų bendrąjį valdymą ir koordinavimą, o veikdama kaip mokėjimus atliekančioji institucija, yra atsakinga už EIB paskolos finansinį valdymą; tarpinės institucijos yra atsakingos už vadovaujančiosios institucijos pavestų užduočių vykdymą ir projektų planavimą, koordinavimą, įgyvendinimą, stebėjimą, ataskaitų teikimą ir auditą. EIB paskolos administravimui yra patvirtinti visi reikalingi teisės aktai ir metodiniai dokumentai, kuriais vadovaujantis 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų administravimo sistemoje dalyvaujančios atsakingos (įgyvendinančiosios) institucijos vykdydamos vadovaujančiosios institucijos pavestas vykdyti užduotis atlieka projektų tinkamumo finansuoti iš EIB paskolos lėšų vertinimą, užtikrina projektų atitiktį EIB nustatytiems išlaidų tinkamumo, aplinkosauginiams ir kitiems reikalavimams bei reikalingų dokumentų pateikimą EIB, projektų tinkamumo finansuoti EIB paskolos lėšomis vertinimo rezultatai, EIB paskolos lėšų skyrimo ir mokėjimų projektams duomenys registruojami ir saugomi SFMIS2007.

Šiai dienai Lietuvai pervesta visa pagal sutartį numatyta EIB paskolos lėšų suma (1132 mln. eurų). Pagal su EIB pasirašytoje sutartyje numatytą galutinį EIB paskolos lėšų priskyrimo terminą (2014 m. liepos 31 d.) EIB 2014 m. rugpjūčio 26 d. pateikta galutinė lėšų priskyrimo ataskaita. Vadovaujantis ataskaitoje pateiktais duomenimis, pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis projektams buvo priskirta 93,6 proc. EIB paskolos lėšų, o galutiniams projektų vykdytojams išmokėta 72,48 proc. Šiuo metu, EIB iniciatyva, svarstomos sutartyje numatyto priskyrimo termino pratęsimo galimybės siekiant 100 proc. paskolos lėšų priskirti projektams, finansuojamiems pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą.

2.7. Stebėseną ir vertinimas

ES fondų lėšų panaudojimo priežiūra

Kas ketvirtį iki kiekvieno naujo ketvirčio pirmojo mėnesio pabaigos Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikiama veiksnių programų ketvirčio įgyvendinimo ataskaita. Šioje ataskaitoje nurodoma apibendrinta informacija apie:

- veiksnių programų įgyvendinimo būklę – sudarytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių bei pripažintų tinkamomis deklaruoti Europos Komisijai išlaidų apimtis;
- pagrindines veiksnių programų įgyvendinimo problemas ir veiksmus, kurių imtasi ar planuojama imtis sprendžiant minėtas problemas bei siūlymus dėl problemų sprendimo būdų;
- ES fondų lėšų naudojimo plano ir jį detalizuojančių planų vykdymo būklę;
- teikiami pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei priimti protokolinius sprendimus ir įpareigoti institucijas, atsakingas už ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą, imtis konkrečių veiksnių dėl vėluojančių priemonių įgyvendinimo paspartinimo ir kitų veiksnių, spartinančių ES fondų lėšų panaudojimą.

Rengiant Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikiamas veiksnių programų ketvirčio įgyvendinimo ataskaitas, 2014 m. didžiausias dėmesys buvo nukreiptas į rizikingų projektų įgyvendinimo priežiūrą. Vadovaujančioji institucija, remdamasi SFMIS2007 įregistruota informacija apie projektų įgyvendinimo būklę bei įgyvendinančiųjų institucijų pateikta informacija apie minėtų projektų vėlavimo priežastis ir galimybes vėlavimus pašalinti, kiekvieną ketvirtį, sudarydavo rizikingų projektų sąrašą, į kurį įtraukdavo tuos projektus, kurių vertė viršija 290 tūkst. eurų, ir kurie pagal nustatytą metodiką yra didesnės, nei vidutinė,

rizikos. Tokių projektų įgyvendinimo pažanga nuolat vertinama, o informacija apie pasiektą pažangą kas ketvirtį teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

ES fondų lėšų panaudojimo būklė ir priemonių įgyvendinimo problemos aptariamos veiksmų programų valdymo komitetų posėdžiuose, organizuojami susitikimai tarp ministerijų ir (ar) kitų valstybės institucijų, įgyvendinančiųjų institucijų ir vadovaujančiosios institucijos, kurių metu aptariamos konkrečių veiksmų programų prioritetų ir priemonių įgyvendinimo problemos.

Siekiant užtikrinti SSVP skirtų ES fondų lėšų panaudojimą ir išvengti galimos šių lėšų praradimo rizikos, 2014 m. SSVP priede buvo suteikta teisė viršyti SSVP priede nurodytas ES fondų lėšas prisiimant įsipareigojimus pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamoms 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ priemonėms.

Stebėsenos rodiklių priežiūra

2014 m. stebėsenos rodiklių priežiūra buvo vykdoma įgyvendinant ankstesniais metais sukurtus instrumentus, skirtus stebėsenos rodiklių nustatymui ir (arba) keitimui įvairiuose lygmenyse (projekto, priemonės, uždavinio ir pan.), taip pat duomenų apie nustatytų stebėsenos rodiklių pasiekimus skaičiavimui, rinkimui, tikrinimui ir (arba) vertinimui.

2014 m. buvo koordinuotas atnaujintų pasiūlymų Europos Komisijai pateikimas dėl SSVP nustatytų fizinių rodiklių pakeitimo (atsižvelgiant į Europos Komisijos pateiktus pasiūlymus). Atnaujinti pasiūlymai Europos Komisijai buvo pateikti Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2014 m. vasario 20 d. raštu. SSVP keitimą Europos Komisija patvirtino 2014 m. gegužės 26 d. sprendimu be jokių pastabų.

Taip pat daug dėmesio buvo skiriama klausimams, susijusiems su 2007–2013 m. veiksmų programų užbaigimu ir atsiskaitymu Europos Komisijai už stebėsenos rodiklių pasiekimus galutinėse veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitose.

Informacinė sistema

2014 m. SFMIS2007 buvo toliau tobulinami ir diegiami funkcionalumai, siekiant užtikrinti įvairių duomenų kokybę, jų prieinamumą bei atitikimą pasikeitusiems teisės aktams (jei tokių buvo). Atsižvelgiant į tai, kad per pirmuosius etapus buvo sukaupta nemažai patirties ir išaiškėjo aiškesnės SFMIS2007 optimizavimo bei poreikių kryptys bei tai, kad nuo 2015 m. sausio 1 d. Lietuvoje buvo įvestas euras, 2014 metais SFMIS2007 buvo įdiegti šie sistemos funkcionalumai:

- Patobulinta Bendrai finansuojamų iš ES fondų lėšų projektų duomenų mainų svetainė (toliau – DMS): atlikti smulkūs DMS patobulinimai, susiję su dalyvių lankomumo suvestinėmis, ataskaitų filtrais, papildomais tikrinimais ir kitais DMS atnaujinimo poreikiais.
- Patobulinta SFMIS2007: atlikti smulkūs SFMIS2007 patobulinimai, susiję su ataskaitomis po projekto užbaigimo, grąžintinomis lėšomis, projektų vykdytojų informavimu ir kitais SFMIS2007 atnaujinimo poreikiais.
- Buvo atlikti pasiruošimo euro įvedimui Lietuvoje bei euro diegimo SFMIS2007 darbai, skirti užtikrinti tinkamą duomenų konvertavimą ir duomenų patikimumą.

Veiksmų programų valdymo komitetai

ES fondų lėšų panaudojimo būklė ir priemonių įgyvendinimo problemos aptariamos veiksmų programų valdymo komitetų posėdžiuose. 2014 m. įvyko trys posėdžiai.

2014 m. sausio 6 d. vykusiame Veiksmų programų valdymo komitetų posėdyje buvo apžvelgtas veiksmų programų įgyvendinimas, procesų efektyvumas, pristatyta 2013 m. veikla ir gerosios patirties įgyvendinant bei administruojant atitinkamo sektoriaus ES fondų lėšomis finansuojami projektai.

2014 m. liepos 4 d. vykusiame Veiksmų programų valdymo komitetų posėdyje buvo apžvelgtas veiksmų programų įgyvendinimas, patvirtintos Rekomendacijos dėl sutikimo įkeisti ar kitaip suvaržyti turtą, įsigytą ar sukurtą iš ES fondų lėšų ir pritaria kitų metodinių dokumentų (Rekomendacijų dėl projektų išlaidų atitikties Europos socialinio fondo finansavimo reikalavimams ir Rekomendacijų dėl projektų išlaidų atitikties Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo finansavimo reikalavimams) pakeitimams.

2014 m. spalio 13 d. vykusiame Veiksmų programų valdymo komitetų posėdyje buvo apžvelgtas veiksmų programų įgyvendinimas, patvirtinti atnaujinti Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamų 2007–2013 m. veiksmų programų priemonių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašymai ir kiti metodiniai dokumentai.

Stebėsenos komiteto veikla

2014 m. Stebėsenos komitetas veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją, įgyvendinimo priežiūrai atlikti, sudarytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 60 (toliau – Stebėsenos komitetas), siekdamas, kad būtų užtikrintas kuo efektyvesnis veiksmų programų įgyvendinimas, operatyviai reagavo į pasikeitusias socialines ekonomines sąlygas Lietuvoje ir veiksmų programų įgyvendinimo ypatumus, tam pasitelkdamas lankstesnes sprendimų priėmimo formas, pavyzdžiui, posėdžių organizavimą, taikant rašytinę procedūrą.

2014 m. buvo organizuoti keturi Stebėsenos komiteto posėdžiai, iš kurių du organizuoti taikant rašytinę procedūrą.

Stebėsenos komiteto posėdžiuose buvo pristatoma ir aptariama informacija apie 2007–2013 m. veiksmų programų įgyvendinimą, rezultatus, problemas, jų sprendimo būdus. Stebėsenos komitetui buvo pristatyti 2014 m. pabaigtų vertinimų rezultatai, pareiškėjų, projektų vykdytojų ir visuomenės nuomonės tyrimų apžvalga ir ES 2007–2013 m. struktūrinių fondų valdymo ir kontrolės sistemos veikimo efektyvumo ir 2012 m. Europos Komisijai deklaruotų išlaidų audito rezultatai.

6 lentelė. Stebėsenos komiteto veikla 2014 metais

Posėdžio data	Posėdžio organizavimo forma	Pagrindiniai priimti sprendimai	Poveikis
2014-03-20	Rašytinė procedūra	1. Pakeisti specialieji bendrai finansuojamų iš ES fondų lėšų projektų (toliau – projektai) atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai: -3 EAVP. 2. Pakeisti specialieji prioritetiniai projektų atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai: -1 EAVP;	Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų įgyvendinimas projektų atrankos kriterijų nustatymo ir sudarytos prielaidos pradėti įgyvendinti atitinkamas veiksmų programų prioritetų įgyvendinimo priemonės. Sudarytos prielaidos efektyviau, skaidriau ir sparčiau įgyvendinti veiksmų programas.
2014-04-16	Rašytinė procedūra	1. Pakeisti specialieji projektų atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai: -2 EAVP.	Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų įgyvendinimas projektų atrankos kriterijų nustatymo ir sudarytos

Posėdžio data	Posėdžio organizavimo forma	Pagrindiniai priimti sprendimai	Poveikis
			<p>prielaidos pradėti įgyvendinti atitinkamas veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonės.</p> <p>Sudarytos prielaidos efektyviau, skaidriau ir sparčiau įgyvendinti veiksmų programas.</p>
2014-06-18	Posėdis	<p>1. Patvirtinti specialieji projektų atrankos kriterijai ir jų paaiškinimai: - 2 EAVP.</p> <p>2. Patvirtintos Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinančių veiksmų programų 2013 m. metinės įgyvendinimo ataskaitos.</p>	<p>Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų įgyvendinimas projektų atrankos kriterijų nustatymo ir sudarytos prielaidos pradėti įgyvendinti atitinkamas veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonės.</p> <p>Sudarytos prielaidos efektyviau, skaidriau ir sparčiau įgyvendinti veiksmų programas.</p> <p>Užtikrintas ES reglamentų reikalavimų dėl veiksmų programų įgyvendinimo stebėsenos įgyvendinimas.</p>
2014-11-27	Posėdis	Nebuvo priimti sprendimai	–

Atsižvelgiant į veiksmų programų įgyvendinimo problemas ir šalies socialinę ekonominę aplinką, Stebėsenos komiteto priimti sprendimai užtikrino, kad ES sanglaudos fondų lėšomis būtų finansuojamos šalies socialinei, ekonominei bei regioninei plėtrai teigiamą įtaką darančios veiklos ir būtų užtikrinama tinkamas veiksmų programų įgyvendinimas.

ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo koordinavimas

Lietuvoje veikianti ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo vertinimo sistema paremta centralizuotu vertinimo planavimu ir tarpinstituciniu bendradarbiavimu pagrįstu koordinavimu.

Vadovaujančioji institucija, atlikdama vertinimo koordinavimo funkciją, 2014 m. atliko šiuos veiksmus:

- Stebėjo metinių ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo vertinimo planų įgyvendinimą (7 ir 8 lentelės).
- Reguliariai informavo Stebėsenos komitetą ir Europos Komisiją apie ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo vertinimo rezultatus.
- Organizavo Vertinimo koordinavimo grupės veiklą (plačiau apie tai skyriuje „Vertinimo koordinavimo grupės veikla“).
- Organizavo ES struktūrinių fondų investicijų panaudojimo vertinimo galimybių stiprinimo veiklą (plačiau apie tai skyriuje „ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimas“).
- Užtikrino metinių vertinimo planų, vertinimo ataskaitų bei kitos su vertinimu susijusios informacijos paskelbimą ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt.
- Kaupė ir analizavo informaciją apie vertinimo rekomendacijų įgyvendinimą (plačiau apie tai skyriuje „Vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas“).

- atliko parengiamuosius darbus 2014–2020 m. programavimo laikotarpio vertinimo sistemai parengti.

2014 m. buvo atliktas vienas vertinimas, kurio vertinimo objektas buvo išskirtinai SSVP intervencijos (prioritetai, uždaviniai, priemonės) ir keturi horizontalūs vertinimai, kurių rekomendacijos sukuria prielaidas tobulinti šios veiksmų programos įgyvendinimą.

7 lentelė. 2014 m. atlikti SSVP ir horizontalūs vertinimai

Vertinimo pavadinimas	Vykdytojas	Vertinimo objektas	Vertinimo tipas	Vertinimo pobūdis	Vertinimo rezultatai ir nauda
Atliekų tvarkymo sistemos Lietuvoje vertinimas ir 2014–2020 m. tendencijos	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija	SSVP	Pasirengimo 2014–2020 m. laikotarpiui	Veiklos	Vertinime nustatyta, kad: netiesioginis finansuotų projektų poveikis aplinkos kokybei, socialinei ir ekonominei situacijai pasireiškia per šiuos efektus: MBA įrenginiuose ir antrinių žaliavų konteineriuose atskirtų antrinių žaliavų efektas (galimybė sumažinti atitinkamų pirminių žaliavų importą); atliekų kompostavimo ir komposto panaudojimo efektas (galimybė pakeisti mineralines trąšas, gauti pajamų iš komposto pardavimo); papildomos žemės efektas (uždarius ir sutvarkius senus sąvartynus atlaisvinama žemė); ŠESD emisijų mažėjimo efektas (surenkant sąvartynų biudujas mažinamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų, ypač metano, emisijos); energijos išteklių importo išstūmimo efektas (atliekų naudojimas energijos gamybai mažina iškastinių energijos išteklių importą). ES investicijos į atliekų sektorių sukelia ekonominę naudą ir socialinį efektą. Vertinimo rekomendacijos panaudotos planuojant 2014–2020 metų ES struktūrinių fondų investicijas į atliekų sektorių.
Lietuvos 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos strateginių programavimo dokumentų išankstinis vertinimas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Pasirengimo 2014–2020 m. laikotarpiui	Strateginis	Buvo pagerinta intervencijų logika ir sudarytos prielaidos atitikti tematinės koncentracijos reikalavimus. Konkrečių uždavinių skaičiaus sumažinimas ir intervencijų logikos detalizavimas, aiškių takoskyrų nustatymas tarp panašų pobūdį turinčių investicijų taip pat prisidėjo prie didesnio veiksmų programos vidinio nuoseklumo bei vidinio ir išorinio suderinamumo ir papildomumo. Rekomendacijos prisidėjo prie administracinės naštos pareiškėjams mažinimo, o išankstinio vertinimo metu atlikta rengiamų teisės aktų analizė taip pat parodė, kad pateiktas išankstinės sąlygos dėl statistinių duomenų prieinamumo ir pakankamumo įgyvendinimo veiksmų planas sudaro prielaidas sukurti tinkamą ES struktūrinių fondų

					veiksmų programos stebėsenos sistemą ir rinkti vertinimui reikalingus duomenis.
ES struktūrinės paramos poveikis horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	TPVP	Teminis	Strateginis	<p>Buvo išnagrinėtas tęstinis horizontalaus lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto tinkamumas bei suderinamumas, tikslų įgyvendinimas ir prioriteto reikalavimų integravimas į ES struktūrinių fondų administravimo sistemą.</p> <p>Nustatyta, kad investicijų poveikis lyčių lygybei ir nediskriminavimui buvo fragmentuotas. Geriausiai prie lyčių lygybės ir nediskriminavimo įgyvendinimo prisidėjo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamos priemonės – jas planuojant ir atrenkant projektus pasitarnavo institucijos patirtis, rėmimasis akademiniais tyrimais ir savo srities išmanymas. Mažiausiai prisidėjo Ekonomikos augimo veiksmų programos lėšomis finansuotos priemonės, kuriose pritrūko aktualių tikslų iškelimo, prioriteto „savininko“ ir kompetencijų visuose investicijų įgyvendinimo lygmenyse.</p> <p>Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir kitoms institucijoms buvo pateiktos rekomendacijos dėl geresnio lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto integravimo į visas ES struktūrinių fondų investicijų sritis; metodinės pagalbos teikimo projektų vykdytojams; gerosios praktikos sklaidos ir viešinimo; Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo darbo grupės veiklos organizavimo; reikalavimų projektams nustatymo; stebėsenos tobulinimo.</p> <p>Šios rekomendacijos įgyvendinant 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų ir investicijų veiksmų programos intervencijas bei užtikrinant tinkamą lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto integravimą į ES struktūrinių ir investicijų fondų administravimo sistemą.</p>
ES struktūrinės paramos poveikio gyvenimo kokybei, socialinės atskirties ir skurdo mažinimui Lietuvoje vertinimas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Poveikio	Strateginis	<p>Atlikus vertinimą, surinktais įrodymais buvo patvirtintos išvados, kad 2007–2013 m. laikotarpiu didžiausią poveikį gyvenimo kokybei šalyje darė išoriniai veiksniai (pirmiausiai – ekonomikos ciklas), o ES intervencijų poveikis makro lygiu, t. y. šalies mastu, buvo mažos apimties (išskyrus infrastruktūrinės intervencijas). 2007–2013 m. Lietuvoje įgyvendintos intervencijos buvo susietos su konkrečiomis</p>

					<p>skurdo ir socialinės atskirties mažinimo teorijomis bei patvirtintos įžvalgos, kad šalyje dominuoja individualus požiūris į skurdo problematiką ir trūksta struktūrinių sprendimų.</p> <p>Atliktas vertinimas buvo naudingas, nes buvo sudarytas 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų intervencijų, prisidėjusių prie skurdo ir socialinės atskirties mažinimo, žemėlapis bei nubraižytos intervencijų logikos schemos kiekvienai iš penkių intervencijų kategorijų (įdarbinimo ir užimtumo skatinimo, aprūpinimo baziniais ištekliais, sveikatos, švietimo ir socialinių paslaugų teikimo intervencijoms), susiejant problemas, veiklas, siekiamus rezultatus bei išorės faktorius, darančius įtaką suplanuotų tikslų pasiekimui.</p> <p>Pateikta 17 rekomendacijų dėl įdarbinimo ir užimtumo skatinimo, aprūpinimo baziniais ištekliais, švietimo paslaugų teikimo, socialinių paslaugų teikimo intervencijų įgyvendinimo tobulinimo.</p> <p>Vertinimo rezultatai svarbūs atsiskaitant visuomenei už 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą; taip pat tobulinant ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą socialinės sanglaudos didinimui 2014–2020 m.</p>
Švietimo ir mokslo srities prioritetų 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos programavimo laikotarpiui strateginis vertinimas	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija	Horizontalus	Pasirengimo 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui	Strateginis	<p>Siekiant pagrįsti tikslų, prioritetų bei uždavinių švietimo ir mokslo srityse aktualumą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu buvo atlikta antrinių informacijos šaltinių (teisės aktų, statistikos duomenų, anksčiau atliktų vertinimų išvadų) analizė, darbo grupėse ir per interviu diskutuota su švietimo ir mokslo politikos įgyvendintojais bei naudos gavėjais, parengta atskirų sričių – ikimokyklinio, bendrojo ir neformaliojo ugdymo, studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, profesinio mokymo ir mokymosi visą gyvenimą – stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė. Šią analizę dar labiau išplėtė 2007–2013 m. laikotarpio intervencijų rezultatyvumo analizė.</p> <p>Pateiktos rekomendacijos dėl būtinybės koncentruoti švietimo ir MTEP sektoriui skiriamus išteklius į pagrindines reikalingų pokyčių kryptis, užtikrinti rezultato rodiklių stebėseną, sukurti paskatas sektoriaus organizacijoms siekti norimo rezultato.</p>

					Taip pat rekomenduojama investicijas į kokybiško švietimo prieinamumą ir mokymosi visą gyvenimą plėtrą nukreipti į konkrečias visuomenės grupes.
--	--	--	--	--	--

8 lentelė. 2014 m. atliekami SSVP vertinimai ir horizontalūs vertinimai

Vertinimo pavadinimas	Vykdytojas (terminas)	Vertinimo objektas	Vertinimo tipas	Vertinimo pobūdis	Vertinimo rezultatai ir nauda
ES struktūrinės paramos poveikio Lietuvos konkurencingumui vertinimas.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Poveikio	Strateginis	<p>Vertinime bus nustatyta ES investicijų poveikis Lietuvos konkurencingumo didinimui, siekiant atsiskaityti už Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje numatytų tikslų pasiekimą.</p> <p>Objektas – Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinančios veiksmų programos. Vertinimo metu bus išanalizuotas ES struktūrinių fondų lėšų poveikis pagrindiniams šalies ūkio konkurencingumo sėkmės rodikliams. Vertinimo rezultatų nauda bus dvejopa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rezultatai bus panaudoti atsiskaitant visuomenei už 2007–2013 m. veiksmų programų įgyvendinimą ir ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą; 2) taip pat rezultatai bus panaudoti tobulinant ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą Lietuvos konkurencingumo didinimui 2014–2020 m.
ES struktūrinės paramos poveikio žmoniškųjų išteklių plėtrai vertinimas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Horizontalus	Poveikio	Strateginis	<p>Vertinime siekiama nustatyti ES struktūrinių fondų lėšų poveikį žmoniškųjų išteklių plėtrai, siekiant atsiskaityti už Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje numatytų tikslų pasiekimą.</p> <p>Objektas – Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją įgyvendinančios veiksmų programos. Vertinimo metu bus išanalizuota, kiek struktūrinė parama prisidėjo įgyvendinant strategijos uždavinius:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pritraukti ir išlaikyti žmones darbo rinkoje; 2) siekti aktyvaus mokymosi visą gyvenimą; 3) plėtoti aukščiausios kvalifikacijos darbo jėgą; 4) siekti efektyvesnio viešojo administravimo. Taip pat bus įvertinta, ar ir kaip struktūrinių fondų lėšos padėjo šalinti Nacionalinėje reformų darbotvarkėje įvardintas žmoniškųjų išteklių plėtros

					problemas.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamų priemonių poveikio „auksinei valandai“ vertinimas	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	SSVP	Poveikio	Veiklos	<p>Vertinime bus nustatyta priemonių „Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių skubią medicinos pagalbą traumų ir kitais išorinių priežasčių sąlygotų būklių atvejais, infrastruktūros atnaujinimas“ ir „Greitosios medicinos pagalbos ir skubios konsultacinės sveikatos priežiūros pagalbos infrastruktūros atnaujinimas“ poveikis „auksinei valandai“.</p> <p>Abi šios priemonės prisideda prie uždavinio – teikti geros kokybės ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas, įgyvendinimo. Paslaugų teikimo kokybė, prieinamumas yra susiję su savalaikiškumu, Vertinant savalaikiškumą labai aktualus paslaugos suteikimas per „auksinę valandą“ t. y. užtikrinti skubios medicinos pagalbos teikimą nukentėjusiesiems. Šiuo metu duomenys apie „auksinę valandą“ nėra renkami, todėl tikslinga nustatyti „auksinės valandos“ atskaitos tašką ir esamą padėtį.</p>
Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimas Lietuvoje – 4	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Vertinimo galimybių stiprinimas	Vertinimo galimybių stiprinimas	Vertinimo galimybių stiprinimas	<p>Šio vertinimo galimybių stiprinimo projekto tikslas – gilinti žinias, kaip geriau naudoti vertinimo rezultatus ir vertinimą kaip valdymo instrumentą, įtraukiant sprendimų priėmėjus (įstaigų ir (ar) padalinių vadovus, politikus; taip pat akcentuoti vertinimo galimybes ir naudą. Projekto veiklos bus skirtos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprendimų priėmėjų ir vertinimo bendruomenės narių žinių gilinimui. Šių dviejų tikslinių grupių kompetencijos didėjimas yra esminė prielaida vertinimų rezultatų panaudojimui gerinti; - vertinimų rezultatų sklaidos skatinimui. Dalinimasis vertinimo žiniomis ir patirtimi skatina vertinimo bendruomenės plėtrą ir vertinimo rezultatų naudojimą.

Vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas

Siekiant padidinti ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo instrumento naudingumą ir pagerinti vertinimo rezultatų naudojimą (vertinimo rekomendacijų įgyvendinamumą), Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2014 m. pabaigoje inicijavo „Vertinimų rezultatų panaudojimo vertinimą“. Vertinime buvo atlikta vertinimų rezultatų panaudojimo analizė ir nustatytas vertinimų poveikis ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo tobulinimui. Šios analizės objektas – 60 vertinimų (visų veiksmų programų), kurie buvo atlikti 2008–2014 m.

2008–2014 m. atliktuose vertinimuose pateiktos rekomendacijos buvo sugrupuotos pagal rekomendacijų tipą, lygmenį, įgyvendinamumą. Statistinių duomenų analizė (žr. 9 lentelę) rodo, kad:

1. Apie 92 proc. vertinimuose pateiktų rekomendacijų atsakingos institucijos priėmė arba iš dalies priėmė, t.y. numatė įgyvendinti.

2. Siūlymai dėl administracinio pobūdžio pokyčių – t.y. dėl administravimo, stebėsenos ir vertinimų – sudaro du trečdalius visų rekomendacijų.

9 lentelė. 2008–2014 m. atliktų vertinimų rekomendacijos

Rodiklis		Rekomendacijos, įtrauktos į rekomendacijų įgyvendinimo lenteles
Rekomendacijų skaičius		675 (100 proc.)*
Rekomendacijų skaičius ir dalis (proc.) pagal tipą	a) dėl politikos prioritetų/tikslų kaitos	163 (24,1 proc.)
	b) dėl politikos įgyvendinimo priemonių kaitos	67 (9,9 proc.)
	c) dėl administravimo sistemos kaitos	287 (42,5 proc.)
	d) dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos kaitos	150 (22,2 proc.)
	e) niekur kitur nepriskirta	8 (1,2 proc.)
Rekomendacijų dėl politikos prioritetų ir įgyvendinimo priemonių dalis pagal lygmenį	a) politikos kaita	104 (15,4 proc./ 45,2 proc.)
	b) programos kaita	57 (8,4 proc./ 24,8 proc.)
	c) priemonės kaita	69 (10,2 proc./ 30 proc.)
Įgyvendintinos rekomendacijos	a) įgyvendintinos rekomendacijos	620 (91,9 proc.)
	b) neįgyvendintinos rekomendacijos	55 (8,1 proc.)
Įgyvendintinų rekomendacijų dalis (proc.) pagal tipą	a) dėl politikos prioritetų/tikslų kaitos	150 (22,2 proc.)
	b) dėl politikos įgyvendinimo priemonių kaitos	64 (9,5 proc.)
	c) dėl administravimo sistemos kaitos	259 (38,4 proc.)
	d) dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos kaitos	139 (20,6 proc.)
	e) niekur kitur nepriskirta	8 (1,2 proc.)

* Pastaba: neįtrauktas „Lietuvos 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų veiksmų programos išankstinis vertinimas“, kuriame pateiktos 163 rekomendacijos.

Taip pat vertinimo rezultatai parodė, kad

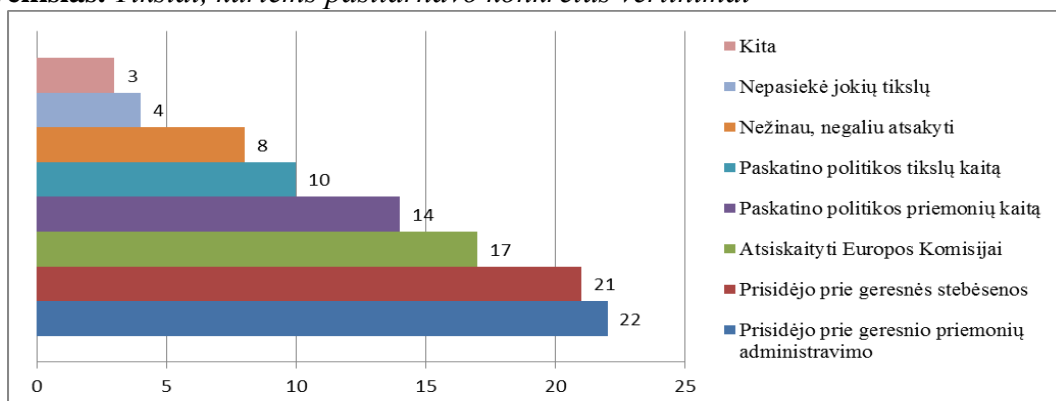
- tikrai įgyvendinta 43 proc. rekomendacijų;
- 70,2 proc. rekomendacijų apima įgyvendintas rekomendacijas ir tas, kurios numatomos įgyvendinti ateityje.
- mažiau nei 3 proc. rekomendacijų nėra ir nebus įgyvendintos.

Į neįgyvendintinų rekomendacijų skaičių daugiausia patenka rekomendacijos dėl kokybės problemų, t. y. rekomendacijos netinkamai sprendė identifikuotas problemas (veiksmingumo kriterijus), buvo neaiškios rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ar jų pateikimo tikslas (aiškumo kriterijus), buvo nepakankami administraciniai išteklių rekomendacijų įgyvendinimui ir netinkamai nustatytos atsakingos institucijos (įgyvendinamumo kriterijus). Tam tikrais atvejais suformuluotos praktiškos rekomendacijos neįgyvendinamos dėl politinės valios trūkumo.

Apibendrinti vertinimo metu atliktos valstybės tarnautojų apklausos, kokiose srityse buvo panaudoti vertinimai, rezultatai (žr. 7 paveikslą) parodė, kad didžiausia vertinimų dalis prisidėjo prie geresnio priemonių administravimo ir geresnės stebėsenos (patvirtinama išvada,

pateikta aukščiau – du trečdaliai vertinimų rekomendacijų siekia stiprinti administravimą, stebėseną ir (arba) vertinimą).

7 paveikslas. Tikslai, kuriems pasitarnavo konkretūs vertinimai

Per 2007–2014 m. laikotarpį SSVP vertinimuose pateiktos 93 rekomendacijos, kurios laikomos tinkamomis įgyvendinti.

Analizės rezultatai parodė, kad vertinimų poveikis yra didžiausias tobulinant priemonių administravimą ir stebėsenos sistemą. Gerokai mažesnis – tobulinant politikos įgyvendinimo priemones ir prioritetus. Tai atitinka siektus tikslus ir lūkesčius: vertinimai pirmiausiai sieti su ES lėšų panaudojimo tobulinimu. Maždaug 2/3 vertinimų keltas tikslas spręsti technines problemas. 2014–2020 m. laikotarpiu vertinimų dalis, skirta politikos priemonių ir prioritetų refleksijai išaugs. Tad vertinimams gali kilti iššūkis, kaip prisidėti ne tik prie geresnio priemonių įgyvendinimo ir atsiskaitymo (tai dabartinės sistemos stiprybė), tačiau ir padėti įgyvendinant geresnes priemones / geresnę politiką.

Vertinime pateiktos išvalgos ir rekomendacijos bus panaudotos tobulinant vertinimo rezultatų naudojimą ir rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną 2014–2020 m.

Vertinimo koordinavimo grupės veikla

Per 2014 m. buvo organizuoti keturi Vertinimo koordinavimo grupės posėdžiai. Posėdžiuose buvo svarstyti šie aktualūs klausimai:

- Poveikio vertinimai: problemos ir iššūkiai.
- Vertinimo koordinavimo grupės veiklos aktyvinimas: sudėties ir funkcijų atnaujinimai, siekiant veiklos efektyvumo ir vertinimų rezultatų gerinimo, pasiūlymai dėl specifinių mokymų, naujų narių įtraukimo, naujų funkcijų ir pan..
- Vertinimo vidaus procedūrų aptarimas ir pavyzdžiai.
- Pagal 2013 m. ES struktūrinės paramos vertinimo planą vykdomų vertinimų būklė ir jų įgyvendinimo problemos.
- ES struktūrinių fondų investicijų rezultatyvumo ir poveikio viešojo valdymo tobulinimui vertinimo rezultatų pristatymas.
- 2015 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo vertinimo plano sudarymas..
- Europos Komisijos organizuotų vertinimo tinklų posėdžių apžvalga.
- Strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo rezultatų stebėseną ir vertinimas.
- Institucijų vertinimo gebėjimų vystymas: proceso brandos analizė.
- Diskusija „Rezultatų kokybės ir naudos didinimas“.

ES struktūrinių fondų investicijų vertinimo galimybių stiprinimas

Per 2014 m. buvo įgyvendintos šios vertinimo galimybių stiprinimo priemonės:

- Siekiant pagilinti žinias apie „griežtuosius“ poveikio vertinimo metodus, Lietuvos Respublikos finansų ministerija kartu su Europos Komisijos Poveikio vertinimų tyrimų centru (CRIE) organizavo mokymus „Kontrafaktinis poveikio vertinimas: metodai ir jų taikymo specifika, rezultatų interpretacija“. Mokymų metu buvo išsamiai pristatytas kontrafaktinio poveikio vertinimo būdas, pateikiami konkretūs pavyzdžiai (taip pat ir Lietuvos pavyzdys), praktiniai kontrafaktinių metodų taikymo aspektai, analizuojamos duomenų išsamumo ir prieinamumo problemos.

- Veiklos vertinimų rezultatų sklaidai ir jų panaudojimui skatinti:

- konferencija „ES struktūrinė parama ir gyvenimo kokybė bei sanglauda: esama situacija ir perspektyvos“ (buvo pristatyti ES struktūrinių fondų investicijų poveikio gyvenimo kokybės gerinimui, skurdo ir socialinės atskirties mažinimui Lietuvoje vertinimo rezultatai, aptartos skurdo ir socialinės atskirties problemos Lietuvoje, pasidalinta 2007–2013 m. laikotarpiu įgyvendintų projektų gerosios praktikos pavyzdžiais bei aptarti 2014–2020 m. planuojami veiksmai skurdo ir socialinės atskirties mažinimo bei gyvenimo kokybės gerinimo srityje);

- konferencija „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas: patirtis ir galimybės įgyvendinant ES struktūrinių fondų investicijas“ (buvo pristatyti ES struktūrinių fondų investicijų poveikio horizontalaus prioriteto „Lyčių lygybė ir nediskriminavimas“ įgyvendinimui vertinimo rezultatai, aptartas lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas Lietuvoje ir kitose šalyse).

- 2014 m. lapkričio mėn. startavo vertinimo galimybių stiprinimo projektas „Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimas Lietuvoje – 4“. Šio projekto tikslas – sukurti priemones, kurios padėtų intensyviau ir ekstensyviau naudoti vertinimo rezultatus ir vertinimą kaip valdymo instrumentą. Siekiant įgyvendinti šį tikslą, bus sukurtos ir įgyvendintos keturios vertinimo galimybių stiprinimo priemonės:

- atliktas Vertinimų rezultatų panaudojimo vertinimas;

- parengtos ES fondų lėšų panaudojimo vertinimo metodinės gairės;

- surengti seminarai/ diskusijos vertinimo rezultatų naudojimo ir vertinimo kaip valdymo instrumento naudojimo temomis;

- įgyvendintos pasirinktos ES fondų lėšų panaudojimo vertinimo sklaidos priemonės.

2.8. Nacionalinis veiklos rezervas

Netaikoma

3. ĮGYVENDINIMAS PAGAL PRIORITETUS

Kiekvieno SSVP prioriteto įgyvendinimo pažanga yra analizuojama remiantis fizinių ir finansinių jį įgyvendinančių uždavinių ir (arba) priemonių stebėsenos rodiklių pasiekimais, kurie pateikiami kaupiamuoju būdu nuo SSVP įgyvendinimo pradžios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos, t.y. rodiklių duomenys pateikiami už 2007–2013 m. Taip pat pastebėtina, kad fizinių stebėsenos rodiklių pasiekimus pateikiant kaupiamuoju būdu, pradinės jų reikšmės neįskaičiuojamos.

3.1. 1 prioritetas „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“

3.1.1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamo 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimas

SSVP 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išteklių išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ (toliau – 1 prioritetas) 1 uždavinį „Sumažinti pagrindinių ir likusių šalies miestų gyvenimo aplinkos ir kokybės skirtumus ypatingą dėmesį skiriant būsto sąlygų pagerinimui probleminėse vietovėse“ (toliau – 1 uždavinys) įgyvendina Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija:

- Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija administruoja 4 priemones, įgyvendinamas regionų projektų planavimo būdu. Pagal šias priemones, iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 309 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, iš kurių baigti įgyvendinti 193 projektai;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija administruoja 2 priemones, iš kurių 1 priemonė įgyvendinama finansų inžinerijos būdu, o kita – valstybės projektų planavimo būdu. Laikoma, kad pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamas 1 uždavinio priemones iki 2014 m. pabaigos buvo įgyvendinami 2 projektai: 1 kontroliuojančiojo fondo projektas (dėl finansų inžinerijos priemonės specifikos finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimas prilyginamas vienam projektui ir apima visus pagal šį modelį numatomus įgyvendinti daugiabučių namų modernizavimo projektus) ir 1 daugiabučių namų modernizavimo skatinimo projektas.

1 prioriteto 2 uždavinį „Sudaryti prielaidas spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse“ įgyvendina Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Įgyvendindama šį uždavinį Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija administruoja 1 priemonę, įgyvendinamą regionų projektų planavimo būdu. Pagal šią priemonę iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo pasirašyta 213 projektų finansavimo ir administravimo sutarčių, iš kurių baigti įgyvendinti 137 projektai.

3.1.1.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie SSVP 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

10 lentelė. 1 uždavinys: Mažinti pagrindinių ir kitų šalies miestų gyvenimo aplinkos ir kokybės skirtumus, ypač daug dėmesio skirti būsto sąlygų pagerinimui.

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Atnaujinti daugiabučiai namai	Pasiekimas	0	0	0	0	12	46	96	204	NA	204
	Tikslas										300
	Pradinis taškas	0									
Daugiabučių namų ir valstybinių aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučių, kuriems atnaujinti suteiktos paskolos, skaičius	Pasiekimas	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	710	NA	710
	Tikslas										1042
	Pradinis taškas	0									
Regioninių ekonomikos augimo centrų integruotų urbanistinės plėtros projektų skaičius	Pasiekimas	0	0	27	39	59	71	77	75 ³⁰	NA	75³¹
	Tikslas										74
	Pradinis taškas	0									

³⁰ Projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius sumažėjo 2 projektais, nes buvo nutrauktos 2 projektų finansavimo ir administravimo sutartys .

³¹ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius.

Probleminių teritorijų kompleksinių plėtros projektų skaičius	Pasiekimas	0	0	11	72	141	206	235	234 ³²	NA	234³³
	Tikslas										200
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Renovuotų daugiabučių namų energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas (proc.) ³⁴	Pasiekimas	0	0	0	0	53	66 ³⁵	65,83	69,53	NA	69,53
	Tikslas										30
	Pradinis taškas	0									
Metinis materialinių investicijų indekso vienam gyventojui padidėjimas regioniniuose ekonomikos augimo centruose (Alytaus m. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Tauragės r. sav.,	Pasiekimas	1,17	0,94	1,37	0,77 ³⁶	1,27	1,03	1,10	NA	NA	1,10³⁷
	Tikslas										1,10
	Pradinis taškas	1,09 (2005)									

³² Projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius sumažėjo 1 projektu, nes buvo nutraukta 1 projekto finansavimo ir administravimo sutartis.

³³ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius.

³⁴ Skaičiuojamas procentinių renovuotų daugiabučių namų energijos vartojimo efektyvumo padidėjimo išraiškų vidurkis pagal energinio naudingumo sertifikatus parengtus ir išduotus prieš atnaujinimo (modernizavimo) priemonių įgyvendinimą ir po atnaujinimo (modernizavimo) priemonių įgyvendinimo duomenis.

³⁶ Materialinių investicijų sumažėjimas per 2010 m. regioniniuose ekonomikos augimo centruose buvo 23 procentiniais punktais didesnis, lyginant su jų sumažėjimu visoje šalyje tuo pačiu laikotarpiu. Tokio rezultato pagrindinė priežastis – 2010 m. reikšmingai sumažėjusios metinės materialinės investicijos Visagino savivaldybėje dėl Ignalinos atominės elektrinės uždarymo nuo 2010 m.

³⁷ Duomenys gaunami iš Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijos kasmet atliekamų tyrimų ataskaitų, parengtų pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 787, IV skyriaus „Prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ priemonės“ I skirsnio priemonė „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“ poskirsnyje „Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai“ pateiktą rodiklio kiekybinės išraiškos apskaičiavimo laikotarpio pabaigoje (2015 m.) aprašymą.

Telšių r. sav., Utenos r. sav. ir Visagino sav.), palyginti su Lietuvos Respublikos indeksu												
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11 lentelė. 2 uždavinys: Sudaryti prielaidas spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Kaimo integruotų bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros, susijusios su verslo sąlygų gerinimu ir užimtumo didinimu, plėtros projektų skaičius	Pasiekimas	0	0	11	104	160	190	213	213	NA	213³⁸
	Tikslas										200
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)	Pasiekimas ³⁹	9,45	20,36	9,17	13,95	31,90	38,13	NA	NA	NA	38,13
	Tikslas										50
	Pradinis taškas	0									

³⁸ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius.

³⁹ Duomenys gaunami iš Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos kasmet atliekamų tyrimų ataskaitų. 2012 m. duomenys pateikti 2014 m. III ketv., 2013 m. duomenis bus galima pateikti 2015 m. III ketv., o 2014 m. duomenis bus galima pateikti 2016 m. III ketv., kai bus gauti Lietuvos statistikos departamento duomenys.

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

12 lentelė. 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	479.083.782,81	340.541.785,09	112.181.386,77	26.360.610,95	386.411.251,32	316.124.432,24	46.708.913,93	23.577.905,15
2 uždavinys	121.056.784,42	99.311.932,34	8.762.775,71	12.982.076,37	111.038.957,76	91.591.346,78	8.080.724,82	11.366.886,16

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

13 lentelė. 1 uždavinys: Mažinti pagrindinių ir kitų šalies miestų gyvenimo aplinkos ir kokybės skirtumus, ypač daug dėmesio skirti būsto sąlygų pagerinimui

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		343.807.368	340.541.785,09	<i>99,05 proc.</i>	316.124.432,24	<i>91,95 proc.</i>
PRODUKTO	Atnaujinti daugiabučiai namai	300	360	<i>120,00 proc.</i>	204	<i>68,00 proc.</i>
	Daugiabučių namų ir valstybinių aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučių, kuriems atnaujinti suteiktos paskolos, skaičius	1042	234	<i>22,46 proc.</i>	710	<i>68,14 proc..</i>
	Regioninių ekonomikos augimo centrų integruotų urbanistinės plėtros projektų skaičius	74	75	<i>101,35 proc.</i>	75	<i>101,35 proc.</i>
	Probleminių teritorijų kompleksinių plėtros projektų skaičius	200	234	<i>117,00 proc.</i>	234	<i>117,00 proc.</i>
REZULTATO	Renovuotų daugiabučių namų energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas (proc.)	30	30	-	69,53	-
	Metinis materialinių investicijų indekso vienam gyventojui padidėjimas regioniniuose ekonomikos augimo centruose (Alytaus m. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Utenos r. sav. ir Visagino sav.), palyginti su Lietuvos Respublikos indeksu	1,10	1,10	<i>100,00 proc.</i>	1,10	<i>100,00 proc.</i>

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

Įgyvendinant 1 uždavinį, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, atsižvelgdama į regioninių ekonomikos augimo centrų ir probleminių teritorijų miestų urbanistinės plėtros programas, įgyvendina 4 regionų projektų planavimo priemones, kurių veiklos nukreiptos į regioninių ekonomikos augimo centrų ir probleminių teritorijų gyvenimo aplinkos ir kokybės gerinimą: plėtojama miesto aplinkos, vidaus transporto ir bendruomenės infrastruktūra, regeneruojamos pramoninės ir pažeistos teritorijos, gerinamos būsto sąlygos, gerinamas ir plečiamas socialinio būsto fondas.

Per ataskaitinį laikotarpį pagal 1 uždavinį regioniniuose ekonomikos augimo centruose įgyvendinamų integruotų urbanistinės plėtros projektų ir probleminėse teritorijose įgyvendinamų kompleksinių plėtros projektų sutarčių skaičius viršijo SSVP planą: regioniniuose ekonomikos augimo centruose buvo įgyvendinami 75 projektai (SSVP nustatyta 74 projektai), o probleminėse teritorijose buvo įgyvendinami 234 projektai (SSVP nustatyta 200 projektų).

Analizuojant 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą, galima pastebėti, kad ES fondų lėšų išmokėjimo projektams ir deklaravimo Europos Komisijai sparta buvo pakankama siekiant šimtaprocentinio 1 uždaviniui skirtų ES fondų lėšų panaudojimo. Regioninių ekonomikos augimo centrų ir probleminių teritorijų plėtros projektų įgyvendinimui panaudotų (deklaruotųjų) lėšų suma 2014 m. pab. sudarė 185,12 mln. eurų, t. y. lyginant su 2013 m. ši suma išaugo 31,10 proc.

Atsižvelgiant į 1 uždavinio produkto ir rezultato rodiklių pasiekimus per 2014 m., galima daryti išvadą, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai:

Atnaujinti daugiabučiai namai. Iki 2014 m. pab. daugiabučių atnaujinimui savivaldybėse, Lietuvos Respublikos Vyriausybės pripažintose probleminėse teritorijomis, panaudotos (deklaruotinos) lėšos sudarė 43,67 mln. eurų, t. y. 87,71 proc. SSVP plane patvirtintos reikšmės (49,79 mln. eurų). Pokytis, palyginus su iki 2013 m. pab., daugiabučių namų atnaujinimui panaudotomis (deklaruotomis) lėšomis, sudaro 27,55 procentinius punktus.

Iki 2014 m. pab. probleminėse teritorijose atnaujinti 204 daugiabučiai namai, atkuriant, pagerinant šių pastatų ir (ar) jų inžinerinių sistemų fizines ir (ar) energines savybes. Tai sudaro 68 proc. nuo SSVP nustatytos pasiekti reikšmės (300) ir 19,93 proc. nuo visų 2005–2014 m. Lietuvoje atnaujintų daugiabučių namų skaičiaus (803). Atnaujinus daugiabučius namus būsto sąlygos pagerintos 6221 asmenims, gyvenantiems probleminėse teritorijose.

Atsižvelgiant į daugiabučių namų, kuriuos suplanuota atnaujinti įgyvendinant iki 2014 m. pab. sudarytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis, skaičių (360 namai), galima teigti, kad 1 uždavinio produkto rodiklio „Atnaujintų daugiabučių namų skaičius“ reikšmė, SSVP numatyta pasiekti probleminėse teritorijose iki 2015 m. (300), bus viršyta.

Ataskaitiniu laikotarpiu lėšų panaudojimo sparta yra didesnė nei rodiklio pasiekimo sparta, kadangi rodiklio pasiekimai skaičiuojami tik baigtuose projektuose (iki 2014 m. pab. baigti įgyvendinti 103 projektai), o panaudotos lėšos skaičiuojamos tiek įgyvendinamuose, tiek baigtuose projektuose (154 projektai).

Sėkmingai įgyvendinto **projekto pavyzdys:**

Projekto vykdytojas: Mažeikių rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Daugiabučio namo, esančio Gamyklos g. 31, Mažeikiuose, modernizavimas**

Projekto vertė: 458.728,55 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2010.06.22 – 2014-08-18

Pagal priemonę „Daugiabučių namų atnaujinimas pirmiausia didinant jų energijos vartojimo efektyvumą“ yra atnaujintas daugiabutis namas Mažeikiuose (Gamyklos g. 31). Atnaujinant daugiabutį namą įgyvendintos tos veiklos, kurios labiausiai įtakoja energijos vartojimo efektyvumą ir mažina būsto išlaikymo išlaidas: įstiklinti balkonai, pakeisti langai ir durys, atlikti lauko sienų, rūšio perdangos, stogo šiltinimo darbai, atnaujintos lietaus nuotekų ir šildymo sistemos, atliktas lifto remontas. Įgyvendinus projektą, padidėjo sienų šiluminė varža ir energijos efektyvumas, pagerėjo fasadų estetinė išvaizda, apsaugotos pastato konstrukcijos nuo žalingo atmosferinio poveikio. Daugiabučio namo gyventojai džiaugiasi atnaujintu namo fasadu, kuris išsiskiria iš kitų namų spalvų žaismu, dėmesį patraukiančiais moderniais šiuolaikiškais balkonais. Investicijos į daugiabučio namo modernizavimą probleminėje Mažeikių rajono savivaldybėje taip pat prisidėjo prie gyvenamosios aplinkos mieste gerinimo ir jo patrauklumo didinimo, projekto nustatyti pasiekti rodikliai – „Atnaujinti daugiabučiai namai (skaičius)“ (nustatytas pasiekti – 1, pasiektas – 1) ir „Asmenys, kurių būsto sąlygos pagerintos renovuojant daugiabučius namus iš ES struktūrinių fondų lėšų probleminėse teritorijose (skaičius)“ (nustatytas pasiekti – 42, pasiektas – 42) yra pasiekti.

Regioninių ekonomikos augimo centrų projektai. Iki 2014 m. pab. sudaryta sutarčių dėl 75 regioninių ekonomikos augimo centrų integruotų urbanistinės plėtros projektų (toliau – regioninių centrų projektai) finansavimo ir administravimo.

1 uždavinio produkto rodiklio „Regioninių ekonomikos augimo centrų integruotų urbanistinės plėtros projektų skaičius“ reikšmė, palyginti su SSVP nustatytu pasiekti tikslu (74 regioninių centrų plėtros projektų) 2014 m. pasiekta 101,35 proc. Atsižvelgiant į tai, kad visos finansavimo administravimo sutartys buvo sudarytos iki 2013 m. gruodžio 31 d., šio rodiklio faktinė reikšmė nesikeis. Iki 2014 m. pab. regioninių ekonomikos augimo centrų plėtros projektams panaudotos (deklarotinos) lėšos sudarė 104,66 mln. eurų, t. y. 87 proc. SSVP plane patvirtintos reikšmės (120,30 mln. eurų).

Iki 2014 m. pab. baigti įgyvendinti 42 regioninių centrų plėtros projektai: Alytuje – 7, Marijampolėje – 5, Mažeikiuose – 6, Tauragėje – 8, Telšiuose – 8, Utenoje – 6, Visagine – 2.

Sėkmingai įgyvendinto **projekto pavyzdys:**

Projekto vykdytojas: Telšių rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Apleistų ir užterštų Telšių miesto teritorijų prie Masčio ežero regeneravimo ir tvarkymo darbų atlikimo I etapas (II eilė)**

Projekto vertė: 1.477.697,58 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2008.09.16 – 2014.05.30

Pagal priemonę „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“ yra Telšių rajono savivaldybės administracijos projektas „Apleistų ir užterštų Telšių miesto teritorijų prie Masčio ežero regeneravimo ir tvarkymo darbų atlikimo I etapas (II eilė)“ įgyvendinamo projekto investicijomis buvo sutvarkyta Masčio ežero pakrantės dalis nuo Luokės g. iki Zakso kalno pietinio šlaito, kuri dėl prastos infrastruktūros būklės nebuvo patraukli gyventi, laisvalaikio praleidimui, pasivaikščiavimams. Tai ypač buvo aktualu socialiai jautrioms gyventojų grupėms – jaunimui, pensininkams, šeimoms, auginančioms mažamečius vaikus. Problema buvo sprendžiama kompleksiskai, projekto lėšomis įrengiant valčių prieplauką, automobilių stovėjimo aikšteles, tiltelių, pėsčiųjų ir dviračių takų su poilsio aikštelėmis ir mažosios architektūros elementais, infrastruktūrą, sutvarkant teritoriją, Zakso kalną, įrengiant apžvalgos aikšteles, pėsčiųjų takus, laiptus, laiptų apšvietimą, aikštelę ir pavėsinę kameriniams renginiams ir poilsiui, rekonstruojant ir išplečiant sporto aikšteles, įrengiant pliažą su mažosios architektūros formomis, vaikų žaidimo aikšteles, sutvarkant ir išplečiant želdynus, pritaikant infrastruktūrą žmonėms su negalia, įrengiant teritorijos apšvietimą, krantinę prieš fontaną, stiprinant ir išvalant pakrantes nuo dumblo ir sąnašų.

Įgyvendinus projektą, pagerinta Telšių miesto Masčio ežero pakrantės gyvenamoji aplinka ir gyvenimo kokybė, nes buvo padidintas patrauklių viešųjų erdvių skaičius ir jos pritaikytos gyventojų bendruomeniniams poreikiams ir laisvalaikio veiklai. Telšių miesto vaikai naudojami naujai įrengtomis vaikų žaidimo aikštelėmis. Universaliose daugiafunkcinėse sporto aikštelėse aktyviai sportuoja jaunimas ir vyresnio amžiaus miesto ir rajono gyventojai bei laisvalaikio buriasi jaunimas, kas sudaro prielaidas nusikalstamumo mažėjimui. Rekonstravus projekto teritorijos apšvietimo sistemą, gyventojams ir svečiams yra saugiau vaikščioti tamsiu paros metu. Atnaujinta privažiavimų ir šaligatvių danga, įrengtos automobilių stovėjimo aikštelės gerina automobilių eismo bei pėsčiųjų judėjimo sąlygas. Tikimasi, kad gražėjantis Telšių miesto estetinis vaizdas, gerėjanti gyvenamoji aplinka ir kokybė skatins vietos gyventojus pasilikti gimtajame mieste gyventi, dirbti ir kurti, o mažėjanti gyventojų emigracija – paskatins verslininkus investuoti ir kurti naujas darbo vietas.

Probleminių teritorijų kompleksiniai plėtros projektai. Iki 2014 m. pabaigos sudaryta sutarčių dėl 234 probleminių teritorijų kompleksinių plėtros projektų (toliau – probleminių teritorijų plėtros projektai) finansavimo ir administravimo. Taigi, šio rodiklio reikšmė viršijo SSVP nustatytą pasiekti tikslą – 200 probleminių teritorijų plėtros projektų. 2014 m. pasiekta (234 projektai) nustatyto pasiekti rodiklio (200 projektų) dalis sudaro 117 proc. 1 uždavinio produkto rodiklio „Probleminių teritorijų kompleksinių plėtros projektų skaičius“ reikšmės, t. y. veiksmų programoje numatyta pasiekti iki 2015 m. produkto rodiklio reikšmė (200 projektų) yra pasiekta. Iki 2014 m. pab. baigtas įgyvendinti 710 probleminių teritorijų plėtros projektas.

Probleminėse teritorijose, įgyvendinant kompleksinius plėtros projektus, investuota į probleminių teritorijų miestų gyvenamosios aplinkos ir gyvenimo kokybės gerinimą (17 įgyvendinamų ir 24 baigti įgyvendinti projektai), savivaldybių socialinio būsto fondo didinimą ir gerinimą (15 įgyvendinamų ir 24 baigti įgyvendinti projektai), daugiabučių namų atnaujinimą (51 įgyvendinamų ir 103 baigti įgyvendinti projektai).

Iki 2014 m. pabaigos sutvarkyta 14-oje probleminių teritorijų esančių miestų viešoji miesto aplinkos infrastruktūra, t.y. 93,33 proc. nuo SSVP priede planuojamos pasiekti rodiklio reikšmės (15 miestų). 2014 m. pabaigoje, lyginant su 2013 m., 28,08 proc. išaugo asmenų, gavusių iš ES struktūrinių fondų lėšų įrengtą ar atnaujintą (modernizuotą) socialinį būstą probleminėse teritorijose skaičius: iki 2013 m. pab. – 413 asmenų, iki 2014 m. pab. – 605 asmenų (110 proc. SSVP priede numatyto pasiekti rodiklio (550 asmenų). Lyginant su 2013 m., 2014 m. pab. 25,60 proc. išaugo naujai įrengtų socialinių būstų skaičius (iki 2013 m. pab. buvo naujai įrengti 125 socialiniai būstai, o iki 2014 m. pab. – 157 socialiniai būstai, t. y. 54,14 proc.

nuo SSVP priede numatyto pasiekti rodiklio (290). Taip pat ypač išaugo (68,06 proc.) atnaujintų (modernizuotų) socialinių būstų skaičius (iki 2013 m. pab. atnaujinti 72 socialiniai būstai, iki 2014 m. pab. – 121 socialiniai būstai, t. y. 60,50 proc. nuo SSVP priede numatyto pasiekti rodiklio (200).

Sėkmingai įgyvendinto projekto pavyzdys:

Projekto vykdytojas: Lazdijų rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Lazdijų miesto teritorijos, esančios tarp Dainavos ir Vytauto gatvių, ir teritorijos, esančios tarp Kauno, Senamiesčio, Nepriklausomybės, Seinų, Gustaičio, Vilniaus, Sodų, Dzūkų gatvių, kompleksinė infrastruktūros plėtra**

Projekto vertė: 1.619.242,22 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2009.10.01 – 2014.10.27

Pagal priemonę „Probleminių teritorijų plėtra“ įgyvendinant projektą buvo siekiama pagerinti Lazdijų miesto, kaip probleminės teritorijos, gyvenamąją aplinką, kompleksiškai sutvarkant Lazdijų miesto viešąsias erdves, sukuriant patrauklią socialinę infrastruktūrą Lazdijų miesto bendruomenės nariams ir gyvenamosios aplinkos patrauklumą. Projekto investicijomis buvo sutvarkyta ir pagerinta Lazdijų miesto aplinkos infrastruktūra: rekonstruoti Vytauto, Kauno, Dzūkų, Dainavos, Senamiesčio, Nepriklausomybės, Seinų, Gustaičio, Vilniaus ir Sodų gatvių šaligatviai, atnaujintas tiltukas, pasodinti nauji medžiai, gyvatvorės, dalyje šių gatvių atkarpų pakeisti apšvietimo stulpai, įrengtos automobilių stovėjimo aikštelės arba stovėjimo vietos automobiliams, trikampio formos žiede įrengta perėja bei atnaujinta autobusų stovėjimo stotelė. Prie sporto mokyklos įrengtas pėsčiųjų takas, automobilių stovėjimo aikštelė, prie gyvenamųjų namų įrengtos 3 vaikų žaidimo aikštelės. Rekonstruojant šaligatvius, prie darželio-mokyklos „Vyturėlis“ teritorijos ties pėsčiųjų perėja įrengta apsauginė tvorelė. Atnaujintas skveras prie bažnyčios – rekonstruoti šaligatviai, pasodinti nauji medžiai ir daugiametės gėlės, pakeisti apšvietimo stulpai, įrengta automobilių stovėjimo aikštelė ir mažosios architektūros elementai. Prie Lazdijų rajono savivaldybės bei Lazdijų ligoninės rekonstruotos automobilių stovėjimo aikštelės, įrengta nauja automobilių stovėjimo aikštelė prieš miesto polikliniką, įrengti bei rekonstruoti pėsčiųjų takai, šaligatviai, pasodintos gyvatvorės bei medžiai, pakeisti apšvietimo stulpai. Įgyvendinus šį projektą iš viso buvo sutvarkyta 14 objektų. Projektu buvo prisidėta prie vietinės bendruomenės poreikių tenkinimo modernizuojant kultūros įstaigą „Lazdijų kultūros centrą“: rekonstruoti pėsčiųjų takai, pakeisti apšvietimo stulpai, tvora, įrengti suoliukai bei mažosios architektūros elementai. Įgyvendinus projektą, buvo pagerinta Lazdijų miesto gyvenamoji aplinka ir gyventojų gyvenimo kokybė, padidintas miesto zonų patrauklumas gyventojams ir investuotojams, sudarytos sąlygos geresniam miesto estetiniam vaizdai. Tikimasi, kad gražėjantis Lazdijų miesto estetinis vaizdas, sutvarkytos miesto viešosios erdvės, padidins miesto patrauklumą gyventojams ir investuotojams, gyvenamosios aplinkos gerinimas prisidės prie vietos gyventojų gyvenimo kokybės gerinimo ir noro gyventi savivaldybėje – skatins vietos gyventojus pasilikti gimtajame mieste gyventi, sumažindamas neigiamą statistinį migracijos saldo rodiklį bei padėdamas išlaikyti esamus vietos gyventojus, sudarydamas palankesnes sąlygas dirbti ir kurti, taip prisidedant prie naujų darbo vietų kūrimo aukštesnės kvalifikacijos specialistams.

Metinis materialinių investicijų indekso vienam gyventojui padidėjimas regioniniuose ekonomikos augimo centruose (Alytaus m. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Utenos r. sav., ir Visagino sav.), palyginti su Lietuvos Respublikos indeksu. SSVP patvirtinta 2015 m. pasiekti šio rodiklio reikšmė – 1,1. Tai reiškia, kad rodiklis programavimo periodo pabaigoje bus pasiektas, jei 2015 m. metinis

materialinių investicijų indekso vienam gyventojui padidėjimas regioniniuose ekonomikos augimo centruose, palyginti su metiniu materialinių investicijų indeksu Lietuvos Respublikoje, bus bent 0,01 didesnis (1 proc.) didesnis už 1,09, t. y. ne mažesnis nei 1,1.

2013 m. metinis materialinių investicijų indekso vienam gyventojui padidėjimas regioniniuose ekonomikos augimo centruose, palyginti su Lietuvos Respublikos indeksu, sudarė 1,1. Taigi, materialinių investicijų padidėjimas buvo 10 proc. didesnis, lyginant su šalies vidurkiu. Pasiekta rodiklio reikšmė lygi SSVP nustatytai 2015 m. pasiekti reikšmei, t. y. rodiklio pasiekimas – 100 proc.

Investicijos į regioninių ekonomikos augimo centrų plėtrą pagal SSVP 1 prioriteto 1 uždavinį – viena iš prielaidų, turėjusių poveikį materialinių investicijų indekso padidėjimui. Tai teigiamai įtakojo strateginio konteksto rodiklį „Regioninių ekonomikos augimo centrų (Alytaus m. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Utenos r. sav., ir Visagino sav.) migracijos saldo (atvykusiųjų ir išvykusiųjų skirtumas)“, nes 2014 m. pabaigoje migracijos saldo (-3100) sumažėjo 20 proc. lyginant su 2013 metais (-3873).

Strateginio konteksto rodiklio „Regionų išsivystymo lygio metinis vidutinis atsilikimas (sanglauda) nuo Lietuvos vidurkio (regionų metinio BVP/gyv. nukrypimas nuo vidurkio procentais, lyginant su praėjusiais metais)“ 2013 m. pasiekimo reikšmė sudarė -0,5 (pradinė situacija 2005 m. sudarė 0,9), t. y. regionų išsivystymo lygio metinis vidutinis atsilikimas nuo Lietuvos vidurkio nesumažėjo. 2013 metais šio rodiklio neigiama reikšmė susidarė dėl to, kad mažesnių, silpniau išsivysčiusių regionų ekonomikai didesnę įtaką turi užsienio prekybos rodikliai. Žemės ūkio ir maisto produktų eksportas lėtėjo, kaip ir kitų produktų užsienio prekyba, nes mažiau augo užsienio paklausa, prastėjo Rusijos ūkio perspektyvos. Taip pat įtakos turėjo tai, kad po Ignalinos atominės elektrinės uždarymo blogėjo Utenos regiono situacija ir su ekonominėmis problemomis susidūrė AB „Mažeikių nafta“ (nuo kurios labai priklauso Telšių regiono BVP apimtys).

Rodiklis istoriškai yra labai nepastovus ir priklausomas nuo Mažeikių r. ir Visagino savivaldybėse atliekamų investicijų, susijusių su strateginiais objektais. Regioninių centrų vertinimo išvadose 2012 m. atlikto 2007–2013 m. SSVP 1 prioriteto priemonės „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“ įgyvendinimo atskiruose regioniniuose ekonomikos augimo centruose ir jos tęstinumo vertinimo (<http://www.esparama.lt/vertinimo-ataskaitos#2> admin vert) buvo nustatyta, kad priemonės rezultato rodiklis nėra visiškai tinkamas, siekiant įvertinti SSVP tikslo „Sudaryti visas reikiamas prielaidas vietos plėtros potencialui stiprėti ir atsiskleisti“ ir prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ tikslo „Paskatinti efektyvų vietos potencialo panaudojimą ūkio plėtrai“ pasiekimą, nes rezultato rodiklis (materialinių investicijų indekso padidėjimas, palyginti su Lietuvos indeksu) labiau atspindi kitų veiksmų įtaką nei vertinamos priemonės poveikį.

Atsižvelgiant į produkto ir rezultato rodiklių pasiekimus iki 2014 m. pabaigos galima daryti išvadą, kad 1 uždavinys įgyvendinamas sėkmingai, šio uždavinio pasiekimo rezultatai prisideda prie uždavinio tikslų – sumažinti gyvenimo aplinkos ir kokybės skirtumus tarp pagrindinių ir likusių šalies miestų, ypatingą dėmesį skiriant būsto sąlygoms pagerinti probleminėse teritorijose – pasiekimo.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Įgyvendinant 1 uždavinį, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija siekia pagerinti būsto sektoriaus energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų finansavimo sąlygas ir skatinti daugiabučių namų butų savininkus modernizuoti namus, kurių energijos vartojimas neefektyvus. Šių tikslų

siekama įgyvendinant JESSICA kontroliuojančiojo fondo valdomas finansų inžinerijos priemonės daugiabučių namų, valstybinių aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučių atnaujinimo projektų finansavimo sąlygoms gerinti pagal finansų inžinerijos priemonę „JESSICA kontroliuojantysis fondas“ bei daugiabučių namų modernizavimo skatinimo iniciatyvas pagal valstybės projektų planavimo būdu įgyvendinamą priemonę „Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas“.

Priemonei „**JESSICA kontroliuojantysis fondas**“ iš viso numatyta 128,842 mln. eurų ES lėšų. 2009 m. Europos Komisijai buvo deklaruota 127 mln. eurų ES lėšų, o iki 2014 m. pabaigos deklaruota 149,4 mln. eurų. Finansiniai tarpininkai (finansų įstaigos), mokėdami lėšas galutiniams naudos gavėjams (daugiabučių namų atnaujinimo projektams), neskirsto jų pagal šaltinius, todėl 14 lentelėje pateikiami duomenys apie išmokėtą ES lėšų dalį galutiniams naudos gavėjams apskaičiuoti pagal šią proporciją: 85 proc. ES lėšų ir 15 proc. BF lėšų.

14 lentelė. *JESSICA įgyvendinimas*

Finansų inžinerijos projekto pavadinimas	Taikomas instrumentas	Numatyta pagal veiksmų programos priedą	Finansų inžinerijos projekto vertė, nurodyta projekto administravimo ir finansavimo sutartyje		Panaudotos lėšos (deklaruotinos)		Skirta galutiniams finansų inžinerijos priemonių naudos gavėjams (SVV)		Rodiklių pasiekimai		
		ES lėšų suma	ES lėšų suma	Proc. nuo skirtos sumos	ES lėšų suma	Proc. nuo skirtos sumos	ES lėšų suma	Proc. nuo skirtos sumos	Rodiklio pavadinimas	Suplanuota pasiekti iki 2015 m. pab.	Pasiekta iki 2014 m. pab.
1	2	3	4	5=4/3*100	6	7=6/3*100	8	9=8/3*100	10	11	12
JESSICA kontroliuoja nntysis fondas	Kontroliuoja nntysis fondas	128.842.829	127.000.000	98,57	127.000.000	98,57	106.250.000	82,46	Produkto rodiklis		
									Daugiabučių namų ir valstybinių aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučių, kuriems atnaujinti suteiktos paskolos, skaičius	1042	710
									Rezultato rodiklis		
									Renovuotų daugiabučių namų energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas (proc.)	30	69,53

Daugiabučių namų ir valstybinių aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučių, kuriems atnaujinti suteiktos paskolos, skaičius. Iki 2015 m. pabaigos suplanuota suteikti paskolas atnaujinti 1042 daugiabučiams namams ir valstybinėms aukštosioms mokykloms ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučiams, iki 2014 m. gruodžio 31 d. jau buvo suteikta 710 paskolų daugiabučių namų ir bendrabučių atnaujinimui.

Į daugiabučių namų atnaujinimo procesą įsitraukė visos 60 savivaldybių – aktyvūs atnaujinimo darbai vyksta 54 iš 60 Lietuvos savivaldybių, likusiose vykdomi rangos darbų konkursai. 2014 metais parengta ir suderinta 3312 daugiabučių namų atnaujinimo investicijų projektų, iš jų 2654 įgyvendinami pagal savivaldybių programas ir 658 – gyventojų iniciatyva.

Daugiau kaip 34 tūkst. daugiabučių namų Lietuvoje, t.y. apie 96 proc., pastatyti arba gavę statybos leidimus iki 1993 m., dauguma jų energetiškai neefektyvūs. Per 2000 daugiabučių namų įtraukta į skubiausiai renovuotinų daugiabučių namų, kurie suvartoja daugiausiai energijos šildymui, sąrašą. Šis sąrašas yra patvirtintas kartu su sutartimis, sudarytomis tarp Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, savivaldybių bei Būsto energijos taupymo agentūros. Iki 2011 m., prieš prasidedant daugiabučių namų renovacijai pagal JESSICA mechanizmą, jau buvo modernizuoti 469 daugiabučiai namai, o 2011–2014 m., taikant JESSICA mechanizmą, dar 198 daugiabučiai namai. Taigi, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai įgyvendinant Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą, nuo 2005 m. iš viso jau atnaujinti 667 daugiabučiai namai.

Renovuotų daugiabučių namų energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas. Įvertinus 2014 m. atnaujintų daugiabučių namų energijos vartojimo efektyvumą, nustatyta, kad energijos vartojimo efektyvumas po renovacijos padidėjo 69,53 proc. (rodiklio pasiekimas skaičiuojamas išvedant visų renovuotų daugiabučių namų energijos efektyvumo padidėjimo procentinių išraiškų vidurkį). Daugiabučių namų energijos vartojimo efektyvumas padidėja nuosekliai vykdant daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimą – preliminariais Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos duomenimis, nuo 2014 metų modernizuotuose daugiabučiuose sutaupyta 270 GWh šilumos energijos (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2014–2016 metų strateginiame veiklos plane planuota 211 GWh, per 2014 m. – 156 GWh).

Sėkmingai įgyvendinamo **projekto pavyzdys:**

Projekto vykdytojas: Viešoji įstaiga Būsto energijos taupymo agentūra

Projekto pavadinimas **Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas, II etapas**

Projekto vertė: 2.839.055,75 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2013.01.02 – 2015.07.31 (planuojama)

Pagal priemonę „**Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas**“ 2014 m. buvo įgyvendinamas 1 projektas „Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas, II etapas“, kuriam skirta 2,83 mln. eurų lėšų. Projekto metu sukurtų priemonių visuma sudarė sąlygas informuoti apie efektyvaus energijos panaudojimo galimybes daugiabučiuose namuose ir paskatinti daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkus dalyvauti Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programoje.

2014 m. įgyvendinant projektą „Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas, II etapas“, Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa pristatyta 1 akcijoje masinio susibūrimo ar kitose su pristatomu turiniu susijusiose vietose, 28 seminaruose gyventojams, juos atstovaujančioms ir vienijančioms organizacijoms, 27 bendrojo naudojimo objektų valdytojų kvalifikacijos kėlimo mokymuose, 2 metinėse

ataskaitinėse konferencijose, publikuota 17 straipsnių nacionalinėje ir 13 straipsnių regioninėje spaudoje, paskelbti 37 straipsniai interneto naujienų portaluose, nuolat atnaujinama informacija interneto svetainėse www.atnaujinkbusta.lt ir www.betalt.lt. Taip pat 2014 metais suorganizuota 14 komunikacijos įgūdžius stiprinančių mokymų Programą įgyvendinančių institucijų ir kt. įstaigų atstovams, atlikti 2 kiekybinių visuomenės nuomonės tyrimai, kurių medžiaga patalpinta interneto svetainėse www.atnaujinkbusta.lt ir www.betalt.lt, parengtos 4 studijos atrankinių atnaujintų daugiabučių namų energinio audito ir projektų ekspertizės po projektų įgyvendinimo, kurių medžiaga patalpinta interneto svetainėje www.atnaujinkbusta.lt. Parengti 5 tipiniai Druskininkų daugiabučių namų modernizavimo statinio projektai ir 5 tipiniai Klaipėdos daugiabučių namų modernizavimo statinio projektai, kurių medžiaga bus patalpinta interneto svetainėje www.atnaujinkbusta.lt.

Pagaminta Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą reklamuojančių suvenyrų (555 vnt. bloknorų, 1000 vnt. rašiklių, 200 porų pirštinių, 200 vnt. šalikų, 100 vnt. termosų, 100 vnt. šilumą laikančių puodelių). Atspausdinti ir išplatinti 1-os Tematikos: Programos skatinimas išryškinant ekonominio naudingumo aspektą, ir 2-os tematikos: vykdomų rangos darbų kokybė ir kokybės priežiūra, plakatai ir lankstinukai (viso: Plakatai – 8000 vnt., lankstinukai – 137500 vnt.).

Įgyvendinant šio projekto „Pavyzdinių daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planų ir energinio naudingumo sertifikatų parengimas daugiausiai šilumos suvartojantiems daugiabučiams namams“ veiklą parengta 1111 investicijų planų ir energinio naudingumo sertifikatų. Pasikeitus teisei situacijai, nebereikalaujama pirkimų (investicijų planų, techninių darbų projektų, statinio techninės priežiūros ir rangos darbų pirkimų kvietimai) skelbti interneto svetainėje www.atnaujinkbusta.lt, todėl veikla laikytina kaip baigtinė. Vykdamas projekto veiklą „Teikti konsultacijas (tiesiogiai ir telefonu) organizaciniais, techniniais, administraciniais ir projektų įgyvendinimo klausimais“ suteiktos 1849 konsultacijos.

Iki 2014 m. gruodžio 31 d., įgyvendinant 22 daugiabučių namų (I etape – 18, II etape – 4) modernizavimo skatinimo iniciatyvas, buvo paskatinta 52,23 proc. potencialių paramos gavėjų (skaičiuojama taip: paskatintų paramos gavėjų skaičius X 100/ visų potencialių paramos gavėjų (butų savininkų) skaičius, kai visų potencialių paramos gavėjų (butų savininkų) skaičius iki 2015 metų – 292500), o per 2014 metus paskatinta 37,13 proc. potencialių paramos gavėjų.

Apibendrinant galima teigti, kad priemonės, kurių imamasi, gerina būsto sektoriaus energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų finansavimo sąlygas ir greitina JESSICA kontroliuojančiojo fondo lėšų panaudojimą. Investicijomis į būsto modernizavimą skatinamas mažesnis energetinių išteklių naudojimas, renovavus pastatus gerėja jų energetinės savybės. Padidėjęs šilumos panaudojimo efektyvumas leidžia sumažinti daugiabučių namų gyventojų išlaidas šildymui, elektrai, sumažėja avarijų tikimybė.

15 lentelė. 2 uždavinys: „Sudaryti prielaidas spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse“

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		100.463.046,00	99.311.932,34	<i>98,85 proc.</i>	91.591.346,78	<i>91,17 proc.</i>
PRODUKTO	Kaimo integruotų bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros, susijusios su verslo sąlygų gerinimu ir užimtumo didinimu, plėtros projektų skaičius	200	213	<i>213,00 proc.</i>	213	<i>213,00 proc.</i>
REZULTATO	Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)	50	38,13	<i>76,26 proc.</i>	38,13	<i>76,26 proc.</i>

Įgyvendinant 2 uždavinį, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija įgyvendina 1 regionų planavimo priemonę, kurios veiklos nukreiptos į kaimo vietovių viešosios infrastruktūros bei paslaugų, susijusių su verslo sąlygų gerinimu ir užimtumo didinimu, plėtrą bei bendruomenės infrastruktūros gerinimą: atnaujinama viešoji poilsio, laisvalaikio, kultūros ir sporto infrastruktūra, plečiamos viešosios erdvės, atnaujinami viešieji pastatai, pritaikomi smulkiajam verslui.

Šio uždavinio įgyvendinimo sparta per ataskaitinį 2014 m. laikotarpį, lyginant su 2013 metų laikotarpiu, taip pat išaugo: kaime buvo įgyvendinami integruotų bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros, susijusios su verslo sąlygų gerinimu ir užimtumo didinimu, plėtros projektai (toliau – kaimo plėtros projektai), 2014 m. skiriant papildomą finansavimą kaimo plėtros projektų sutartyse buvo suplanuota 0,33 proc. ES lėšų daugiau (99,31 mln. eurų) negu 2013 m. (98,98 mln. eurų).

Įgyvendinant kaimo plėtros projektus, iki 2014 m. pab. ES fondų lėšos skirtos sudaryti sąlygas sparčiau diversifikuoti ūkinę veiklą 241-oje kaimo vietovėje. 27,35 proc. padidėjo kaimo plėtros projektams išmokėta ir deklaruotinomis pripažinta ES fondų lėšų suma (2013 m. pab. tokių projektų įgyvendinimui buvo išmokėta 71,92 mln. eurų, o iki 2014 m. pab. – 91,59 mln. eurų).

Atsižvelgiant į produkto ir rezultato rodiklių pasiekimus per 2014 m., galima daryti išvadą, kad 2 uždavinys įgyvendinamas pakankamai sėkmingai:

Kaimo integruoti bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros, susijusios su verslo sąlygų gerinimu ir užimtumo didinimu, plėtros projektai. Iki 2014 m. pabaigos sudaryta 213 kaimo plėtros projektų finansavimo ir administravimo sutarčių. Sutartyse suplanuota pasiekti rodiklio reikšmė viršija SSVP patvirtintą rodiklio pasiekimo planą (200) 13 procentinių punktų. Tokio rezultato pagrindinė priežastis ta, kad projektų vykdytojai yra linkę mažesnes investicijas nukreipti į didesnę kaimo vietovių (kaimų, miestelių ar miestų, kuriuose ne daugiau kaip 3 tūkst. gyventojų) skaičių nei buvo planuota programavimo periodo pradžioje, taip darydami poveikį didesniai kaimo plėtros projektų skaičiui. Palyginus sutartyse suplanuotą ir panaudotą ES fondų lėšų sumą su SSVP plane minėto uždavinio įgyvendinimui numatyta ES fondų lėšų suma (100,46 mln. eurų), matyti, kad sutartyse suplanuota (98,86 proc.) ir panaudota (91,16 proc.) beveik visa 1 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimui SSVP plane numatyta ES fondų lėšų suma. Likusi sutartyse nesuplanuota ES fondų lėšų suma (1,14 proc.) bus panaudota projektams skiriant papildomą finansavimą, kurio poreikis viršija esamą nepanaudotą lėšų sumą.

Iki 2014 m. pabaigos baigti įgyvendinti 137 kaimo plėtros projektai (Anykščių rajono savivaldybėje – 11, Jurbarko rajono, Ignalinos rajono, Zarasų rajono, Rokiškio rajono savivaldybėse – po 7, Radviliškio rajono, Molėtų rajono savivaldybėje – 6, Jonavos rajono, Marijampolės, Varėnos rajono, Kazlų Rūdos, Klaipėdos rajono, Plungės rajono, Šakių rajono, Telšių rajono, Vilkaviškio rajono savivaldybėse – po 4, Elektrėnų, Alytaus rajono, Rietavo, Skuodo rajono, Vilniaus rajono savivaldybėse – po 3, Akmenės rajono, Kretingos rajono, Prienų rajono, Širvintų rajono, Pagėgių, Panevėžio rajono, Pasvalio rajono, Šiaulių rajono, Šilutės rajono, Švenčionių rajono, Trakų rajono, Ukmergės rajono savivaldybėse – po 2, Birštono, Druskininkų, Kaišiadorių rajono, Kalvarijos, Kelmės rajono, Kupiškio rajono, Raseinių rajono, Šalčininkų rajono, Šilalės rajono, Tauragės rajono, Visagino savivaldybėse – po 1 projektą). Įgyvendinus šiuos projektus buvo sutvarkyta viešoji aplinka, bendruomeninė infrastruktūra 44 savivaldybėse iš 60 Lietuvos savivaldybių ir 143,5 kaimo gyvenamosiose vietovėse iš numatytų 100 kaimo gyvenamųjų vietovių. Atsižvelgiant tiek į kaimo plėtros projektų skaičių, tiek į kaimo gyvenamųjų vietovių skaičių, suplanuotą pasirašytose projektų finansavimo ir administravimo sutartyse, siektinos reikšmės (200 projektų ir 100 kaimo gyvenamųjų vietovių) yra pasiektos.

Sėkmingai įgyvendinto projekto pavyzdys:

Projekto vykdytojas: Rietavo savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Medingėnų gyvenvietės viešosios infrastruktūros plėtra**

Projekto vertė: 624.524,15 eurų

Projekto veiklą pradžia ir pabaiga: 2010.04.01 – 2014.12.08

Pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ įgyvendintas Rietavo savivaldybės administracijos įgyvendintas projektas „Medingėnų gyvenvietės viešosios infrastruktūros plėtra“. Inicijuoti projektą paskatino tai, kad vienai seniausių savivaldybės bendruomenių „Medinga“ bei kultūros centro Medingėnų filialo veiklai plėtoti ir įvairinti Medingėnų kaimo vietovėje nebuvo sąlygų – trūko tinkamos infrastruktūros patalpų, kuriose galėtų burtis bendruomenės nariai, vykti renginiai. Projekto investicijomis buvo rekonstruotas ir pritaikytas kultūros bei bendruomenės poreikiams darželio pastatas: apšiltintas pastatas, modernizuota šildymo sistema, pritaikytas įėjimas žmonėms su negalia, sutvarkytos lietaus nuvedimo sistemos, rekonstruoti elektros tiekimo, vandentiekio bei buitinių nuotekų tinklai, perplanuotos patalpos. Taip pat sutvarkytas sklypas aplink pastatą (įrengtos krepšinio, tinklinio aikštelės, lauko scena, lauko tualetas, įrengti pėsčiųjų takai, suoliukai, šiukšliadėžės, išplatintas įvažiavimas į teritoriją, įrengtos 6 automobilių stovėjimo vietos, vieną vietą pritaikant žmonėms su negalia); sutvarkyta gyvenvietės centrinė aikštė (įrengtos naujos betoninės trinkelio dangos, apšvietimas, atnaujinti žali plotai, įrengti suoliukai, šiukšliadėžės). Sutvarkius viešąją gyvenvietės aplinką, buvo sudarytos geresnės sąlygos tenkinti vietos gyventojų rekreacinius, aktyvaus poilsio poreikius.

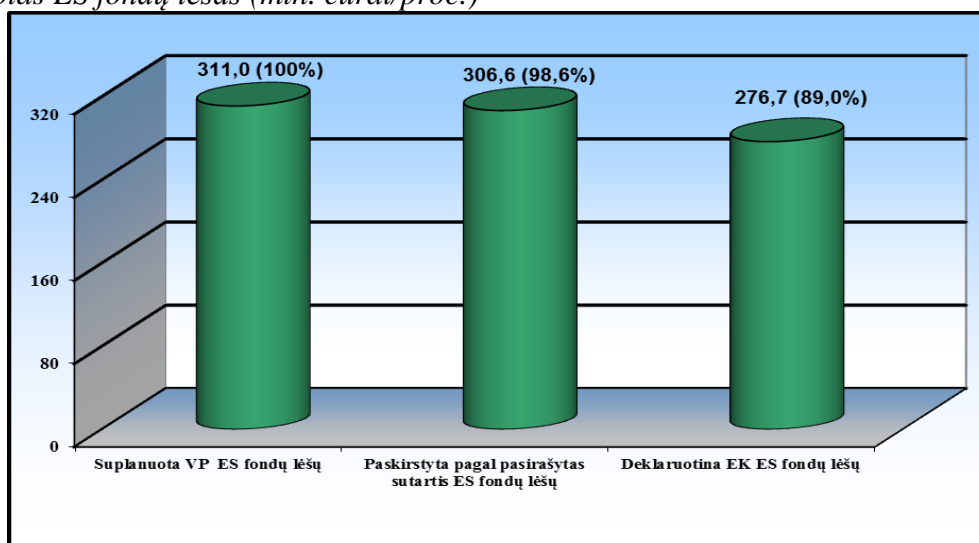
Pritrauktos privačios investicijos (mln. eurų). Šio rezultato rodiklio pasiekimą 2013 m. galima nustatyti 2015 m. III ketvirtį, o 2014 m. – tik 2016 m. III ketvirtį, Lietuvos statistikos departamentui parengus rodiklio apskaičiavimui reikalingus duomenis. Lyginant su 2006 m. duomenimis, iki 2012 metų pabaigos kaimo plėtros projektų įgyvendinimo vietovėse papildomai pritraukta 38,13 mln. eurų privačių investicijų. Šio rodiklio 2012 m. pasiekta reikšmė 19,5 procento didesnė už 2011 metais pasiektą reikšmę (31,90 mln. eurų). Tai nulėmė gerėjanti šalies ekonominė situacija ir dėl to paspartėjęs projektų įgyvendinimas. Rodiklio teigiamas pokytis parodo, kad kaimo vietovėse vis daugiau investuojama į ilgalaikį materialųjį turtą, kuris sudaro prielaidas gerinti gyvenamąją aplinką, taip pat gyvenimo kokybę. Tikėtina, kad 2 uždavinio rezultato rodiklio „Pritraukta privačių investicijų (mln. eurų)“ reikšmė (50 mln. eurų), numatyta pasiekti iki programavimo periodo pabaigos, bus pasiekta.

Svarbu paminėti, kad sėkmingi 2 uždavinio įgyvendinimo rezultatai prisideda prie uždavinio tikslų – mažinti didelę gyventojų priklausomybę nuo žemės ūkio ir švelninti miesto ir kaimo gyvenimo kokybės skirtumus – pasiekimo.

Sėkmingą 2 uždavinio įgyvendinimą taip pat atskleidžia pasiekta ir viršyta SSVP numatyta **strateginio konteksto rodiklio** „Užimtųjų žemės ūkyje dalis nuo visų užimtųjų (proc.)“ reikšmė, t. y. vietoj planuoto iki 2015 užimtųjų žemės ūkyje nuo visų užimtųjų sumažėjimo nuo 13,9 proc. iki 10 proc. 2014 m. pabaigoje sumažėjo iki 9,2 proc.

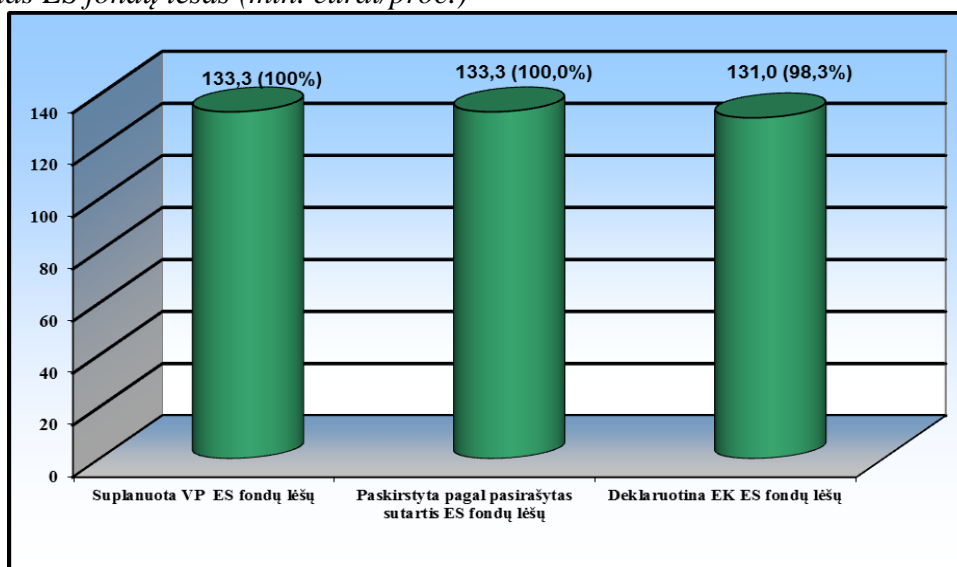
Apibendrinant galima teigti, kad investicijos į kaimo vietovių gyvenimo aplinkos ir kokybės, bendruomeninės infrastruktūros gerinimą mažina gyvenimo kokybės skirtumus tarp miesto ir kaimo, gyventojų priklausomybę nuo žemės ūkio ir todėl daro teigiamą poveikį paslaugų prieinamumo plėtrai kaimo vietovėse, prisideda prie kaimo gyventojų emigracijos srautų mažinimo bei neigiamų demografinių procesų sušvelninimo.

8 paveikslas. 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

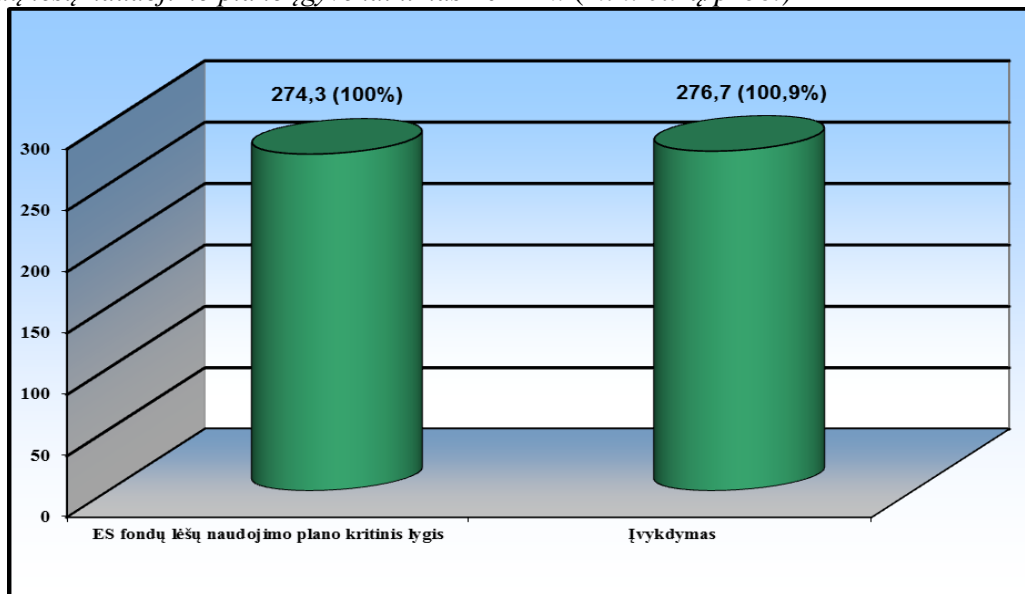
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamoms 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemonėms įgyvendinti iš viso yra numatyta 311 mln. eurų ES fondų lėšų. Iki 2014 m. pabaigos buvo sudaryta projektų finansavimo ir administravimo sutarčių 306,6 mln. eurų sumai, t. y. sutartimis suplanuota 98,6 proc. visų ES fondų lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamų 1 prioriteto priemonių įgyvendinimui. 2014 m. pabaigoje panaudota (t.y. pripažinta deklaruotinomis) 276,7 mln. eurų ES fondų lėšų, tai sudaro 89,0 proc. visų ES fondų lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamų 1 prioriteto priemonių įgyvendinimui. 2014 m. pabaigoje buvo pasirašytos visų 522 projektų, suplanuotų regionų projektų sąrašuose, finansavimo ir administravimo sutartys. Likusi sutartimis nesuplanuota suma, kuri sudaro apie 1,4 proc. ES fondų lėšų sumos, skirtos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamų 1 prioriteto priemonių įgyvendinimui, bus paskirstyta iki 2015 m. pab., skiriant projektams papildomą finansavimą, kurio poreikis ženkliai viršija nepaskirstytų lėšų dalį.

9 paveikslas. 1 prioriteto 1 uždavinio (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamoms 1 prioriteto 1 uždavinio priemonėms iki 2014 m. pabaigos paskirstyta ES fondų lėšų už 133,3 mln. eurų. Tai sudaro 100,0 proc. nuo visų šiam uždaviniui įgyvendinti skirtų ES fondų lėšų. Europos Komisijai iki 2014 m. pabaigos deklaruota 98,3 proc. ES fondų lėšų, t.y. 131,0 mln. eurų.

10 paveikslas. 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių (Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)⁴⁰

2014 m. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamų 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemonių pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma siekė 276,7 mln. eurų, tai sudarė 100,9 proc. ES fondų lėšų naudojimo plane 2014 m. nustatytos akumuliuotos kritinės pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų sumos. Lyginant su 2013 m. šis rodiklis ženkliai pagerėjo ir netgi viršijo planą, nes buvo imtasi priemonių, užtikrinusių spartų lėšų panaudojimą.

Atsižvelgiant į tai, jog 2014 m. buvo pasiektas ir viršytas ES fondų lėšų naudojimo plane numatytas lėšų panaudojimo procentas, numatoma, kad, 2015 m. išlaikius tolygiai spartų lėšų panaudojimą, iki programavimo periodo pabaigos bus panaudotos visos suplanuotos ES fondų lėšos.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinių įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Poveikis neutralus. Investicijos, įgyvendinant 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinius, yra nukreiptos į infrastruktūros gerinimą, todėl šių uždavinių įgyvendinimo poveikis nėra nei teigiamas, nei neigiamas vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui.

2. Uždavinių įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Poveikis neutralus. Investicijos, įgyvendinant 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinius, yra nukreiptos į infrastruktūros gerinimą, todėl šių uždavinių įgyvendinimo poveikis nėra nei teigiamas, nei neigiamas informacinės visuomenės plėtrai.

⁴⁰ ES fondų lėšų naudojimo planas sudaromas pagal prioritetus bei ministerijas ir (ar) kitas valstybės institucijas, todėl 10 paveiksle pateiktas 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių ES fondų lėšų naudojimo planas apima tik Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamas lėšas.

3. Uždavinių įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Įgyvendinant 1 uždavinį ir gerinant būsto sąlygas mažinami pagrindinių ir kitų šalies miestų gyvenimo aplinkos ir kokybės skirtumai: taupoma energija, siekiama mažinti priklausomybę nuo energijos tiekėjų, mažėja būsto išlaikymo išlaidos, gerinama gyvenimo kokybė, didinama būsto vertė.

2014 m. baigti atnaujinti 123 (nuo 2011 iki 2014 – 198) daugiabučiai namai visoje Lietuvoje. Aktyviausia šiuo atžvilgiu buvo Utenos apskritis, kurios teritorijoje atnaujinti 55 daugiabučiai namai. Alytaus, Kauno bei Klaipėdos apskrityse atnaujinta 15, 14 bei 14 namų atitinkamai. Šiaulių apskrityje atnaujinti 8 namai, Telšių – 6 daugiabučiai. Panevėžio ir Vilniaus apskrityse – po 4 daugiabučius namus, Tauragės – 3.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemonėmis įgyvendinamos Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategijos nuostatos. Įgyvendinant 1 uždavinį, investicijos yra tiesiogiai skiriamos regioninei plėtrai, t. y. tikslinių teritorijų – regioninių ekonomikos augimo centrų ir probleminių teritorijų – kompleksiniam vystymui, siekiant mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp šalies regionų ir regionų viduje. Kryptingas miestų vystymosi skatinimas padeda efektyviau spręsti vietines ekonomikos, socialines ir aplinkosaugos problemas (projektuose nenumatyti veiksmai, kurie darytų neigiamą poveikį aplinkosaugai (aplinkos kokybei ir gamtos ištekliams), socialinei sričiai (užimtumui, skurdui ir socialinei atskirčiai), ekonomikai (darniam pagrindinių ūkio šakų ir regionų vystymui). Įgyvendinant 2 uždavinį, investuojama į kaimo vietas, siekiant švelninti miesto ir kaimo gyvenimo kokybės skirtumus, sudarant prielaidas žemės ūkyje ir žuvininkystėje dirbančių asmenų perėjimui prie ne žemės ūkio ar žuvininkystės ekonominės veiklos bei verslumo skatinimui.

Investuojant į regioninių ekonomikos augimo centrų viešąsias erdves, rekreacines ir aktyvaus poilsio zonas, viešųjų traukos centrų infrastruktūrą, prisidedama prie tolygesnio regionų vystymosi bei skirtumų tarp regionų mažinimo, regioninių ekonomikos augimo centrų investicinio patrauklumo didinimo, gyvenimo aplinkos ir kokybės gerinimo.

Skiriant investicijas probleminių teritorijų miestų gyvenamosios aplinkos ir gyvenimo kokybės gerinimui, daugiabučių namų atnaujinimui, socialinio būsto plėtrai, mažinamas probleminių teritorijų atotrūkis nuo kitų šalies regionų, išlaikomi esami žmogiškieji ištekliai, pritraukiama aukštos kvalifikacijos darbo jėga, tokiu būdu skatinant probleminių teritorijų miestų verslo konkurencingumą ir jų ūkio augimą, gyvenimo aplinkos ir kokybės gerinimą.

Investicijos į kaimo vietovių viešosios infrastruktūros bei socialinių paslaugų, susijusių su verslo sąlygų gerinimu ir užimtumo didinimu, plėtrą ir bendruomenės infrastruktūros gerinimą teigiamai veikia paslaugų prieinamumo plėtrą kaimo vietovėse, mažina kaimo gyventojų emigracijos srautus, gerina gyvenimo kokybę ir aplinką.

Kompleksinių projektų, įgyvendinimų regionuose pagal 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimo priemones, sutartyse numatyta ES struktūrinių fondų lėšų suma padidėjo 4 mln. eurų lyginant su 2013 metais, t. y. nuo 302 mln. iki 306 mln. eurų. Daugiausiai lėšų suplanavo panaudoti Telšių (52,53 mln. eurų), Alytaus (46,87 mln. eurų) ir Utenos (44,46 mln. eurų) regionai. Daugiausia projektų įgyvendinama Telšių regione – 2014 m. pabaigoje šiame regione pagal 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinio Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamas priemonės buvo įgyvendinama 100 projektų. Didžiausia ES struktūrinių fondų lėšų suma (361,11 eurų) vienam gyventojui tenka taip pat Telšių regione, nes Telšių regionas pagal gyventojų skaičių (145 482 gyventojai) yra tik aštuntoje vietoje iš dešimties regionų.

Sėkmingai įgyvendinto **projekto pavyzdys:**

Projekto vykdytojas: Šakių rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Mažųjų miestelių diversifikacijos galimybės. Kiduliai**

Projekto vertė: 698.131,04 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2011.04.18 – 2014.12.15

Pagal priemonę „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ įgyvendintas Šakių rajono savivaldybės administracijos projektas „Mažųjų miestelių diversifikacijos galimybės. Kiduliai“. Kidulių seniūnijos (Šakių r. sav.) gyventojai dėl itin prastai išplėtos bendruomeninės laisvalaikio, kultūrinės veiklos ir visuomeninės veiklos infrastruktūros turėjo ribotas galimybes vystyti kultūrinę veiklą, užsiimti menais, nevyriausybinių organizacijų neturėjo galimybių vystyti veiklas. Ribotos ūkinės veiklos diversifikacijos galimybės skatina emigraciją iš seniūnijos, neskatino jaunų žmonių vystyti veiklą jų gyvenamojoje vietovėje, riboja aktyvių seniūnijos gyventojų saviraiškos galimybes. Tinkamos infrastruktūros trūkumas neleido sudaryti sąlygų gyventojų savirealizacijai. Dėl tų pačių priežasčių miestelis nebuvo patraukus ir svečiams iš kitų gyvenamųjų vietovių. Siekiant spręsti šias problemas buvo nuspręsta įgyvendinti šį projektą. Projekto išlaidos buvo skirtos Kidulių dvaro rūmų pastato (Šakių r. sav., Kidulių k., Nemuno g. 66) pilnai rekonstrukcijai (atlikta vidaus patalpų apdaila, įrengta scena, atlikta šildymo ir vėdinimo sistemos rekonstrukcija, pakeista santechnikos įranga ir vamzdžiai, elektros instaliacija, pakeistos langų ir vidaus, lauko durys, apšiltintos sienos ir atlikta fasado apdaila, pakeistos stogo konstrukcijos ir danga, atliktas apšiltinimas, pakeistos denginių konstrukcijos ir kt.), šalia dvaro rūmų įrengta automobilių stovėjimo aikštelė bei sutvarkyta aplink dvaro rūmus esanti aplinka (įrengiant takus, smulkiosios architektūros elementus, sutvarkant žaliuosius plotus). Už projekto lėšas taip pat buvo įsigyti baldai skirti Kidulių dvaro rūmų pastatui. Tikimasi, projekto rezultatai paskatins vietos gyventojų, kultūros ir meno kolektyvų bei nevyriausybinių organizacijų aktyvumą, tikėta, jog dėl didesnių gyventojų srautų suintensyvės verslo subjektų veikla.

4. Uždavinių įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

Aplinkosaugos aspektai. Projektai įgyvendinami tausojant gamtos išteklius ir saugant aplinką: įrengiami modernūs, elektros energiją tausojantys apšvietimo įrenginiai, įrengiami lietaus vandens nubėgimo kanalai, darantys teigiamą poveikį aplinkai, atliekamas papildomas teritorijų želdinimas, rekreacinių zonų sutvarkymas, pritaikant jas kokybiškesnei gyvensenai, įrengiamos konteinerių aikštelės, sudarant sąlygas atliekų rūšiavimui; modernizuojant daugiabučius gyvenamuosius namus, užtikrinamas energijos vartojimo efektyvumas, taip sumažinant kenksmingų medžiagų, susidarančių gaminant energiją, išmetimą į aplinką ir pan.

Sėkmingai įgyvendinto **projekto pavyzdys:**

Projekto vykdytojas: Akmenės rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Daugiabučių namų atnaujinimas kompleksiskai tvarkomoje Naujosios Akmenės senamiesčio teritorijoje**

Projekto vertė: 4.527.730,03 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2007.04.05 – 2014.08.12

Pagal priemonę „Daugiabučių namų atnaujinimas pirmiausia didinant jų energijos vartojimo efektyvumą“ įgyvendintas Akmenės rajono savivaldybės administracijos projektas „Daugiabučių namų atnaujinimas kompleksiskai tvarkomoje Naujosios Akmenės senamiesčio teritorijoje“. Projektu buvo atnaujinti (modernizuoti) 35 daugiabučiai namai Naujosios Akmenės mieste, pagerinta gyvenamojo fondo kokybė, sukurta tinkama gyvenamoji aplinka vietos gyventojams, pagerintas miesto infrastruktūros ir bendras Naujosios Akmenės miesto vaizdas. Daugiabučiai namai buvo fiziškai nusidėvėję, juose veikė neefektyvi šildymo sistema, buvo suvartojama daug šiluminės energijos. Projekto lėšomis buvo apšiltintos sienos, atnaujinta stogo danga, pakeisti butų, laiptinių, rūšio langai, taip pat pakeistos laiptinių bei

rūšių durys, taip suteikiant namo gyventojams geresnes gyvenimo sąlygas, visavertę ir sveiką aplinką darbui ir gyvenimui. Įgyvendinus projektą buvo modernizuoti 35 daugiabučiai namai, 612 asmenims pagerintos būsto sąlygos, ženkliai sumažėjo išlaidos butų šildymui lyginant su nemodernizuotu namu, taip pat yra taupomos savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos gyventojų kompensacijoms. Investicijos į daugiabučių namų modernizavimą probleminėje Naujosios Akmenės rajono savivaldybėje pagerino taip pat prisidėjo prie gyvenamosios aplinkos mieste gerinimo ir jo patrauklumo didinimo.

Ekonomikos aspektai. Projektų įgyvendinimo metu atnaujinamos esamos pramoninės ir kitos pažeistos (apleistos) teritorijos, t. y. vykdoma apleistų, nenaudojamų pramoninės ar komercinės paskirties zonų regeneracija (pvz. miesto aplinką darkančių pastatų pašalinimas, savivaldybei priklausiančios miesto pramonės zonų infrastruktūros plėtojimas, komercinių centrų ir kitos savivaldybei priklausiančios viešosios miesto aplinkos infrastruktūros, svarbios verslui, regeneracija). Šios infrastruktūros atnaujinimas užtikrina ilgalaikį ekonominį poveikį, suformuoja patrauklią investicinę aplinką verslo plėtrai, o tai sudaro prielaidas naujų darbo vietų sukūrimui. Modernizuojamuose pastatuose numatomos sąlygos organizuoti didesni skaičių renginių; sutvarkytos gatvių atkarpos sąlygoja mažesnes automobilių eksploatacines išlaidas, mažina ekologinius nuostolius (dulkėtumą); modernizuojant daugiabučius gyvenamuosius namus padidėjęs šilumos panaudojimo efektyvumas leidžia sumažinti daugiabučių namų gyventojų išlaidas šildymui, elektrai, sumažėja avarijų galimybė (pakeitus senas sistemas naujomis) ir pan.

Sėkmingai įgyvendinto projekto pavyzdys:

Projekto vykdytojas: Alytaus miesto savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Miesto centro dalies, apribotos Pulko, Vilniaus, S. Dariaus ir S. Girėno, Sporto, Birutės gatvėmis, Rotušės a. dalies viešųjų erdvių sutvarkymas**

Projekto vertė: 2.884.191,73 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2009-04-01 – 2014.08.25

Vienas iš sėkmingiausiai įgyvendintų projektų pavyzdžių pagal priemonę „Regioninių ekonomikos augimo centrų plėtra“ yra Alytaus miesto savivaldybės administracijos projektas „Miesto centro dalies, apribotos Pulko, Vilniaus, S. Dariaus ir S. Girėno, Sporto, Birutės gatvėmis, Rotušės a. dalies viešųjų erdvių sutvarkymas“. Projekto įgyvendinimo metu buvo rekonstruotos Pulko, Vilniaus, S. Dariaus ir Girėno, Birutės, Ugniagesių, Sporto gatvių atkarpos ir Rotušės a. dalis, suremontuotos asfaltbetonio dangos, rekonstruotos gatvių apšvietimo linijos, rekonstruoti ir įrengti šaligatviai, rekonstruotos ir įrengtos automobilių stovėjimo aikštelės, įrengti mažosios architektūros elementai, sutvarkyta aplinka, įrengtos vaizdo stebėjimo kameros. Tikimasi, kad gražėjantis Alytaus miesto estetiškas vaizdas, gerėjanti gyvenamoji aplinka ir kokybė skatins vietos gyventojus pasilikti gimtajame mieste gyventi, dirbti ir kurti, o mažėjanti gyventojų emigracija – paskatins verslininkus investuoti ir kurti naujas darbo vietas.

Socialiniai apsektai. Projektų įgyvendinimo metu įrengtos sporto aikštelės, treniruokliai ir vaikų žaidimo aikštelės kokybiškam vietos gyventojų bei svečių aktyviam poilsiui didina miestų patrauklumą ir pasitenkinimą gyvenimu; sukurtos palankesnės aktyvaus poilsio sąlygos gerina vietos gyventojų gyvenimo kokybę, padidėja saugumas, atsiranda galimybės įtraukti vaikus ir jaunimą į sportinę veiklą ir pan. Modernizuojant daugiabučius gyvenamuosius namus ir sutvarkant aplinką aplink juos, pagerinamos sanitarinės-higieninės sąlygos daugiabučių namų gyventojams; įdiegtos energijos taupymo priemonės leidžia užtikrinti reikiamą patalpų temperatūrą ir sudaro sąlygas gyventojams jas reguliuoti savarankiškai; įrengiant socialinį būstą pagerėja gyvenimo sąlygos sunkiai besiverčiantiems gyventojams, taip sumažinama socialinė atskirtis, prisidedama prie skurdo mažinimo.

Sėkmingai įgyvendinto projekto pavyzdys:

Projekto vykdytojas: Ignalinos rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Bendrabučio, esančio Technikos g.10 A, Ignalinoje, pastato rekonstravimas, pritaikant socialiniam būstui**

Projekto vertė: 316.287,52 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2010.08.01 – 2013.06.10

Pagal priemonę „Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas“ įgyvendintas Ignalinos rajono savivaldybės projektas „Bendrabučio, esančio Technikos g.10 A, Ignalinoje, pastato rekonstravimas, pritaikant socialiniam būstui“. Ignalinos rajone stebima ryški žmonių (šeimų), įrašytų į turinčių teisę į socialinį būstą sąrašus, augimo tendencija. Dėl per mažo socialinio būsto fondo Ignalinos rajono savivaldybė negali efektyviai vykdyti savo funkcijų būsto politikos įgyvendinimo srityje. Kiekvienais metais socialinis būstas suteikiamas vos keliems asmenims. Jį gali gauti tik atsilaisvinus dabar esantiems socialiniams būstams, kai juose gyvenantys asmenys miršta, išvyksta arba patys įsigyja nuosavą būstą, arba savivaldybei nupirkus nuosavus būstus. Projektu buvo rekonstruotas pastatas, esantis Technikos g. 10A, Ignalinoje, ir jame įrengta 11 socialinių būstų. Vienas pirmame aukšte esantis butas pritaikytas žmonėms su negalia, įrengiant specialų užvažiavimą, pritaikant vonios ir tualetų kambarį ir pan. 11-oje naujų būstų apgyvendinta 16 asmenų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą. Projekto įgyvendinimo metu atliktas šildymo sistemos kapitalinis remontas, šalto ir karšto vandens tiekimo sistemų, nuotekų šalintuvų kapitalinis remontas, elektros tiekimo sistemų pastato viduje kapitalinis remontas, langų, durų keitimas, stogo kapitalinis remontas ar rekonstravimas, fasadinių sienų šiltinimas, patalpų perplanavimas ir kiti reikalingi darbai. Įgyvendinus projektą pagerėjo gyvenamoji aplinka bei miesto patrauklumas, sumažėjo savivaldybės administracijos išlaidos kompensacijoms už šildymą, įgyvendintos energijos taupymo priemonės (pastato šiltinimas, langų pakeitimas) sąlygoja mažesnes energijos sąnaudas pastato šildymui. Tikimasi, kad projektas sumažins jaunų ir aktyvių žmonių emigraciją į kitus miestus, taip išsaugant žmogišką potencialą bei pagerins Ignalinos rajono įvaizdį.

Energijos efektyvumo didinimas (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija).

Įgyvendinant 1 prioriteto 1 uždavinio finansų inžinerijos priemonę „JESSICA kontroliuojantysis fondas“, investicijomis į būsto modernizavimą skatinamas mažesnis energetinių išteklių naudojimas, renovavus pastatus gerėja jų energetinės savybės. Naudojant mažesni išteklių kiekį mažėja neigiamas poveikis aplinkai, gerėja aplinkos kokybė, gaunama socialinė-ekonominė nauda. Dėl padidėjusio energinio efektyvumo sutaupyta valstybės biudžeto lėšos galės būti nukreiptos į gyvenimo aplinkos ir kokybės gerinimą ar kitas sanglaudą skatinančias sritis. Modernizuojant daugiabučius gyvenamuosius namus sumažinamas kenksmingų medžiagų, susidarančių gaminant energiją, išmetimas į aplinką ir pan. Daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo dėka padidėjęs šilumos panaudojimo efektyvumas leidžia sumažinti daugiabučių namų gyventojų išlaidas šildymui, elektrai, sumažėja avarijų galimybė (pakeitus senas sistemas naujomis). Modernizuojant daugiabučius gyvenamuosius namus ir sutvarkant aplinką aplink juos, pagerinamos sanitarinės-higieninės sąlygos daugiabučių namų gyventojams; įdiegtos energijos taupymo priemonės leidžia užtikrinti reikiamą patalpų temperatūrą ir sudaro sąlygas gyventojams ją reguliuoti savarankiškai. Būsto atnaujinimas ne tik suteikia naują gyvenimo kokybę bei komfortą, bet ir pakelia turimo turto vertę. Apklausus atnaujintų daugiabučių gyventojus, paaiškėjo, kad po įvykdyto daugiabučio namo atnaujinimo (modernizacijos) jų turto vertė padidėjo 15–20 proc.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma.

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma.

7. Uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui

1 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui yra netiesioginis. Investicijos, įgyvendinant projektus pagal šiuos uždavinius, yra nukreiptos į konkrečių išskirtų teritorijų infrastruktūros objektų gerinimą. Darytina prielaida, kad gyvenimo aplinkos kokybės gerinimas, investicinio patrauklumo didinimas prisideda prie sąlygų, didinančių užimtumą, gerinimo, t. y. atnaujinta viešoji infrastruktūra sąlygoja didesnius gyventojų ir turistų srautus, o tai skatina verslo subjektų atsiradimą.

3.1.1.2. Svarbiausios problemos

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai per ataskaitinį laikotarpį nebuvo pateikta pastabų ir rekomendacijų audito institucijos metinėse kontrolės ataskaitose.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, įgyvendindama 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinius 2014 metais, kaip ir ankstesniais metais, susidūrė su problemomis, susijusiomis su projektų vykdytojų pažeidimais, padarytais projektų įgyvendinimo metu, atliekant darbų ar paslaugų viešuosius pirkimus bei užtikrinant viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų laikymąsi sutarčių įgyvendinimo metu. Dėl pažeidimų per 2014 metus 211,2 tūkst. eurų suma buvo sumažintas finansavimas 7 projektams. Taip pat buvo atlikti 59 supaprastinti pažeidimų tyrimai, kurių metu netinkamomis projektų išlaidomis pripažinta 685 tūkst. eurų. Tai paveikė ne tik projektų rezultatus, bet ypač projekto vykdytojo – atitinkamos savivaldybės, kurioje buvo nustatytas pažeidimas, finansinę padėtį. Siekiant sumažinti tokių pažeidimų rizikas, didelis dėmesys skirtas projektų vykdytojų konsultavimui susitikimų projektų vykdymo vietose metu.

2014 m. išliko problema, su kuria ir ankstesniais metais buvo susiduriama įgyvendinant 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinius – kai kurių savivaldybių biudžeto lėšų trūkumas nuosavam indėliui padengti bei išnaudoti skolinimosi limitai. Dėl to lėtėjo projektų įgyvendinimo sparta, taip pat išliko rizika dėl kai kurių projektų įgyvendinimo laiku. Problema kelia rizikas ne tik Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamoms priemonėms, įgyvendinamoms pagal 1 prioriteto 1 ir 2 uždavinius, bet ir visoms regioninėms priemonėms, todėl turėtų būti sprendžiama šalies mastu, tačiau per 2014 metus nebuvo išspręstos.

Dar viena problema, su kuria nuolatos susiduriama – papildomų lėšų, reikalingų projektams sėkmingai įgyvendinti, poreikis dėl padidėjusių rangos darbų kainų įvykdžius viešuosius pirkimus.

Siekiant užtikrinti ES struktūrinių fondų lėšų, numatytų 1 prioriteto 1 uždavinio priemonėms įgyvendinti, panaudojimą tinkamai ir laiku, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 432 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“ pakeitimo“ ir 2014 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1250 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistas SSVP priedas. Pakeitimais buvo perskirstytos finansavimo plane numatytos ES struktūrinių fondų lėšos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamoms priemonėms, t.y. buvo perskirstytos ES struktūrinių fondų lėšos tarp probleminėmis teritorijomis pripažintų savivaldybių priemonėse „Daugiabučių namų atnaujinimas pirmiausia didinant jų energijos vartojimo efektyvumą“ ir „Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas“.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija nuolatos atlieka projektų įgyvendinimo spartos stebėseną. Nustačiusi savivaldybes, kuriose projektų įgyvendinimo sparta yra nepakankama, organizuoja susitikimus su projektų vykdytojais projektų

įgyvendinimo vietose, kurių metu aptariamos problemos ir jų priežastys bei ieškoma jų sprendimo būdų. Per 2014 metus suorganizuotos išvykos į 6 savivaldybes, kur susitiko su projektų vykdytojais, savivaldybių administracijų vadovais, lankėsi projektų įgyvendinimo vietose ir aptarė pagrindines problemas ir didžiausias rizikas, kylančias įgyvendinant projektus šiose savivaldybėse bei suderino galimas tų rizikų valdymo priemones.

Siekiant užtikrinti spartų sprendimų skirti (neskirti) papildomą finansavimą priėmimą ir finansavimo ir administravimo sutarčių keitimą, vykdoma šių procesų stebėseną.

Savivaldybių, kuriose lėšų panaudojimo sparta nepakankama, prašoma pateikti paramos lėšų panaudojimo planus. Kiekvieną metų ketvirtį šie planai peržiūrimi ir savivaldybėms, nesilaikančioms savo planuose priimtų įsipareigojimų, siunčiami oficialūs raštai su prašymu pasiaiškinti ir paspartinti lėšų panaudojimą;

Rengiami nuolatiniai susitikimai su Centrinės projektų valdymo agentūros atstovais dėl veiksmų, kurie prisidėtų prie spartesnio ES fondų lėšų panaudojimo, aptarimo.

Audito institucija ataskaitiniu laikotarpiu svarbių problemų nenustatė ir pastabų dėl 1 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai nepateikė. Tačiau vis dar yra išlieka didelis lėšų poreikis įmokėjimui į JESSICA kontroliuojantįjį fondą, į kurį numatyta įmokėti 227 mln. eurų įnašą, kurį sudaro Europos regioninės plėtros fondo paramos lėšos –127 mln. eurų ir nacionalinio finansavimo lėšos –100 mln. eurų. Siekiant sumažinti lėšų trūkumą JESSICA įgyvendinimui 2014 m. buvo perskirstyta 13 238 tūkst. eurų (45 708 tūkst. Lt) lėšų iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos programų ir projektų įgyvendinimo užtikrinimo programos (Nr. 0202) bei kitų ministerijų.

3.1.2. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamo 1 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimas

1 prioriteto 3 uždavinį „Skatinti atvykstantąjį ir vietos turizmą, tinkamai išnaudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą bei sukuriant palankesnes sąlygas aktyviam poilsiui“ (toliau – 3 uždavinys) įgyvendina Lietuvos Respublikos ūkio ministerija.

Įgyvendinant šį uždavinį, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija administruoja 6 turizmo srities priemones: 4 priemonės įgyvendinamos valstybės projektų planavimo būdu, 1 – regionų projektų planavimo būdu ir 1 – konkurso būdu.

Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 289 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, iš kurių baigta įgyvendinti 140 projektų.

3.1.2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie SSVP 1 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

16 lentelė. 3 uždavinys: Skatinti atvykstantąjį ir vietos turizmą, tinkamai išnaudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą bei sukuriant palankesnes sąlygas aktyviam poilsiui

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Projektų skaičius	Pasiekimas	0	0	15	154	193	231	291	289	NA	289⁴¹
	Tikslas										250
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Pritraukta	Pasiekimas	0	0	15,1	29	63,73	84,28	102,35	111,84	NA	111,84

⁴¹ Nurodomas projekto finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius. 2014 m. nutrauktos 2 sutartys.

privačių investicijų (mln. Eur) ⁴²	Tikslas										100
	Pradinis taškas	0									
Naujai sukurtų darbo vietų skaičius ⁴³ : vyrai	Pasiekimas	0	0	0	7	25,5	165,20	204,45	287,25	NA	287,25
	Tikslas										330
	Pradinis taškas	0									
Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: moterys	Pasiekimas	0	0	0	9	60,33	295,79	384,04	526,50	NA	526,50
	Tikslas										450
	Pradinis taškas	0									

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

17 lentelė. 1 prioriteto 3 uždavinio finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruočių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
3 uždavinys	371.567.845,35	243.814.716,81	12.075.131,96	115.677.996,58	336.308.843,17	218.199.535,54	9.820.704,98	108.288.602,65

⁴² Tiesioginės privataus partnerio (operatoriaus) (jei jis dalyvauja projekto veikloje) privačios investicijos į tinkamas ir netinkamas projekto išlaidas ir netiesioginės privačios investicijos, kai dėl projektu vykdomos (įvykdytos) veiklos pritrauktos į projektą privačių investuotojų (nuomininkų, operatorių ir panašiai) lėšos.

⁴³ Sukurta nauja darbo vieta – dėl struktūrinių fondų intervencijos tiesiogiai sukurta ir bent 6 mėnesius po projekto užbaigimo išlaikyta nauja darbo vieta. Tiesioginės darbo vietos turėtų būti išreikštos kaip „viso etato ekvivalentai“ (toliau – VEE), pagrįsti 40 valandų savaite, tai yra 40 valandų darbo savaitė = 1 VEE. Jeigu darbas yra ne visu etatu, tada atidirbtos valandos kiekvieną savaitę turėtų būti padalytos iš 40, siekiant nustatyti VEE dalį. Pavyzdžiui, 10 valandų per savaitę būtų 0,25 VEE

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

18 lentelė. 3 uždavinys: Skatinti atvykstantąjį ir vietos turizmą, tinkamai išnaudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą bei sukuriant palankesnes sąlygas aktyviam poilsiui

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		239.041.810	243.814.716,81	<i>102,00 proc.</i>	218.199.535,54	<i>91,28 proc.</i>
PRODUKTO	Projektų skaičius	250	289	<i>115,60 proc.</i>	289	<i>115,60 proc.</i>
	Pritraukta privačių investicijų (mln. eurai)	100	108,52	<i>108,52 proc.</i>	111,84	<i>111,84 proc.</i>
REZULTATO	Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: vyrai	330	579,50	<i>175,61 proc.</i>	287,25	<i>87,05 proc.</i>
	Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: moterys	450	697,50	<i>155,00 proc.</i>	526,50	<i>117,00 proc.</i>

Lyginant rodiklių pasiekimų dalį su ES lėšų panaudojimo tempu, galima teigti, kad 3 uždavinys yra įgyvendinamas sėkmingai. Aukštą rodiklių pasiekimo laipsnį galima būtų paaiškinti tuo, kad:

- projektai įgyvendinami mažesne apimtimi negu suplanuota rodiklio planavimo metu, t. y. vidutinis projekto dydis yra mažesnis negu planuota. Įgyvendinama daugiau mažesnių, smulkesnių projektų;
- buvo sutaupytos lėšos, kurios buvo panaudotos papildomiems projektams įgyvendinti.

Rezultato rodiklio „**Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: vyrai**“ faktinis pasiekimas (87,05 proc.) nežymiai atsilieka nuo SSVP plano. Vyrų darbo vietų sukurta mažiau (vyrų – 287,25, moterų – 526,50), nes tradiciškai turizmo sektoriuje įsidarbina daugiau moterų: viešbučių, kavinių ir kt. aptarnaujantis personalas dažniausiai būna moterys. Atsižvelgiant į sutartyse suplanuotas pasiekti reikšmes, galima teigti, kad ir šis rodiklis bus pasiektas. Remiantis sutarčių duomenimis, iš viso planuojama sukurti 1277 darbo vietas, todėl darytina išvada, kad abu stebėsenos rodikliai „Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: vyrai“ ir „Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: moterys“ bus pasiekti ir viršyti.

Faktiškai pasiekta rezultato rodiklio „**Pritraukta privačių investicijų**“ reikšmė 111,84mln. eurų, o tai sudaro 111,84 proc. nuo SSVP plano. Toks privačių investicijų pasiekimas paaiškinamas didesniu projekto vykdytojo nuosavų lėšų indėliu į projekto įgyvendinimą, taip pat kai kurie projektų vykdytojai baigę įgyvendinti projektus deklaruoja didesnes pritrauktas investicijas negu nusimato sutartyse.

Vertinant 3 uždavinio įgyvendinimo pažangą, svarbu pažymėti, kad iki 2014 m. pabaigos priemonių veiklų dėka taip pat pasiekti šie rezultatai:

- pritraukta 6,8 mln. užsienio ir Lietuvos turistų;
- sukurtas naujas ar sutvarkytas esamas 261 turistų traukos objektas;
- pastatyti 4 nauji objektai (Ledo rūmų Elektrėnuose plėtra, Daugiafunkcinis pramogų ir sporto kompleksas Alytuje, Daugiafunkcinis sporto ir pramogų kompleksas Klaipėdoje, Nacionalinio parodų, kongresų ir pramoginių renginių centro „LITEXPO“ įkūrimas Vilniuje);
- įgyvendintos 503 rinkodaros priemonės.

Strategiškai tikslingai nukreiptų ES struktūrinės paramos lėšų didelį **poveikį atvykstamajam ir vietiniam turizmui** parodė geri priemonių rezultatai. Tai paveikė ir bendrąjį Lietuvos turizmo sektorių, kaip rašoma Valstybinio turizmo departamento prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos (toliau – Valstybinis turizmo departamentas) Lietuvos turizmo būklės apžvalgoje⁴⁴, 2014 m. užsienio turistų kelionių į Lietuvą skaičius viršijo 2 mln. bei palyginus su 2013 m. augo iki 8 proc. Taip pat vietinių turistų kelionių skaičius po Lietuvą siekė apie 2,6 mln. arba 2,3 proc. daugiau nei 2013 m., o lietuvių turistų kelionių skaičius į užsienį sudarė apie 1,8 mln. arba 1,4 proc. daugiau nei 2013 m.

19 lentelė. *Turistų kelionių skaičius 2013–2014 (išskyrus atvykstamąjį turizmą) m., tūkst.*

Turizmo rūšis/metai ⁴⁵	2013	2014*	2014/2013
Atvykstamasis turizmas	2050,0	-	-

⁴⁴ Valstybės turizmo departamento Lietuvos turizmo būklės trumpos apžvalgos: <http://www.tourism.lt/lt/turizmo-turizmo-bukles-trumpos-apzvalgos>.

⁴⁵ Lietuvos Statistikos departamento duomenys, VTD skaičiavimai.

Išvykstamasis turizmas	1764,1	1788,2	1,4 proc.
Vietinis turizmas	2588,7	2649,2	2,3 proc.

Apibendrinus Lietuvos banko duomenis⁴⁶, 2014 m. užsienio turistų ir vienadienių lankytojų išlaidos Lietuvoje (kelionių kreditas) siekė 1,19 mlrd. eurų (+5,18 proc.), o lietuvių turistų ir vienadienių lankytojų išlaidos užsienyje (kelionių debetas) – 1,04 mlrd. eurų (+19,33 proc.). 2014 m. kelionių balansas kaip ir ankstesniais metais buvo teigiamas ir sudarė apie 150 mln. eurų.

20 lentelė. Lietuvos pajamos iš atvykstamojo turizmo ir išvykstamojo turizmo išlaidos 2013–2014 m., mlrd. Eurų

Pajamos/metai ⁴⁷	2013	2014*	2014/2013
Kelionių kreditas (pajamos iš atvykstamojo turizmo)	1,13	1,19	5,18 proc.
Kelionių debetas (išvykstamojo turizmo išlaidos)	-0,87	-1,04	19,33 proc.
Kelionių balansas	0,262	0,15	

SSVP 1 tikslo „Sudaryti visas reikiamas prielaidas vietos plėtros potencialui stiprėti ir atsiskleisti“ **strateginio konteksto rodiklis** „Metinės pajamos iš atvykstamojo turizmo (mln. eurų) pradinė situacija – 742 (2005), skaičiais išreikštas uždavinys 2015 metams – 1113. Aukščiau pateiktoje 20 lentelėje „Lietuvos pajamos iš atvykstamojo turizmo ir išvykstamojo turizmo išlaidos 2013–2014 m., mlrd. eurų“ pastebimas šio rodiklio 5,18 proc. augimas nuo 2013 m. 1 prioriteto 3 uždavinio visos priemonės ženkliai prisideda prie atvykstamojo turizmo skatinimo, nes naudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą ir sukuriant palankesnes aktyvaus poilsio sąlygas, yra tiesiogiai skatinimas atvykstamasis ir vietos turizmas.

Siekiant padidinti teigiamą ES paramos poveikį Lietuvos turizmo sektoriui, atkreiptinas dėmesys į projektų įgyvendinimą didžiausio turistinio potencialo vietovėse, siekiant kompleksiskai išnaudoti vietovės turizmo potencialą ir jau esamą turizmo infrastruktūrą.

Sėkmingai įgyvendintų **projektų pavyzdžiai:**

Projekto vykdytojas: Viešoji įstaiga "Sakralus menas"

Projekto pavadinimas: **Katedros varpinės tvarkybos darbai - remontas ir pritaikymas šiuolaikiniams kultūrinio turizmo poreikiams**

Projekto vertė: 280826,00 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2012.05.25 – 2014.06.30

⁴⁶ Lietuvos bankas, VTD skaičiavimai.

⁴⁷ Lietuvos Statistikos departamento duomenys, VTD skaičiavimai.

Vilniaus miesto Katedros varpinė – yra svarbus kultūros paveldo objektas pačiame miesto centre, kurios atnaujinimas sukuria papildomą turizmo traukos objektą mieste. Šis projektas įgyvendintas siekiant sumažinti turizmo sektoriaus sezoniškumą Vilniaus mieste, o jo tikslas – kultūrinio turizmo infrastruktūros plėtra Vilniaus mieste, didinant viešųjų kultūros ir turizmo paslaugų įvairovę bei prieinamumą visus metus, gerinant šių paslaugų kokybę, sudarant galimybę Vilniaus miestui pasiūlyti daugiau lankomų kultūrinio paveldo objektų, sukuriant naują lankomą turizmo traukos objektą bei plėtojant Vilniaus miesto kultūros ir turizmo viešąją infrastruktūrą, mažinančią turizmo sektoriaus sezoniškumą. Išskirtinis projekto tikslas – sukurti galimybę ne tik grožėtis Katedros varpinės statiniu iš išorės, bet ir sudaryti sąlygas turistams bei piligrimams aplankyti šį istorinį kultūros paveldo objektą, susipažinti su vertingais išlikusiais architektūros elementais, eksponuojamu varpinės autentiškumu, grožėtis Vilniaus senamiesčio panorama iš įrengtos apžvalgos aikštelės, organizuoti ekskursijas, edukacines programas bei šviečiamojo pobūdžio renginius Katedros varpinės viduje. Projekto metu buvo restauruotos bei rekonstruotos Katedros varpinės vidaus patalpos bei įrengtas turizmo informavimo centras su ekspozicijų sale bei apžvalgos aikštele. Projekto rezultatai – projekto metu sutvarkytas 1 turistų traukos objektas, numatoma pritraukti 60 000 turistų per 3 metus po projekto įgyvendinimo (šiuo metu yra apsilankę 22 990 turistai).

Projekto vykdytojas: Vilniaus dailė akademija

Projekto pavadinimas: **Panemunės pilies pritaikymas kultūrinio turizmo reikmėms: vakarinio ir dalies pietinio korpuso su šiaurės vakarų ir pietvakarių bokštais rekonstrukcija**

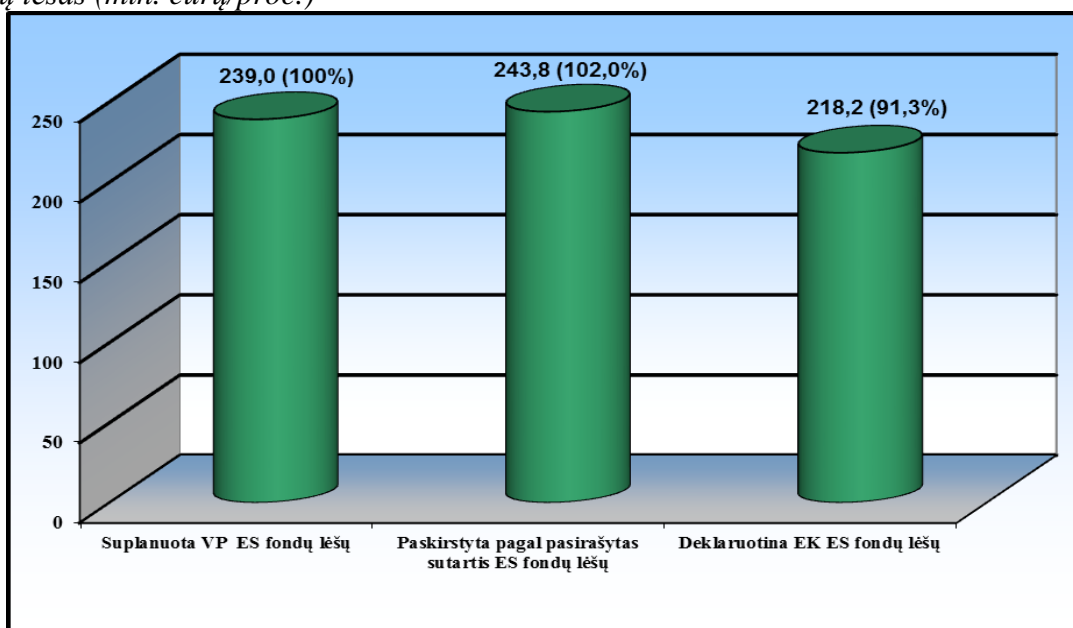
Projekto vertė: 1 903 307,46 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2009.09.30 – 2014-09-29

Panemunės pilis yra įtraukta į specialiųjų nacionalinio lygmens turizmo planavimo dokumentų projektus, numatyta Tauragės apskrities bendrojo plano ir saugomų teritorijų tvarkymo plano projektuose. Panemunės pilis nuo 1961 m. turi architektūros paminklo statusą – unikalus kodas 968 (buvęs reg. Nr. G28K), o pilies teritorija yra Panemunių regioniniame parke. Panemunių regioniniame parke, įgyvendintas projektas, kurio tikslas – pritaikyti Panemunės pilį ir ją supantį parką viešojo kultūrinio turizmo reikmėms. Projekto metu 1082,54 kv. m Panemunės pilies ploto pritaikyta viešojo kultūrinio turizmo reikmėms; sutvarkytas 1800 kv. m ploto pilies kiemas; nutiesti lauko inžineriniai tinklai; sukurtos 5 naujos darbo vietos. Projekto rezultatai – projekto metu sutvarkytas 1 turistų traukos objektas, 72000,00 turistų numatoma pritraukti per 3 metus po projekto įgyvendinimo pabaigos (šiuo metu yra apsilankę 39778,00 turistai), sukurtos 5 naujos darbo vietos, iš kurių 2 darbo vietos vyrams bei 3 darbo vietos moterims.

Sėkmingai įgyvendinti projektai skatina atvykstantįjį ir vietos turizmą, todėl prisideda prie uždavinio tikslo ir nustatytų stebėsenos rodiklių pasiekimo.

11 paveikslas. 1 prioriteto 3 uždavinio (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurų/proc.)

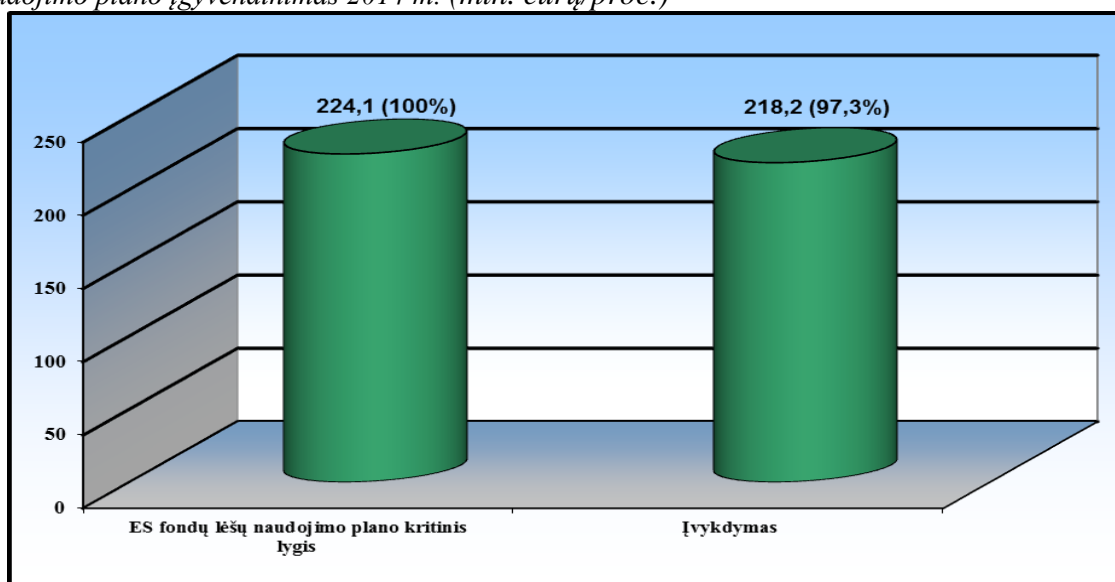

Iki 2014 m. pabaigos, įgyvendinant 1 prioriteto 3 uždavinį:

- Pasirašytos 289 sutartys, pagal kurias projektams skirta finansavimo suma – 243,8 mln. eurų.
- Panaudota lėšų – 218,2 mln. eurų (per 2013 metus – 197 mln. eurų).

Priimtų įsipareigojimų suma 2014 m. gruodžio pabaigai sudarė 102,00 proc. plano. Numatoma, kad iki laikotarpio pabaigos visos 1 prioriteto 3 uždaviniui numatytos lėšos bus sėkmingai panaudotos.

12 paveikslas. 1 prioriteto 3 uždavinio (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

Lėšų panaudojimo sparta atitinka ES fondų lėšų naudojimo planą. Iki 2015 m. pabaigos tikimasi planą įgyvendinti 100 proc. Visgi siekiant įgyvendinti ES fondų lėšų panaudojimo planą laiku, numatoma visas sutaupytas prioriteto lėšas panaudoti priemonių „Viešųjų nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų kompleksiškas pritaikymas turizmo reikmėms“ ir „Ekologinio (pažintinio) turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatos gerinimo

infrastruktūros kūrimas ir plėtra“ papildomam finansavimui. Pažymėtina, kad papildomo finansavimo poreikis šiuo metu viršija prioriteto lėšų likutį.

Prie lėšų panaudojimo plano efektyvesnio vykdymo prisideda įgyvendinamų projektų stebėsenos ir kontrolės sistema, kuri apima rizikingų projektų, veiklų įgyvendinimo stebėseną, mokėjimo prašymų grafiką laikymąsi. Ši sistema apima tiek naujai pasirašytas sutartis, tiek jau įgyvendinamus projektus, kurių veiklos planuoja baigtis tik 2015 m. pabaigoje, arba šiuo metu vėluoja.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinio įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

1 prioriteto 3 uždavinio turizmo srities paramos gavėjai, įgyvendindami priemonių veiklas, prisideda prie šio reikalavimo įgyvendinimo – lyčių lygybės ir nediskriminavimo principo užtikrinimo. 1 prioriteto 3 uždavinio rezultato rodikliai: „Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: vyrai“ ir „Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: moterys“ skatina tolygų užimtumą nepriklausomai nuo lyties. Išsamesni rezultatai, kaip 1 prioriteto 3 uždavinio turizmo priemonės prisidėjo prie vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, pateikiami 22 lentelėje.

2. Uždavinio įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

1 prioriteto 3 uždavinio priemonės nėra tiesiogiai nukreiptos į informacinės visuomenės plėtrą, t. y. jos nedaro nei teigiamo, nei neigiamo poveikio informacinės visuomenės plėtrai.

3. Prioriteto įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Įgyvendinant 1 prioriteto 3 uždavinio lėšomis finansuojamus projektus, kurie atrenkami konkurso būdu, prioritetas suteikiamas projektams, vykdomiems probleminėse teritorijose, nustatytose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarime Nr. 112 „Dėl probleminių teritorijų“ ir projektams, vykdomiems regioniniame ekonomikos augimo centre, išskirtame Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575.

Pagal Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamas 1 prioriteto 3 uždavinio priemonės 2014 m. buvo gyvendinami 289 projektai. Daugiausia projektų įgyvendinama Vilniaus regione, o didžiausia ES paramos dalis tenka Klaipėdos (21 proc.) , Vilniaus (18 proc.), Kauno (15 proc.) ir Alytaus (13 proc.) regionams. Mažiausia ES paramos dalis skiriama Marijampolės, Panevėžio (5 proc.) ir Tauragės (4 proc.) regionams. Lyginant vienam gyventojui tenkančias ES lėšų sumas, daugiausia ES paramos tenka Alytaus ir Klaipėdos regionų gyventojams.

4. Uždavinio įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija administruoja priemones, kurių įgyvendinimas turi tiesioginį poveikį darnaus vystymosi prioriteto įgyvendinimui, todėl prioriteto įgyvendinimas daro teigiamą įtaką socialinių bei ekonominių problemų sprendimui, o įgyvendinami projektai nepažeidžia aplinkosauginių reikalavimų, darnaus vystymosi nuostatų regionų plėtros srityje.

Projektų, kurie atitinka darnios plėtros horizontalios politikos gaires, pavyzdžiai nurodyti prie sėkmingai įgyvendinamų projektų pavyzdžių pagal 3 uždavinį.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinio įgyvendinimo poveikis užimtumui

21 lentelė. Sukurtos darbo vietos pagal priemones.

Priemonė	Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)	Sukurtų darbo vietų skaičius	Išsaugotų darbo vietų skaičius
Ekologinio (pažintinio) turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatos gerinimo infrastruktūros kūrimas ir plėtra	68.166.349,42	137	–
Viešųjų nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų kompleksiškas pritaikymas turizmo reikmėms	79.242.786,00	61	–
Nacionalinės svarbos turizmo projektai	69.444.712,07	0 ⁴⁸	–
Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra regionuose	23.931.734,79	63,25	–
Turizmo paslaugų/produktų, įvairovės plėtra ir turizmo paslaugų kokybės gerinimas	86.503.769,44	552,50	–
Iš viso	327.289.351,72	813,75	–

21 lentelėje pateikiami stebėsenos rodiklio „Naujai sukurtų darbo vietų skaičius: vyrai (moterys)“ įgyvendinimo duomenys, t. y. nurodomos dėl struktūrinių fondų intervencijos sukurtos ir bent 6 mėnesius po projekto užbaigimo išlaikytos tiesioginės darbo vietos, išreikštos kaip „viso etato ekvivalentai“ (toliau – VEE), pagrįstos 40 valandų savaitę, tai yra 40 valandų darbo savaitė = 1 VEE. Jeigu darbas yra ne visu etatu, tada atidirbtos valandos kiekvieną savaitę turėtų būti padalytos iš 40, siekiant nustatyti VEE dalį. Pavyzdžiui, 10 valandų per savaitę būtų 0,25 VEE.

Vienai darbo vietai sukurti buvo išleista apie 402.198,89 eurų. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos sukurta 813,75 darbo vietų. Remiantis projektų finansavimo ir administravimo sutarčių duomenimis, numatoma įkurti iš viso 1267 naujas darbo vietas.

⁴⁸ Neužbaigti projektai, todėl duomenų apie galutinio rezultato rodiklius nėra.

3.1.2.2. Svarbiausios problemos

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2014 m. gruodžio 12 d. metinėje kontrolės ataskaitoje Nr. FA-P-80-1-55 „Valstybinio audito ataskaita dėl veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, valdymo ir kontrolės sistemos veikimo bei Europos Komisijai 2013 m. deklaruotų išlaidų“ (toliau – metinė Valstybės audito ataskaita) Lietuvos verslo paramos agentūrai pateikta rekomendacija registruoti įtariamą pažeidimą projektui „Ledo rūmų Elektrėnuose plėtra“ (skaičiuojant papildomų darbų kainą buvo naudojamas netinkamas įkainis). LVPA šią rekomendacijos dalį įgyvendino, atlikusi pažeidimo ir nustatiusi 176,06 Eur netinkamų finansuoti išlaidų. Tam pačiam projektui Valstybės kontrolė rekomendavo registruoti įtariamą pažeidimą (laimėtojo pasiūlymas neatitinka pirkimo dokumentų reikalavimų) ir atsižvelgiant į projekto finansavimo santykį, iš projekto vykdytojo susigrąžinti ES lėšas (133249,95 Eur). LVPA pradėjo įtariamo pažeidimo tyrimą.

Taip pat metinėje Valstybės audito ataskaitoje projektui Nr. „Utenos Rašės hipodromo infrastruktūros plėtra ir pritaikymas turizmo reikmėms“ pateiktas pastebėjimas dėl pirkimo sąlygose nurodytų konkrečių modelių, prekės ženklų ir gamintojų. Atsižvelgiant į šį pastebėjimą LVPA atliko pažeidimo tyrimą 2013 m. lapkričio 20 d.

3.1.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamo 1 prioriteto 4 uždavinio įgyvendinimas

Pagal 1 prioritetą Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija įgyvendina 4 uždavinį „Skatinti gamtos išteklių (visų pirma vandens išteklių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės) išsaugojimą sudarant sąlygas efektyviai juos pritaikyti gyventojų ir ūkio reikmėms (toliau – 4 uždavinys).

Šį uždavinį Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija įgyvendinama pagal 6 valstybės projektų planavimo būdu įgyvendinamas priemones, 1 – konkurso būdu ir 2 – regioninių projektų planavimo būdu.

Pagal šį uždavinį iki 2014 m. gruodžio 31 d. buvo pasirašyta 243 projektų finansavimo ir administravimo sutarčių, baigta įgyvendinti 40 projektų.

3.1.3.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie SSVP 1 prioriteto 4 uždavinio įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

22 lentelė. 4 uždavinys: Skatinti gamtos išteklių (visų pirma vandens išteklių bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės) išsaugojimą, sudarant sąlygas efektyviai jų pritaikymui gyventojų ir ūkio reikmėms

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Saugomos teritorijos (valstybiniai parkai ir rezervatai), kuriose įrengti lankytojų centrai ir (ar) vaizdo informacinės sistemos skaičius	Pasiekimas	0	0	2	4	7	9	9	16	NA	16
	Tikslas										25
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Saugomų teritorijų, kuriose sudarytos sąlygos lankytis be žalos gamtai, dalis, procentai	Pasiekimas	0	0	36	41	49	55	59	75	NA	75
	Tikslas										100
	Pradinis taškas	30 (2006)									

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

23 lentelė. 1 prioriteto 4 uždavinio finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
4 uždavinys	203.693.640,72	180.447.114,31	17.704.856,46	5.541.669,95	169.217.932,69	149.640.318,09	14.708.010,90	4.869.603,70

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

24 lentelė. 4 uždavinys: Skatinti gamtos išteklių (visų pirma vandens išteklių bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės) išsaugojimą, sudarant sąlygas efektyviam jų pritaikymui gyventojų ir ūkio reikmėms

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		180.219.799	180.447.114,31	<i>100,13 proc.</i>	149.640.318,09	<i>83,03 proc.</i>
PRODUKTO	Saugomos teritorijos (valstybiniai parkai ir rezervatai), kuriose įrengti lankytojų centrai ir (ar) vaizdo informacinės sistemos, skaičius	25	26	<i>104,00 proc.</i>	16	<i>64,00 proc.</i>
REZULTATO	Saugomų teritorijų, kuriose sudarytos sąlygos lankytis be žalos gamtai, dalis, procentai	100	-	-	75	-

Lyginant projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotas pasiekti **produkto ir rezultato rodiklių reikšmes** ir numatytas panaudoti lėšas, galima daryti išvadą, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai. Sutartyse suplanuotų lėšų ir rodiklių procentinės dalys lyginant su SSVP planu skiriasi nežymiai. Sutartyse suplanuotos rodiklių reikšmės 4 procentais didesnės už sutartyse suplanuotų lėšų dalį.

Lyginant faktiškai pasiektas produkto ir rezultato rodiklių reikšmes su panaudotomis (deklaruotomis) lėšomis, galima pastebėti, kad faktinis rodiklių pasiekimas nuo ES lėšų panaudojimo atsilieka, nes 4 uždavinio produkto ir rezultato rodiklių siekiama įgyvendinant **tik vieną** priemonę „**Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga**“. Šiai priemonei numatytos lėšos sudaro apie 39 proc. 4 uždaviniui numatytų lėšų. Kitos 8 šio uždavinio priemonės taip pat prisideda prie uždavinio tikslų, tačiau siekia papildomų rodiklių (pvz. nuo projektų įgyvendinimo laikotarpio pradžios iki 2014 m. gruodžio 31 d. buvo parengti 3 (iš suplanuotų 4) jūros aplinkos apsaugos dokumentai; teritorijos, kurioje inventorizuotos galinčios būti užterštos teritorijos, plotas sudaro 39300 kv. km - tiek, kiek ir buvo suplanuota Veiksmų programoje), numatytų SSVP priede. Be to, pirmosios projektų finansavimo ir administravimo sutartys pagal priemonę „Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga“ pasirašytos tik 2009 m., todėl stebėsenos rodiklių pasiekimai per 2009–2014 m. sąlyginai nedideli, tačiau iki laikotarpio pabaigos numatoma pasiekti visas SSVP suplanuotas rodiklių reikšmes.

Siekiant gerinti biologinės įvairovės apsaugos būklę, užtikrinti paveldo vertybių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimą, įgyvendinami projektai, kurie prisideda prie **strateginio konteksto rodiklio** „Saugomų teritorijų plotas (proc.)“ pasiekimo. To pasekoje nuolat didėja saugomų teritorijų plotas. 2014 m. pabaigoje Lietuvos saugomų teritorijų plotas sudarė 15,74 proc. viso Lietuvos ploto, t. y. 0,03 proc. daugiau nei 2013 m. 17 proc. tikslas bus pasiektas tuomet, kai bus įsteigtos visos Natura 2000 teritorijos, todėl tikėtina, kad strateginio konteksto rodiklio reikšmė (17 proc.) bus pasiekta po 3–4 metų.

Sėkmingai įgyvendintų **projektų pavyzdžiai:**

Projekto vykdytojas: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos

Projekto pavadinimas: **Apleistų statinių ir kitų aplinką žalojančių objektų likvidavimas (I etapas)**

Projekto vertė: 3.655.858,14 eurais

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2009.06.25 – 2014.05.28

2014 m. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba įgyvendino projektą „Apleistų statinių ir kitų aplinką žalojančių objektų likvidavimas (I etapas)“. Įgyvendinus projektą buvo likviduoti labiausiai aplinką žalojantys 252 apleisti (bešeimininkiai) pastatai, rekultivuoti nenaudojami karjerai, sutvarkytos pažeistos Lietuvos saugomos teritorijos. Pradinėje paraiškoje buvo suplanuota sutvarkyti tik 135 apleistus objektus bei teritorijas, tačiau, efektyviai panaudojus dalį skirtos finansavimo sumos, pavyko ženkliai sutaupyti bei už likusią paramos sumą sutvarkyta dar beveik tiek pat apleistų objektų, t.y. rezultatai pasiekti beveik du kartus didesni.

Projekto vykdytojas: Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Projekto pavadinimas: **Lūšių ir didžiųjų apuokų veisimas nelaisvėje**

Projekto vertė: 1.152.948,33 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2011.01.26 – 2014.07.02

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgyvendintas projektas „Lūšių ir didžiųjų apuokų veisimas nelaisvėje“ leido sustiprinti ir pagausinti lūšių ir didžiųjų apuokų populiaciją gamtoje. Projekto įgyvendinimo metu buvo išveista ir į laisvę paleista 14 lūšių (*Lynx lynx*) ir 20 didžiųjų apuokų (*Bubo bubo*) adaptuotų individų, užtikrinant išleistų jauniklių stebėseną naudojant palydovinio ryšio priemones, kaupiant ir analizuojant surinkus duomenis bei įgyvendinant viešinimo veiksmus.

Analizuojant uždavinio pažangą, taip pat paminėtina, kad 2014 m. ES struktūrinių fondų ir šalies biudžeto lėšomis įrengti Veisiejų, Dieveniškių ir Krekenavos regioninių parkų lankytojų centrai, įrengtos Dieveniškių, Krekenavos, Rambyno, Sirvėtos regioninių parkų ir Žemaitijos nacionalinio parko lauko informacinės sistemos, pastatyta Varnių gamtos mokykla, Krekenavos apžvalgos bokštas.

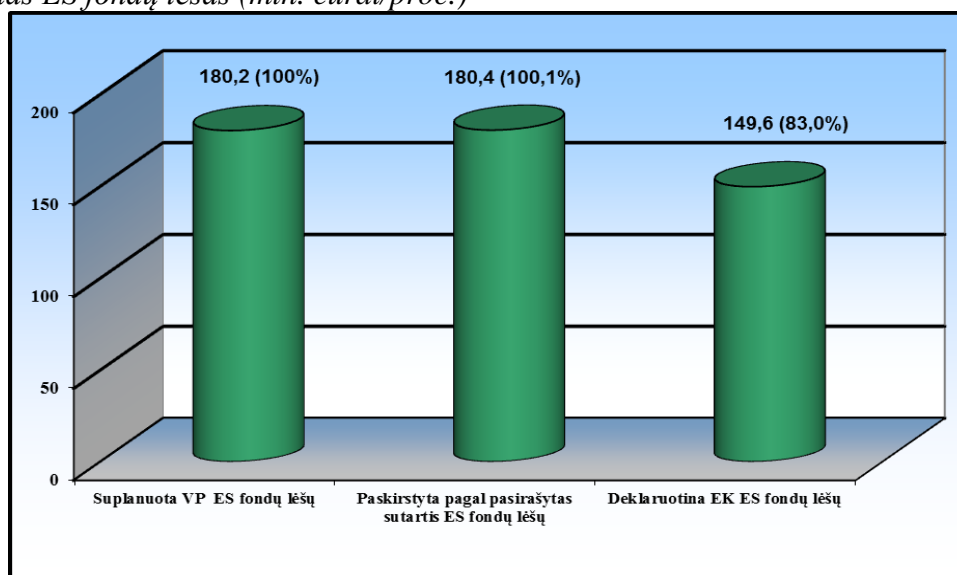
Siekiant pagerinti paviršinių vandens telkinių ekologinę ir (arba) cheminę būklę, 2014 m. užbaigti vykdyti keli upių ir ežerų valymo projektai, kurių metu pagerinta 16 vandens telkinių būklė, išvalyta 108,3 ha vandens telkinių ploto. Šie projektai prisidėjo prie **strateginio konteksto rodiklio** „Vandensaugos tikslus atitinkantys vandens telkiniai“ pasiekimo: naudojant ES struktūrinių fondų lėšas, vandens telkiniai (upės ir ežerai), atitinkantys vandensaugos tikslus, t.y. kai jų būklė vertinama kaip gera ar labai gera, sudaro apie 30 proc. visų telkinių. Kiekvienais metais vykdomo Lietuvos paviršinių vandens telkinių monitoringo duomenys rodo, kad šalies vandens telkinių ekologinė būklė neprastėja, o daugeliu atveju net ir gerėja.

Siekiant gerinti aplinkos kokybę – tvarkyti kraštovaizdį ir saugoti požeminį vandenį nuo esamos ir potencialios taršos aplinkai pavojingomis medžiagomis – 2014 m. užbaigti įgyvendinti 7 projektai, kurių metu išvalytos 176 apleistos teritorijos ir sutvarkyti bešeimininkiai objektai bei išvalyta ir sutvarkyta 3,2 ha užterštų teritorijų, likviduoti 48 nenaudojami gėlo vandens gręžiniai.

Siekiant sukurti ir plėtoti visuomenės informavimo apie aplinką sistemą, kuri užtikrintų veiksmingą visuomenės informavimą apie aplinkos būklę ir kitus su aplinka susijusius klausimus per 2014 m. buvo įgyvendinamos šios veiklos: įgyvendintos 9 visuomenės informavimo priemonės, išleistos TV, radijo laidos, publikacijos nacionalinėje ir regioninėje spaudoje bei internete (www.delfi.lt rubrika „Grynas“); parengta Lietuvos zoologijos sodo teritorijos galimybių studija ir detalusis planas; praktikoje įgyvendinti du visuomenės įtraukimo į vandensaugos problemų nustatymą būdai.

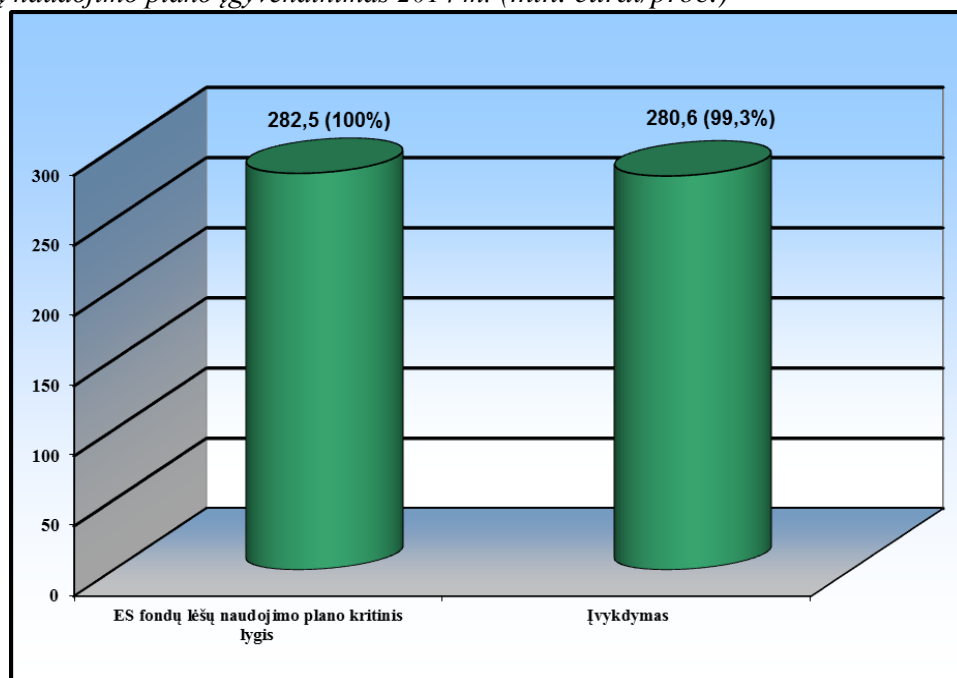
Vertinant 1 prioriteto 4 uždavinio įgyvendinimo pažangą, taip pat svarbu pažymėti, kad avarių ir dėl jų susidarantių ekstremalių ekologinių situacijų, kurių metu yra teršiama aplinka ar daromas kitas neigiamas poveikis gamtai, palapsniui sumažėjo nuo 1033 avarių 2002 m. iki 82 avarių 2013 m., ekstremalių situacijų – nuo 35 incidentų 2002 m. iki 1 incidento 2013 m., ir tai rodo, kad Lietuvai pastaraisiais metais pavyksta užtikrinti aukštą aplinkosaugos saugumą.

13 paveikslas. 1 prioriteto 4 uždavinio (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamoms SSVP 1 prioriteto 4 uždavinio priemonėms iki 2014 m. pabaigos paskirstyta ES fondų lėšų už 180,4 mln. eurai. Tai sudaro 100,1 proc. nuo visų šiam uždaviniui įgyvendinti skirtų ES fondų lėšų. Europos Komisijai iki 2014 m. pabaigos deklaruotinių ES fondų lėšų dalis siekė 83,0 proc. ES fondų lėšų.

14 paveikslas. 1 prioriteto 1 ir 4 uždavinio (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurai/proc.)⁴⁹

ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 99,3 proc., t.y. Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamas SSVP 1

⁴⁹ ES fondų lėšų naudojimo planas sudaromas pagal prioritetus bei ministerijas ir (ar) kitas valstybės institucijas, todėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 1 prioriteto ES fondų lėšų naudojimo planas apima ir 1 ir 4 uždavinio ES fondų lėšas.

prioriteto 1 ir 4 uždavinio priemonės jau deklaruota 280,6 mln. eurų. Per 2015 m. planuojama deklaruoti visas likusias lėšas, t. y. iki 2015 m. pabaigos jau būtų deklaruota 100 proc. ES fondų lėšų, numatytų 1 prioriteto 1 ir 4 uždavinių įgyvendinimui.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinio įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Poveikis neutralus: 1 prioriteto 4 uždavinio priemonės ir pagal jas įgyvendinamos veiklos neturi sąsajų su vyrų ir moterų lygių galimybių politika ir negali turėti neigiamos ar teigiamos įtakos lyčių lygybės principams, nes visos investicijos nukreiptos į gamtos išteklių išsaugojimą sudarant sąlygas efektyviai juos pritaikyti gyventojų ir ūkio reikmėms.

2. Uždavinio įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Dalis visuomenės informavimo veiklų, įgyvendinamų pagal 1 prioriteto 4 uždavinio priemonės „Visuomenės informavimo apie aplinką sistemos sukūrimas ir plėtra“ ir „Visuomenės informavimo ir švietimo apie aplinką priemonių įgyvendinimas“ (visuomenės informavimas apie aplinką šviečiamosiose laidose, spaudoje, internete ir kitose informacinėse visuomenės informavimo priemonėse, aplinkosaugos ir darnaus vystymosi aktualijų internetinio portalo įdiegimas jau egzistuojančioje interneto svetainėje ir kt.), užtikrina paprastesnį, greitesnį ir patogesnį įvairių visuomenės grupių poreikiams skirtą skaitmeninio turinio aplinkosaugos tematika prieinamumą. Tokių veiklų įgyvendinimas prisideda prie elektroninio turinio ir paslaugų plėtros ir visapusiško gyvenimo kokybės gerinimo.

3. Uždavinio įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Įgyvendindama 4 uždavinį Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija administruoja dvi regionines priemones, kurių įgyvendinimas turi tiesioginės įtakos regionų plėtrai – „Vandens telkinių būklės gerinimas“ ir „Praeityje užterštų teritorijų tvarkymas“. Tvarkant užterštas teritorijas ir vandens telkinius, juos pritaikant gyventojų reikmėms, gerinamas regionų patrauklumas, sudaromos sąlygos spartesnei vietinei plėtrai, spartesniam rekreacijos ir kaimo turizmo vystymui, mažėja neigiamas tokių teritorijų poveikis žmonių sveikatai, „Natura 2000“ ir kitoms saugomoms teritorijoms.

Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamas 1 prioriteto 4 uždavinio priemones 2014 m. buvo gyvendinami 243 projektai. Daugiausia projektų įgyvendinama Kauno regione, o didžiausia ES paramos dalis tenka Klaipėdos (17 proc.) ir Kauno (14 proc.), taip pat Vilniaus (13 proc.) regionams. Mažiausia ES paramos dalis (6 proc.) skiriama Marijampolės ir Telšių regionams. Lyginant vienam gyventojui tenkančias ES lėšų sumas, akivaizdu, kad daugiausia ES paramos tenka Tauragės ir Utenos regionų gyventojams.

4. Uždavinio įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

4 uždavinio priemonės tiesiogiai įgyvendina darnaus vystymosi prioritetus. Paveldo objektų tvarkymas, užterštų teritorijų tvarkymas ir jų pritaikymas lankymui, tinkamas lankytojų srautų reguliavimas leidžia sumažinti rekreacinės veiklos neigiamą poveikį saugomoms teritorijoms ir jose saugomoms rūšims, stabdyti biologinės įvairovės nykimą. Įgyvendinant pagal šį uždavinį finansuojamus projektus kasmet sutvarkoma ir visuomenės poreikiams pritaikoma vis daugiau teritorijų, tinkamų saugomų kompleksų ir objektų lankymui nedarant žalos kraštovaizdžiui, biologinei įvairovei ir tinkamai pateikiant informaciją lankytojams. Siekiant išvengti didėjančio lankytojų srauto keliamos grėsmės

saugomoms gamtinėms ir kultūrinėms vertybėms, sukuriama tinkama infrastruktūra lankytojams – įrengiama informacinė sistema, lankytojų centrai, pažintiniai bei mokomieji takai, regyklos ir pan. Paveldo objektų, saugomų teritorijų prieigos, viešosios paskirties objektų infrastruktūra pritaikoma specialiųjų poreikių turintiems žmonėms.

Kraštovaizdį darkantys objektai yra svarbi problema ne tik saugomose teritorijose, bet ir visoje Lietuvoje. Siekiant sumažinti intensyvios ūkinės veiklos padarytą žalą vertingiems ir vaizdingiems kraštovaizdžio kompleksams ir padidinti saugomų teritorijų rekreacinį potencialą, vykdomi pažeistų teritorijų atkūrimo ir apleistų pastatų tvarkymo darbai. Nenaudojami karjerai, pradėti, bet nebaigti statyti statiniai, nenaudojamos aikštelės, žemės ūkio gamybiniai centrai ir kiti apleisti statiniai gadina šalies kraštovaizdį, mažina rekreacijos galimybes ir patrauklumą. Pagal darnaus vystymosi strategiją iki 2020 m. siekiama kuo sparčiau atkurti pažeistas teritorijas. Skatinant pažeistų teritorijų atstatymą, SSVP numatyta net keletas priemonių: „Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga“, „Užterštų teritorijų poveikio vertinimas“, „Praeityje užterštų teritorijų tvarkymas“. Visų šių priemonių įgyvendinimas prisideda prie rekultivuotų teritorijų atstatymo ir kraštovaizdžio gerinimo.

Gerinant vandens telkinių būklę sudaromos sąlygos spartesnei vietinei plėtrai, spartesniam rekreacijos ir kaimo turizmo vystymui. Pradėjus vandens telkinius naudoti visuomenės poreikiams, mažėja nepažeistų vandens telkinių naudojimo intensyvumas ir didėja jų išsaugojimo galimybės. Sutvarkius užterštas teritorijas užtikrinama gera požeminių ir paviršinių vandenų kokybė, sudaromos papildomos galimybės vietinei plėtrai, mažėja neigiamas tokių teritorijų poveikis žmonių sveikatai, „Natura 2000“ ir kitoms saugomoms teritorijoms.

Įgyvendinami visuomenės informavimo projektai gerina visuomenės informuotumą apie aplinkos apsaugą, didina visuomenės aplinkosauginį aktyvumą, skatina aplinkai palankų gyvenimo būdą, o tai, derinant spartų ekonomikos augimą su sveikos aplinkos išsaugojimu, yra viena iš pagrindinių sąlygų siekiant darnaus vystymosi tikslų.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinio įgyvendinimo poveikis užimtumui

Netaikoma: uždavinys tiesiogiai neprisideda prie darbo vietų kūrimo.

3.1.3.2. Svarbiausios problemos

Audito institucija ataskaitiniu laikotarpiu svarbių problemų, susijusių su 1 prioriteto 4 uždavinio įgyvendinimu, nenustatė ir pastabų Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai nepateikė.

Įgyvendinant 1 prioriteto 4 uždavinį kilo šios su projektų įgyvendinimu susijusios problemos:

- projektų viešųjų pirkimų vykdymo vėlavimas;
- teisminiai ginčai dėl viešųjų pirkimų sprendimų pagrįstumo;
- dėl projektuotojų nekokybiškai parengtų statybos darbų techninių dokumentų vėluoja darbų vykdymas, keičiami sprendiniai;

- projektų vykdytojai, planuodami veiklų terminus, neįvertina visų galimų rizikų dėl darbų sezoniškumo, poreikio keisti techninius sprendinius, teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų įtakos specifinių darbų vykdymo terminų nustatymui ir pan.
- daugelio projektų atsilikimas nuo suderinto mokėjimų.

Kiliosios problemos sprendžiamos aktyviai prižiūrint paraiškų ir projektų dokumentacijos rengimą; organizuojant papildomus mokymus ir konsultacijas pareiškėjams ir projektų vykdytojams; siunčiant įspėjamuosius raštus dėl vėluojančių projektų perkėlimo į 2014–2020 m. finansavimo etapą ir pan.

3.2. 2 prioritetas „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“

3.2.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamo 2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimas

SSVP 2 prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ (toliau – 2 prioritetas) 1 uždavinį „Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas“ (toliau – 1 uždavinys) įgyvendina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija administruoja 12 priemonių, iš kurių 8 priemonės įgyvendinamos valstybės projektų planavimo būdu, 3 priemonės – regionų projektų planavimo būdu ir 1 priemonė –konkurso būdu.

Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašytos 247 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, iš kurių, baigta įgyvendinti 212 projektų.

3.2.1.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie 2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

25 lentelė. 1 uždavinys: Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Paramą gavusių sveikatos priežiūros įstaigų skaičius	Pasiekimas ⁵⁰	0	39	53 ⁵¹	65	132	204	186 ⁵²	205 ⁵³	NA	205
	Tikslas										210
	Pradinis taškas	0									

⁵⁰ Pasiekimai pateikti ne eliminavus besidubliuojančių įstaigų, todėl vėliau, įvertinus besidubliuojančias įstaigas, rodiklį numatoma perskaičiuoti. Šiame etape rodiklio perskaičiavimą atlikti netikslinga.

⁵¹ Buvo tikslinta pasiekimo reikšmė. Patikslinimo priežastis – pasiekimo apskaičiavimo klaida: netinkamai įvesti rodiklio pasiekimo duomenys į informacinę sistemą.

⁵² Pasiekta reikšmė mažesnė nei praėjusiais metais, nes buvo eliminuotos besidubliuojančios įstaigos, kurios dalyvavo vykdant kelis projektus.

⁵³ Eliminavus besidubliuojančias sveikatos priežiūros įstaigas, gavusias paramą pagal kelias finansavimo ir administravimo sutartis.

Projektų skaičius (sveikatos apsauga)	Pasiekimas	0	1 ⁵⁴	53	192	235	245	247	247 ⁵⁵	NA	247
	Tikslas										235
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Pacientų, kuriems pagerėjo sveikatos prižiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas, skaičius	Pasiekimas ⁵⁶	0	20916	154317	282933	624786	701148	1170438	1390623	NA	1390623
	Tikslas										1050500
	Pradinis taškas	0									

⁵⁴ Buvo tikslinta pasiekimo reikšmė. Vietoj 0, nurodytas 1. Atitinkamai keitėsi paskesnių metų duomenys.

⁵⁵ Buvo nutraukta 1 sutartis dėl bankroto (neužtikrinamas projekto veiklų tęstinumas).

⁵⁶ Rodiklio pasiekimuose nėra eliminuotas skaičius pacientų, besikartojančių skirtingose priemonėse ir / ar projektuose.

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

26 lentelė. 2 prioriteto 1 uždavinio finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	281.947.866,24	238.238.047,30	42.048.487,54	1.661.331,40	253.789.233,89	214.317.997,94	37.811.723,91	1.659.512,04

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

27 lentelė. 1 uždavinys: Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		238.349.155	238.238.047,30	99,95 proc.	214.317.997,94	89,92 proc.
PRODUKTO	Paramą gavusių sveikatos priežiūros įstaigų skaičius	210	343	163,33 proc.	205⁵⁷	97,62 proc.
	Projektų skaičius (sveikatos apsauga)	235	247	104,86 proc.	247	104,68 proc.
REZULTATO	Pacientų, kuriems pagerėjo sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas, skaičius	1050500	2254159	214,58 proc.	1390623	132,38 proc.

Šio uždavinio priemonių įgyvendinimą galima vertinti kaip sėkmingą, kadangi dauguma pradėtų vykdyti projektų veiklų buvo įgyvendinamos tinkamai ir laiku. Ataskaitiniu laikotarpiu panaudotų lėšų dalis sudarė 89,92 proc., tačiau rodiklių pasiekimai buvo ženkliai didesni.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje produkto rodiklio „Paramą gavusių sveikatos priežiūros įstaigų skaičius“ suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse ir faktiškai pasiekta reikšmės lyginant su SSVP plane nurodyta šio rodiklio reikšme (210) atitinkamai sudarė 163,33 proc. ir 97,62 proc. (eliminavus besidubliuojančias įstaigas, kurios dalyvavo vykdant kelis projektus). Pagal rodiklio apskaičiavimo metodiką sumuojamos sveikatos priežiūros įstaigos, kuriose modernizuota visa projekte numatyta atskiros sveikatos priežiūros įstaigos infrastruktūra (viena sveikatos priežiūros įstaiga kaip vienas juridinis vienetas). Atkreiptinas dėmesys, kad dėl priimtų sprendimų finansuoti daugiau smulkių (mažos vertės)

⁵⁷ Eliminavus besidubliuojančias sveikatos priežiūros įstaigas, gavusias paramą pagal kelias finansavimo ir administravimo sutartis.

projektų bei finansuoti mažus projektus pagal priemonę „Investicijos į privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų teikiamų viešųjų ambulatorinių ir stacionarinių paslaugų infrastruktūrą“, rodiklio reikšmė viršys SSVP plane numatytą pasiekti reikšmę. SSVP planavimo metu buvo numatoma finansuoti mažesni skaičių, bet stambesnių projektų, tačiau pasikeitus socialinei-ekonominei situacijai šalyje, sumažėjus valstybės biudžeto finansavimui, pradėjus įgyvendinti Sveikatos priežiūros įstaigų ir paslaugų restruktūrizavimo trečiojo etapo programą ir išlikus dideliame sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo poreikiui, buvo išplėstas galimų pareiškėjų ratas, pradėtos įgyvendinti naujos priemonės, koreguotos veiklos, pradėti finansuoti smulkesni (mažesnės apimties) projektai.

Produkto rodiklis „**Projektų skaičius (sveikatos apsauga)**“, pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis, siekė 247. Lyginant su SSVP plane nurodyta šio rodiklio reikšme (235), kuri skaičiuojama pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis, rodiklio pasiekimas sudarė 104,68 proc.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultato rodiklio „**Pacientų, kuriems pagerėjo sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas, skaičius**“ suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse ir faktiškai pasiekta reikšmės lyginant su SSVP plane nurodyta šio rodiklio reikšme (1050500) atitinkamai sudarė 214,58 proc. ir 132,38 proc. Pagal rodiklio apskaičiavimo metodiką turi būti skaičiuojami pacientai, kuriems per paskutinius kalendorinius metus buvo suteikta konkreti paslauga konkrečioje ES investicijas gavusioje sveikatos priežiūros įstaigoje ir kurios visa pagal projektą numatyta atnaujinti infrastruktūra modernizuota.

Sėkmingai įgyvendinto projekto pavyzdys:

Projekto vykdytojas: Viešoji įstaiga Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikos

Projekto pavadinimas: **Pozitronų emisijos tomografijos komplekso įkūrimas VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikose**

Projekto vertė 3.979.913,95 eurų

Projekto veiklų įgyvendinimo pradžia: 2010.10.28 – 2015.04.02

Dažniausia Lietuvos gyventojų mirties priežastimi yra kraujotakos sistemos ligos bei piktybiniai navikai. Onkologinėmis ligomis sergančių pacientų išgyvenamumo rodiklius ženkliai įtakoja ankstyva ligų diagnostika, kuri yra įmanoma tik turint pažangią įrangą. Pozitronų emisijos tomografijos (PET) tyrimo klinikinė reikšmė per pastarąjį dešimtmetį smarkiai išaugo. Apjungus PET ir kompiuterinę tomografiją, jungtinė technologija (PET/KT) leidžia įvertinti metabolizmo pokyčius ir nustatyti tikslią navikinio proceso lokalizaciją ar pakitimus širdies vainikinėse kraujagyslėse. Šio projekto tikslas – gerinti onkologinių ligų ankstyvą diagnostiką ir įdiegti metodikas, leidžiančias nustatyti onkologinių ligų gydymo efektyvumą.

Projekto metu buvo pastatytas PET/KT aparatui ir paslaugų atlikimui skirtas pastatas (plotas 499 kv. m., kaina 835 975,82 eurų) Santariškių klinikų miestelyje, įsigytas pozitronų emisijos tomografijos (PET/KT) skeneris (kaina 2 602 719,53 eurų), įsigytos traukos spintos ir injektoriai, 5 kompiuteriai, kušėtės, įrengtas dyzelinis generatorius, įsigyti prietaisai-dozimetrai.

Naujajame apie 500 kvadratinį metrų ploto pastate yra instaliuotas naujausios kartos ir moderniausias Baltijos šalyse PET/KT aparatas. Juo atliekami tyrimai leis įvertinti įvairių onkologinių susirgimų ligų apimtį, ligų atkryčius, bei efektyviai įvertinti atsaką į taikomą priešvėžinį gydymą, taip pat ženkliai prisidės prie detalaus kardiologinių pacientų, sergančių išemine širdies liga, ištyrimo. PET/KT leis pažvelgti ne tik į įvairių susirgimų

morfologinę išraišką, tačiau ir į įvairių susirgimų metabolizmą (apsirūpinimą maisto medžiagomis ir jų suvartojimą), tuo būdu padės efektyviai atskirti navikinį audinį nuo sveiko.

Visos Lietuvos pacientus tirs Santariškių klinikų gydytojai radiologai, kasdieninėje klinikinėje praktikoje dalyvaujantys daugiaprofiliniuose pacientų aptarimuose su įvairių specialybių gydytojais – onkologais, chirurgais, kardiologais, neurologais ir kitais specialistais. Vienu metu čia dirbs apie 5 gydytojus – ir antra tiek specializuotų radiologijos technologų. Per dieną bus tiriama iki 20 pacientų. Per metus VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikos planuoja atlikti apie 2000 tyrimų. Pacientus PET/KT tyrimui bus siunčiami visos Lietuvos gydytojų specialistų, pagal Sveikatos apsaugos ministro patvirtintą siuntimo PET/KT tvarką.

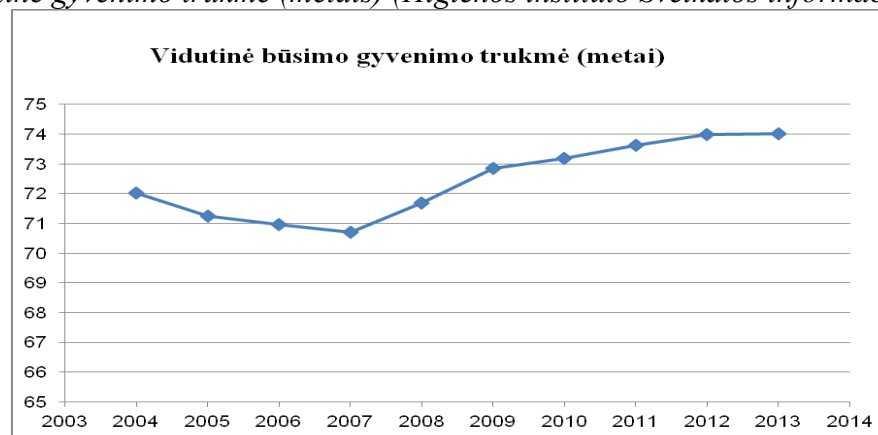
Analizuojant uždavinio įgyvendinimo pažangą, svarbu paminėti, kad 1 uždavinio lėšomis įgyvendinamos Sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo 2007–2013 metų programos, Sveikatos priežiūros sistemos reformos tęstinumo, sveikatos priežiūros infrastruktūros optimizavimo programos nuostatos. Įgyvendinant 1 uždavinį siekiama gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą investuojant į sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros modernizavimą ir šiuolaikinių technologijų diegimą, sumažinti sergamumą pagrindinėmis neinfekcinėmis ligomis bei mirtingumą nuo jų, taip pat ir nuo išorinių mirties priežasčių. Investicijos skiriamos diagnostinės ir gydymo įrangos įsigijimui, skubios medicinos pagalbos teikimui reikalingų patalpų renovavimui, ankstyvai onkologinių susirgimų diagnostikai ir visaverčiam gydymui, psichikos sveikatos priežiūros paslaugų gerinimui, ambulatorinių, palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugų plėtrai bei stacionariųjų paslaugų optimizavimui. Tai pat vykdant visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūros savivaldybėse plėtrą buvo renovuojamos patalpos, įrengiamos darbo vietos (įsigyjant kompiuterius ir programinę įrangą, biuro baldus ir kitą įrangą), įsigyjamos transporto, ryšių priemonės, taip priartinant visuomenės sveikatos paslaugas prie gyventojų bei gerinant jų kokybę.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis 2013 m. sveikatos priežiūros įstaigų tinklą Lietuvoje sudarė 2227 juridiniai vienetai. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos parama pagal 1 uždavinį buvo skirta 205 sveikatos priežiūros įstaigoms (eliminavus besidubliuojančias įstaigas, kurios dalyvavo vykdant kelis projektus), t. y. 9,2 proc. nuo viso sveikatos priežiūros įstaigų tinklo. Atkreiptinas dėmesys, kad 2007–2013 m. ES struktūrinė parama skirta gerinti konkrečių sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, sumažinti sergamumą pagrindinėmis neinfekcinėmis ligomis ir mirtingumą nuo jų (širdies ir kraujagyslių ligos, onkologinės ligos, psichikos sutrikimai ir kt.), plėtoti ambulatorines, palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas bei paliatyviąją pagalbą, optimizuojant stacionarines paslaugas, t. y. ES struktūrinės paramos lėšomis modernizuojama tik ta dalis sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros bei įsigyjama tik ta medicininė įranga, kuri susijusi su remiamomis investicijų sritimis.

Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje konvergencijos tikslui įgyvendinti numatyta užtikrinti aukštos kokybės ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas bei sveiką darbo jėgą, kaip vieną esminių kryptių plėtojant darbo jėgos produktyvumą, naikinant kliūtis spartesnei ekonominei plėtrai Lietuvoje. Į sveikatos sektorių investuojant 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos lėšas **siekiami tikėtina vidutinę gyvenimo trukmę pailginti iki 73 metų (72 m., 2004 m.).**

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, Lietuvoje vidutinė būsimo gyvenimo trukmė 2013 m. siekė 74,02 metus.

15 paveikslas. Vidutinė gyvenimo trukmė (metais) (Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys)

SSVP 2 tikslo „Užtikrinti prieinamas ir aukštos kokybės esmines viešąsias sveikatos priežiūros, švietimo, valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų teikiamas paslaugas, nestacionarias socialines paslaugas ir paslaugas neįgaliesiems“ strateginio konteksto aprašyme numatyti 5 sveikatos srities rodikliai.

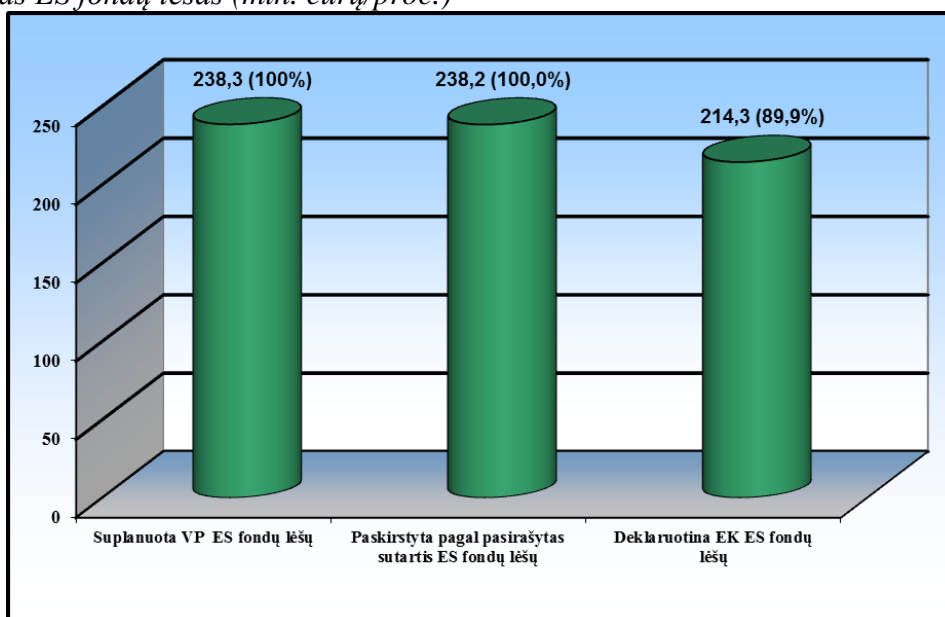
28 lentelė. SSVP nustatyti strateginio konteksto rodikliai

Rodiklis	Pradinė situacija (metai)	Skaičiais išreikšti uždaviniai 2015 m.	Pasiekimas
Tikėtina vidutinė gyvenimo trukmė (metai)	72,06 (2005)	73	74,02 (2013)
Jaunesnių nei 65 metų amžiaus gyventojų mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (atvejai)	4295 (2005)	4200	3253 (2013) *
Jaunesnių nei 65 metų amžiaus gyventojų mirtingumas nuo piktybinių navikų (atvejai)	2759 (2005)	2700	2542 (2013)*
Hospitalinis mirštamumas dėl traumų, apsinuodijimų ir kitų išorinių priežasčių (atvejai)	1337 (2005)	1203	1122 (2013) *
Savižudybių skaičius	1319 (2005)	1200	1085 (2013) *

* Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys (http://sic.hi.lt/html/sv_statistika.htm).

Atsižvelgiant į statistinių rodiklių gerėjimą, daroma prielaida, kad 1 uždavinio investicijos sveikatos sektoriuje daro teigiamą poveikį SSVP tikslų pasiekimui.

16 paveikslas. 2 prioriteto 1 uždavinio (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurų/proc.)

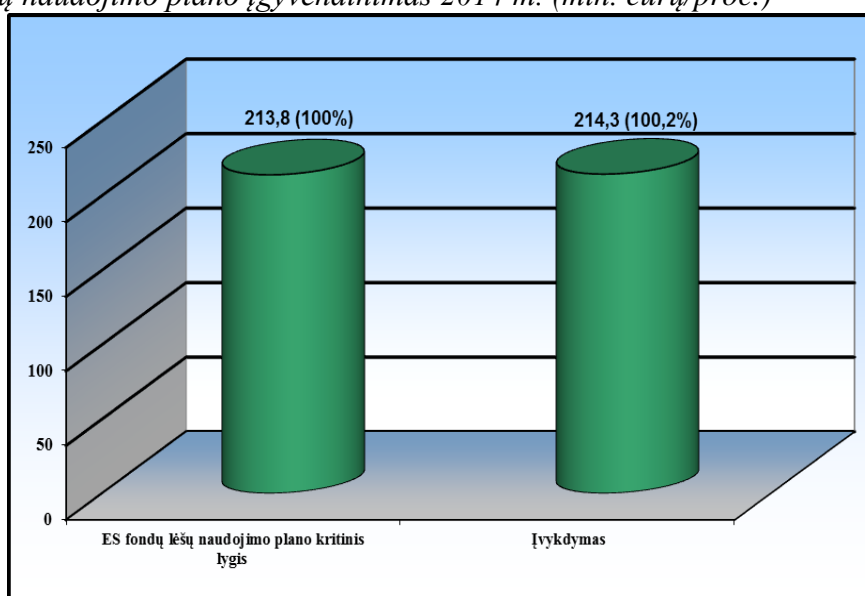

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamo 2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimui skirta 238,3 mln. eurų. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo sudarytos 247 finansavimo ir administravimo sutartys, kurių vertė siekia 238,2 mln. Eur. Sutartyse suplanuota lėšų suma sudaro 99,96 proc. nuo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamo uždavinio įgyvendinimui skirtų lėšų.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamas intervencijas buvo panaudota 214,3 mln. eurų, tai sudaro 89,9 proc. visų šioms intervencijoms įgyvendinti skirtų lėšų.

Įvertinus ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pasiektą lėšų suplanavimo sutartimis ir jų panaudojimo pažangą, rizikos laiku nepanaudoti skirtų lėšų nėra.

17 paveikslas. 2 prioriteto 1 uždavinio (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurų/proc.)

2014 m. pabaigoje pripažintų deklaruotinomis Europos Komisijai ES fondų lėšų suma pagal 2 prioriteto 1 uždavinį sudarė 214,3 mln. eurų ir pasiekė bei viršijo ES fondų lėšų

plane numatytą kritinę pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų sumą, kuri sudaro 213,8 mln. eurų. ES fondų lėšų naudojimo plano vykdymas siekė 100,2 proc. kritinio lygio sumos. Siekiant paspartinti ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą, skiriamas ypatingas dėmesys projektų įgyvendinimo stebėsenai. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija vykdo susitikimus, konsultacijas su projektų vykdytojais, kurių metu aptariama projektų veiklų įgyvendinimo eiga, lėšų panaudojimo sparta, įgyvendinimo problemos ir t.t.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinio įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Poveikis neutralus. Projektų veiklos, finansuojamos 2 prioriteto 1 uždavinio lėšomis, turi atitikti lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus. Tokiu būdu paramos gavėjai užtikrina, kad 2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimas neturėtų neigiamos įtakos lyčių lygybės ir nediskriminavimo principų įgyvendinimui

2. Uždavinio įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamų 2 prioriteto 1 uždavinio priemonių įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai yra neutralus, nes papildomi reikalavimai, susiję su informacinės visuomenės plėtra, nėra įtraukti į projektų atrankos kriterijus.

3. Uždavinio įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Įgyvendinamų regionuose projektų skaičius atspindi regiono poreikius atnaujinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo infrastruktūrą. Vertinant ES lėšas vienam regiono gyventojui didžiausios investicijos skirtos Tauragės, Utenos ir Telšių apskrityse, kur vienam gyventojui atitinkamai tenka 158,19; 136,79 ir 124,78 eurai. Mažiausias poveikis jaučiamas Vilniaus ir Kauno regionuose (atitinkamai 41,04 ir 59,01 eurai vienam regiono gyventojui), tačiau tam didžiausios įtakos turi tai, kad didelė dalis šalies gyventojų koncentruojasi šiuose regionuose. Atkreiptinas dėmesys, kad įgyvendinant kelias priemones (Sergamumo ir mirtingumo nuo širdies ir kraujagyslių ligų mažinimas; Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių skubią medicinos pagalbą traumų ir kitais išorinių priežasčių sąlygotų būklių atvejais, infrastruktūros atnaujinimas; Ankstyva onkologinių susirgimų diagnostika ir visavertis gydymas) investicijos koncentruojamos pagrindiniuose šalies miestuose, kuriuose įsikūrusios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, teikiančios sudėtingiausias sveikatos priežiūros paslaugas, tačiau šios paslaugos teikiamos visos šalies gyventojams. Pažymėtina, kad įgyvendinant projektus tiesiogiai prisidedama prie ekonominių ir socialinių netolygumų regionuose mažinimo.

Projekto, kuris tiesiogiai **prisideda prie regioninės plėtros**, pavyzdys:

Projekto vykdytojas: Šiaulių miesto savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Psichikos dienos stacionaro (centro) įsteigimas prie viešosios įstaigos Šiaulių centro poliklinikos Varpo g. 9**

Išmokėta suma: 624.677,56 eurai

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2011.01.31 – 2014.08.25

Projekto tikslas – teikiant socialines ir medicinines paslaugas, sustiprinti psichikos negalios žmonių gebėjimus prisitaikyti prie aplinkos, atkurti bendruomeninius ryšius, padėti jiems integruotis į visuomenę, skatinti socializaciją ir sudaryti sąlygas realizuoti savo gebėjimus.

Projekto pagrindinės veiklos – patalpų, esančių Varpo g. 9, Šiauliuose, skirtų Psichikos dienos stacionaro (centro) veiklai, rekonstrukcija (iš viso apie 1322 kv. m) bei įrangos, reikalingos psichikos dienos centro veiklos vykdymui, įsigijimas.

Tiesioginiai projekto naudos gavėjai – psichikos negalią turintys žmonės, jų šeimų nariai, medicinos ir aptarnaujantis personalas. Netiesioginiai naudos gavėjai – Šiaulių miesto, rajono ir viso regiono gyventojai.

Įgyvendinus projektą buvo išplėstos galimybės gyventojams gauti modernias, komandinio darbo principais ir biopsichosocialiniu modeliu paremtas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas.

Psichikos (psichiatrijos) dienos stacionare pacientams teikiamos socialinės ir medicininės paslaugos; plataus spektro specialistų komanda teikia kompleksinę pagalbą įvairių psichikos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims, skatinant juos sveikti socialinėje aplinkoje bei gerinant gyvenimo kokybę.

Centre taikoma net 21 terapijos rūšis. Tam, panaudojant ES lėšas, buvo įsigyta speciali įranga ir priemonės. Čia, vieninteliame iš Lietuvoje veikiančių psichikos dienos centrų, įrengta multisensorinė terapija – gydomoji veikla, kai pacientas patiria visą diapazoną nešabloniškų regos, klausos, jutiminių, uoslės ir kitų pojūčių. Tokiu būdu stengiamasi sustiprinti jų tarpusavio veikimo sukeltus gydomuosius efektus, siekiant sugrąžinti „regresavusį“ vyresnio amžiaus ar sunkia psichikos liga sergantį žmogų į jį supančią aplinką, stimuliuojant sudėtingą smegenų aktyvavimo sistemą per keletą veikimo krypčių vienu metu.

Efektyvus medikamentinis gydymas, įvairios terapijos (šviesos, meno, muzikos, judesio ir kt.) padeda žmogui greičiau integruotis į visuomenę, būti savarankišku. Taip pat yra lavinami kasdieniai įgūdžiai, bendravimo bei socialiniai gebėjimai, ugdomas kūrybingumas, skatinamas fizinis aktyvumas. Sudaromos galimybės įvairioms atsipalaidavimo, streso mažinimo procedūroms.

Centre dirba daugiadalykė komanda, galinti užtikrinti labai platų paslaugų spektrą: gydytoja psichiatrė, socialinė darbuotoja, medicinos psichologė, slaugytojos, užimtumo specialistė. Psichikos (psichiatrijos) dienos stacionaras Šiauliuose skirtas ne tik Šiaulių miesto, bet ir Šiaulių, Radviliškio, Kelmės rajonų pacientams.

4. Uždavinio įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi yra neutralus, nes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamos priemonės nėra tiesiogiai nukreiptos į darnaus vystymosi skatinimą, t.y. jos nedaro nei teigiamo, nei neigiamo poveikio darniam vystymuisi, tačiau įgyvendinami projektai nepažeidžia aplinkosauginių reikalavimų, darnaus vystymosi nuostatų regionų plėtros srityje.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Pagal 2 prioriteto 1 uždavinį kryžminio finansavimo deklaruotinių išlaidų suma sudaro 0,04 mln. eurų, t.y. 0,02 proc. nuo visų 2 prioriteto 1 uždavinio ir 0,006 proc. nuo visų 2 prioriteto deklaruotinių lėšų

Kryžminis finansavimas skiriamas klinikinės laboratorijos specialistų kvalifikacijos tobulinimui, metodinių rekomendacijų dėl paslaugų teikimo standartų laboratorinius tyrimus ir kontrolės funkcijas atliekančioms įstaigoms parengimui. Viso kryžminiam finansavimui skirta 0,159 mln. eurų, t. y. 0,07 proc. visų 2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimui skirtų lėšų.

7. Uždavinio įgyvendinimo poveikis užimtumui

1 uždavinio įgyvendinimo poveikis užimtumui yra neutralus, nes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos administruojamos priemonės nėra tiesiogiai nukreiptos į užimtumo didinimą, t. y. jos nedaro nei teigiamo, nei neigiamo poveikio užimtumui

3.2.1.2. Svarbiausios problemos

Audito institucijos metinėje kontrolės ataskaitoje už 2013 m. nepateikta rekomendacijų, susijusių su 2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimu.

Pagrindinės priežastys, 2014 m. turėjusios įtakos 2 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimui:

- techninių projektų skaičiuojamosios kainos ženkliai viršijo biudžete statybos darbams numatytas išlaidas.

- viešųjų pirkimų konkursų rezultatų apskundimai ir neįvykę viešieji pirkimai;

- projektų vykdytojų teisinio sąmoningumo stoka (projektų vykdytojai mokėjimo prašymus teikia nesilaikydami suderinto mokėjimų prašymų grafiko).

Šios problemos buvo sprendžiamos atliekant organizuojant mokymus ir įvairius susitikimus su projekto vykdytojais, juos nuolatos konsultuojant aktualiais projekto administravimo klausimais.

3.2.2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamo 2 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimas

3.2.2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

2 prioriteto 2 uždavinį „Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje“ (toliau – 2 uždavinys) įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

Įgyvendinant šį uždavinį, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija administruoja 18 priemonių: 14 priemonių yra įgyvendinamos valstybės projektų planavimo būdu, 2 priemonės – konkurso būdu ir 2 priemonės – regioninių projektų planavimo būdu.

Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašyta 321 projektų finansavimo ir administravimo sutartis, iš kurių baigta įgyvendinti 214 projektų.

Informacija apie 2 uždavinio įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

29 lentelė. 2 uždavinys: Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Projektų skaičius	Pasiekimas	0	0	19	136	218	282	321	321	NA	321⁵⁸
	Tikslas										300
	Pradinis taškas	0									
Švietimo paslaugas teikiančių objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius	Pasiekimas	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	711	NA	711
	Tikslas										1600
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											

⁵⁸ Nurodomas projektų finansavimo ir administravimo sutarčių skaičius.

Tiesioginės naudos gavėjų iš investicijų į švietimo infrastruktūrą skaičius (per 6 mėn. po projekto pabaigos)	Pasiekimas	0	0	0 ⁵⁹	325	7969	147634	160728	381201	NA	381201
	Tikslas										550000
	Pradinis taškas	0									

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

30 lentelė. 2 prioriteto 2 uždavinio finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
2 uždavinys	326.760.056,03	277.164.326,37	39.769.576,64	9.826.153,02	285.252.979,54	241.880.492,67	34.163.242,01	9.209.244,86

⁵⁹ Patikslinta pasiekimo reikšmė už 2009 m. Patikslinimo priežastis – pasiekimo apskaičiavimo klaida: netinkamai įvesti rodiklio pasiekimo duomenys į informacinę sistemą.

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

31 lentelė. 2 uždavinys: Užtikrinti aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, gerinant visų amžiaus grupių asmenų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą sistemoje

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		274.261.793	277.164.326,37	<i>101,06 proc.</i>	241.880.492,67	<i>88,19 proc.</i>
PRODUKT O	Projektų skaičius	300	321	<i>107,00 proc.</i>	321	<i>107,00 proc.</i>
	Švietimo paslaugas teikiančių objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius	1600	2199	<i>137,44 proc.</i>	711	<i>44,44 proc.</i>
REZULTATO	Tiesioginės naudos gavėjų iš investicijų į švietimo infrastruktūrą skaičius (per 6 mėn. po projekto pabaigos)	550000	604968	<i>109,99 proc.</i>	381201	<i>69,31 proc.</i>

Analizuojant uždavinio įgyvendinimo rezultatus ir lyginant lėšas suplanuotas sutartyse (sutartyse suplanuota daugiau kaip 100 proc. uždaviniui skirtų lėšų) su pasiektais rodikliais, galima matyti, kad pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis planuojama pasiekti ir žymiai viršyti SSVP nustatytas rodiklių reikšmes.

Iki 2014 m. pabaigos buvo panaudota 88,19 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Produkto rodiklio „**Projektų skaičius**“ sutartyse suplanuota ir pasiekta reikšmės sudaro 107 proc. nuo SSVP plano (dėl didesnio smulkesnių projektų skaičiaus).

Produkto rodiklis „**Švietimo paslaugas teikiančių objektų (įstaigų), gavusių paramą, skaičius**“ apima sukurtus, modernizuotus, rekonstruotus ir atnaujintus švietimo paslaugas teikiančius objektus. Remiantis projektų finansavimo ir administravimo sutarčių duomenimis, planuojama, kad iki laikotarpio pabaigos investicijas gaus 2199 švietimo paslaugas teikiantys objektai (įstaigos), ir tai sudarys 137,44 proc. nuo SSVP plano, nors iki 2014 m. pasiekta rodiklio reikšmė (711) sudarė yra 44,44 proc. nuo SSVP plano. Planuotą reikšmę planuojama pasiekti iki 2015 m. pabaigos – pasibaigus visiems projektams.

Remiantis sutarčių duomenimis, rezultato rodiklio „**Tiesioginės naudos gavėjų iš investicijų į švietimo infrastruktūrą skaičius** (per 6 mėn. po projekto pabaigos)“ planuojama pasiekti reikšmė sudaro 109,99 proc. nuo pirminės planuotos SSVP reikšmės, tai galima paaiškinti didesniu vykdomų projektų skaičiumi. Be to, šis rodiklis apima labai daug tikslinių grupių. Pagal rodiklio skaičiavimo ir matavimo metodiką, tiesioginės naudos gavėjais iš investicijų į švietimo infrastruktūrą yra laikomi: ikimokyklinio amžiaus vaikai, kurie naudojami infrastruktūra tiesiogiai ugdymo proceso metu; ikimokyklinių įstaigų pedagoginis personalas, administracijos darbuotojai, švietimo pagalbos darbuotojai, pagalbinis personalas, kurių darbo vietoms yra skirta infrastruktūra; asmenys (tėvai, globėjai), kurie naudojami infrastruktūros teikiamomis paslaugomis, netiesiogiai susijusiomis su ugdymo procesu (naudojimas motinos ir vaiko kambariu, švietimo pagalbos specialistų paslaugomis); bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų mokiniai, kurie naudojami infrastruktūra tiesiogiai mokymuisi pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų pedagoginis personalas, administracijos darbuotojai, švietimo pagalbos darbuotojai, kurių darbo vietoms yra skirta infrastruktūra; universitetų ir kolegijų studentai, dėstytojai, kurie naudojami infrastruktūra tiesiogiai mokymui(-si) pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, aukštųjų mokyklų pedagoginis personalas, administracijos darbuotojai, kurių darbo vietoms yra skirta infrastruktūra; universitetų, kolegijų pedagoginis personalas, administracijos darbuotojai, kurių darbo vietoms yra skirta infrastruktūra, asmenys, kurie naudojami infrastruktūros teikiamomis paslaugomis, netiesiogiai susijusiomis su mokymusi pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos naudą iš investicijų į švietimo infrastruktūrą jau yra gavę 381201 asmenų, tai sudaro 69,31 proc. nuo SSVP plano ir daugiau kaip 11 proc. nuo visų Lietuvos gyventojų skaičiaus (2014 m. pradžios statistiniai duomenys).

Siekiant užtikrinti tinkamą SSVP suplanuotų rodiklių pasiekimą, buvo atliktas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2007–2013 metų veiksmų programų prioritetų ir juos įgyvendinančių ministerijos programų tarpinis vertinimas, kurio viena pagrindinių 2 uždavinio kontekste pateiktų rekomendacijų buvo – ypatingą dėmesį skirti priemonės „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“ ir kiekvieno projekto pagal šią priemonę įgyvendinimo stebėsenai lėšų panaudojimo požiūriu (dėl priemonės finansinės apimties). Šios priemonės priežiūrai 2013 ir 2014 metais buvo skirtas didelis dėmesys dėl iškilusio papildomo finansavimo poreikio suplanuotiems projektų tikslams pasiekti.

Taip pat prižiūrint šią priemonę kiekvieną mėnesį iš įgyvendinančios institucijos gaunama informacija apie rizikingus projektus, problemines situacijas projektuose bei kartą per ketvirtį kartu su įgyvendinančiąja institucija aptariami projektų įgyvendinimo pažangą ir kylančias problemas.

Sėkmingai įgyvendinto **projekto pavyzdys:**

Projekto vykdytojas: Marijampolės profesinio rengimo centras

Projekto pavadinimas: **Žemės ūkio technologijų ir melioracijos (kelių statybos/remonto) transporto darbuotojų sektorinių praktinio mokymo centrų sukūrimas bei praktinio mokymo plėtra Marijampolės profesinio rengimo centre**

Projekto vertė: 4.213.971,27 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2011.02.04 – 2015.01.30

Marijampolės profesinio rengimo centro (toliau – MPRC) projektas „Žemės ūkio technologijų ir melioracijos (kelių statybos/ remonto) transporto darbuotojų sektorinių praktinio mokymo centrų sukūrimas bei praktinio mokymo plėtra Marijampolės profesinio rengimo centre“ yra vienas iš 2014 m. veiklas baigusiu projektų, kurio įgyvendinimui skirtas 4,2 mln. eurų finansavimas. Įgyvendinus ES lėšomis remiamą projektą buvo atidaryti du modernūs sektoriniai praktinio mokymo centrai: Žemės ūkio technologijų darbuotojų rengimo ir Melioracijos (kelių statybos, remonto) transporto darbuotojų rengimo. Projekto lėšos buvo skirtos mokomųjų dirbtuvių pastato renovacijai, aplinkos sutvarkymui, taip pat buvo įsigyta būsimiems specialistams ruošti reikalinga moderni įranga: lengvieji ir krovininiai automobiliai, autobusai, kita naujausia žemės ūkio bei melioracijos transporto technika, kompiuterinė technika ir baldai. Tai vieninteliai žemės ūkio technologijų ir melioracijos transporto darbuotojų rengimo sektoriniai praktinio mokymo centrai regione, ruošiantys žemės ūkio, melioracijos transporto sektoriaus specialistus. Todėl naujai įkurtuose centruose praktinius įgūdžius turės galimybę tobulinti ne tik MPRC mokiniai, bet ir viso Suvalkijos regiono profesinių mokyklų ir skyrių mokiniai, melioratoriai, kelininkai, automobilių mechanikai, žemės ūkio specialistai, Marijampolės kolegijos studentai bei mokiniai. Kelių statybos ir priežiūros darbuotojai bei melioratoriai Marijampolės apskrityje itin paklausūs dėl šalia tiesiamo geležinkelio „Rail Baltica“ ir nuolat rekonstruojamos magistralės „Via Baltica“.

Galima teigti, kad šio projekto rezultatais prisidedama prie kvalifikuotos darbo jėgos pasiūlos ir konkurencingumo didinimo, regiono gyventojų (ypač jaunimo) užimtumo augimo. Gerinamos sąlygos mokiniams susipažinti su šiuolaikinėmis technologijomis ir praktiškai jas panaudoti, tokiu būdu rengiami labiau kvalifikuoti ir rinkos poreikius atitinkantys specialistai. Taip pat prisidedama prie švietimo prieinamumo didinimo, sudarant galimybes profesinio mokymo įstaigų mokiniams (kurių dauguma nepilnamečiai) įgyti reikiamų kompetencijų arčiau namų.

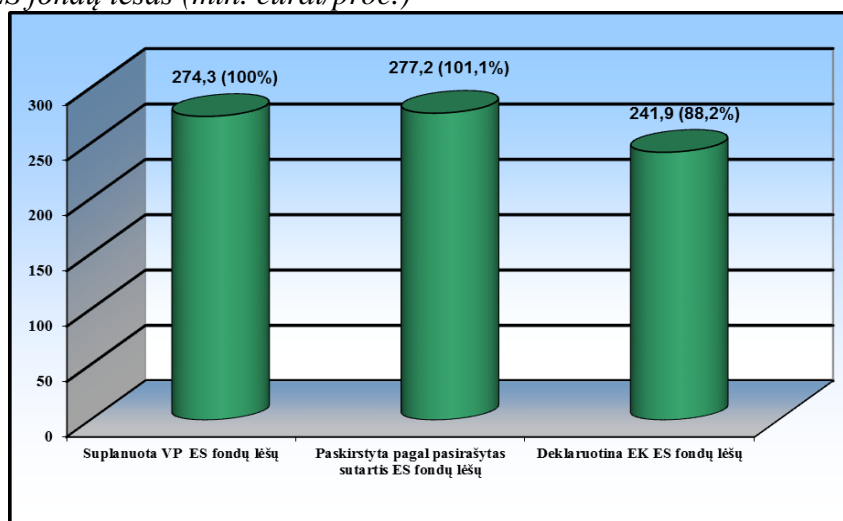
Analizuojant uždavinio įgyvendinimo pažangą, taip pat svarbu paminėti ir kitus pasiekimus, kurie skaičiuojami remiantis SSVP priede priemonių įgyvendinimo stebėsenai vykdyti nustatytais **papildomais rodikliais**: iki 2014 m. pabaigos buvo modernizuota 241 biblioteka bendrojo lavinimo įstaigose, 161 mokykla, vykdančios ikimokyklinio/ priešmokyklinio ugdymo programas, 7 nevalstybinės bendrojo lavinimo mokyklos, 48 švietimo centrai, mokyklose įrengtos 454 mokytojų darbo vietos, 95 bendrojo lavinimo mokykloje modernizuotos švietimo pagalbos specialistų darbo vietos, modernizuotos 55 pedagoginės tarnybos ir švietimo įstaigos (teikiančios pedagoginę psichologinę pagalbą), modernizuotas Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, modernizuota 19 švietimo paslaugas teikiančių įstaigų, 14 kolegijų pagerinta infrastruktūra, modernizuotos 2 universitetinės

ligoninės, 2014 metais skirta parama dar 21 universalių daugiafunkcinių centrų steigimui ir plėtojimui (iš viso iki 2014 m. pabaigos atidaryti 48 centrai), 25 aukštosiose mokyklose įkurti arba atnaujinti ugdymo karjerai padaliniai, sukurta 18 sektorinių praktinio mokymo centrų (iš viso nuo 2012 m. iki 2014 m. pabaigos atidaryti 23 centrai), 20 institucijų pagerinta profesinio arba technologinio mokymo infrastruktūra.

Apibendrinant, uždavinio įgyvendinimo rezultatai užtikrina aukštesnę švietimo ir studijų sistemos paslaugų kokybę bei prieinamumą, kadangi yra modernizuojamos švietimo įstaigos, švietimo centrai, gerinama studijų infrastruktūra, skiriama parama daugiafunkciniams centrams, atnaujinamos mokytojų bei švietimo specialistų darbo vietos – visa tai sudaro geresnes sąlygas visų amžiaus grupių asmenims mokytis.

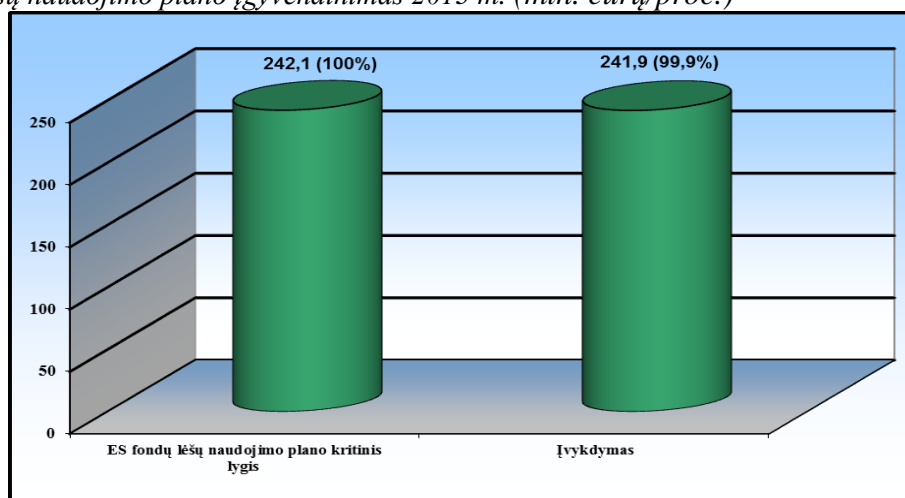
Atsižvelgiant į tai, kad investicijos į švietimo ir studijų infrastruktūrą užtikrina didesnę prieinamumą įvairaus amžiaus asmenims dalyvauti mokymosi visą gyvenimą sistemoje, galima teigti, kad 2 uždavinio įgyvendinimo rezultatai prisideda prie **strateginio konteksto rodiklio** „25-64 metų gyventojų, per paskutines 4 savaites dalyvavusių švietimo ir profesinio mokymo veikloje, dalis (mokymosi visą gyvenimą lygis)“. 2013 m. šio rodiklio reikšmė, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, buvo 5,7 proc., 2014 m. šis rodiklis šiek tiek sumažėjo ir siekė 5 proc. Nors šio rodiklio pasiekimą įtakoja daug veiksnių (pavyzdžiui, mokymosi visą gyvenimą supratimas), tačiau be ES investicijų jis būtų dar mažesnis, nes rodiklis yra tiesiogiai priklausomas nuo projektų (mokymų) vykdymo intensyvumo ir mokymosi patrauklumo, kas būtų neįmanoma be investicijų į mokymosi infrastruktūrą.

18 paveikslas. 2 prioriteto 2 uždavinio (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

2 prioriteto įgyvendinimui iš viso skirta 274,3 mln. eurų ES fondų lėšų. Iki 2014 m. pabaigos pasirašyta finansavimo ir administravimo sutarčių už 277,2 mln. eurų ES fondų lėšų, t.y. 101,1 proc. nuo 2 prioritetui skirtos ES fondų lėšų sumos. Iki 2014 m. pabaigos pripažinta deklaruotinomis Europos Komisijai – 241,9 mln. eurų ES fondų lėšų, t.y. 88,2 proc. nuo 2 prioritetui skirtos ES fondų lėšų sumos.

19 paveikslas. 2 prioriteto 2 uždavinio (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2013 m. (mln. eurų/proc.)

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimu Nr.110 patvirtintu Europos Sąjungos fondų lėšų naudojimo planu, akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma 2014 m. šiam prioritetui buvo 242,1 mln. eurų. 2014 m. pabaigoje pripažintų deklaruotinomis ES fondų lėšų suma pagal šį prioritetą sudarė 241,9 mln. eurų, t. y. 99,9 proc. planuotų pripažinti deklaruotinomis lėšų. Planas neįvykdytas 0,1 proc.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinio įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Projektų tikslinėms grupėms buvo sudarytos geresnės mokymosi ir darbo sąlygos nepaisant lyties, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, rasės, priklausymo tam tikrai etninei grupei, religijos, įsitikinimų ir kitų Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ar įstatymuose numatytų pagrindų. Tačiau uždavinio įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui yra neutralus, kadangi nedaro nei neigiamo, nei teigiamo poveikio minėto principo įgyvendinimui.

2. Uždavinio įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamų 2 prioriteto 2 uždavinio priemonių įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai yra neutralus, nes papildomi reikalavimai, susiję su informacinės visuomenės plėtra, nėra įtraukti į projektų atrankos kriterijus. Nepaisant to, daugelyje projektų veiklų yra numatyta įsigyti ar atnaujinti įrangą, skatinančią informacinių ir ryšių technologijų (toliau – IRT) naudojimą švietimo ir mokslo sektoriuje bei tam tikrų švietimo ir mokslo paslaugų perkėlimą į elektroninę erdvę. Įgyvendinus tokius projektus, bus ne tik sudarytos didesnės galimybės švietimo paslaugų teikėjams ir gavėjams kelti kompetenciją IRT srityje, kas savo ruožtu yra būtina sąlyga siekiant didinti šalies gyventojų dalyvavimą švietimo sistemoje, bet ir sudaromos sąlygos efektyviau bei greičiau teikti švietimo ir mokslo srities paslaugas.

Vienas iš tokių pavyzdžių yra Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro (toliau – LMNŠC) projektas „Ugdymo karjerai infrastruktūros bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme sukūrimas ir plėtra“, įgyvendinamas pagal priemonę „Profesinio orientavimo sistemos infrastruktūros plėtra“. Pagal šią priemonę buvo finansuojamas ir 2014 m. veiklas baigęs projektas „Atviros informavimo, konsultavimo, orientavimo sistemos (toliau – AIKOS) plėtotė“. AIKOS – pagrindinės informavimo ir konsultavimo sistemos, skirtos mokymosi galimybėms Lietuvoje pristatyti – atnaujinimas padeda geriau pritaikyti sistemą prie vartotojų poreikių, (pvz., palengvinti informacijos paiešką svetainėje, padidinti automatinį sistemos reagavimą į vartotojo poreikius, padidinti svetainės patrauklumą, žinomumą). Iš minėto LMNŠC projekto lėšų bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigos bei savivaldybės aprūpinamos kompiuterine įranga, sudarančia galimybes ugdyti mokinių karjeros valdymo kompetencijas naudojant naujas, šiuolaikiškas ir mokiniams patrauklias profesinio orientavimo metodikas, e-metodines užduotis. Šis projektas glaudžiai susijęs ir su kitu LMNŠC vykdomu projektu „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme (I etapas)“, kuris finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis. 2014 m. įgyvendinant šį projektą buvo sudaryta ugdymo karjerai stebėsenos sistema, profesinio orientavimo paslaugas gavo daugiau nei 163 000 bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų mokinių.

Bendrojo ugdymo ir profesinių įstaigų aprūpinimas kompiuterine įranga ne tik sudaro prielaidas kokybiškam, inovatyviam profesinio orientavimo paslaugų teikimui, leidžia mokiniams pagilinti karjeros svarbos suvokimą, bet ir skatina jų mokymosi motyvaciją. Tikėtina, kad ilgainiui pagerės jaunų žmonių įsidarbinimo gebėjimai, bus skatinamas jų verslumas, ugdomas socialinis aktyvumas ir atsakomybė už savo profesinę veiklą, o tai mažins nedarbo lygį.

3. Uždavinio įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Įgyvendinant 2 prioriteto, 2 uždavinio projektus prisidedama prie regioninės plėtos: atnaujinamos ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kuriami sektoriai praktinio profesinio mokymo centrai, modernizuojamos aukštosios mokyklos gerina ir stiprina regiono švietimo infrastruktūrą. Tokiu būdu užtikrinama galimybė įgyti kokybišką išsilavinimą tam tikrame regione. Ypatingai profesinių mokyklų atveju, kuriant sektorinius praktinio profesinio mokymo centrus, didelis dėmesys buvo skirtas tam, kad būtų pagerintas tam tikros srities

specialistų rengimas, kurių trūksta tame regione ir kuriems yra didžiausios galimybės įsidarbinti čia veikiančiose įmonėse. Daugiausiai projektų buvo įgyvendinama Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Klaipėdos regionuose.

Regionuose įgyvendinus priemones „Universalių daugiafunkcinių centrų kaimo vietovėse steigimas“, „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“, „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“, „Kolegijų infrastruktūra, skirta studijoms“ ir „Nevalstybinių bendrojo lavinimo mokyklų ir valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų, vykdančių meninio ugdymo programas, infrastruktūros plėtra“ per 2014 m. baigti įgyvendinti 68 projektai. Daugiausia – Vilniaus, Utenos ir Panevėžio regionuose.

Utenos regione įgyvendinus priemonės „Universalių daugiafunkcinių centrų kaimo vietovėse steigimas“ projektą „Universalaus daugiafunkcio centro Sudeikiuose steigimas“, suremontuotos Sudeikių pagrindinės mokyklos patalpos, pritaikant jas daugiafunkcio centro veiklai. Įgyvendinant projektą buvo pakeisti seni langai ir durys, atliekamas pertvarų montavimas/išmontavimas, patalpų vidaus apdaila, ikimokyklinės grupės žaidimų kambariuose įrengtos šildomos grindys, apšiltintos išorės sienos, įrengta vėdinimo sistema, atlikta elektros sistemų renovacija. Pastato įėjimas ir koridorius pritaikyti neįgaliųjų poreikiams, pakeisti sanitariniai mazgai ir turėklai. Dalis projekto lėšų buvo skirta baldų, kompiuterinės technikos ir kitos reikalingos įrangos įsigijimui. Įkūrus Sudeikiuose šį centrą, sudarytos sąlygos neformaliojo vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų švietimo paslaugoms, kultūrinei, meninei, sociokultūrinei ir sportinei veiklai. Tai padės užtikrinti geresnes mokymosi galimybes čia gyvenantiems vaikams, užtikrins aukštesnio lygio vaikų ugdymo ir neformalaus užimtumo paslaugų prieinamumą, paskatins kaimuose gyvenančių žmonių integraciją į darbo rinką, centro teikiamos suaugusiųjų švietimo paslaugos leis užtikrinti aukštesnį darbo jėgos kompetencijų lygį.

Vilniaus regione įgyvendinus priemonės „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“ projektą „Ukmergės vaikų lopšelio–darželio „Saulutė“ rekonstravimas ir modernizavimas“, buvo modernizuotos daželio patalpos: atnaujintos grindys, sienos, lubos, durys, elektros sistema, vandentiekis, kanalizacija, įrengta gaisro aptikimo ir signalizavimo sistema, kompiuteriniai tinklai. Projekto metu įsigyti baldai, skirti metodiniam kabinetui bei reabilitacinei grupei, taip pat įsigyta kompiuterinė technika. Visos šios priemonės skatina informacinę plėtrą, didina pedagogų motyvaciją bei kompetenciją, o tai sudaro prielaidas kokybiškesnio ugdymo proceso organizavimui. Modernizuotas lopšelis-darželis tapo patrauklesnis čia ugdomiems ikimokyklinio amžiaus vaikams, jų tėvams ir įstaigos darbuotojams. Įgyvendinus projektą pasiektas bendras tikslas – pagerėjo ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybė ir prieinamumas Ukmergės rajono savivaldybėje.

Panevėžio regione įgyvendinus priemonės „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“ projektą „Transporto sektoriaus praktinio mokymo centro įkūrimas Panevėžyje“, buvo atidarytas pirmasis Lietuvoje transporto sektoriaus praktinio mokymo centras, kuriame mokosi Panevėžio profesinio rengimo centro ir Darbo rinkos mokymo centro moksleiviai. Pažymėtina, kad šiame centre įgūdžius tobulinti gali ir visos Panevėžio regiono mokymo įstaigos, verslo įmonės bei miesto ir rajono gyventojai. Projekto įgyvendinimo metu rekonstruotas autodromas, renovuotas mokyklos pastatas, angarai. Viena angare įrengtas garažas, kitame – krautuvo vairuotojų mokymo bazė, kuriame įkurtas mokomasis sandėlis su įvairių krovinių pavyzdžiais. Mokymo centre įrengta krovos rampa, skirta ne tik mašinų, bet ir krautuvų vairuotojams mokytis. Centre galima praktikuotis su naujomis mokomosiomis transporto priemonėmis: krovininiais automobiliais su puspriekabėmis ir priekabomis, autobusais, lengvaisiais automobiliais, krautuvais, traktoriais, taip pat kompiuteriniu vairavimo treniruokliu. 6 hektarų teritorijoje, kurios pusę užima praktinio vairavimo mokymo aikštelės, buvo įrengtos dvi slidžios dirbtinės dangos trasos, kuriose mokosi važinėti ne tik lengvųjų, bet ir krovinių automobilių bei autobusų vairuotojai. Įrengta speciali nuokalnė (įkalnė) su „U“ formos posūkiu nuokalnės pabaigoje. Jos paviršius yra daugiau kaip 6% nuolydžio ir nuolat drėkinamas vandeniu. Taip sukuriama pati slidžiausia danga – šlapio ledo

imitacija. Aikštelėje įrengta horizontali stabdymo zona ir dinaminė plokštė. Jos paviršius irgi nuolat drėkinamas vandeniu, kad susidarytų slidi dangą. Be to, čia įrengtos vandens kliūtys (fontanai), kurios sukuria kompaktišką iki 2 m aukščio vandens sieną. Vairuotojai šioje zonoje gali atlikti įvairius stabdymo pratimus, esant įvairiems transporto priemonės greičiams, taip pat suvokti transporto priemonės greičio įtaką stabdymui ir transporto priemonės valdymui esant įvairioms kliūtims, skirtingai kelio dangai. Centras yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su dauguma Panevėžio regiono transporto, logistikos, prekybos, žemės ūkio įmonių, taip pat su ūkininkais. Darbuotojai čia rengiami atsižvelgiant į verslo poreikius, įmonės priima mokinius praktikoms, vėliau įdarbina. Modernaus centro su naujausia mokymo įranga įkūrimas padeda skatinti dirbančiųjų skirtingose mokymo įstaigose bendradarbiavimą, patirties sklaidą, sudaro galimybes atėjusiems mokytis įgyti naujausius darbo rinkos reikalavimus atitinkančius įgūdžius ir sėkmingai įsidarbinti.

4. Uždavinio įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Reikalavimai dėl projektų atitikties darnaus vystymosi principui yra įtraukti į bendruosius projektų atrankos kriterijus. Vertinant projektus atsižvelgiama, ar projektai neprieštarauja Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos nuostatomis. Specialiuosiuose atitikties atrankos ir Specialiuosiuose prioritetiniuose atrankos kriterijuose nėra įtrauktų papildomų reikalavimų dėl šio prioriteto įgyvendinimo. Vertinant iš ilgalaikės perspektyvos, galima teigti, kad ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojami projektai, skirti švietimo ir studijų infrastruktūrai kurti ir (arba) atnaujinti, prisidės prie darnios plėtros principų įgyvendinimo, kadangi pagal Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją visuomenės švietimo ir mokslo plėtra yra vienas pamatinių darnaus vystymosi įgyvendinimo prioritetų. Tobulinant švietimo ir mokslo institucijų infrastruktūrą ir tokiu būdu didinant teikiamų švietimo paslaugų kokybę bei prieinamumą, kuriama žinių visuomenė, kuri, kartu su išvystyta mokymosi visą gyvenimą sistema, yra svarbi darnaus vystymosi sąlyga.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui

2 prioriteto 2 uždavinio įgyvendinimo poveikis užimtumui yra netiesioginis, nes Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos administruojamos priemonės nėra tiesiogiai nukreiptos į užimtumo mažinimą.

3.2.2.2. Svarbiausios problemos

Audito už 2013 m. priemonių įgyvendinimą atlikta nebuvo.

2007–2013 m. programiniu laikotarpiu buvo skirtos gana didelės investicijos į infrastruktūros ir mokymosi aplinkos gerinimą. Dėl SSVP investicijų mokymo bazė modernizuojama ir parengiama tiek jaunimo, tiek suaugusiųjų, tiek bedarbių, tiek kitų suinteresuotųjų grupių mokymui. Daugiausia investicijų skirta sektoriinių praktinio mokymo centrų kūrimui (priemonė „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“).

Nors teigiami pokyčiai steigiant sektorinius centrus yra matomi jau dabar, tačiau vadovaujantis 2014 m. atlikto vertinimo „Švietimo ir mokslo srities prioritetų 2014–2020 m.

ES struktūrinės paramos programavimo laikotarpiui strateginis vertinimas“ duomenimis, vis dėlto šios priemonės veiksmingumą dar sudėtinga įvertinti. Sektoriniai praktinio mokymo centrai vis dar kuriami, susiduriama su užsitęsusių viešųjų pirkimų ir papildomo finansavimo poreikio problemomis, kas sąlygoja projektų veiklų vėlavimą, lėšų nepanaudojimą laiku. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, administruodama projektus ir sprendama susidariusias problemas, vykdo rizikingų projektų nustatymą, aiškinasi iškilusių problemų priežastis, esant poreikiui, organizuojami dvišaliai ir trišaliai susitikimai, kurių metu rizikingiems projektams nustatomi veiksmų planai iškilusioms problemoms spręsti. Projektų vykdytojai skatinami ir raginami įgyvendinti projektų veiklas (jei tik yra galimybė) anksčiau nei numatyta projektų grafikuose arba jas suintensyvinti. Esant būtinybei dėl nenumatytų ir objektyvių priežasčių pratęsimas projekto laikotarpis, kad projektai būtų įvykdyti pilna apimtimi. Nors lyginant su kitomis SSVP priemonėmis, skirtomis profesinio mokymo sričiai, priemonei „Profesinio mokymo infrastruktūros plėtra“ buvo skirtas didžiausias finansavimas, tačiau dėl išaugusių rangos ar įrangos kainų atsirado papildomo finansavimo poreikis projektuose. Todėl šios priemonės priežiūrai atskaitiniu laikotarpiu, kaip ir 2013 m., buvo skirtas didelis dėmesys. Ministerija, atsižvelgdama į projektų vykdytojų prašymus, paskyrė papildomą finansavimą pagrindinėms projektų veikloms įgyvendinti.

Pagrindinės priežastys, lemiančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimu Nr.110 „Dėl Europos Sąjungos fondų lėšų naudojimo plano patvirtinimo“ patvirtinto Europos Sąjungos fondų lėšų naudojimo plano (akumuliuota kritinė pripažintų deklaruotomis Europos Sąjungos fondų lėšų suma 2014 m. prioritetui) nevykdymą universitetinių projektų priemonėse yra šios: rekonstruojamų pastatų teisinių nuosavybės klausimų sprendimas, užsitęsęs ir (ar) pakartotinis viešųjų pirkimų procedūrų vykdymas dėl įvairių priežasčių, rangovų žmogiškųjų išteklių stoka objekte (ne vienas atvejis rodo, kad tas pats rangovas laimi konkursus skirtingose šalies miestuose, todėl yra nelengva koncentruoti savo išteklius tik viename statybos objekte ir pan.). Projektų įgyvendinimo tempus lėtino skundai susiję ne tik su rangos, bet ir su baldų bei laboratorinės įrangos pirkimu; pasitaikė rangos ir baldų pabrangimo atvejų bei situacijų, kai rangos konkursus mažesnėmis kainomis laimi kompanijos, tinkamai nepaskaičiavę išlaidų ir darbo sąnaudų, dėl ko pririekia nutraukti pasirašytas sutartis, o projekto vykdytojas dėl to turi pakartotinai skelbti viešųjų pirkimų konkursus. Atsilikimo įgyvendinant prioriteto projektus įtaka vis dar jaučiama dėl ES paramos administravimo (planavimo) etapo, kuomet ilgiau nei planuota buvo tariamasi dėl finansuotinių veiklų, o taip pat dėl ankstesniais šio laikotarpio metais vykusių teisminių procesų vykdant projektavimo paslaugų ar rangos darbų viešuosius pirkimus. Kai kuriuose projektuose dėl lėšų stokos ir papildomo finansavimo nebuvimo iš valstybės biudžeto ar VP priemonėje, reikėjo perplanuoti nuosavų institucijos lėšų panaudojimo planus, dalį lėšų skiriant universitetinių projektų įgyvendinimui, nes yra to paties projekto skirtingų objektų pabrangimo atvejų. Minėtų procesų išdavoje lėšų panaudojimas, o tuo pačiu ir rodiklių pasiekimas, atsilieka nuo plano. Ministerija ir toliau plėtoja glaudų bendradarbiavimą su II ir projektų vykdytojais siekiant užtikrinti pakankamą administruojamų 2007–2013 m. ES fondų lėšų panaudojimo spartą, projektų įgyvendinimo rizikos valdymą, ir iki 2015 m. pabaigos siekia panaudoti visas ministerijos administruojamas lėšas.

3.2.3. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamo 2 prioriteto 3 ir 4 uždavinių įgyvendinimas

Pagal 2 prioritetą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija įgyvendina du uždavinius:

- 3 uždavinys „Užtikrinti geresnį profesinio mokymo pasiūlos ir paklausos suderinamumą, pagerinti darbo jėgos kvalifikaciją ir paskatinti ekonomiškai neaktyvius gyventojus įsitraukti į darbo rinką“;

- 4 uždavinys „Paskatinti socialinės rizikos asmenų bei socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir jų šeimų narių geresnę integraciją į visuomenę ir darbo rinką“.

Įgyvendinant šiuos uždavinius yra patvirtintos 4 priemonės iš kurių 3 įgyvendinamos valstybės planavimo būdu ir 1 – regioninių projektų planavimo būdu.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pasirašytos 199 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, iš kurių baigti įgyvendinti 113 projektų.

3.2.3.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie SSVP 2 prioriteto 3 ir 4 uždavinių įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

32 lentelė. 3 uždavinys: Užtikrinti geresnį profesinio mokymo pasiūlos ir paklausos suderinamumą, pagerinti darbo jėgos kvalifikaciją ir paskatinti ekonomiškai neaktyvius gyventojus įsitraukti į darbo rinką

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Pastatytų, rekonstruotų, suremontuotų objektų ar objektų, kuriuose atnaujinta įranga (toliau – objektai), skaičius (valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų)	Pasiekimas	0	0	8 ⁶⁰	12	12	12	12	12	NA	12
	Tikslas										12
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											

⁶⁰ Ankstesnių metų ataskaitose apskaičiuojant šį rodiklį buvo sumuojami tiek pilnai baigti objektai, tiek ir jų tarpinės pasiekimo reikšmės (jos buvo nurodomos intervale nuo 0 iki 1). Šioje ataskaitoje patikslinti visų ankstesnių metų šio produkto rodiklio pasiekimai sumuojant tik pilnai baigtus objektus.

Asmenų, kurie gaus tiesioginės naudos iš valstybės investicijų į valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų infrastruktūrą, skaičius ⁶¹	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	98939	98939	NA	98939
	Tikslas										65000
	Pradinis taškas	0									

33 lentelė. 4 uždavinys: Paskatinti socialinės rizikos asmenų bei socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir jų šeimų narių geresnę integraciją į visuomenę ir darbo rinką

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Pastatytų, rekonstruotų, suremontuotų objektų ar objektų, kuriuose atnaujinta įranga (toliau – objektai), skaičius (socialines paslaugas ir paslaugas neįgaliesiems teikiančių institucijų)	Pasiekimas	0	0	0	14	40	79	90	147	NA	147
	Tikslas										208
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Neįgaliųjų, socialinę atskirtį patiriančių asmenų arba asmenų, kuriems gresia socialinė atskirtis, gavusių tiesioginės naudos iš investicijų į socialinių paslaugų bei neįgaliesiems skirtos infrastruktūros plėtrą, skaičius	Pasiekimas	0	0	0	645	2535	2910	20881	25997	NA	25997
	Tikslas										132000
	Pradinis taškas	0									

⁶¹ Rezultato rodiklis „Asmenų, kurie gaus tiesioginės naudos iš valstybės investicijų į valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų infrastruktūrą, skaičius“ skaičiuojamas praėjus metams po projekto užbaigimo, taigi šio rodiklio pilnas pasiekimas galės būti matomas tik 2016 m. pabaigoje.

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

34 lentelė. 2 prioriteto 3 ir 4 uždavinių finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
3 uždavinys	23.941.614,76	20.350.372,58	0,00	3.591.242,18	23.941.614,76	20.350.372,58	0,00	3.591.242,18
4 uždavinys	125.136.996,22	105.673.246,64	11.911.232,79	7.552.516,79	100.898.758,75	85.245.797,18	8.583.058,46	7.069.903,11

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

35 lentelė. 3 uždavinys: Užtikrinti geresnį profesinio mokymo pasiūlos ir paklausos suderinamumą, pagerinti darbo jėgos kvalifikaciją ir paskatinti ekonomiškai neaktyvius gyventojus įsitraukti į darbo rinką

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		20.350.373	20.350.372,58	100,00 proc.	20.350.372,58	100,00 proc.
PRODUKTO	Pastatytų, rekonstruotų objektų ar objektų, kuriuose atnaujinta įranga (toliau – objektai), skaičius (profesinio mokymo, valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių institucijų)	12	12	100,00 proc.	12	100,00 proc.
REZULTATO	Asmenų (besimokančiųjų, dėstytojų, bedarbių, ekonomiškai neaktyvių asmenų), kurie gaus tiesioginės naudos iš valstybės investicijų į profesinio mokymo ir valstybės užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų infrastruktūrą, skaičius	65000	65000	100,00 proc.	98939	152,21 proc.

Šiam uždaviniui įgyvendinti buvo patvirtinta ir įgyvendinta tik viena priemonė „Lietuvos darbo biržos teritorinių darbo biržų infrastruktūros modernizavimas“. Pagal priemonę suplanuotas 1 projektas „Lietuvos darbo biržos teritorinių darbo biržų infrastruktūros plėtra 2007-2010 m.“, kuris baigtas įgyvendinti dar 2012 m. Projekto finansavimo ir administravimo sutartyje numatyti rodikliai buvo tapatūs SSVP suplanuotiems rodikliams. Numatytas produkto rodiklis pasiektas – 100 proc., o rezultato rodiklis gerokai viršytas, kas tik patvirtina, kad šio uždavinio įgyvendinimas buvo tikslingas ir tikslinės grupės asmenys naudojami sukurta infrastruktūra ir dėl to pagerėjusiomis Lietuvos darbo biržos teritorinių darbo biržų paslaugomis.

36 lentelė. 4 uždavinys: Paskatinti socialinės rizikos asmenų bei socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir jų šeimų narių geresnę integraciją į visuomenę ir darbo rinką

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		106.785.285	105.673.246,64	98,96 proc.	85.245.797,18	79,83 proc.
PRODUKT	Pastatytų, rekonstruotų objektų ar objektų, kuriuose atnaujinta įranga (toliau – objektai), skaičius (socialines paslaugas ir paslaugas neįgaliesiems teikiančių institucijų)	208	218	104,81 proc.	147	70,67 proc.
REZULTATO	Neįgaliųjų, socialinę atskirtį patiriančių asmenų arba asmenų, kuriems gresia socialinė atskirtis, gavusių tiesioginės naudos iš investicijų į nestacionarių socialinių paslaugų bei neįgaliesiems skirtos infrastruktūros plėtrą, skaičius	132000	189607	143,64 proc.	25997	19,69 proc.

Įgyvendinant šį uždavinį yra patvirtintos 3 priemonės: „Stacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“, „Paslaugas, tarp jų profesinės reabilitacijos, neįgaliesiems teikiančių įstaigų plėtra“ ir „Nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“, įgyvendinami 198 projektai.

Nors iki 2014 m. gruodžio 31 d. sutartyse suplanuota ne visa numatyta lėšų suma, tačiau planuojama, kad iki finansavimo periodo pabaigos ji bus suplanuota sutartyse, skiriant papildomą finansavimą jau įgyvendinamiems projektams.

Projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatyti pasiekti produkto ir rezultato rodikliai yra šiek tiek didesni nei numatyti SSVP, todėl galima daryti prielaidą, kad iki laikotarpio pabaigos SSVP nustatytos pasiekti rodiklių reikšmės tikrai bus pasiektos.

Vertinant faktiškai pasiektus rezultatus galima teigti, kad uždavinys įgyvendinamas gerai, panaudota didžioji dalis skirtų lėšų, produkto rodiklio pasiekimas – 70,67 proc., tik rezultato rodiklis gerokai mažesnis. Pažymėtina, kad rezultato rodiklis „Asmenų, gavusių tiesioginės naudos iš investicijų į nestacionarių socialinių paslaugų bei neįgaliesiems skirtos infrastruktūros plėtrą, skaičius“ yra skaičiuojamas praėjus 1 kalendoriniams metams nuo projekto įgyvendinimo pabaigos, todėl realus šio rodiklio pasiekimas bus matomas tik 2016 m. pabaigoje, baigus įgyvendinti visus projektus.

Analizuojant uždavinio įgyvendinimo pažangą, paminėtini ir kiti pasiekti rezultatai, kurie matuojami papildomais nacionalinis rodikliais: sukurtos 477 naujos darbo vietos, sukurtos 3126 vietos paslaugų gavėjams ir sukurtos 233 profesinės rehabilitacijos vietos.

Naujų darbo vietų kūrimui sėkmingų projektų pavyzdžiais gali būti VšĮ Raseinių neįgaliųjų dienos užimtumo centro vykdomas projektas „Nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra Raseinių rajono savivaldybėje“. Pagal šio projekto finansavimo ir administravimo sutartį planuota įkurti 6, tačiau faktiškai įkurta 11 naujų darbo vietų. Taip pat – Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos vykdomas projektas „Socialinių paslaugų moterims, patyrusioms smurtą šeimoje ar nukentėjusioms nuo prekybos žmonėmis, plėtra steigiant Moterų krizių centrą“, kuriame planuota sukurti 9, o sukurta 13 naujų darbo vietų.

Vertinant įgyvendinamų priemonių poveikį reikia pažymėti, kad Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2014 m. Lietuvoje veikė 226 stacionarios ir 407 nestacionarios socialinių paslaugų įstaigos. SSVP lėšomis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija rėmė 67 stacionarių ir 117 nestacionarių socialinių įstaigų infrastruktūros plėtrą statant naujus arba rekonstruojamus pastatus, taigi ES investicijos atitinkamai darė poveikį 29 ir 28 proc. socialines paslaugas teikiančių įstaigų.

Socialinių paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimui skirti veiksmai tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai prisidėjo prie **strateginio konteksto rodiklių** „Bendras gyventojų (15-64) užimtumo lygis“, „Darbo jėgos aktyvumo lygis (15-64 m.) ir „Moterų užimtumo lygis“ kaitos. Bendras gyventojų užimtumo lygis pastaruosiu metu nuosekliai didėjo: nuo 46,7 proc. 2010 m. iki 52,6 proc. 2014 m., moterų užimtumo lygis atitinkamai nuo 44,9 iki 48,9 proc.⁶². Darbo jėgos aktyvumo lygis šalyje taip pat po truputį auga 2010 m. vidutiniškai jis sudarė 56,8 proc., 2013 – 58 proc, o 2014 m. jau 58,9 proc.⁶³. Vertinant uždavinio poveikį, pažymėtina, kad naujai sukurtose ar atnaujintose socialinių paslaugų įstaigose buvo kuriamos naujos darbo vietos, tai padidino bendrą gyventojų užimtumą ir darbo jėgos aktyvumą. Teikiant paslaugas pažeidžiamų grupių asmenims padidėjo ir jų šeimos narių galimybės integruotis į darbo rinką. Tikėtina, kad taip buvo daromas poveikis strateginio konteksto rodikliui „Moterų užimtumo lygis“, nes dėl namuose prižiūrimų artimųjų moterys daug dažniau nei vyrai nedalyvauja darbo rinkoje. Šiam strateginio konteksto rodikliui dalinės įtakos gali turėti ir tai, kad didžioji dalis dirbančiųjų socialines paslaugas teikiančiose įstaigose yra moterys, taigi tikėtina, kad socialines paslaugas teikiančiose įstaigose sukurtos darbo vietos bus paklausios būtent tarp moterų.

Analizuojant 4 uždavinio investicijų poveikį neįgaliųjų profesinės rehabilitacijos srityje, svarbu pastebėti, kad iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos įkurti 8 iš dabar šalyje veikiančių profesinės rehabilitacijos centrų (61 proc.). Tačiau planuota, kad priemonė „Paslaugas, tarp jų profesinės rehabilitacijos, neįgaliesiems teikiančių įstaigų plėtra“ turės ženklesnę įtaką **strateginio konteksto rodiklio** „Dirbančių neįgaliųjų dalis“ pokyčiams. Tačiau dėl teisinės bazės pakeitimų 2013 m. gerokai sumažėjo asmenų, galinčių gauti profesinės rehabilitacijos paslaugas skaičius, todėl šis poveikis buvo menkesnis nei planuota (pvz. 2012 m. profesinės rehabilitacijos poreikis nustatytas 737 asmenims, o 2014 jau tik 321⁶⁴). 2010 m. profesinės rehabilitacijos poreikis 2011 m. nustatytas 635 asmenims, 2012 m. – 714, 2013 m. – 575, o 2014 m. tik 298 asmenims. Įdomu tai, kad asmenų, kuriems

⁶² Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=d011096b-b649-47f5-bdeb-58a3bbfafe70>

⁶³ Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=738e385f-bc1a-477f-91f0-9c3444b647d3>

⁶⁴ Duomenys iš <http://www.ndnt.lt/index.php?-1551207186>

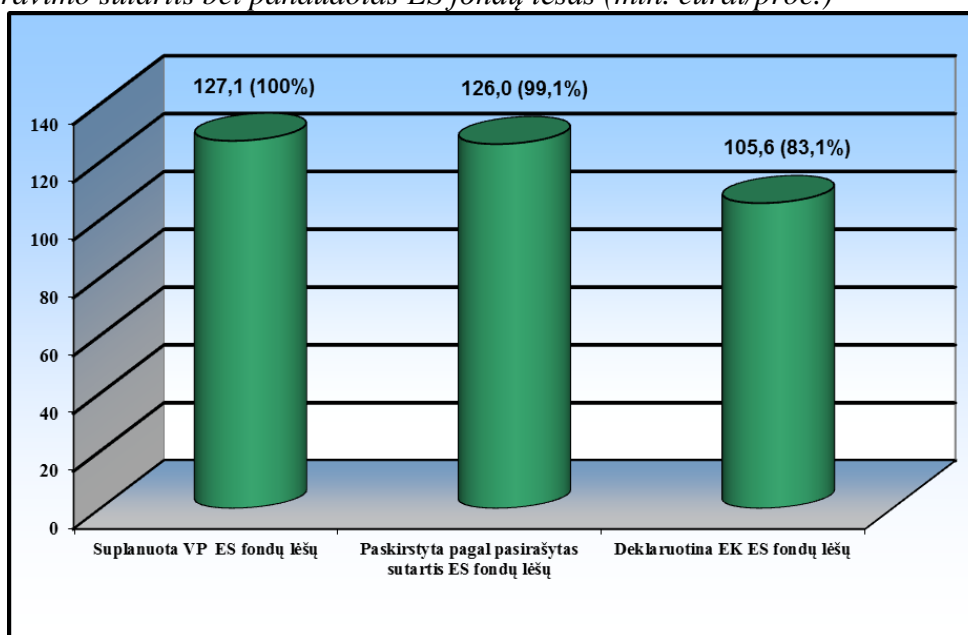
profesinės reabilitacijos poreikis nustatomas darbingumo lygį vertinant pirmą kartą, skaičius nuo 2011 m. praktiškai nekinta – 22 arba 23 asmenys per metus⁶⁵.

Nepaisant to, galima teigti, kad 4 uždavinio įgyvendinimas ir pasiekti produkto bei rezultato rodikliai prisideda prie 3 uždavinio tikslo – *Paskatinti socialinės rizikos asmenų bei socialinę atskirtį patiriančių asmenų ir jų šeimų narių geresnę integraciją į visuomenę ir darbo rinką* – siekimo.

Gerinant stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų prieinamumą, teikiant jas mažose įstaigose, tikslinių grupių asmenų ir jų šeimų gyvenamosiose vietovėse mažinama tikslinių grupių asmenų atskirtis, teikiant socialines paslaugas jie labiau integruojami į visuomenę, o jų šeimoms sudaromos galimybės grįžti į darbo rinką. To pasekoje gerėja statistiniai užimtumo ir darbo jėgos aktyvumo rodikliai.

⁶⁵ Duomenys iš <http://www.ndnt.lt/index.php?-1551207186>

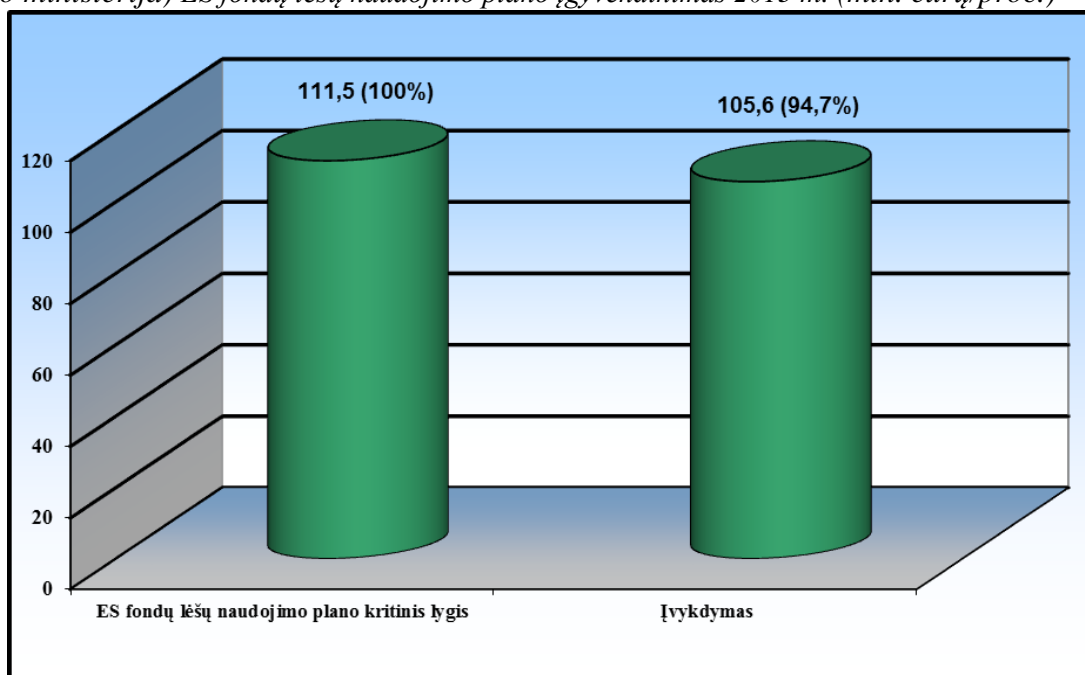
20 paveikslas. 2 prioriteto 3 ir 4 uždavinių (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

Sutartyse suplanuotų lėšų buvo mažiau nei 100 proc., nes iškilus projektų įgyvendinimo sunkumų 4 projektų vykdytojai paprašė vienašališkai nutraukti administravimo ir finansavimo sutartis ir gražino visas jiems iki tol išmokėtas lėšas. Didžioji dalis lėšų, likusių nutraukus tuos 4 projektus buvo suplanuota sutartyse skiriant papildomą paramą projektams dėl pabrangusios rangos ar atsiradusių būtinų papildomų rangos darbų. Likusių sumą taip pat planuojama suplanuoti sutartyse skiriant papildomą paramą įgyvendinamiems projektams.

Lėšų panaudojimo tendencijos ir sunkumai plačiau pakomentuoti po 18 paveikslu.

21 paveikslas. 2 prioriteto 3 ir 4 uždavinių (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2013 m. (mln. eurų/proc.)

2014 m ES fondų lėšų naudojimo plano kritinis lygis nebuvo pasiektas (94,7 proc.). Pagrindinės nepasiekimo priežastys – tai lėtesnė nei planuota projektų įgyvendinimo sparta,

nepakankamas planų tikslumas mokėjimo prašymų pateikimo grafikuose, nepateiktos, atsiimtose arba atmetose paraiškose, projekto vykdytojų prašymų pagrindu nutrauktos paramos sutartys (4), pažeidimų tyrimai, dėl kurių stringa išlaidų deklaravimas, rangovų restruktūrizacijos/ bankrotai, bei kito nenumatytos ir neplanuotos aplinkybės, įtakojančios sklandų projektų įgyvendinimą.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinių įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

2 prioriteto priemonė „Paslaugas, tarp jų profesinės reabilitacijos, neįgaliesiems teikiančių įstaigų plėtra“ orientuota į nediskriminavimą ir reikiamos infrastruktūros žmonėms su negalia sukūrimą. Minėto prioriteto veiklos:

- „Neįgalųjų profesinės reabilitacijos infrastruktūros plėtra (profesinės reabilitacijos paslaugas neįgaliesiems teikiančių įstaigų steigimas ar plėtra: statyba, rekonstravimas, materialinės bazės kūrimas ar stiprinimas, aplinkos pritaikymas)“ – įgyvendinti 8 projektai, pastatyti ar rekonstruoti bei aprūpinti reikiama įranga 9 objektai, kuriuose teikiamos profesinės reabilitacijos paslaugos neįgaliesiems. Veikla baigta įgyvendinti 2013 m.;

- „Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir teritorinių skyrių infrastruktūros plėtra“ – įgyvendinamas 1 projektas, statomi ar rekonstruojami bei aprūpinami reikiama įranga 8 Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniai skyriai

- „Techninės pagalbos neįgaliesiems centro prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos padalinių infrastruktūros plėtra“;

- „Gestų kalbos vertėjų centrų infrastruktūros plėtra“ – įgyvendinami 4 projektai, rekonstruojami bei aprūpinami reikiama įranga 4 regioniniai gestų kalbos vertėjų centrai.

Įgyvendinus šias veiklas bus iš esmės pagerintos sąlygos asmenims su negalia integruotis į visuomenę, gauti reikiamas, savalaikes ir kvalifikuotas paslaugas.

Atkreiptinas dėmesys, kad visos 2 prioriteto priemonės, kurių dėka vykdomi naujos statybos, rekonstrukcijos, darbai daro labai reikšmingą poveikį Horizontaliųjų principų (konkrečiai nediskriminavimo) įgyvendinimo neįgalųjų aspektu. Atsižvelgiant į 1996 m. kovo 19 d. patvirtinto Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 aktualią redakciją ir statybos reglamentų nuostatas (ypač STR 2.03.01:2001 “Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms”), statiniai ir teritorijos privalomai pritaikomos neįgaliesiems.

2. Uždavinių įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Iš esmės, projektų dėka, beveik visų projektų vykdytojų informacinių technologijų infrastruktūra atnaujinama/ plečiama paramos lėšomis – perkami kompiuteriai, multifunkciniai įrenginiai, kita reikiama įranga, todėl poveikis informacinės visuomenės plėtrai yra sukuriamas.

Pažymėtina, kad projekte „Techninės pagalbos neįgaliesiems centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos padalinių infrastruktūros plėtra“ kuriama techninės pagalbos priemonių neįgaliesiems apskaitos programa (toliau – TPP), kuri bus sujungta su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valdoma socialinės paramos šeimai informacine sistema (toliau – SPIS), kurią įdiegus pagerės neįgalųjų aptarnavimo kokybė, bus užtikrintas didesnis Projekto vykdytojo – Techninės pagalbos neįgaliesiems centro – teikiamų paslaugų prieinamumas, kadangi neįgaliesiems bus užtikrinta galimybė prašymą dėl TPP teikti elektroniniu būdu, sekti prašymo būseną, matyti jam išduotą TPP informaciją,

elektroniniu būdu registruotis į priėmimus dėl TPP gavimo ir/ar grąžinimo. Taip pat numatyta sukurti sąsajas su kitų įstaigų informacinėmis duomenų bazėmis ir sistemomis – medicinos įstaigomis, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacine sistema, „Sodros“ bei valstybės informacinių išteklių sąveikos platforma (toliau – VIISP). Įgyvendinus minėtą projekto veiklą ir realizavus šiuos funkcionalumus, neįgaliesiems nereikės fiziškai nešti įvairių dokumentų, reikalingų TPP įsigijimui, kadangi visi reikalingi dokumentai ir duomenys (medicinos darbuotojų įrašai, kuriais gydytojas paskiria asmeniui TPP, ligonio asmens kortelė, neįgaliojo, pensininko pažymėjimų duomenys, duomenys apie nustatytus specialius nuolatinės slaugos, priežiūros ir kt. poreikius), patvirtinantys teisę įsigyti TPP ir/ arba gauti kompensaciją, bus perduodami per sistemą. Taip pat bus sudaryta galimybė gauti Gyventojų registro duomenis apie gyvenamąją vietą, asmens mirties faktą.

Gestų kalbų vertėjų centrų projektuose, gerinant centrų infrastruktūrą taip pat vykdoma ir konferencinio ryšio infrastruktūros sukūrimo veikla – įsigyjama konferencinio ryšio įranga, ji sujungiama į bendrą gestų kalbų vertėjų centrų tinklą.

3. Uždavinių įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Regionuose įgyvendinamų projektų skaičius atspindi regiono poreikius atnaujinti socialinių paslaugų teikimo infrastruktūrą. Vertinant tenkamas ES lėšas vienam regiono gyventojui didžiausios investicijos daromos Telšių apskrityje, kur vienam gyventojui tenka net 78,53 eurai ES struktūrinių fondų investicijų. Mažiausiai poveikis jaučiamas Vilniaus apskrityje, tačiau tai sąlygoja didelė šalies gyventojų koncentracija regione ir didelis kiekis įvairaus pobūdžio investicijų į regioną, mažinančių Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonių įtakos matomumą regiono plėtrai.

Pažymėtina, kad projektais, įgyvendinamais pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priskirtus SSVP 2 prioriteto 3 ir 4 uždavinius, yra tiesiogiai prisidedama prie ekonominių ir socialinių skirtumų mažinimo skirtinguose Lietuvos regionuose. Projektais siekiama, kad kokybiškos socialinės paslaugos būtų prieinamos visiems to paties regiono asmenims ir kuo daugiau jų gautų reikiamą savalaikę pagalbą, o teikiamos kompleksinės socialinės paslaugos padėtų šiems asmenims greičiau ir lengviau išspręsti iškilusias problemas, integruotis į visuomenę ir darbo rinką.

Nors iš 4 Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendinamų priemonių tik 1 yra įgyvendinama regioninio planavimo būdu, tačiau ir valstybės planavimo būdu įgyvendinamos priemonės ženkliai prisideda prie skirtumų mažinimo regionuose. Kaip pavyzdys galėtų būti pateikiamos du priemonės „Paslaugas, tarp jų profesinės reabilitacijos, neįgaliesiems teikiančių įstaigų plėtra“ projektai, „Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinių skyrių infrastruktūros plėtra“ bei „Techninės pagalbos neįgaliesiems centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos padalinių infrastruktūros plėtra“, kurių dėka plėtojamos paslaugos neįgaliesiems regionų mastu bei kuriamas / gerinamas šių įstaigų tinklas Lietuvoje.

Pagrindinis investicijų projekto „Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinių skyrių infrastruktūros plėtra“ tikslas – užtikrinti neįgalumo ir darbingumo nustatymo paslaugų prieinamumą ir aukštą paslaugų kokybę 8 regionų bei visos Lietuvos teritorijoje, plėtojant ir kompleksiskai gerinant Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos (toliau – NDNT) infrastruktūrą, sukuriant prielaidas didinti neįgaliųjų bei riboto darbingumo asmenų integraciją į darbo rinką. Projekto įgyvendinimo metu numatoma 8 Lietuvos miestuose kompleksiskai sutvarkyti NDNT teritorinių skyrių infrastruktūrą.

Projekto „Techninės pagalbos neįgaliesiems centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos padalinių infrastruktūros plėtra“ dėka sprendžiamos nepakankamo Techninės pagalbos neįgaliesiems centro (toliau – TPNC) skyrių išvystymo regionuose, dėl patalpų ir

modernios įrangos juose trūkumo problemos. Projektu kuriama efektyvesnė gyventojų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis organizavimo sistema, sukuriant modernius TPNC skyrius, siekiant padidinti teikiamų paslaugų kokybę, kvalifikuotas paslaugas priartinti prie vartotojų, efektyviau naudoti resursus. Vystomi 7 TPNC skyriai atskiruose regionuose siekiant užtikrinti paslaugų kokybę regiono bei šalies mastu.

4. Uždavinių įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Iš esmės visi projektai atitinka darnaus vystymosi principą ir prisideda prie darnaus vystymosi politikos socialinio aspekto (užimtumo didinimo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimo) įgyvendinimo. Projektai sprendžia socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracijos į visuomenę ir darbo rinką problemas, prisideda prie jų ekonominės situacijos gerinimo.

Projektų įgyvendinimas tiesiogiai lemia miestų/ regionų ekonominę – socialinę plėtrą (sukurta, atnaujinta infrastruktūra) bei tikslinių grupių asmenų ir jų artimųjų gyvenimo kokybės gerinimą, socialinę integraciją, skatina grįžimą į darbo rinką, sukurtose įstaigose kuriamos naujos darbo vietos.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui

37 lentelė. Uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui

Priemonė	Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)	Sukurtų darbo vietų skaičius	Išsaugotų darbo vietų skaičius
„Nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“	49.760.294,90	429	-
„Paslaugas, tarp jų profesinės reabilitacijos, neįgaliesiems teikiančių įstaigų plėtra“	24.961.422,21	48	-
Iš viso:	74.721.717,11	477	-

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonėse „Nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“ ir „Paslaugas, tarp jų profesinės reabilitacijos, neįgaliesiems teikiančių įstaigų plėtra“ nustatyti nacionaliniai rodikliai „Naujos darbo vietos“ siekiant įkurti 420 naujų darbo vietų. Sudarytose projektų įgyvendinimo sutartyse vykdytojai įsipareigojo sukurti iš viso 848,75 naujas darbo vietas visos šalies mastu. Iki 2014 gruodžio 31 d. jau sukurta 477 naujų darbo vietų. Tiek esamų socialinių įstaigų plėtra tiek naujų įstaigų kūrimas sudaro nemažą poveikį užimtumui.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonės daro taip pat ir netiesioginį poveikį užimtumui, nes gerinant socialinių paslaugų prieinamumą sudaromos sąlygos neįgalių ar pagyvenusių asmenų, kuriems reikalinga globa, šeimos nariams grįžti ar įsilieti į darbo rinką.

3.2.3.2. Svarbiausios problemos

2014 m. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos buvo atliktas projekto „Neįgaliųjų profesinės rehabilitacijos centro įkūrimas VšĮ Šiaulių darbo rinkos mokymo centro Mažeikių padalinyje“ auditas. Jį atliko Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, vykdydama 2013 m. VKS ir deklaruotų išlaidų teisėtumo auditą. Pastabų nebuvo pateikta.

Svarbiausios problemos įgyvendinant 2 prioriteto 3 ir 4 uždavinius:

1. Lėtesnė nei planuota projektų įgyvendinimo sparta (pvz., dėl komplikuočių viešųjų pirkimų procedūrų, teismų, nekokybiškai parengtos techninės dokumentacijos (klaidos techniniuose projektuose, korektūrose), nepakankamų projektus administruojančių darbuotojų administracinių gebėjimų (įskaitant ir išlaidų deklaravimo planavimo gebėjimus). Šios priežastys sąlygoja projektų tinkamų finansuoti išlaidų patyrimo laikotarpių pratęsimą, veiklų vėlavimą, mažesnes išlaidų deklaravimo apimtis. Per 2014 metus daliai projektų įtakos turėjo rangovų (ypač UAB „Gora“) restruktūrizavimai/ bankrotai. Dėl šių priežasčių vykdytojai turėjo iš naujo pirkti rangos darbus.

2. Centrinė projektų valdymo agentūra projektų įgyvendinimo pabaigoje atlikus patikras vietose, nustatyta daug neatitikimų t.y. pristatyta įranga ir baldai arba priimami rangos darbai, kurie neatitinka pirkimo dokumentuose nurodytų techninių specifikacijų ar kitų reikalavimų. Per visą programos įgyvendinimo laikotarpį įvyko 179 patikros vietoje ir beveik visuose tikrintuose projektuose nustatyti neatitikimai, kuriuos projektų vykdytojai taisė ir koregavo. Didžioji projektų dalis dėl neatitikimų taisymų negalėjo būti užbaigti laiku. Atsižvelgiant į tai, galutiniame mokėjimo prašyme nurodytos išlaidos negalėjo būti patvirtintos laiku ir/ arba visa apimtimi.

3. Projektų vykdytojų prašymu nutraukti 4 projektai

Sprendžiant šias problemas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija kartu su Centrine projektų valdymo agentūra ėmėsi įvairių priemonių:

1. Kiekvieną mėnesį buvo stebima rizikingais įvertintų projektų pažanga. Atsižvelgiant į konkretų atvejį, taikomos įvairios rizikos valdymo priemonės (siunčiami raginamieji raštai, organizuojami susitikimai su Centrinės projektų valdymo agentūros ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsakingais darbuotojais, kurių metu aptariamos aktualios projektų įgyvendinimo problemos, organizuojami susitikimai su probleminių projektų vykdytojais, rangovais, projektuotojais ir kitomis susijusiomis šalimis siekiant išsiaiškinti iškylančias problemas ir rasti šių problemų sprendimo būdus ir pan.). Iš viso per metus įvyksta apie 300 susitikimų su projektų vykdytojais, jų pasamdytais projektuotojais, rangovais. Buvo kreipiamas išskirtinis dėmesys nagrinėjant mokėjimo prašymus, kuriuose buvo nedeklaruojamos išlaidos. Tokiais atvejais, projekto vykdytojas buvo raštu įpareigojamas užtikrinti konkrečių vėluojančių veiklų vykdymą laiku.

2. Skiriamas papildomas finansavimas, kai tai yra būtina baigti rangos darbus.

3. Rizikos valdymui į paramos sutartis įtraukiamos papildomos išlygos, reikalaujančios iki nustatyto termino įvykdyti veiklos etapus ir pateikti tai įrodančius dokumentus bei išpareigoti projektą užbaigti savo (projekto vykdytojo lėšomis), jei projektas nebus spėtas įgyvendinti Projektų numatytais terminais.

3.3. 3 prioritetas „Aplinka ir darnus vystymasis“

3.3.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamo 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimas

Pagal 3 prioritetą „Aplinka ir darnus vystymasis“ (toliau – 3 prioritetas) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija įgyvendina 1 uždavinį „Renovuoti ir plėtoti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemas“ ir 2 uždavinį „Šiuolaikiškas atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija siekia sukurti šiuolaikišką ES aplinkosaugos reikalavimus atitinkančią atliekų tvarkymo sistemą.

Šių uždavinių siekiama įgyvendinant 2 priemones valstybės planavimo būdu.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo pasirašytos 184 projektų finansavimo ir administravimo sutartys, baigtas įgyvendinti 101 projektas.

3.3.1.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie SSVP 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

38 lentelė. 1 uždavinys: Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Gyvenamosios vietovės, kuriose renovuota (pastatyta) vandens tiekimo ir (ar) nuotekų sistema, skaičius ⁶⁶	Pasiekimas	0	0	4	14	67	138	242	322	NA	322
	Tikslas										316
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Gyventojų, kurie naudojami centralizuotomis nuotekų surinkimo ir tvarkymo paslaugomis, dalies	Pasiekimas	0	0	0,03	0,14	0,40	1,40 ⁶⁸	1,90	2,13	NA	2,13
	Tikslas										4
	Pradinis taškas	0									

⁶⁶ Gyvenamoji vietovė, nepriklausomai nuo projektų skaičiaus, sudaro vieną vienetą. Gyvenamoji vietovė, kurios teritorijoje ar jos dalyje renovuotas/pastatytas bent vienas vandens tiekimo ir/ar nuotekų sistemos elementas, skaičiuojama kaip vienas vienetas. Vandens tiekimo ir/ar nuotekų sistemą sudaro šie elementai: geriamojo vandens tiekimo tinklai, vandens gerinimo įrenginiai, nuotekų surinkimo tinklai, nuotekų valymo įrenginiai. Renovuota/pastatyta sistema laikoma pasirašius statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktą.

padidėjimas (procentinis punktas) ⁶⁷												
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

39 lentelė. 2 uždavinys: Šiuolaikiškas atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Uždaryti ir sutvarkyti sąvartynai (šiukšlynai), skaičius ⁶⁹	Pasiekimas	0	0	0,04	62	92	198	242	334	NA	334
	Tikslas										341
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
ES aplinkosaugos reikalavimus atitinkančių sąvartynų dalis (procentai)	Pasiekimas	0	0	3,107	3,76	4,20	7,01	9,90	84,62	NA	84,62
	Tikslas										100
	Pradinis taškas	0 (2006)									

⁶⁸ Duomenys apie prijungtus gyventojus renkami remiantis sudarytų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo sutarčių, nurodant konkrečius būstus, sąrašais, patvirtintais vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės vadovų. Projekto vykdytojo nurodytas prijungtų būstų skaičius dauginamas iš naujausių Lietuvos statistikos departamento oficialiai skelbiamų duomenų apie savivaldybės teritorijoje esantį gyventojų ir būstų skaičiaus santykį. Gyventojų dalies padidėjimas nustatomas remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis apie Lietuvos gyventojų skaičių 2007 m.

⁶⁷ Skaičiuojamas gyventojų, kurie yra prisijungę, arba kuriems suteikta galimybė prisijungti prie naujai įrengtų nuotekų surinkimo tinklų, dalies padidėjimas. Gyventojai laikomi prisijungę sudarius su vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmone paslaugų teikimo sutartį.

⁶⁹ Uždarymas – atliekų šalinimo veiklos nutraukimas, sąvartyno uždengimas ir priežiūrai po uždarymo reikalingų priemonių įrengimas. Sutvarkymas (rekultivacija) – sąvartyno iškasimas ir išvežimas. Sąvartynas laikomas uždarytu ar sutvarkytu pasirašius darbų priėmimo-perdavimo aktą ir pripažinus statinį tinkamu naudoti.

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

40 lentelė. 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	695.664.366,18	567.210.060,57	66.083.427,72	62.370.847,89	645.535.830,42	524.887.035,01	61.415.284,66	59.233.510,75
2 uždavinys	227.581.394,39	188.380.986,96	5.858.528,91	33.341.878,52	130.472.751,47	108.834.626,43	5.808.461,55	15.829.663,49

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

41 lentelė. 1 uždavinys: Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos/ rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		561.052.129	567.210.060,57	<i>101,10 proc.</i>	524.887.035,01	<i>93,55 proc.</i>
PRODUKTO	Gyvenamųjų vietovių, kuriose renovuota/pastatyta vandens tiekimo ir/ar nuotekų sistema, skaičius	316	410	<i>129,75 proc.</i>	322	<i>101,90 proc.</i>
REZULTATO	Gyventojų, kurie naudojami centralizuotomis nuotekų surinkimo ir tvarkymo paslaugomis, dalies padidėjimas (procentiniai punktai)	4	4,8		2,13	

Lyginant projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotą pasiekti **produkto rodiklio** reikšmę ir šiose sutartyse suplanuotas lėšas, galima daryti išvadą, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai: iki 2014 m. pabaigos sudarytose projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuota modernizuoti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą 410 vietovių (129,75 proc. nuo SSVP planuotos reikšmės) (su besikartojančiomis gyvenamosiomis vietovėmis). Sutartyse numatyto produkto rodiklio pasiekimo procentinė dalis žymiai didesnė už sutartyse suplanuotą lėšų procentinę dalį nuo SSVP, nes laikotarpio pradžioje, siekiant tinkamai įgyvendinti ES direktyvas, buvo planuota investicijas sukongcentruoti aglomeracijose, didesnėse nei 2000 gyventojų ekvivalentu (toliau – g. e.), tačiau, siekiant darnaus regionų vystymosi, buvo priimtas sprendimas investicijas įgyvendinti ir mažesnėse (daugiau nei 300 g. e.) gyvenvietėse, esančiose saugomose teritorijose. Pakeitus SSVP, buvo padidinta ir šio rodiklio siektina reikšmė.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos jau 322 gyvenvietėse modernizuota vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, t. y. šiek tiek daugiau negu nustatyta pasiekti SSVP plane.

Kaip vienus iš geriausiai suplanavusių projekto įgyvendinimo rodiklius ir, dar nesibaigus jų pasiekimo terminui, praktiškai pasiekus projektų tikslus galima išskirti šiuos projektų vykdytojus UAB „Šilalės vandenys“, UAB „Tauragės vandenys“, UAB „Pakruojo vandentiekis“, UAB „Plungės vandenys“ ir jų projektus:

- „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Šilalės rajone (Laukuvoje)“;
- „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Tauragės rajone“;
- „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Pakruojo rajone“;
- „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone (Žemaičių Kalvarijoje, Plateliuose, Kuliuose)“;
- „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone (Šateikiuose, Alsėdžiuose)“.

Vertinant rezultato rodiklio pasiekimą, akivaizdu, kad jis atsilieka nuo SSVP plano. Iki 2014 m. pabaigos prie naujų nuotekų tinklų prisijungė 78478 gyventojų, todėl gyventojų, kurie naudojami centralizuotomis nuotekų surinkimo ir tvarkymo paslaugomis, dalies padidėjimas ataskaitiniu laikotarpiu siekė 2,13 proc.

Pažymėtina, kad dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus savivaldybėse (mirtingumas, emigracija) ir dėl senyvo amžiaus gyventojų, kurie neturi pakankamai lėšų prisijungimui prie naujų tinklų ir (arba) kuriuos tenkina esama padėtis, išlieka rizika nepasiekti projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotos rezultato rodiklio reikšmės (4,8 proc.). Nepaisant to, tikimasi, kad pavyks pasiekti SSVP suplanuotą rezultato rodiklio reikšmę (4 proc.). Remiantis projektų vykdytojų pateiktais šio rodiklio pasiekimo planais, 2015 m. prie naujų nuotekų tinklų numatoma prijungti apie 38000 gyventojų, per 2016 m. – dar 28522 gyventojus. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad iš viso bus prijungta 145000 gyventojų, todėl gyventojų, kurie naudojami centralizuotomis nuotekų surinkimo ir tvarkymo paslaugomis, dalies padidėjimas 2017 m. pradžioje sieks 4 proc.

Analizuojant uždavinio įgyvendinimo pažangą, taip pat verta paminėti **nacionalinių stebėsenos rodiklių pasiekimus**: iki 2014 m. pabaigos ES fondų lėšomis pastatyta/ rekonstruota 20 vnt. nuotekų valymo įrenginių, nutiesta 170 km naujų vandentiekio ir 313 km naujų nuotekų tinklų.

Visi įgyvendinant 1 uždavinį pasiekti rezultatai sudaro galimybę modernizuoti ir išplėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą aglomeracijose, pagal nustatytuosius paslaugų kokybės, aplinkosaugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad 1 uždavinio lėšomis finansuojami projektai tiesiogiai prisideda prie strateginio konteksto rodiklio „Reikalavimus atitinkančių į aplinką išleidžiamų nuotekų dalis bendrame nuotekų sraute, proc.“. Taip pat paminėtina, kad 2014 m. ES struktūrinių fondų lėšomis buvo finansuojami vandens telkinių būklės gerinimo projektai. Šių projektų įgyvendinimo dėka vandens telkinių, kuriuose pasiekta gera būklė, dalis 2014 m. sudarė 48 proc.

42 lentelė. 2 uždavinys: Šiuolaikiškas atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos/rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		189.592.627	188.380.986,96	99,36 proc.	108.834.626,43	57,40 proc.
PRODUKTO	Uždarytų ir sutvarkytų sąvartynų/šiukšlynų skaičius	341	341	100,00 proc.	334	97,95 proc.
REZULTATO	ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančių sąvartynų dalis (procentai)	100	100		61,11	

Įgyvendinant šį uždavinį, siekiama sutvarkyti ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose atliekų šalinimas nutrauktas nuo 2009 m.

Lyginant projektų finansavimo ir administravimo sutartyse suplanuotas pasiekti **produkto ir rezultato rodiklių** reikšmes ir šiose sutartyse suplanuotas lėšas, galima daryti išvadą, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai – sutartyse suplanuotų rodiklių pasiekimų procentinė dalis didesnė už sutartyse suplanuotų lėšų procentinę dalį nuo SSVP plano. Dauguma projektų pradėti įgyvendinti tik 2010 m., tačiau labai tikėtina, kad tikslas – iki laikotarpio pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus – bus pasiektas. Senųjų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymo darbai vyksta sklandžiai, todėl numatoma, kad visi darbai bus užbaigti iki 2015 m. pabaigos.

Lyginant faktiškai pasiektas atskirų produkto ir rezultato rodiklių reikšmes su panaudotomis (deklaruotomis) lėšomis, galima daryti išvadą, kad rodiklių pasiekimas vyksta sėkmingai: faktiškai pasiektas produkto rodiklio procentinė dalis nuo SSVP plano yra gerokai didesnė už panaudotų lėšų procentinę dalį. Akivaizdu, kad rezultato rodiklio pasiekimo reikšmė auga šiek tiek lėčiau nei produkto rodiklio pasiekimo reikšmė. Ši „atsilikimą“ lemia pats rezultato rodiklio skaičiavimo būdas (rodiklio reikšmė gaunama apskaičiavus 11 reikalavimus atitinkančių sąvartynų dalį procentais nuo visų tuo laikotarpiu uždarinėjamų ir tvarkomų sąvartynų/ šiukšlynų skaičiaus: $11 \times 100 / (341-334)+11$ (341 – visų uždarinėjamų ir tvarkomų

sąvartynų/ šiukšlynų skaičius, 334 – uždarytų ir sutvarkytų sąvartynų/ šiukšlynų skaičius). Produkto rodiklio reikšmė sudaro 334 (97,95 proc.) iš 341 suplanuotų uždaryti ir sutvarkyti sąvartynų/šiukšlynų. Tuo tarpu likus uždaryti tik 7 ES aplinkosauginių reikalavimų neatitinkančius sąvartynus, minėtus reikalavimus atitinkančių sąvartynų dalis siekia tik 61,11 proc. Iki laikotarpio pabaigos tikimasi uždaryti visus senuosius ES aplinkosauginių reikalavimų neatitinkančius sąvartynus ir tuo būdu pasiekti šio rezultato rodiklio reikšmę.

Analizuojant uždavinio įgyvendinimo pažangą, taip pat svarbu paminėti **nacionalinių rodiklių** pasiekimus: – iki 2014 m. pab. uždaryti 334 sąvartynai/šiukšlynai, pastatytos 47 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, pastatytos 38 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, išdalinti 113995 vienetai individualaus kompostavimo konteinerių.

Sėkmingai įgyvendintų **projektų pavyzdžiai:**

Projekto vykdytojas: UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“

Projekto pavadinimas: Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra

Projekto vertė 14.426.530,68 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2010.06.02 – 2015-09-28 (planuojama)

Projektas atitinka Tarybos direktyvą 2008/98/EB dėl atliekų, kurioje skatinamas atskiras biologinių atliekų surinkimas ir tinkamas apdorojimas. Sukurta komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra leis atskirai (ne sąvartyne) pūdyti komunalines atliekas. Tai padės išspręsti problemą, kuri kyla dėl bioskaidžių atliekų surinkimo bei priėmimo į saugomas aikšteles ir sąvartynus.

Projektas taip pat atitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą Nr.2006/12/EB dėl atliekų panaudojimo ir produktų regeneravimo. Būtent kompostavimo būdu vyksta atliekų bei panaudotų medžiagų irimas, kurio metu organinės atliekos paverčiamos dirvožemiui bei augalams lengvai pasisavinamų maistinių medžiagų šaltiniu, kuris yra tinkamas naudoti sąvartynų ir karjerų rekultivavimui. Projekto metu siekiama užtikrinti bioskaidžių atliekų optimaliausius apdorojimo, naudojimo ir perdirbimo metodus.

Projektas bendrai atitinka ir Tarybos direktyvą 1991/31/EB, nustatančią, jog sąvartynuose gali būti šalinamos tik apdorotos atliekos.

Įgyvendinamas projektas prisidės prie šios direktyvos nuostatų, kadangi visos komunalinės atliekos bus apdorojamos ir tik dalis atliekų, kurių po apdorojimo negalima bus panaudoti bus deponuojamos sąvartynuose.

Projekto metu pastatyti komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo bei biologinio apdorojimo su energijos gamyba įrenginiai Alytaus regioniniame sąvartyne, bendrai perdirbs daugiau nei 65 tūkst. tonų atliekų per metus.

Įgyvendinant projektą viešo konkurso būdu buvo įsigyti ir išdalinti 6000 vnt. buitinių atliekų kompostavimo konteinerių regiono individualių namų gyventojams.

Sėkmingai įgyvendinto **projekto pavyzdys**

Projekto vykdytojas: VŠĮ „Kauno regiono atliekų tvarkymo centras“.

Projekto pavadinimas: **Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra**

Projekto vertė: 29.244.888,51 eurų.

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2010-08-25 – 2015-09-30 (planuojama)

Projekto tikslas – Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas, Nacionalinių ir Europos Sąjungos reikalavimų atliekų tvarkymo srityje užtikrinimas, optimalus sanglaudos skatinimo veiksmų programos lėšų panaudojimas.

Projekto metu pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo atliekų tvarkymo įrenginiai Kaune ir Zabieliškyje, bendrai perdirbs daugiau nei 200 tūkst. tonų atliekų per metus. Įgyvendinus šį projektą bus gerinama aplinkos kokybė, atliekos bus rūšiuojamos, antrinės žaliavos bus perdirbamos, techninis kompostas bus panaudojamas karjerų rekultivavimui, užterštų teritorijų tvarkymui, kelių sankasų įrengimui, mažiau atliekų pateks į sąvartyną. Išplėtus komunalinių atliekų tvarkymo sistemą bus užtikrintas biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas bei atliekų naudojimas energijai gauti.

Įgyvendinant projektą viešo konkurso būdu buvo įsigyti ir išdalinti 30000 vnt. buitinių atliekų kompostavimo konteinerių regiono individualių namų gyventojams.

Projektai „Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ ir „Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ išskirti kaip sėkmingai įgyvendinami projektai, kadangi šių projektų įgyvendinimo procesas buvo pakankamai sklandus ir sėkmingas lyginant su kitais šio uždavinio projektais.

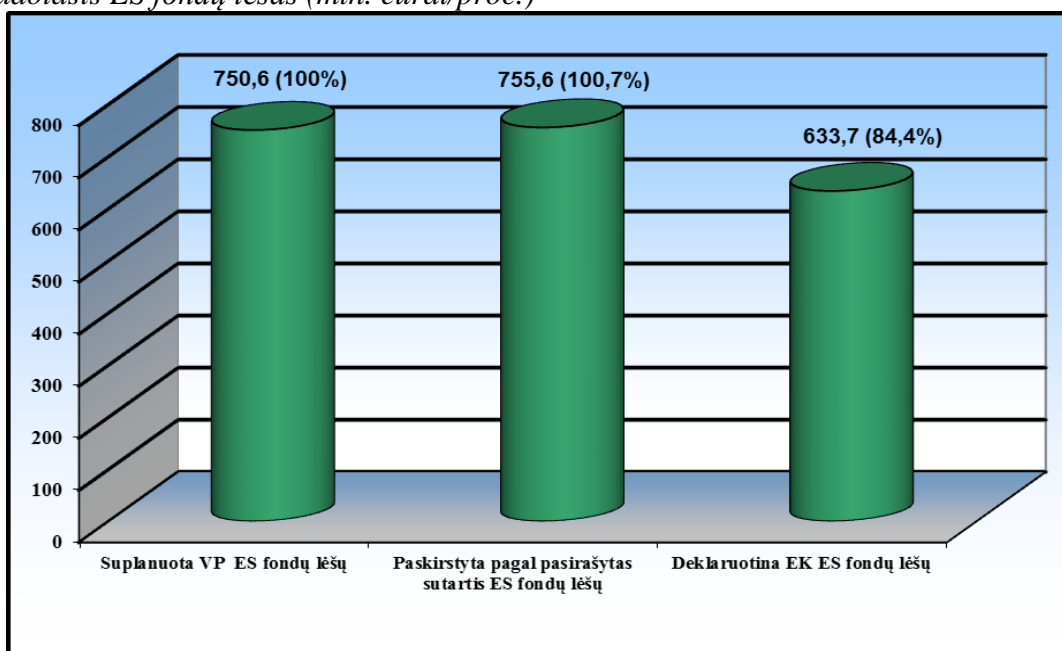
Pažymėtina, kad pagal šį uždavinį įgyvendinami projektai prisideda prie **strateginio konteksto rodiklio** „Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų dalis“ pasiekimo. 2010 metais sąvartynuose pašalinta apie 621 tūkst. tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų (apie 81 proc. nuo 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio – 766 tūkst. tonų). 2011 metais regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose pašalinta apie 505 tūkst. tonų (apie 66 proc.) komunalinių biologiškai skaidžių atliekų, t.y. apie 116 tūkst. tonų mažiau nei 2010 metais. Sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis pradėta tirti 2012 metais. Šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis atskirose savivaldybėse ženkliai skiriasi, tačiau apibendrinti tyrimų rezultatai rodo, kad 2012 metais šalinamose mišriose komunalinėse atliekose biologiškai skaidžios atliekos sudarė apie 46 proc., o antrinės žaliavos – apie 30 proc. Tikimasi, kad ateityje komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose kiekis sumažės iki 50 proc. Turint omenyje planuojamus statyti biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginius (mechaninio-biologinio apdorojimo ir kt.), tikėtina, kad iki 2015 m. biologiškai skaidžių atliekų, patenkančių į sąvartynus, srautas gerokai sumažės.

Apibendrinant galima teigti, kad įgyvendinant 2 uždavinio lėšomis finansuojamus projektus sėkmingai kuriama šiuolaikiška ES aplinkosaugos reikalavimus atitinkanti atliekų tvarkymo sistema: uždaryta didžioji dauguma ES reikalavimų neatitinkančių sąvartynų, palaipsniui mažėja sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekis, įrenginėjamos žaliųjų atliekų, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės – gyventojams atsiranda daugiau galimybių tvarkyti atliekas, mažėja sąvartynų ir šiukšlynų neigiamas poveikis gamtai ir gyvenamajai aplinkai, gerėja bendra aplinkos būklė.

Netiesioginis ES lėšomis finansuotų projektų poveikis aplinkos kokybei, socialinei ir ekonominei situacijai pasireiškia per šiuos efektus:

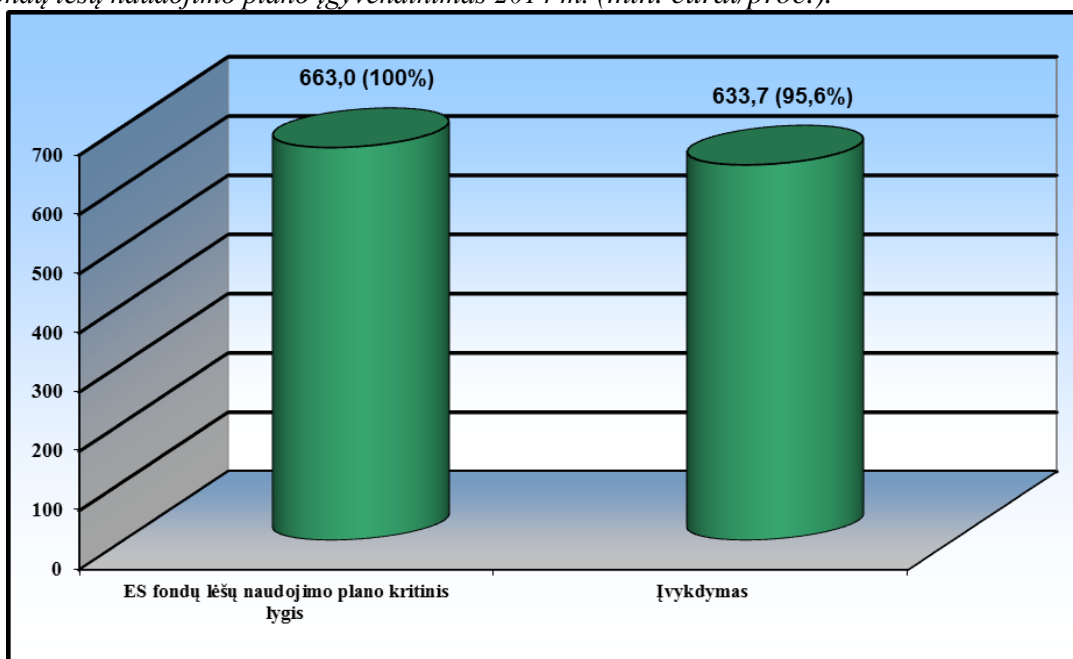
- 1) atliekų kompostavimo ir komposto panaudojimo efektas (galimybė pakeisti mineralines trąšas, gauti pajamų iš komposto pardavimo);
- 2) papildomos žemės efektas (uždarius ir sutvarkius senus sąvartynus atlaisvinama žemė, kuri gali būti panaudota kitoms reikmėms; mažėjant šalinamų atliekų kiekiui, lėčiau auga regioninių nepavojingų atliekų šalinimo sąvartynų plotas);
- 3) šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) emisijų mažėjimo efektas (surenkant sąvartynų biodujas, mažinant biologiškai skaidžių atliekų šalinimą, atliekų biologinio apdorojimo metu išgaunant biodujas mažinamos ŠESD, ypač metano, emisijos);
- 4) energijos išteklių importo išstūmimo efektas (atliekų naudojimas energijos gamybai mažina iškastinių energijos išteklių importą; energijos gamybai gali būti naudojamos sąvartynų biodujos, atliekų anaerobinio pūdymo proceso metu išgautos biodujos ir komunalinių atliekų kuras).

22 paveikslas. 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotasis ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamoms 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemonėms iki 2014 m. pabaigos paskirstyta ES fondų lėšų už 755,6 mln. eurų, tai sudaro 100,7 proc. nuo visų šiam prioritetui įgyvendinti skirtų ES fondų lėšų. Europos Komisijai iki 2014 m. pabaigos deklaruota 84,4 proc. ES fondų lėšų, t. y. 633,7 mln. eurų.

23 paveikslas. 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurai/proc.).

ES fondų lėšų panaudojimo planas 2014 m. įgyvendintas 95,6 proc., Europos Komisijai jau deklaruota 633,7 mln. eurų pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamas 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemones. Problema – projektų vykdytojų nuosavų lėšų stygius. Kol projektų vykdytojai nepripasideda savo dalimi, lėšos netampa deklaruotinomis Europos Komisijai ir nepasiekiamas Europos Komisijai deklaravimo planas.

Tikėtina, kad iki 2015 m. rugsėjo 30 d. nebus panaudota visa SSVP suplanuota lėšų suma projektams, t.y. dalis projekto apimtyje numatytų rangos darbų nebus atlikta iki numatyto termino, todėl yra rizika dėl dalies lėšų nepanaudojimo. Tam tikslui atliekamas projektų finansinio plano įgyvendinimo vertinimas ir iki 2015 m. III ketvirčio bus nustatyta su rizika susijusi lėšų suma, kurią numatoma panaudoti vandentvarkos projektams, šiuo metu finansuojamiems iš valstybės biudžeto pagal 2014–2020 m. veikslių programos Laikino finansavimo priemonę.

Pažymėtina, kad lėšų perkėlimas iš įgyvendinamų projektų jų įgyvendinimo metu, sukeltų didelių finansinių sunkumų įgyvendinamiems atliekų projektams ir turėtų stiprų neigiamą poveikį visai atliekų tvarkymo sistemai Lietuvoje. Todėl, siekiant tinkamai panaudoti skirtas lėšas, numatoma iki 2015 m. III ketvirčio įvertinus galimą nepanaudotų lėšų dydį, suformuoti vandentvarkos projektų, kurie numatoma pasibaigs iki 2015 m. IV ketvirčio, paketą ir formalų projektų perkėlimą atlikti per 2015 m. rugsėjo mėn. Tokiu būdu bus užtikrintas maksimalus lėšų panaudojimas atliekų srityje, išvengta papildomos naštos įgyvendinamiems projektams bei subalansuojamas skirtų ES lėšų deklarasavimas. Tačiau pažymėtina, kad tuo atveju, jei prievolė nuosavomis lėšomis užbaigti atliekų projektą teks projekto vykdytojui, dėl sunkios finansinės situacijos fizinis darbų užbaigtumas gali nusikelti į vėlesnį laiką, kas lems tai, jog nebus laiku užtikrintas projekto rodiklių bei nustatytų tikslų pasiekimas. Todėl tikėtina, kad būtent pratęsus išlaidų deklarasavimo EK terminą pusei metų, būtų sudarytos visos prielaidos sėkmingam projektų užbaigimui.

Pagrindinės priežastys lėmusios vėlavimus projektų atliekų tvarkymo srityje, buvo užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūros, skundai, netinkami pasiūlymai ir pan., kas lėmė tai, jog atskiruose projektuose pirkimai buvo vykdomi po kelis kartus (3-4). Atliekų tvarkymo sistemos plėtra buvo reikalinga siekiant užtikrinti ES direktyvinius reikalavimus, todėl projektų nutraukimas būtų lėmęs didesnes neigiamas pasekmes, nei rizikinga jų tęsta. Visgi trumpas likęs terminas darbų vykdymui lemia neapibrėžtumus, kurių pasekmės gali neigiamai paveikti tiek atliekų tvarkymo įmonių veiklą, tiek ir savivaldybes bei jų gyventojus.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad dėl riboto laiko statybos darbų atlikimui kyla rizikos dėl tinkamo ir sklandaus atliktų darbų pridavimo proceso. Projekto apimtyje numatytus darbus vykdančios rangovai, suprasdami, kad projekto vykdytojas turi galimybę pasinaudoti ES parama tik iki 2015 m. rugsėjo 30 d., sieks, kad darbai būtų priimami kaip įmanoma greičiau, tuo pačiu projekto vykdytojas, siekdamas, kad projekto įgyvendinimui būtų maksimaliai pasinaudota skirta ES parama, gali neužtikrinti tinkamo darbų priėmimo. Dėl trumpo likusio termino taip pat yra rizika dėl darbų atlikimo bei jų priežiūros kokybės tinkamumo užtikrinimo. Atsižvelgiant į tai, reikalinga svarstyti galimybę priemonės lygyje, atskiriems projektams darbus užbaigti ir už juos tinkamai atsiskaityti vėliau nei numatytas tinkamų išlaidų deklarasavimo terminas.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinių įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Poveikis neutralus. 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemonės ir pagal jas įgyvendinamos veiklos neturi sąsajų su vyrų ir moterų lygių galimybių politika ir negali turėti teigiamos ar neigiamos įtakos lyčių lygybės principams, nes visos investicijos pagal šias priemones nukreiptos į vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimą ir šiuolaikiškos atliekų tvarkymo sistemos sukūrimą.

2. Uždavinių įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Poveikis neutralus. 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemonės ir pagal jas įgyvendinamos veiklos neturi teigiamos ar neigiamos įtakos informacinės visuomenės plėtrai,

nes visos investicijos pagal šias priemones nukreiptos į vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimą ir šiuolaikiškos atliekų tvarkymo sistemos sukūrimą.

3. Uždavinių įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimas turi teigiamos įtakos regioninei plėtrai: įgyvendinami vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovacijos ir plėtros projektai apima visus regionus ir užtikrina, kad regionų gyventojams būtų prieinamos vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo paslaugos, kuriamos regioninės atliekų tvarkymo sistemos taip pat apima visus regionus ir užtikrina, kad regionų gyventojams būtų prieinamos atliekų surinkimo paslaugos. Įgyvendinant šiuos uždavinius prisidedama prie Lietuvos ekonomikos ir regionų vystymosi, užtikrinamas regionų aplinkosaugos, socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimas.

Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamas 3 prioriteto 1 ir 2 uždavinių priemonės 2014 m. buvo gyvendinami 156 projektai. Daugiausia projektų įgyvendinama Kauno regione, tačiau didžiausia ES paramos dalis (18 proc.) tenka Vilniaus regionui, šiek tiek mažiau – Šiaulių ir Kauno regionams. Daugiau nei tris kartus mažesnė ES paramos dalis (6 proc.) skiriama Panevėžio, Tauragės, Utenos regionams. Lyginant vienam gyventojui tenkančias ES lėšų sumas, akivaizdu, kad daugiausia ES paramos tenka Tauragės, Marijampolės ir Šiaulių regionų gyventojams.

Gerosios praktikos pavyzdys – projektas „Alytaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“. Šiuo metu Alytaus regionas pasižymi aukšto lygio atliekų surinkimo paslaugos visuotinumu – viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga visose regiono savivaldybių teritorijose teikiama ne mažiau kaip 95 proc. visų asmenų. Tai pasiekta ES lėšomis įgyvendinamų projektų dėka.

2009 m. Alytaus regione surinkta 60603 t komunalinių atliekų, iš kurių daugiau nei 71 proc. susidarė pas gyventojus, kiti – organizacijose. Tačiau didžioji dalis surinktų komunalinių atliekų buvo šalinamos sąvartyne. Siekiant išspręsti šią problemą ir įgyvendinti teisės aktų reikalavimus, numatoma šiuo metu įgyvendinamą projektą sukurti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumus, užtikrinančius ES nustatytų užduočių atliekų tvarkymo srityje vykdymą Alytaus regione. Ateityje numatoma plėsti rūšiuojamą surinkimą iš individualių valdų, biologiškai skaidžių atliekų atskirą surinkimą.

2007–2013 m. įgyvendinant SSVP – šiame regione uždarius reikalavimų neatitinkančius sąvartynus, pastačius žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, įsigijus konteinerius ir įrangą – buvo sukurta regioninė atliekų tvarkymo sistema, kurios dėka šio regiono savivaldybėse atliekos tvarkomos pagal aukščiausius europinius standartus.

4. Uždavinių įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Įgyvendinant vandentvarkos projektus atsižvelgiama į visus darnaus vystymosi tikslus: aplinkosaugos tikslą – mažėja geriamojo vandens ir dirvožemio užterštumas, įgyvendinami kiti aplinkosauginiai reikalavimai, skatinamas gamtinių išteklių darnus naudojimas ir formuojamas atsakingas visuomenės požiūris į gamtinę aplinką; ekonominį tikslą – įgyvendinamas paslaugų visuotinumumas, įperkamumas, kokybė, „sąnaudų susigražinimo“ ir „teršėjas moka“ principai; socialinį tikslą – užtikrinamas ES sveikatos apsaugos reikalavimus atitinkančio geriamojo vandens tiekimas, o tai teigiamai veikia visuomenės sveikatingumą ir užtikrina higienos sąlygų gerėjimą; regionų vystymosi tikslą – mažėja aplinkosauginiai, socialiniai ir ekonominiai skirtumai tarp atskirų regionų. Kuriamas nuotekų dumblo tvarkymo

sistema, diegiant modernesnes ir aplinkai palankesnes dumblo tvarkymo technologijas, sumažins susidarančio dumblo kiekį ir jo neigiamą poveikį aplinkai.

ES reikalavimus neatitinkančių sąvartynų uždarymas prisideda prie aplinkos taršos mažinimo, mažėja neigiamas sukauptų atliekų poveikis aplinkai ir žmonių sveikatai. Regioninė komunalinių atliekų tvarkymo sistema sumažins atliekų srautus ir neigiamą atliekų poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, užtikrins atliekų rūšiavimą, racionalų atliekų naudojimą antriniam perdirbimui.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui

Netaikoma

3.3.1.2. Svarbiausios problemos

Audito institucijos 2014 m. gruodžio 10 d. metinėje kontrolės ataskaitoje Nr. FA-P-80-1-55 pateiktas pastebėjimas, kad atliekant viešųjų pirkimų vertinimą nebuvo vadovautasi Aplinkos projektų valdymo agentūros (toliau – APVA) Procedūrų vadove nustatytais pirkimų priežiūros procedūromis. Metinėje kontrolės ataskaitoje buvo rekomenduota pritaikyti visas APVA Procedūrų vadove numatytas kontrolės priemones, skirtas išankstinės priežiūros procedūrai. Atsižvelgdama į audito institucijos pateiktas pastabas, APVA pagal sutartą metodiką patikrino dalį projektuose vykdytų pirkimų, įvertindama šiuos punktus: 1) ar pirkimo dokumentuose (toliau – PD) nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai tiekėjui yra minimalūs ir nėra nepagrįstai aukšti, atsižvelgiant į proporcingumą pirkimo objektui, kaip numatyta Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme; 2) ar PD užtikrina konkurenciją ir nediskriminuoja tiekėjų, kaip numatyta Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme.

APVA atliktos viešųjų pirkimų priežiūros rezultatai pateikti audito institucijai vertinimui. Galutinė audito institucijos išvada dėl rekomendacijos įgyvendinimo kol kas nėra gauta.

Taikomi vadybiniai (administraciniai) veiksmai, leidžiantys projektams pasiekti gerų rezultatų: stebėsenos sistemos sukūrimas ir nuolatinis informacijos rinkimas apie įgyvendinamą projektą; rizikų identifikavimas ir jų likvidavimo/sumažinimo priemonių taikymas; glaudus bendradarbiavimas, sprendžiant problemas su projekto vykdytoju, rangovu bei paslaugų ir prekių tiekėjais.

Vandentvarkos sektoriaus pagrindinės problemos 2014 m.:

- dalis projektų vykdomi su žymiu atsilikimu, kurio viena iš priežasčių – nepakankamas pasirengimas projektams;
- nepakankamai aiški pradinė informacija planuojant asignavimus: prielaidos, kuriomis remiamasi planuojant 2014–2020 m. programos lėšų įgyvendinimą, keičiasi;
- programos įgyvendinimo laikotarpyje vykdomi teisės aktų pakeitimai, kurie įpareigoja atlikti jau pasirašytų sutarčių pakeitimus;
- nepakankama paslaugų kokybė techninės priežiūros bei FIDIC sutarčių, parengtų pagal Tarptautinės konsultuojančių inžinierių federacijos (pranc. *Federation Internationale Des Ingenieurs-Conseils* – FIDIC) rekomendacijas, valdyme.

Veiksmai, kurių imtasi problemoms spręsti:

- esant pakankamai dideliam projektų skaičiui, mokėjimų srautai suderinti tarpusavyje ir subalansuoti tarp projektų bei kitų programų (lėšos perkeltos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu);
- pavyko suvaldyti pateiktų grafikų kokybę, patvirtinant tik pagrįstus projektų vykdytojų planus ir taip užtikrinant geresnės kokybės pradinius duomenis lėšų poreikiui nustatyti;
- buvo gauti bei patikrinti ir nereguliarūs/ neplaniniai mokėjimo prašymai, siekiant kaip galima tolygiau užtikrinti projektų finansavimą;
- pakeitimai buvo derinti iki mokėjimo prašymų teikimo;
- aktyviau dalyvauta projektų vadybiniuose pasitarimuose, kurių metu buvo teikiama pagalba sprendžiant projektuose kylančias problemas.

Atliekų sektoriaus pagrindinės problemos 2014 m.:

- iš anksto nebuvo nustatyti reikalingi veiksmai rangovo finansinei rizikai vertinti bei veiksmai, reikalingi atlikti pasitvirtinus rizikai dėl rangovo bankroto;
- projektų vadovams, administruojantiems projektus, trūko aiškių instrukcijų dėl jų veiksmų tuo atveju, jei įgyvendinamo projekto metu bankrutuoja rangovas;
- tipiniuose rangos sutarties dokumentuose trūksta finansinių instrumentų, kurie leistų užtikrinti sistemingą bei nuoseklią rangovo atsakomybę už netinkamą darbų organizavimą, terminų nesilaikymą, kitus sutarties pažeidimus;
- tinkamai nepasirengta atvejui, kai konkursą laimi dalyvis, išimtinai remdamasis subrangovų patirtimi bei pajėgumais (neįvertintos visos galimos rizikos);
- iš projekto vykdytojo pusės nepakankamai griežta techninės priežiūros ir FIDIC inžinieriaus paslaugų kontrolė.

Veiksmai, kurių imtasi problemoms spręsti:

- išanalizuota sutartis bei pateiktos rekomendacijos projekto vykdytojams dėl tolimesnės veiksmų sekos rangovų bankroto atveju;
- veiksmai buvo nukreipti į griežtą biologiškai skaidžių atliekų projektų (projektai, finansuojami pagal priemonės „Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ veiklos „Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų infrastruktūros plėtra – biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo ir antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūros sukūrimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. kovo 29 d. įsakymą Nr. D1-248) eigos kontrolę: dalyvauta projektų vadybiniuose susitikimuose, teikta metodinė pagalba ir pasiūlymai dėl rangos darbų eigos priežiūros, terminų kontrolės, vadybinių susitikimų vedimo ir pan.;
- identifikuotos rizikos, suformuotas klausimynas, kurio pagalba vadybinių susitikimų metu kelti aktualūs kontroliniai klausimai, identifikuojamos atsilikimo priežastys, nustatomi atsakingi asmenys bei fiksuojami terminai.

Rizikingų projektų priežiūrai buvo taikomos tokios papildomos administracinės priemonės:

1. Dalyvavimas organizuojamuose vadybiniuose susitikimuose. Nuolatinis bendravimas su techniniu prižiūrėtoju ir FIDIC (pranc. – Federation Internationale Des Ingenieurs-Conseils, liet. Tarptautinė konsultuojančių inžinierių federaciją) inžinieriumi dėl darbų eigos.

2. Metodinės pagalbos teikimas darbų organizavimui, atsilikimo likvidavimo priemonių nustatymui.

2.1. Atsilikimo priežasčių fiksavimas. (Vadybiniai protokolai);

2.2. Atsilikimo likvidavimo priemonių/ papildomų veiksmų, spartinančių darbų pažangą, nustatymas (atsakingi asmenys, terminai) (vadybinių susitikimų metu);

2.3. Priemonių atsilikimo likvidavimui vykdymo stebėseną (inžinieriaus vertinimai dėl darbų pažangos) (Vadybinių susitikimų metu);

2.4. Nepasiekiamos darbų apimties (finansinė išraiška) stebėseną (Atliekant finansinės darbų apimties vertinimą, nustatomas apimties įgyvendinimo nepakankamumas);

2.5. Techninės darbų vykdymo priežiūros paslaugų kokybės kontrolė (identifikuotos pareigos, pasekmės, priemonių taikymas).

3. Pasirašytos projektų finansavimo ir administravimo sutartys (toliau – FAS) papildyta sąlyga, kad iki Projekto pabaigos termino nespėjus pabaigti visų Projekto veiklų ir patirti visų su Projekto įgyvendinimu susijusių tinkamų finansuoti išlaidų, Projekto vykdytojas išpareigoja savo lėšomis pabaigti įgyvendinti Projektą ir pasiekti Projekto sutartyje numatytus Projekto tikslus, uždavinius ir rodiklius.

Dumblo sektoriaus pagrindinės problemos 2014 m.:

- Projektų „Kauno dumblo apdoravimo įrenginių statyba“, „Klaipėdos dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ ir „Telšių dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ įgyvendinimo metu bankrutavo pagrindiniai rangovai. Rangos sutartys nutrauktos. Projekto „Telšių dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ atveju buvo vykdomas pirkimas pažeidžiant viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas.
- Projekto „Panevėžio dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ bloga rangovo finansinė būklė neleido užtikrinti sklandaus atsiskaitymo su subrangovais, rangos darbai vyko ne pagal grafiką. Užsakovas nepriėmė principingų sprendimų dėl rangos sutarties nutraukimo.
- Projektų pagrindinių rangovų bankrotas ir nutrauktos rangos sutartys (pagrindinis rangovas bankrutavo „Kauno dumblo apdoravimo įrenginių statyba“, „Klaipėdos dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ ir „Telšių dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ projektuose);
- Projektų viešųjų pirkimų vykdymas nesilaikant viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų (projekte „Telšių dumblo apdoravimo įrenginių statyba“);
- Sudėtinga rangovų finansinė būklė neleido užtikrinti sklandaus atsiskaitymo su subrangovais, rangos darbai vyko ne pagal iš anksto numatytą grafiką (projekte „Panevėžio dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ Užsakovas nepaisydamas šios priežasties nepriėmė principingų sprendimų dėl rangos sutarties nutraukimo).

Veiksmai, kurių imtasi problemoms spręsti:

- Projektuose, kuriuose bankrutavo pagrindinis rangovas, įgyvendinimo metu buvo parengti ir įvertinti pirkimo dokumentai, paskelbtas naujas pirkimas (projektuose „Kauno dumblo apdoravimo įrenginių statyba“, „Klaipėdos dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ ir „Telšių dumblo apdoravimo įrenginių statyba“). Buvo nuolat vykdoma atliekamų veiksmų bei terminų kontrolė;
- Papildomai buvo pasitelkta išorės teisininkų pagalba, siekiant išvengti interpretacijų bei formalaus projekto sustabdymo projekto „Telšių dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ viešojo pirkimo vertinimui;
- Nuolatinis dalyvavimas vadybiniuose susitikimuose bei projekto vykdytojui teikiamos konsultacijos (projekte „Panevėžio dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ įgyvendinančioji institucija 2014 m. pradžioje projekto vykdytojui siūlė nutraukti rangos sutartį, tačiau projekto vykdytojas šių veiksmų atsisakė. Tuomet įgyvendinančiosios institucijos atstovai nuolat dalyvavo projekto „Panevėžio dumblo apdoravimo įrenginių statyba“ vadybiniuose susitikimuose, siūlė priemones rangovo veiksmams ir neveikimui vertinti (griežtesnę sistemingą rangovo grafikų kontrolę, delspinigių skaičiavimą ir pan.).

3.3.2. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos administruojamo 3 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimas

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija įgyvendina 3 prioriteto 3 uždavinį „Oro kokybės gerinimas“ (toliau – 3 uždavinys).

Įgyvendinama ši uždavinį Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija administruoja 1 priemone, kuri įgyvendinama valstybės projektų planavimo būdu.

Iki 2014 m. pab. pasirašyta 12 projektų finansavimo ir administravimo sutarčių, iš kurių baigti įgyvendinti 8 projektai.

3.3.2.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie 3 uždavinio įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

43 lentelė. 3 uždavinys: Oro kokybės gerinimas

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Atnaujintų viešojo transporto priemonių skaičius	Pasiekimas	0	0	0	0	0	38	68	87	NA	87
	Tikslas										85
	Pradinis taškas	0									
Nutiestas naujas troleibusų kontaktinis tinklas (km)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	0	2,10	NA	2,10
	Tikslas										2
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Padidėjusi švaresnių degalų (biodegalų, dujų) ir elektros energijos sunaudojimo dalis sąlyginiais vienetais bendrame viešojo transporto sunaudojamų degalų kiekyje (proc.)	Pasiekimas	0	0	0	0	0	0	37,50	126,79	NA	126,79
	Tikslas										3
	Pradinis taškas	0									

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

44 lentelė. 3 prioriteto 3 uždavinio finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurų)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurų)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
3 uždavinys	26.176.472,88	21.618.476, 14	0,00	4.557.996,74	24.599.087,64	20.279.594,19	0,00	4.319.493,45

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

45 lentelė. 3 uždavinys: Oro kokybės gerinimas

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		21.699.065	21.618.476,14	99,63 proc.	20.279.594,19	93,46 proc.
PRODUKTO	Atnaujintų viešojo transporto priemonių skaičius	85	87	102,35 proc.	87	102,35 proc.
	Nutiestas naujas troleibusų kontaktinis tinklas (km)	2	2,10	105,00 proc.	2,10	105,00 proc.
REZULTATO	Padidėjusi švaresnių degalų (biodegalų, dujų) ir elektros energijos sunaudojimo dalis sąlyginiais vienetais bendrame viešojo transporto sunaudojamų degalų kiekyje (proc.)	3	80,36		126,79	

Įgyvendindama 3 prioriteto 3 uždavinį, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija siekia paskatinti penkių didžiųjų Lietuvos miestų (Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Šiaulių ir Klaipėdos) gyventojus daugiau naudotis viešuoju miesto transportu ir dviračiais. Šie tikslai įgyvendinami kompleksiskai plėtojant viešojo transporto infrastruktūrą, remiant ekologiškus viešojo transporto priemonių įsigijimą, vystant dviračių takų tinklą.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pasiekta **produkto rodiklio** „Atnaujintų viešojo transporto priemonių skaičius“ skaitinė reikšmė (87 vnt.) sudaro 102 proc. planuotos rodiklio reikšmės (85 vnt.). Projektų pareiškėjai rodė didelį susidomėjimą naujų ekologiškus viešojo transporto priemonių įsigijimo projektų finansavimu, todėl didžioji dalis (apie 75 proc.) 3 uždavinio lėšų numatyta skirti viešojo transporto priemonių įsigijimui. Ataskaitiniu laikotarpiu pilnai įgyvendinti 8 projektai. Vilniaus miesto autobusų parkas atsinaujino 9 proc., Kauno miesto – 11 proc., Klaipėdos – 15 proc., Šiaulių – 7 proc., Panevėžio – 9 proc. Eksploatuojant ekologiškus, gamtines dujas naudojančius ir hibridinius autobusus, bus ne tik pagerintos miestų gyventojų susisiekimo sąlygos, sumažės eksploatacinės išlaidos, bet ir sumažės miestų tarša. Planuojama, kad naujieji autobusai išmes į aplinką vidutiniškai apie du kartus mažiau teršalų nei senieji.

Prie **produkto rodiklio** „Nutiestas naujas troleibusų kontaktinis tinklas“ pasiekimo prisidėjo Kauno miesto savivaldybės administracijos vykdomas projektas, kurio rodikliai buvo pasiekti 2014 m. Įgyvendinus šį projektą, Kaune, 2,1 km gatvės ruože nutiesta naujo troleibusų kontaktinio tinklo linija, šioje gatvėje kursuojantys autobusai bus pakeisti praktiškai aplinkos neteršiančiais troleibusais.

Rezultato rodiklio „Padidėjusi švaresnių degalų (biodegalų, dujų) ir elektros energijos sunaudojimo dalis sąlyginiais vienetais bendrame viešojo transporto sunaudojamų degalų kiekyje (proc.)“ reikšmė skaičiuojama palyginant tokių degalų suvartojimą įgyvendinus projektą su ankstesniu laikotarpiu (baziniais metais). Planuojamam pasiekti ir pasiektam ataskaitiniu laikotarpiu rodiklio pasiekimo dydžiui įtakos turi tai, kad iki pradėdant įgyvendinti projektus, t.y. baziniais metais švaresni degalai viešajame transporte praktiškai nebuvo naudoti, šis kuras buvo naudotas tik bandomiesiems važiavimams, o įgyvendinus projektus (įsigijus naujų transporto priemonių, kurios naudoja švaresnius degalus), šis rodiklis iškart ženkliai padidėjo (iki 126,79 proc.). Įsigytos ekologiškos transporto priemonės leis sumažinti oro taršą mieste, skatins žmones naudotis viešuoju transportu – patogūs, šiuolaikiški autobusai, sutrumpėję laukimo intervalai bus patrauklesni miesto gyventojams. Šalia aukščiau aprašytų ir įvertintų ekonominės naudos rodiklių, galima pažymėti ir tokius, kuriuos išreikšti skaičiais yra pakankamai sudėtinga, t. y. keleivių komfortas, patogumas važiuoti; komfortas, patogumas vairuoti (darbo vietos komfortiškumas); įvairių socialiai pažeidžiamų socialinių grupių geresnė integracija – autobusai bus pritaikyti įvažiuoti su žmoniu su negalia bei vaikų vežimėliais; dujomis varomi autobusai yra gerokai tylėsniai, sukelia mažesnę vibraciją – mažesnė žala statiniams (ypač aktualu senamiestyje); didesnis komfortas gyventojams, ypač gyvenantiems šalia judrių gatvių, susirgimų ir mirčių skaičiaus sumažėjimas dėl mažesnės taršos – dyzelinių variklių išmetimai kelis kartus (anglies monoksidas net 4-5 kartus) viršija kenksmingų teršalų emisija, lyginant su dujiniais. Atskirų sveikatai ir gyvybei pavojingų junginių (azoto dioksidas bei kiti azoto junginiai, kietosios dalelės ir kt.) išmetimai SGD varikliuose nėra fiksuojami arba yra arti 0.

Analizuojant 3 uždavinio įgyvendinimo pažangą, paminėti ir **papildomų (nacionalinių) rodiklių pasiekimai**: iki 2014 m. pabaigos 20,34 proc. padidėjo viešuoju miesto transportu vežamų keleivių skaičius, (prie rodiklio pasiekimo prisideda projektai, susiję su naujų ekologiško viešojo transporto priemonių įsigijimu; planuojama, kad viešuoju miesto transportu vežamų keleivių skaičius padidės 5 proc.), įrengta ir rekonstruota 12,80 km dviračių takų (planuojama, kad bus nutiesta arba rekonstruota 23,24 km dviračių takų).

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos užsakymu atliktame vertinime⁷⁰. „ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų kelių sektoriaus projektams įgyvendinti, planavimo ir panaudojimo efektyvumo vertinimas“ pažymėta, kad dauguma transporto srities problemų, kurios buvo aktualios šiuo programavimo laikotarpiu, išliko ir daugeliu atvejų dar labiau paaštrėjo. Teritorinė miestų plėtra spartesnė nei gyventojų skaičiaus augimas miesto teritorijose, o tai formuoja poreikį individualioms transporto priemonėms⁷¹. Tokiu būdu urbanizacija lemia dideles transporto grūstis aglomeracijose ir į jas vedančiuose keliuose, tai prisideda prie didelės aplinkos taršos. Tai atsispindi ir ES lygmens transporto srities strateginiuose dokumentuose. 2011 m. parengtoje transporto srities Baltojoje knygoje⁷² ES keliama tikslai – mažinti aplinkos taršą, modernizuoti ir didinti transporto sistemos efektyvumą. Tuo tikslu siūloma didinti transporto sektoriaus efektyvumą, persikirstyti transporto srautus, kad mažėtų kelių transporto reikšmė vežant keleivius ir

⁷⁰ Skelbiama interneto svetainėje www.esparama.lt, (rubrikos - „Paramos administravimas“ dalyje „Ataskaitos“ („Vertinimo ataskaitos“).

⁷¹ Komisijos komunikatas „Darnusis ateities transportas. Siekis sukurti integruotą, technologiškai pažangią ir vartotojams patogią transporto sistemą“, KOM(2009) 279, 2009.

⁷² Baltoji knyga. Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas, Europos Komisija, KOM(2011) 144, 2011.

gabenant krovinius vidutiniais nuotoliais, perkeliant juos į kitus transporto sektorius, tokius kaip geležinkeliai, vandens transportas. Skirtingos transporto rūšys turėtų būti veiksmingai derinamos, o jų mazgai sujungiami, taip sudarant kuo geresnes galimybes judumui. Miestų transporto sistema turėtų būti pertvarkoma į ekologiškesnę – sudaromos palankesnės galimybės važiavimui dviračiu, vaikščiojimui, vystomas visuomeninis transportas, skatinama naudotis ekologiškesniais automobiliais ir švaresniais degalais, palaiapsniui mažinant naudojimąsi tradiciniu kuru varomais automobiliais miestuose, o iki 2050 m. miestuose apskritai jų atsisakant. Žemiau pateiktas sėkmingai įgyvendinto projekto pavyzdys parodo, kaip ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimas prisideda prie miestų viešojo transporto sistemos atnaujinimo, miestų oro užterštumo mažinimo.

Sėkmingai įgyvendinto projekto pavyzdys:

Projekto vykdytojas: Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Ekologiškų autobusų įsigijimas Vilniaus mieste (II etapas)**

Projekto vertė: 4.080.746,06 eurų

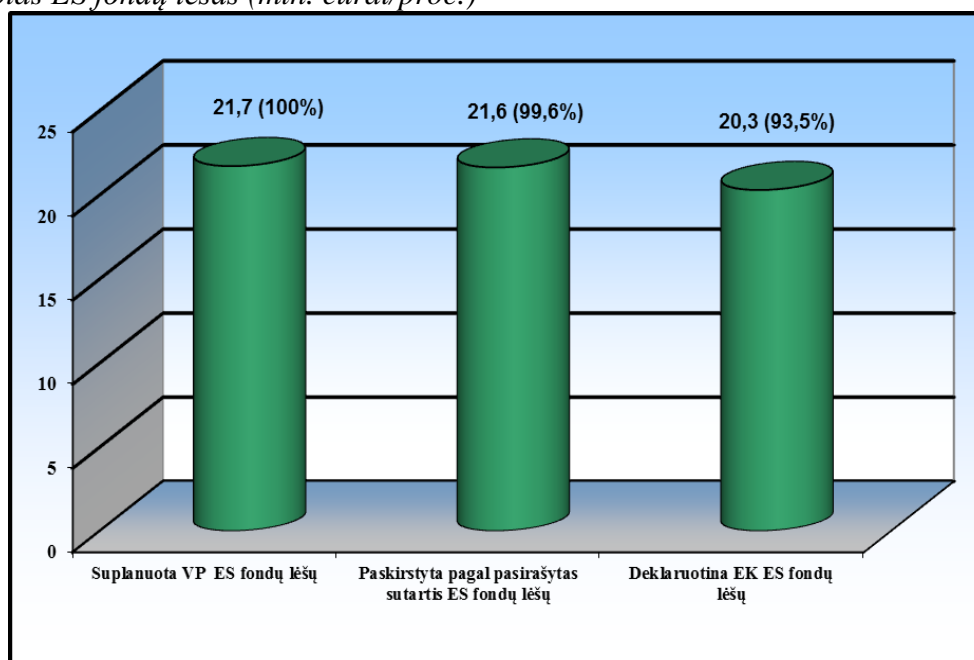
Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2013.02.07 – 2014.09.10

Įgyvendinant projekte numatytas veiklas siekta sumažinti oro taršą, sutrumpinti kelionės viešuoju transportu laiką, pagerinti kelionės viešuoju transportu komforto sąlygas, sudaryti sąlygas mažinti transporto spūstis mieste, padidinti viešojo transporto paslaugų prestižą. Įsigijus 19 žemagrindžių autobusų buvo pagerintos neįgaliųjų bei asmenų, keliaujančių su vaikų vežimėliais, kelionės sąlygos.

Nors Vilniaus viešojo transporto struktūra gana gerai išplėtotą, tačiau eksploatuojamas transporto priemonių parkas buvo gerokai pasenęs, techniškai ir moraliai nusidėvėjęs. Iki projekto įgyvendinimo eksploatuojamų autobusų vidutinis amžius siekė 14 metų, o naujesni nei 10 metų autobusai sudarė vos 27 proc. viso parko. Seni autobusai, lyginant su naujais, labiau teršia aplinką, nėra tokie manevringi, ilgas jų kelionės laikas, remontuojant patiriamos nepagrįstai didelės išlaidos, kelia didelį triukšmą, vibraciją, kas sukelia neigiamą poveikį miesto gyventojų, keleivių ir vairuotojų sveikatai. 72 proc. visų tuo metu eksploatuotų autobusų naudojo dyzelinį kurą, kurio oro taršos rodikliai yra itin aukšti – tai sąlygojo didelius į orą išmetamų teršalų kiekius. Įgyvendinus projektą įsigyta 19 vnt. naujų suspaustomis gamtinėmis dujomis varomų ekologiškų dviašių autobusų, kuriais buvo pakeisti 13 vnt. senų, jau nusidėvėjusių “Karosa” ar kitos markės eksploatuojamų triašių autobusų, taip siekiant sumažinti oro taršą ir pagerinti oro kokybę, , kompleksiskai modernizuoti viešojo transporto paslaugų sistemą, transporto spūstis, užtikrinti aukštą teikiamų viešųjų transporto paslaugų kokybę.

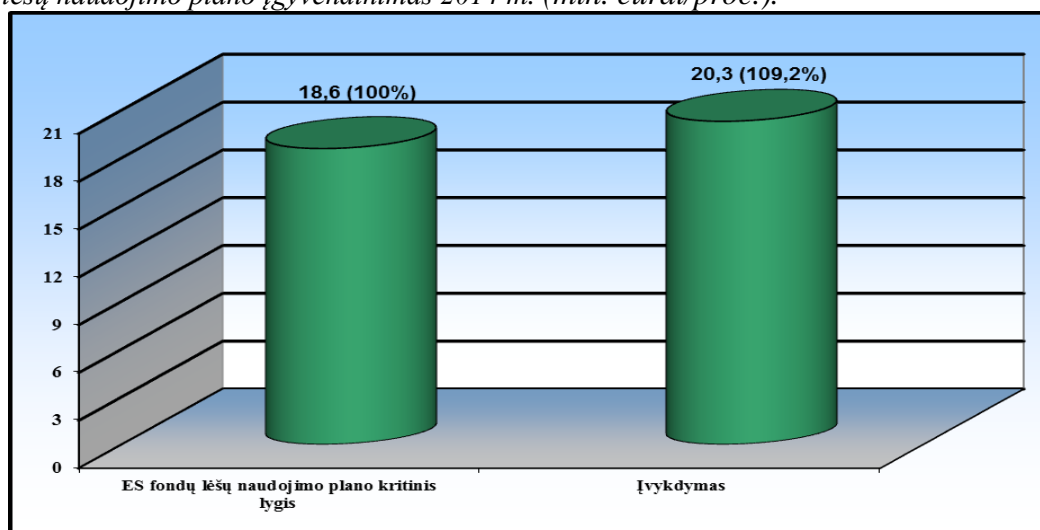
Taigi įgyvendinant pagal šį uždavinį numatytas veiklas, įsigijami ekologiški, gamtines dujas naudojantys ir hibridiniai autobusai, atnaujinami didžiųjų miestų autobusų parkai, tiesiami nauji dviračių takai, o to pasekoje ženkliai didėja švaresnių degalų ir elektros energijos sunaudojimo dalis bendrame viešojo transporto sunaudojamų degalų kiekyje. Tokiu būdu bus pasiekti SSVP iškelti tiksliai: mažinti oro taršą, užtikrinti efektyvesnį miesto gyventojų susisiekimą, skatinti darbo jėgos mobilumą, mažinti transporto spūstis, gerinti eismo saugą ir užtikrinti aukštą teikiamų viešųjų transporto paslaugų kokybę.

24 paveikslas. 3 prioriteto 3 uždavinio (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

Pasirašyta 100 proc. planuotų pasirašyti projektų finansavimo ir administravimo sutarčių (12), baigti įgyvendinti 8 projektai. Projektai planuojami valstybės projektų planavimo būdu, tačiau įvykdžius viešuosius pirkimus kartais numatytos paslaugos nuperkamos šiek tiek pigiau, todėl pasirašytose projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatyta ES fondų lėšų suma sudaro 21.618.476.14 eurų, t.y. 99,6 proc. suplanuotų lėšų. Deklaruotina Europos Komisijai ES fondų lėšų suma sudaro 20.279.594,19 eurų, kadangi 4 projektai dar įgyvendinami ir bus baigti 2015 m.

25 paveikslas. 3 prioriteto 3 uždavinio (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurai/proc.).

Lėšų panaudojimo sparta viršija ES fondų lėšų naudojimo planą, kai kurie projektai įgyvendinti anksčiau nei planuota. Projektų įgyvendinimas vyksta sklandžiai, laiku įgyvendinami viešieji pirkimai, vykdomi tiekėjų ir rangovų įsipareigojimai. Visi projektai bus užbaigti 2015 m. kaip nustatyta projektų finansavimo ir administravimo sutartyse.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinio įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Poveikis neutralus, nes šio uždavinio lėšomis finansuojami projektai nedaro nei teigiamo, nei neigiamo poveikio lyčių lygybės ir nediskriminavimo principų įgyvendinimui.

Projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nebuvo numatyta prisidėti prie konkrečių horizontaliųjų principų priemonių įgyvendinimo, tačiau viešojo transporto įsigijimo projektuose įsigijus žemagrindžius autobusus sudarytos geresnės sąlygos asmenims su fizine negalia ir su vaikais keliaujantiems asmenims.

2. Uždavinio įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Poveikis neutralus, nes šio uždavinio lėšomis finansuojami projektai nedaro nei teigiamo, nei neigiamo poveikio informacinės visuomenės plėtrai.

3. Uždavinio įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

3 uždavinys įgyvendinamas penkiose didžiausiose Lietuvos savivaldybėse (iš šešiasdešimties), kuriose didžiausi viešojo transporto keleivių srautai. Todėl vertinant 3 uždavinio poveikį regioninei plėtrai, galima daryti išvadą, kad jis minimalus.

4. Uždavinio įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Įgyvendinant kompleksinio ekologiško viešojo transporto plėtros projektus, atsižvelgiama į daugelį darnaus vystymosi tikslų: aplinkosaugos – remiant „švaresnius“ degalus naudojančio viešojo transporto vystymą mažinama miestų oro tarša; ekonominį – padidinus viešojo transporto patrauklumą, tikimasi padidinti juo besinaudojančių žmonių skaičių; socialinį – padidės gyventojų judumas, gyventojams atsiras galimybė rinktis dar vieną transporto rūšį – dviračių transportą, kuriuo galės ne tik pasiekti kelionės tikslą, bet ir pramogauti, gerinti sveikatą.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinio įgyvendinimo poveikis užimtumui

Poveikis minimalus, nes šio uždavinio lėšomis finansuojami projektai turi trumpalaikį (darbo užimtumo (samdomų darbuotojų ir subrangovų), perkamų medžiagų ir technikos padidėjimas, trunkantis projektų įgyvendinimo metu) poveikį užimtumui.

3.3.2.2. Svarbiausios problemos

Visos planuotos 3 uždavinio projektų finansavimo ir administravimo sutartys yra pasirašytos ir vyksta jų įgyvendinimas. Tam, kad būtų užtikrintas jų įgyvendinimas, pasiekti nustatyti rezultatai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3-84 „Dėl Transporto sektoriaus projektų, finansuojamų ES ir kitos tarptautinės finansinės

paramos lėšomis, įgyvendinimo stebėsenos komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ nustatyta tvarka nuolatos renkama ir analizuojama informacija, susijusi su projektų įgyvendinimu, su įgyvendinančiosios institucijos atstovais ir projektų vykdytojais aptariami išskylantys techniniai, projektų įgyvendinimo klausimai (techninių specifikacijų rengimo, viešųjų pirkimų procedūrų tinkamo atlikimo, darbų pakeitimų būtinybės vykdant rangos darbus, techninių projektų koregavimo), teikiami siūlymai dėl jų sprendimo.

3.3.3. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamo 3 prioriteto 4 uždavinio įgyvendinimas

3 prioriteto 4 uždavinį „Padidinti energijos gamybos ir vartojimo efektyvumą bei atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimą“ (toliau – 4 uždavinys) įgyvendina Lietuvos Respublikos ūkio ministerija.

Įgyvendindama šį uždavinį, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija administruoja 6 priemones: 3 priemonės įgyvendinamos valstybės projektų planavimo būdu, 2 priemonės – konkurso būdu, 1 priemonę – regionų planavimo būdu.

Iki 2014 m. pabaigos buvo pasirašyta 711 projektų finansavimo ir administravimo sutarčių, baigti įgyvendinti 619 projektų.

3.3.3.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie 3 prioriteto 4 uždavinio įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

46 lentelė. 4 uždavinys: Padidinti energijos gamybos ir vartojimo efektyvumą bei atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimą

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Energijos taupymo požiūriu atnaujintų viešosios paskirties pastatų skaičius ⁷³	Pasiekimas	0	0	66,53	256	468	693	787	864	NA	864
	Tikslas										850
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											
Atnaujintuose viešosios paskirties pastatuose	Pasiekimas	0	0	2,81	2,70	16,06	34,77	140,74	236,62	NA	236,62
	Tikslas										200

⁷³ Energijos taupymo požiūriu atnaujintų viešosios paskirties pastatų skaičius. Energijos taupymo požiūriu atnaujinti viešosios paskirties pastatai – pastatai, kuriuose įgyvendintos energijos taupymo priemonės pagerina pastato ir (ar) pastato energetinių sistemų energetines savybes.

sutaupyta energijos kiekis (GWh) ⁷⁴	Pradinis taškas	0										
--	-----------------	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

47 lentelė. 3 prioriteto 4 uždavinio finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse nurodyta projekto išlaidų suma (eurai)				Deklaruotinių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES fondų lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
4 uždavinys	542.064.934,40	357.263.214,57	36.539.025,23	148.262.694,60	477.516.300,30	330.238.664,73	35.153.093,12	112.124.542,45

⁷⁴ Atnaujintuose viešosios paskirties pastatuose sutaupyta energijos kiekis (GWh). Viešosios paskirties pastatas – tai viešojo naudojimo pastatas, kaip yra apibrėžta Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597) 2 straipsnio 8 punkte. Sutaupyta energija – energijos kiekis, sutaupomas per nustatytą laikotarpį, įdiegus planuotas energijos taupymo priemones. Stebėsenos rodiklio „Atnaujintuose viešosios paskirties pastatuose sutaupyta energijos kiekis (GWh)“ pasiekimas matuojamas praėjus vienam šildymo sezonui po to, kai įdiegiamos planuotos energijos taupymo priemonės.

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

48 lentelė. 4 uždavinys: Padidinti energijos gamybos ir vartojimo efektyvumą bei atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		359.036.855	357.263.214,57	99,51 proc.	330.238.664,73	91,98 proc.
PRODUKTO	Energijos taupymo požiūriu atnaujintų viešosios paskirties pastatų skaičius	850	906	106,59 proc.	864	101,65 proc.
REZULTATO	Atnaujintuose viešosios paskirties pastatuose sutaupyta energijos kiekis (GWh)	200	214,95	107,48 proc.	236,62	118,31 proc.

Produkto rodiklio „Energijos taupymo požiūriu atnaujintų viešosios paskirties pastatų skaičius“ ir **rezultato rodiklio** „Atnaujintuose viešosios paskirties pastatuose sutaupyta energijos kiekis (GWh)“ sutartyse numatytos reikšmės viršija SSVP nustatytus planus.

Remiantis pasirašytų sutarčių duomenimis, atnaujintuose 906 viešosios paskirties pastatuose sutaupyta energijos kiekis gali siekti 214,95 GWh, tačiau faktiškai pasiekta rodiklio reikšmė yra šiek tiek didesnė, t.y. 864 atnaujintuose viešosios paskirties pastatuose sutaupyta energijos kiekis siekia 236,62 GWh. Analizuojant šiuos rezultatus galima būtų paminėti, kad tame tarpe iki 2014 m. pabaigos buvo įgyvendinami 84 mokyklų renovacijos projektai, renovuojamos 438 mokyklos (iš 1318 Lietuvos mokyklų), o renovuojant šias mokyklas buvo sutaupyta 21,83 GWh energijos.

Lyginant produkto rodiklio „Energijos taupymo požiūriu atnaujintų viešosios paskirties pastatų skaičius“ pasiekimą (864 renovuoti pastatai) su nacionalinėmis tendencijomis, pateikiamomis 49 lentelėje, kurioje nurodyta, kad pastatų, kurių renovavimas būtinas, kiekis Lietuvoje yra tikrai aukštas, ir poreikis išlieka didelis, ir todėl ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamos viešosios paskirties pastatų renovavimo priemonės prisideda prie šios pastatų būklės gerėjimo.

49 lentelė. Lietuvos viešosios paskirties pastatų, tinkamų renovacijai skaičius 2014 m.

Pastato paskirties grupė	Nuosavybės tipas		Viso
	Valstybės	Savivaldybių	
	Kiekis	Kiekis	Kiekis
Gydymo	386	670	1056
Kultūros, mokslo ir sporto	996	4288	5284
Administracinės	1485	753	2238
Gyvenamieji namai įvairioms socialinėms grupėms	303	239	542
Specialiosios, religinės ir kitos paskirties	2361	1644	4005
Viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo ir poilsio	782	525	1307
Viso:			14432

Šaltinis: VĮ Energetikos agentūra

Įgyvendinant 4 uždavinį ataskaitiniu laikotarpiu taip pat buvo finansuojamas 51 projektas, kuris skatina atsinaujinančių energijos išteklių (biomasės) naudojimą energijos gamybai. Įgyvendinus šiuos projektus, planuojama, kad bus įrengti 56 nauji energijos gamybos pajėgumai, naudojantys biomasę ir bendrai energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomasę, pagamintas energijos kiekis turėtų siekti apie 632,81 MW. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos jau įrengti 26 nauji biomasę naudojantys energijos gamybos pajėgumai, o jų galia padidėjo 336,94 MW.

Vertinant 4 uždavinio įgyvendinimo pažangą, svarbu pažymėti, kad iki 2014 m. pabaigos buvo įrengti nauji efektyviau veikiantys ir (arba) modernizuoti 7 energijos gamybos pajėgumai, kurių galia 138,39 MW.

Sėkmingai įgyvendintų projektų pavyzdžiai:

Projekto vykdytojas: UAB „Litesko“

Projekto pavadinimas: **Druskininkų katilinės rekonstrukcija įrengiant biokuro kūrenamą vandens šildymo katilą**

Projekto vertė: 3.371.177,02 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2012.07.01 – 2014.03.25

Druskininkų katilinėje teritorijoje sumontuotas 10 MW galios biokuro vandens šildymo katilas su pakura. Įgyvendinus projektą papildomai atgaunama atliekinė šiluma naudojant 2,4 MW galios degimo produktų kondensavimo šilumokaitį. Naudojant atsinaujinančius energijos išteklius šilumos gamybai sumažintas šilumos tiekimo priklausomumas nuo didėjančių importuojamų gamtinių dujų kainų ir atsisakyta mazuto, kaip rezervinio kuro, deginimo. Druskininkų katilinėje papildomai galima naudoti dar vieną kuro rūšį šilumos gamybai ir taip išlaikomas „Druskininkų šiluma“ šilumos ūkio konkurencingumas, aukšta vartotojams tiekiamos paslaugos kokybė ir patikimumas. Šis projektas atitinka valstybės nustatytus energetikos vystymo prioritetus, kuriuose numatoma skatinti energijos gamybą iš vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių bei energijos išteklių

naudojimo efektyvumo didinimą. Naujasis biokuro katilas gaminama 56,2 GWh šilumos ir papildomai 10,1 GWh atliekinės šilumos atgaunama iš degimo produktų. Šilumos gamyba naudojant biokurą dalinai pakeitė šilumos gamybą esamuose gamtines dujas kūrenančiuose katiluose. Šis projektas UAB „Litesko“ leido sumažinti šilumos generavimo sąnaudas kurui pirkti, nes naudojami vietiniai ir atsinaujinantys energijos ištekliai (biokuras). Įgyvendinus projektą CO2 emisija sumažinta apie 13317 t/metus, o dujų suvartojimas – 1151 t/metus. Projekto rezultatai – įrengtas naujas biokuru kūrenamas šildymo katilas, energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomasę, galios padidėjimas siekia 12,40 MW.

Projekto vykdytojas: Tauragės rajono savivaldybės administracija

Projekto pavadinimas: **Tauragės rajono Žygaičių gimnazijos pastato Žygaičių mstl., Tauragės r. sav., rekonstravimas**

Projekto vertė: 781.621,87 eurų

Projekto veiklų pradžia ir pabaiga: 2013.02.14 – 2014.04.28

Tauragės rajono Žygaičių gimnazija pastatyta 1977 metais ir neatitiko LR statybos normos RSN 143-92 reikalavimų. Projekto tikslas – Pagerinti Tauragės rajono savivaldybės Žygaičių gimnazijos pastato energetines charakteristikas, užtikrinti taupų ir efektyvų energijos vartojimą. Projekto tikslui pasiekti, remiantis energijos vartojimo auditu, buvo numatytas energijos vartojimo efektyvumo priemonių kompleksas, kasmet leisiantis sutaupyti 222,93 MWh šilumos energijos. Projekto metu įgyvendintos šios energijos taupymo priemonės: pakeisti langai ir išorės durys (taip pat ir tambūro), apšiltintos išorinės sienos ir cokolis, pakeista neapšiltinto šlaitinio stogo danga, apšiltinta perdanga po nešildoma palėpe, apšiltintas sutapdintas stogas, modernizuota šildymo sistema ir šilumos punktas. Energijos vartojimo efektyvumo priemonių įgyvendinimas sudaro sąlygas mažinti energijos vartojimą ir gerinti patalpų eksploataavimo sąlygas, užtikrinti Lietuvos higienos normose nurodytas patalpų mikroklimato sąlygas, patenkinti tikslinių grupių poreikius. Atlikus planuojamus darbus ir įgyvendinus projekto veiklas, pagerėjo projekto tikslinių grupių – gimnazijos mokinių ir darbuotojų komforto ir mikroklimato, mokymosi ir darbo sąlygos. Projekto rezultatai – atnaujintas viešosios apskrities pastatas energijos taupymo požiūriu. Atnaujintame viešosios paskirties pastate planuojamas sutaupyti energijos kiekis turėtų siekti 0,22 GWh. Faktiniai energijos sutaupymai bus apskaičiuojami pasibaigus pirmam pilnam šildymo sezonui po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos, t. y. už stebėsenos rodiklį bus atsiskaitoma su ataskaita po projekto užbaigimo Nr. 2, kurią projekto vykdytojas pateiks 2016 m. sausio mėn.

Apibendrinant pasiektus rezultatus, pažymėtina, kad 4 uždavinio investicijos į viešojo sektoriaus pastatų renovaciją, jų apšiltinimą mažina šilumos energijos poreikį, o investicijos į atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo didinimą sudaro galimybę taupyti energiją.

Iki 2013 m. pabaigos sutaupyta energijos kiekis sudarė 503,26 GWh, iš kurių 236,62 GWh sutaupymai buvo iš atnaujintų viešosios paskirties pastatų. Atsižvelgiant į skaičius, daroma prielaida, kad ES struktūrinės paramos lėšos prisideda prie bendrų šalies energijos sutaupymų rodiklių (žiūrėti 50 lentelės duomenis).

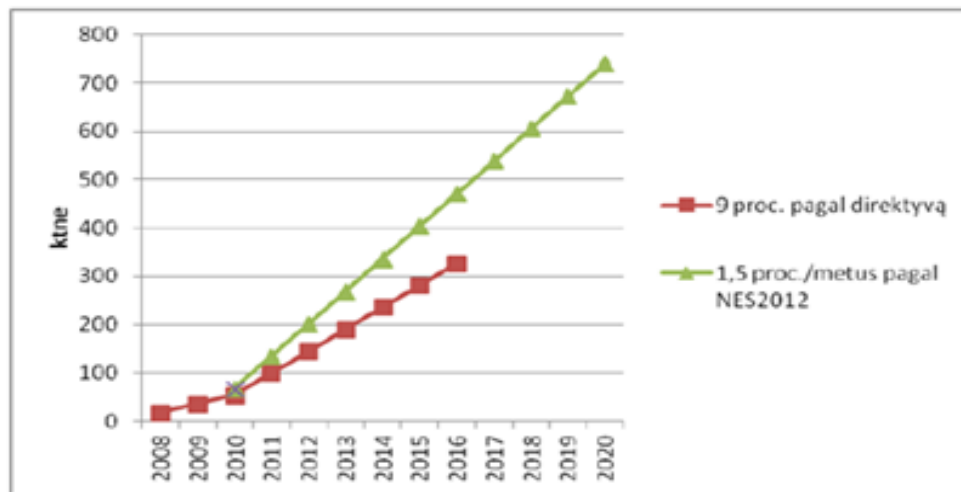
Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad sėkmingai įgyvendinti projektai didina efektyvumą bei atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimą, todėl iki laikotarpio pabaigos bus pasiekti SSVP iškelti tikslai.

Lyginant rodiklių pasiekimus su ES bei nacionalinėmis tendencijomis, vidutinis 28 dabartinių ES šalių energijos intensyvumas 2013, m. siekė 141.6 kg tne/1000 eurų, o Lietuvoje – 291,6 kg tne/1000 eurų, matyti, kad Lietuva energijos vartojimo intensyvumas vis dar 2 kartus didesnis už ES vidurkį, todėl į energijos efektyvų naudojimą nukreiptos veiklos išlieka itin aktualios ir naudingos, nes efektyvus energijos vartojimas yra vienas iš pagrindinių Lietuvos energetikos strateginių tikslų, taip pat yra svarbus energetinio saugumo didinimo, tiekimo diversifikavimo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro išteklių importo iš trečiųjų šalių mažinimo kontekste.

Pagal direktyvos 2012/27/ES 3 straipsnį, kiekviena valstybė narė turi nustatyti nacionalinę orientacinę energijos vartojimo efektyvumo (toliau – NOEVE) tikslą iki 2020 m. Šio tikslo nustatymas šalims narėms nėra apibrėžtas, taip pat nėra tikslo skaičiavimo metodikos, tačiau numatoma, kad bendrame rezultate ES pirminės energijos vartojimas 2020 m. turėtų sumažėti 20 proc. palyginti su prognozuojamu vartojimu, jei nebūtų įgyvendinamos naujos energijos efektyvumo priemonės arba sutaupoma 368 mln. tne pirminės energijos.

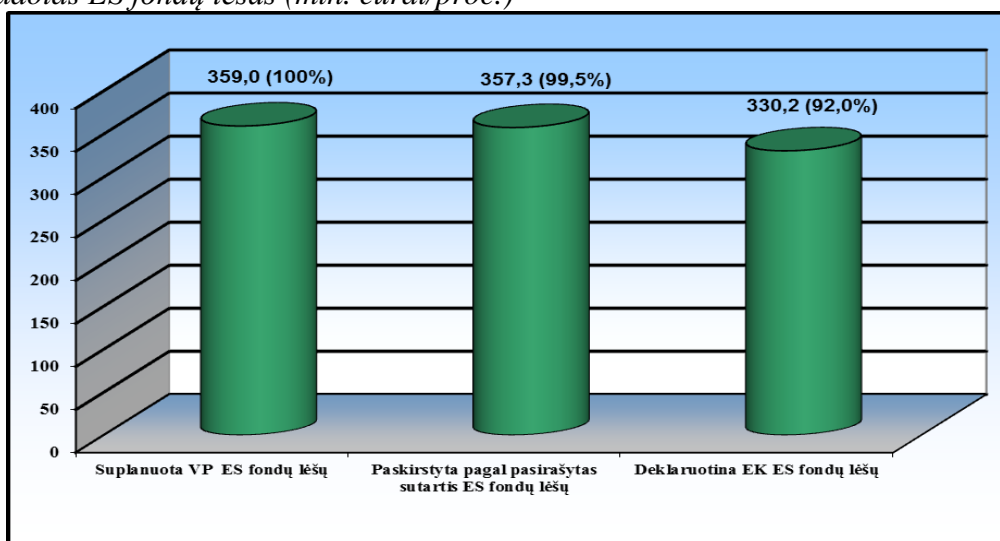
Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje (toliau – NES2012) Lietuva yra iškėlusį tikslą energetinio efektyvumo didinimo srityje iki 2020 metų siekti kiekvienais metais po 1,5 procento didinti energijos vartojimo efektyvumą ir pasiekti 740 tūkst. tne metinius energijos sutaupymus iki 2020 m. palyginti su 2009 m. (neįskaitant padidėsančio energijos suvartojimo dėl BVP padidėjimo efekto). Be to, pagal direktyvos 2006/32/EB reikalavimus valstybės narės privalėjo nustatyti bendrą nacionalinę orientacinę 9 proc. energijos taupymo tikslą iki 2016 m. Lietuvos Respublikos nustatytas tikslas iki 2016 m. yra 3797 GWh (327 tūkst. tne) . Abu šie tikslai ir jų siekimo grafikas pavaizduoti 26 paveiksle.

26 paveikslas Lietuvos nacionalinis energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslas pagal NES2012 ir direktyvos 2006/32/EB reikalavimus

Duomenų šaltinis: UAB „COWI Lietuva“

27 paveikslas. 3 prioriteto 4 uždavinio (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

Pagal 4 uždavinio įgyvendinimo priemones iki 2014 m. gruodžio 31 d.:

- pasirašytos 711 sutartys, pagal kurias projektams skirta finansavimo suma – 131,69 mln. eurų;

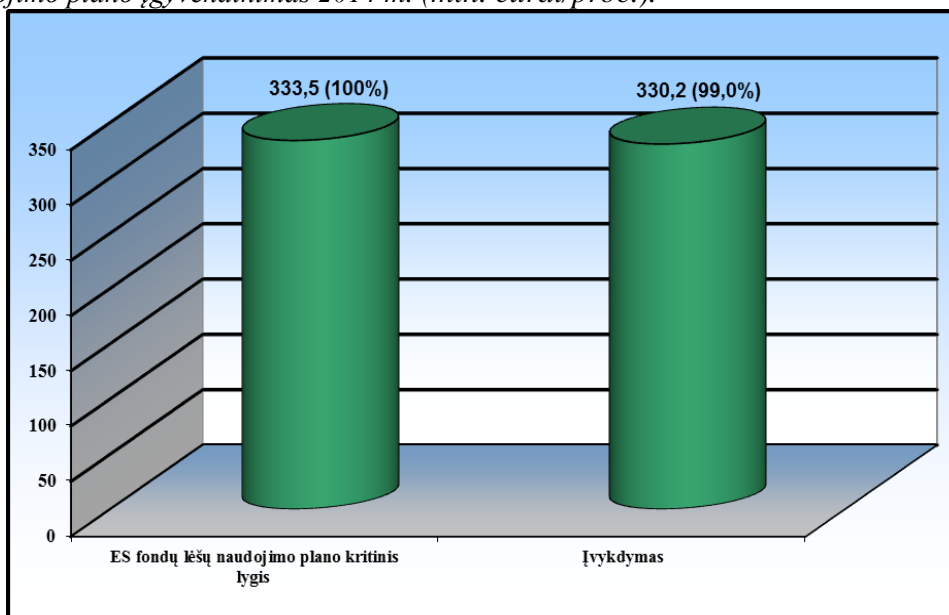
- išmokėta lėšų – 330,2 mln. eurų (per 2013 metus – 47,92 mln. eurų).

Per 2014 m. buvo sudarytos 7 sutartys 7,96 mln. eurų sumai.

Priimtų išpareigojimų suma 2014 m. pabaigai sudarė 99,5 proc. plano.

Lėšų panaudojimo sparta atitinka ES fondų lėšų naudojimo planą. Iki 2015 m. pabaigos tikimasi planą įgyvendinti 100 proc. Visgi siekiant įgyvendinti ES fondų lėšų panaudojimo planą laiku, numatoma visas sutaupytas prioriteto lėšas panaudoti priemonės „Viešosios paskirties pastatų renovavimui nacionaliniu lygiu“ papildomam finansavimui.

28 paveikslas. 3 prioriteto 4 uždavinio (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurai/proc.).

Lėšų panaudojimo sparta atitinka ES fondų lėšų naudojimo planą. Iki 2015 m. pabaigos tikimasi planą įgyvendinti 100 proc. Visgi siekiant įgyvendinti ES fondų lėšų

panaudojimo planą laiku, numatoma visas sutaupytas prioriteto lėšas panaudoti priemonės „Viešosios paskirties pastatų renovavimui nacionaliniu lygiu“ papildomam finansavimui.

Prie lėšų panaudojimo plano efektyvesnio vykdymo prisideda kuriama įgyvendinamų projektų stebėsenos ir kontrolės sistema, kuri apima rizikingų projektų, veiklų įgyvendinimo stebėseną, mokėjimo prašymų grafikų laikymąsi. Ši sistema apima tiek naujai pasirašytas sutartis, tiek jau įgyvendinamus projektus, kurių veiklos planuoja baigtis tik 2015 m. pab., arba šiuo metu vėluoja.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinio įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui yra neutralus, kadangi 4 uždavinio lėšomis finansuojami projektai nedaro nei teigiamo, nei neigiamo poveikio vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui.

2. Uždavinio įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Poveikis informacinės visuomenės plėtrai yra neutralus. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamos priemonės nėra tiesiogiai nukreiptos į informacinės visuomenės plėtrą, t. y. jos nedaro nei teigiamo, nei neigiamo poveikio informacinės visuomenės plėtrai.

3. Uždavinio įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Pagal Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamas 3 prioriteto 4 uždavinio priemonės 2014 m. buvo gyvendinami 711 projektų. Daugiausia projektų įgyvendinama Vilniaus regione, o didžiausia ES paramos dalis tenka Vilniaus (20 proc.) ir Kauno (20 proc.). Mažiausia ES paramos dalis skiriama Telšių (3 proc.) ir Tauragės (3 proc.) regionams. Lyginant vienam gyventojui tenkančias ES lėšų sumas, daugiausia ES paramos tenka Alytaus ir Panevėžio regionų gyventojams.

Tačiau svarbu pastebėti, kad Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamos priemonės nėra tiesiogiai skirtos tam tikrų regionų plėtrai, todėl poveikis regioninei plėtrai yra neutralus. Tačiau, siekiant paskatinti probleminėse teritorijoje ir regioniniuose augimo centruose įgyvendinamus projektus, projektų finansavimo sąlygų aprašuose yra nustatytas prioritetas atrankos kriterijus, pagal kurį didesni balai suteikiami projektams, vykdomiems regioniniame ekonomikos augimo centre, išskirtame Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575 (Žin., 2005, Nr. 66-2370).

4. Uždavinio įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija administruoja priemones, kurių įgyvendinimas turi tiesioginį poveikį darnaus vystymosi prioriteto įgyvendinimui, todėl prioriteto įgyvendinimas daro teigiamą įtaką socialinių bei ekonominių problemų sprendimui, o įgyvendinami projektai nepažeidžia aplinkosauginių reikalavimų, darnaus vystymosi nuostatų regionų plėtros srityje.

Projektų, kurie atitinka darnios plėtros horizontalios politikos gaires, pavyzdžiai nurodyti sėkmingai įgyvendinamų projektų dalyje.

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui

Įgyvendinant 3 prioriteto 4 uždavinį, nėra nustatyti rodikliai, kurie matuotų poveikį užimtumui.

3.3.3.2. Svarbiausios problemos

Vertinama, kad iki laikotarpio pabaigos, nepaisant lėtesnio nei tikėtasi įgyvendinimo tempo: įrangos vėlavimų, užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų, visos 4 uždaviniui numatytos lėšos bus sėkmingai panaudotos, tačiau 4 uždavinio įgyvendinimui didžiausios įtakos turėjo:

- Neparengta rangos viešųjų pirkimų dokumentacija, dažni Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų pažeidimai.
- Silpni pareiškėjų/projekto vykdytojų administravimo gebėjimai, dėl to lėtėja paraiškų priėmimo eiga, dokumentai derinami po keletą kartų, pasitaiko atvejų, kai prjektų vykdytojai išsiima ne to rūšies leidimus reikalingus pastatų modernizavimui, dažnos problemos kyla dėl netvarkingai ir netinkamų dokumentų pateikimo.

Šios ir kitos problemos lėtina lėšų įsisavinimą ir sklandžią projektų įgyvendinimo eigą, tačiau projektų vykdytojai yra konsultuojami projektų įgyvendinimo klausimais, vyksta susitikimai su įgyvendinančiosiomis institucijomis įvairioms problemoms spręsti.

3.4. 4 prioritetas „Techninė parama Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimui“

3.4.1. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos administruojamo 4 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimas

SSVP 4 prioritetą „Techninė parama Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimui“ (toliau – 4 prioritetas) įgyvendina Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kuri siekia dviejų uždavinių:

- 1 uždavinys: užtikrinti efektyvų ES struktūrinės paramos, gaunamos pagal Konvergencijos tikslą, valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimą įgyvendinant šią SSVP;
- 2 uždavinys: gerinti visuomenės informuotumą SSVP teikiamą paramą bei įgyvendinimo rezultatus, atlikti SSVP vertinimą.

Šių uždavinių siekiama valstybės projektų planavimo būdu įgyvendinant 3 priemones: „ES struktūrinės paramos valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimas“, „3 VP. Informavimas ir viešinimas“ ir „ES struktūrinės paramos vertinimas“.

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo pasirašyta 19 projektų finansavimo ir administravimo sutarčių. Pagal priemonę „ES struktūrinės paramos valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimas“ buvo įgyvendinami 6 projektai, pagal priemonę „3 VP. Informavimas ir viešinimas“ – 3 projektai, pagal priemonę „ES struktūrinės paramos vertinimas“ – 10 projektų.

Priemonių „ES struktūrinės paramos valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimas“ bei „3 VP. Informavimas ir viešinimas“ projektai tęstiniai, t. y. pagal šias priemones įgyvendinamų projektų finansavimo ir administravimo sutartys pasirašytos visam 2007–2013 m. programavimo periodui, todėl baigtų projektų iki ataskaitinio laikotarpio santykinai nedaug – 1 projektas pagal priemonę „ES struktūrinės paramos valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimas“. Pagal priemonę „ES struktūrinės paramos vertinimas“ 2007–2013 m. laikotarpiu baigti įgyvendinti 10 projektų.

3.4.1.1. Tikslų pasiekimas ir pažangos analizė

Informacija apie 4 prioriteto 1 ir 2 uždavinių įgyvendinimo pažangą, pateikiama remiantis fizinių ir finansinių stebėsenos rodiklių pasiekimais.

A DALIS: STEBĖSENOS RODIKLIŲ PASIEKIMAI UŽDAVINIO LYGMENIU

50 lentelė. 1 uždavinys: Užtikrinti efektyvų ES struktūrinės paramos, gaunamos pagal Konvergencijos tikslą, valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimą įgyvendinant šią SSVP

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Sanglaudos skatinimo veiksmų programos	Pasiekimas	NA	NA	185	219	293	297	225	212	NA	212
	Tikslas										72

įgyvendinimo srityje dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kurie patobulino kvalifikaciją ne mažiau kaip kartą per metus, skaičius	Pradinis taškas	0										
Rezultato rodikliai												
Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kurie patobulino kvalifikaciją ir dirba ne trumpiau kaip vienerius metus Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimo srityje (proc.)	Pasiekimas	NA	NA	95	86	92	87	91	85	NA	85	
	Tikslas										90	
	Pradinis taškas	0										

51 lentelė. 2 uždavinys: Gerinti visuomenės informuotumą SSVP teikiamą paramą bei įgyvendinimo rezultatus, atlikti SSVP vertinimą

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Įgyvendintų informavimo iniciatyvų skaičius (informavimo kampanijos, konferencijos, seminarų ciklai, interneto puslapiai ir t.t.) ⁷⁵	Pasiekimas	NA	NA	2	5,25	7	10	14	16	NA	16
	Tikslas										21
	Pradinis taškas	0									
Rezultato rodikliai											

⁷⁵ Sumuojamas pagal priemonę įgyvendintų iniciatyvų skaičius, kurių finansavimo šaltinis yra SSVP.

Galimi paramos gavėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą sanglaudos skatinimui (proc.)	Pasiekimas	0	0 ⁷⁶	64	42	68	64	67	67 ⁷⁷	NA	67
	Tikslas										75
	Pradinis taškas	0	69 ⁷⁸								

52 lentelė. VP3-4.2-FM-02-V priemonė: ES struktūrinės paramos vertinimas

Rodikliai		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Iš viso
Produkto rodikliai											
Atlikti vertinimai (procentai nuo suplanuotų ataskaitiniais metais)	Pasiekimas	NA	0	0	100	100	100	100	100 ⁷⁹	NA	100
	Tikslas										100
	Pradinis taškas	NA									
Rezultato rodikliai											
Vertinimo rekomendacijos, priimtos įgyvendinti (procentai nuo pateiktų) ⁸⁰	Pasiekimas	NA	0	0	100	93	92	93	89	NA	89
	Tikslas										70
	Pradinis taškas	NA									

⁷⁶ Buvo tikslinta reikšmė.

⁷⁷ Pasiekta reikšmė tokia pati kaip ir praėjusiais metais, nes 2014 m., pasibaigus projektų finansavimo ir administravimo sutarčių pasirašymo etapui, galimų pareiškėjų nuomonės tyrimai jau nebebuvo atliekami.

⁷⁸ Siekiant nustatyti rezultato rodiklio „Galimi paramos gavėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą sanglaudos skatinimui (proc.)“ pradinę situaciją, 2009 m. vasario mėn. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos užsakymu buvo atliktas „Galimų pareiškėjų informuotumo apie 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos etapą“ nuomonės tyrimas, kurio metu nustatytas galimų paramos gavėjų, kurie žino apie ES struktūrinę paramą sanglaudos skatinimui, procentinis skaičius. Pagal jį daug ir šiek tiek žino 69 proc. respondentų (28 proc. daug girdėję/ žinantys, 41 proc. kažką apie tai girdėję/kažkiek žinantys).

⁷⁹ 2014 m. buvo atliktas 1 planuotas vertinimas.

⁸⁰ Atliekant vertinimą 2014 m. buvo pateikta 18 rekomendacijų, iš kurių priimta įgyvendinti 16 rekomendacijų (88,88 proc.).

B DALIS: FINANSINĖ PAŽANGA

53 lentelė. 4 prioriteto finansinė pažanga (eurai)

Uždaviniai	Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos projektų finansavimo ir administravimo sutartyse numatytų lėšų suma (eurai)				Deklaruočių išlaidų, kurios iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos buvo įtrauktos į paramos gavėjų pateiktus mokėjimo prašymus, suma (eurai)			
	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma	Iš viso	ES lėšos	LR valstybės biudžeto lėšos iš skiriamo finansavimo (BF)	Projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) lėšų suma
1 uždavinys	32.481.197,96	32.481.197,96	0,00	0,00	29.695.065,82	29.695.065,82	0,00	0,00
2 uždavinys	2.520.685,40	2.520.685,40	0,00	0,00	1.997.959,50	1.997.959,50	0,00	0,00

C DALIS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

54 lentelė. 1 uždavinys: Garantuoti efektyvų ES struktūrinės paramos, skiriamos pagal Konvergencijos tikslą, valdymo ir kontrolės sistemos funkcionavimą, įgyvendinant šią Sanglaudos skatinimo veiksmų programą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		32.688.431	32.481.197,96	99,37 proc.	29.695.065,82	90,84 proc.
PRODUKTO	Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimo srityje dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kurie patobulino kvalifikaciją ne mažiau kaip kartą per metus,	72	136	188,89 proc.	212	294,44 proc.

	skaičius					
REZULTATO	Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kurie patobulino kvalifikaciją ir dirba ne trumpiau kaip vienerius metus Sanglaudos skatinimo veiksmų programos įgyvendinimo srityje (proc.)	90	90	-	85	-

Produkto rodiklio pasiekimai

Pradinis taškas. Nustatyta, kad 2014 m. SSVP įgyvendinimo srityje dirbo 262 darbuotojai. Į šį darbuotojų skaičių įskaičiuojami darbuotojai, administruojantys ES struktūrinę paramą, kurių funkcijos pilnai susijusios su ES struktūrinės paramos administravimu bei darbuotojai, kurių funkcijos dalinai susijusios su ES struktūrinės paramos administravimu, t. y. tokie darbuotojai, kurie ne tik administruoja ES struktūrinę paramą, bet ir atlieka kitas funkcijas.

Tikslas. SSVP numatyta, kad ne mažiau kaip 72 darbuotojai, dirbantys SSVP įgyvendinimo srityje turėtų pakelti kvalifikaciją kiekvienais metais, t. y. dalyvauti mokymuose bent kartą per 2014 metus.

Pasiekimas. 2014 m. 212 darbuotojų, dirbančių SSVP įgyvendinimo srityje, pakėlė kvalifikaciją. Šis stebėsenos rodiklis įgyvendintas ir viršytas.

Rezultato rodiklio pasiekimai

Pradinis taškas. Nustatyta, kad iš visų 2013 m. SSVP įgyvendinimo srityje dirbusių darbuotojų 225 darbuotojai bent kartą per 2013 m. dalyvavo mokymuose, t. y. nustatytas rodiklio pradinis taškas – 225 darbuotojai.

Tikslas. SSVP numatyta, kad ne mažiau kaip 90 procentų SSVP įgyvendinimo srityje dirbusių darbuotojų, kurie dalyvavo mokymuose bent kartą per metus turėtų likti dirbti ne trumpiau kaip vienerius metus SSVP įgyvendinimo srityje.

Pasiekimas. Iš visų 2013 m. SSVP įgyvendinimo srityje dirbusių darbuotojų, kurie dalyvavo mokymuose bent kartą per 2013 m., 85 proc. darbuotojų 2014 m. liko dirbti SSVP įgyvendinimo srityje. Šis stebėsenos rodiklis neįgyvendintas dėl didesnės, nei planuota, darbuotojų kaitos. Siekiant geresnių stebėsenos rodiklių pasiekimų, Lietuvos Respublikos finansų ministerija pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atliktą ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemos bei reikiamų kompetencijų analizę ir jos pagrindu parengtą reikiamų kvalifikacinių reikalavimų aprašą 2015 m. ir toliau planuoja organizuoti centralizuotus mokymus ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų darbuotojams.

Analizuojant 4 prioriteto 1 uždavinio įgyvendinimo pažangą ir į faktinį rodiklių pasiekimą, galima teigti, kad 1 uždavinio tikslai per 2014 m. pasiekti tam panaudojant beveik 91 proc. uždaviniui skirtų lėšų. Kadangi uždavinio lėšos sutartimis suplanuotos dalimis, po tam tikrą lėšų dalį kiekvienais metais, lėšas paskirsčius 2015 m. techninės paramos gavėjų veikloms įgyvendinti, galima teigti, kad iki laikotarpio suplanuoti uždavinio rodikliai bus pasiekti.

Išsamesnė informacija apie uždavinio įgyvendinimo pažangą pateikiama Ataskaitos 6 dalyje „Techninė parama“.

55 lentelė. 2 uždavinys: Gerinti visuomenės informuotumą apie SSVP teikiamą paramą bei įgyvendinimo rezultatus, vykdyti SSVP vertinimą

Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	SSVP planas	Suplanuota projektų finansavimo ir administravimo sutartyse		Panaudotos (deklaruotinos) ES lėšos ir faktiškai pasiekti rodikliai	
		ES lėšos/rodikliai	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano	ES lėšos /rodikliai	Procentas nuo SSVP plano
1	2	3	4	5=4/3	6	7=6/3
ES lėšos (eurai)		2.602.073	2.520.685,40	96,87 proc.	1.997.959,50	76,78 proc.
VP3-4.2-FM-01-V priemonė „3VP. Informavimas ir viešinimas		2.219.544	2.137.873,05	96,32 proc.	1.637.591,66	73,78 proc.
PRODUKTO	Įgyvendintų informavimo iniciatyvų skaičius (informavimo kampanijos, konferencijos, seminarų ciklai, interneto puslapiai ir t.t.)	21	21	100 proc.	17	80,95 proc.
REZULTATO	Galimi paramos gavėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą sanglaudos skatinimui, procentais	75	-	-	67	-
VP3-4.2-FM-02-V priemonė „ES struktūrinės paramos vertinimas“		382.529	382.812,35	100,07 proc.	360.367,84	94,21 proc.
PRODUKTO	Atlikti vertinimai (procentai nuo suplanuotų ataskaitiniais metais)	100	100	-	100	-

REZULTATO	Vertinimo rekomendacijos, priimtos įgyvendinti (procentai nuo pateiktų)	70	-	-	89	-
-----------	---	----	---	---	----	---

Analizuojant šio uždavinio informavimo ir viešinimo rodiklių pasiekimus, galima teigti, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai. Produkto rodiklis „**Igyvendintų informavimo iniciatyvų skaičius (informavimo kampanijų, konferencijų, seminarų ciklų, interneto puslapių, etc.)**“ sutartyse suplanuotas 100 proc. Tuo tarpu 2014 m. pabaigai įgyvendinta 17 iniciatyvų (t. y. beveik 81 proc. nuo SSVP suplanuotų). Joms įgyvendinti panaudota 73,78 proc. skirtų lėšų.

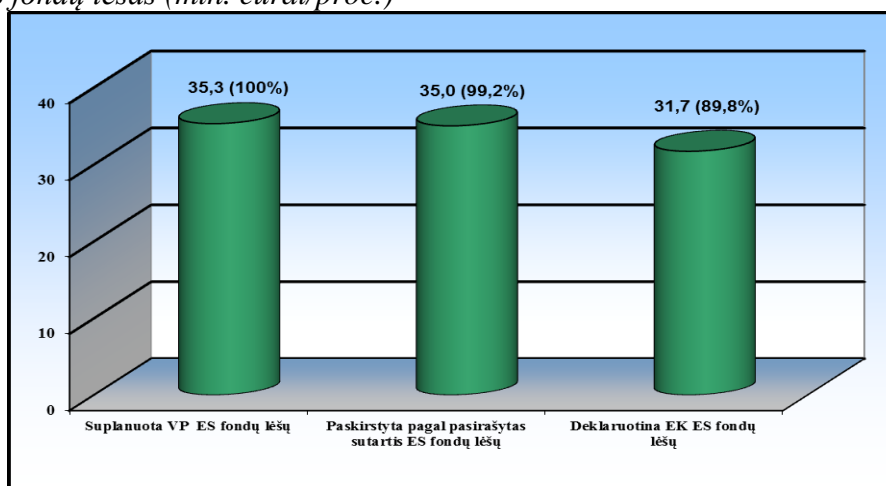
Pasiekta rezultato rodiklio „**Galimi paramos gavėjai, kurie žino apie ES struktūrinę paramą sanglaudos skatinimui**“ reikšmė siekia 67 proc. (2013 m. galimų pareiškėjų nuomonės tyrimo duomenimis) iš 75 proc. nustatytų pasiekti SSVP. Tačiau svarbu pabrėžti, kad apskritai galimų pareiškėjų tarpe 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų finansavimo laikotarpi žinomumas siekia net 99 proc. Detalesnė informacija apie 2014 m. vykdytų informavimo ir viešinimo veiklų rezultatus pateikiama Ataskaitos 7 dalyje.

2 uždavinys taip pat yra įgyvendinamas vykdant priemonę „ES struktūrinės paramos vertinimas“, kurios tikslas – gerinti ES fondų, skiriamų SSVP finansuoti, panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, tobulinti šios veiksmų programos įgyvendinimą. Nors šios priemonės įgyvendinimo stebėsenai SSVP nėra nustatyti uždavinio lygmens stebėsenos rodikliai, tačiau vertinimo tikslų įgyvendinimo pažangą atskleidžia 55 ir 56 lentelėse pateikiami duomenys apie SSVP priede nustatytų papildomų (nacionalinių) rodiklių pasiekimą:

- 2014 m. pabaigoje pagal priemonę „ES struktūrinės paramos vertinimas“ buvo išmokėti 94 proc. priemonės įgyvendinimui skirtų lėšų.
- 2008–2013 m. metiniuose ES struktūrinės paramos vertinimo planuose pagal priemonę „ES struktūrinės paramos vertinimas“ buvo suplanuota atlikti 10 vertinimų, iš kurių atlikti 9 vertinimai.
- 2014 m. buvo planuotas ir pabaigtas 1 vertinimas („Atliekų tvarkymo sistemos Lietuvoje vertinimas ir 2014–2020 m. tendencijos“). Todėl priemonės įgyvendinimo produkto rodiklio „**Atlikti vertinimai (proc. nuo suplanuotų pabaigti ataskaitiniais metais)**“ skaitinė reikšmė yra 100 proc.
- Kasmetinė rezultato rodiklio „**Vertinimo rekomendacijų, priimtų įgyvendinti, skaičius (procentais)**“ siektina reikšmė yra 70 proc. Šio rodiklio skaitinė reikšmė 2014 m. yra 88 proc, nes 2014 m. atliekant minėta vertinimą buvo pateikta 18 rekomendacijų, iš kurių priimta įgyvendinti 16 rekomendacijų.

Apibendrinant galima teigti, kad uždavinys įgyvendinamas sėkmingai. Detalesnė informacija apie 2014 m. atliktus vertinimus ir vertinimo veiklas pateikiama Ataskaitos 2.7 dalyje.

29 paveikslas. 4 prioriteto 1 ir 2 uždavinių (Lietuvos Respublikos finansų ministerija) įgyvendinimo analizė 2014 m. pagal pasirašytas finansavimo ir administravimo sutartis bei panaudotas ES fondų lėšas (mln. eurai/proc.)

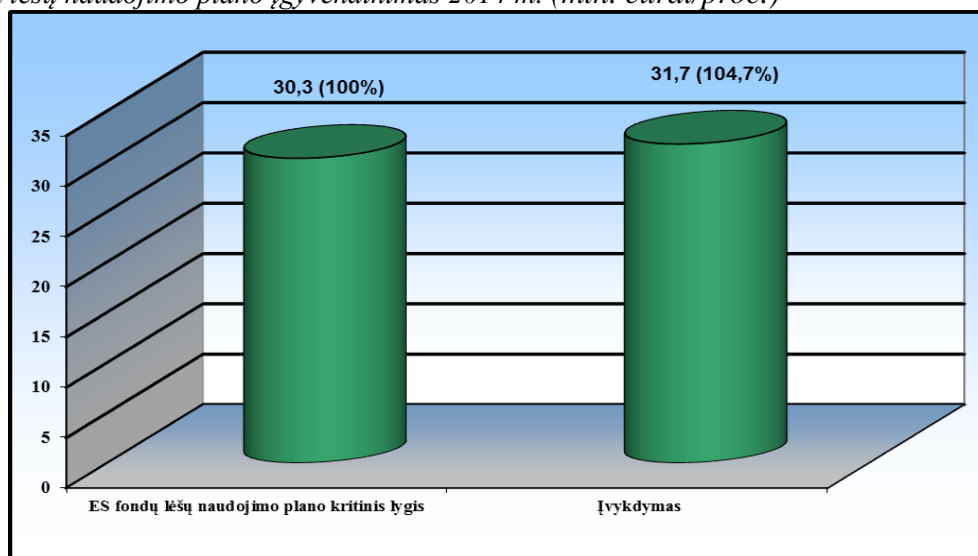
Iki 2014 m. gruodžio 31 d. paskirstytų ES 2007–2013 m. techninės paramos ES fondų lėšų dalis pagal pasirašytas projektų finansavimo ir administravimo sutartis sudarė 99,2 proc. (35 mln. eurų) nuo 4 prioritetai numatytų ES fondų lėšų. Palyginus su 2013 m. duomenimis pasirašytų sutarčių vertė 2014 m. padidėjo 25,8 proc. (7,2 mln. eurų)

Apmokėtų ir pripažintų deklaruotinomis Europos Komisijai lėšų dalis 2014 m. sudarė 89,8 proc. (31,7 mln. eurų) nuo 4 prioritetai numatytų ES fondų lėšų. Palyginus su 2013 metų duomenimis šis rodiklis padidėjo 26,2 proc. (6,6 mln. eurų).

Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos likusi nepasirašytų sutarčių vertė sudarė 0,8 proc. (0,3 mln. eurų) nuo 4 prioritetai numatytų ES fondų lėšų.

Vertinant 4 prioriteto lėšų panaudojimo spartą, planuojama, kad 2015 m. apmokėtos ir pripažintos deklaruotinomis Europos Komisijai bus visos šiam prioritetai numatytos lėšos (100 proc.).

30 paveikslas. 4 prioriteto 1 ir 2 uždavinių (Lietuvos Respublikos finansų ministerija) ES fondų lėšų naudojimo plano įgyvendinimas 2014 m. (mln. eurai/proc.)

Pripažintų deklaruotinomis Europos Komisijai ES fondų lėšų suma sudarė 104,7 proc. nuo ES fondų lėšų naudojimo plano 2014 m. kritinio lygmens. 2014 m. ES fondų lėšų naudojimo planas įvykdytas ir viršytas.

D DALIS: HORIZONTALIOS POLITIKOS

1. Uždavinių įgyvendinimo poveikis vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimui

Techninės paramos gavėjai, įgyvendindami veiklas, finansuotinas iš ES 2007–2013 m. techninės paramos, prisideda prie šio reikalavimo įgyvendinimo, t. y. veiklos, finansuotinos iš ES 2007–2013 m. techninės paramos, turi atitikti lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus. Tai yra vienas iš paraiškų vertinimo kriterijų. Tokiu būdu techninės paramos gavėjai, administruodami ES 2007–2013 m. techninę paramą, užtikrina, kad veiklą, finansuojamą iš ES 2007–2013 m. techninės paramos, įgyvendinimas neturėtų neigiamos įtakos lyčių lygybės ir nediskriminavimo principų įgyvendinimui.

2. Uždavinių įgyvendinimo poveikis informacinės visuomenės plėtrai

Netaikoma

3. Uždavinių įgyvendinimo poveikis regioninei plėtrai

Netaikoma

4. Uždavinių įgyvendinimo poveikis darniam vystymuisi

Netaikoma

5. JEREMIE įgyvendinimas

Netaikoma

6. Informacija apie kryžminį finansavimą

Netaikoma

7. Uždavinių įgyvendinimo poveikis užimtumui

3.4.1.2. Svarbiausios problemos

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2014 m. gruodžio 10 d. ataskaitoje Nr. FA-P-80-1-55 „Dėl veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, valdymo ir kontrolės sistemos veikimo bei Europos Komisijai 2013 metais deklaruotų išlaidų (Metinė kontrolės ataskaita pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 str.)“ nebuvo pateiktos rekomendacijos skirtos SSVP 4 prioritetui.

4. ERPF/SF PROGRAMŲ DIDELĖS APIMTIES PROJEKTAI

56 lentelė. Duomenys apie įgyvendinamą didelės apimties projektą „Vilniaus dumblo apdoravimo įrenginių statyba“

Sektorius	Projekto pavadinimas	Pareiškėjas	Informacija apie būtiną parengti dokumentaciją		VP/ Fondas (ERPF /SF)	Numatoma bendra projekto vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšų, mln. eurų)	(Numatoma) projekto paraiškos pateikimo data		(Numatoma) projekto fizinių darbų pradžios/pabaigos data	Informacija apie projekto įgyvendinimą (jei taikoma)		Rodikliai (produkto ir rezultato, įskaitant pagrindinius rodiklius)	
			dok.	parengta / neparengta			Įgyvendinamajai institucijai	Europos Komisijai		etapai	vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšos) projekto pažanga procentais ⁸¹	Numatomi pasiekti rodikliai	Pasiekti rodikliai (procentai nuo suplanuotos reikšmės)
Aplinkos apsauga/vandentvarka	Vilniaus dumblo apdoravimo įrenginių statyba	UAB „Vilniaus vandenys“	XX priedas	parengta	SF	55,99 (23,87)	2009 m. kovo 2 d.	2010 m. birželio 7 d.	Pradžia 2008m. rugsėjo 29 d./ Pabaiga 2015 m.	Pasirašytos sutartys (rangos, paslaugų, kt.)	39,86 (23,87) ⁸² 70,65 proc.	Pastatyti dumblo apdoravimo įrenginius, 1 vnt.	Pastatyti dumblo apdoravimo įrenginiai, 1 vnt. 100 proc.
			Paraiška (XXI arba XXII priedas)	parengta						Planuojamos pasirašyti sutartys (rangos, paslaugų, kt.)	0		
			Galimybių studija	parengta						Atlikta darbų už	39,72 (23,79) 70,94 proc.		
			Kaštų naudos analizė	parengta						Projektų vykdytojui išmokėta	26,68 (23,87) 47,65 proc.		
			Poveikio aplinkai vertinimas, NATURA 2000 deklaracija ir žemėlapiai, bei kiti aplinkosauginiai dokumentai	parengta						Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos išmokėtų deklaruotinių lėšų suma	39,86 (23,87) 70,65 proc.		

⁸¹ Procentas nuo bendros pasirašytų ir planuojamų pasirašyti sutarčių vertės, nurodomas tais atvejais, kai projektas įgyvendinamas.

⁸² Rangos sutartis pasirašyta už 49.654.891,57 eurų (iš jų tinkamos finansuoti – 44.240.577,85 eurų, ES dalis – 26.554.277,28 eurų). Atkreipiame dėmesį, kad Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau –Agentūra) atliko pažeidimo tyrimą. Vadovaujantis 2013 m. liepos 25 d. Aplinkos projektų valdymo agentūros pateikta pažeidimo tyrimo išvada, įtarimas apie pažeidimą nepasitvirtino. Rangos sutarties apmokėtos tinkamos finansuoti išlaidos – 39.726.496,79 eurų). Atkreipiame dėmesį, kad Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau –Agentūra) atliko pažeidimo tyrimą. Vadovaujantis 2012 m. gruodžio 17 d. pažeidimo tyrimo išvada Nr. VP3-3.1-AM-01-V-01-021/IT03 (pažeidimo unikalus kodas R1828/APVA/VP3-3.1-AM-01-V/0163), Agentūra siūlo taikyti finansinę korekciją – 10 proc. nuo pirkimo „Dumblo apdoravimo įrenginiai Vilniaus nuotekų valykloje“ sutarties vertės – 45586302,91 eurų. Atsižvelgiant į tai, kad Agentūra šią išvadą tikslino 3 kartus, sprendimas dėl korekcijos taikymo parengtas, bet nepatvirtintas.

57 lentelė. Duomenys apie EK sprendimuose dėl didelės apimties projekto „Vilniaus dumblo apdorojimo įrenginių statyba“ numatytų rodiklių pasiekimus

<i>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija</i>					
Didelės apimties projekto numeris ir pavadinimas	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio matavimo vienetas	Europos Komisijos sprendime dėl didelės apimties projekto įsipareigotos pasiekti rodiklių reikšmės	31/12/2014 Pasiektos rodiklių reikšmės	Komentarai
Nr. VP3-3.1-AM-01-V-01-021 „Vilniaus dumblo apdorojimo įrenginių statyba“	Pastatyti dumblo apdorojimo įrenginiai	Vienetai	1	1	
	Sausos medžiagos kiekis po džiovinimo	Procentai	90	0	Kadangi 2014 m. dumblo džiovinimo grandis nepaleista, remiantis 2014 m. lapkričio mėn. UAB „Vilniaus vandenys“ pateiktų atliktų bandymų duomenimis galimas pasiekti šio rodiklio dydis siekia 94–95 proc.
	Dumblo kiekis po apdorojimo ⁸³	Tonos per dieną	41	0	Kadangi 2014 m. dumblo džiovinimo grandis nepaleista, remiantis 2014 m. lapkričio mėn. UAB „Vilniaus vandenys“ pateiktų atliktų bandymų duomenimis, galimas pasiekti šio rodiklio dydis siekia 41,6 tonos per dieną.
	Metinis išdirbtų valandų skaičius	Skaičius	7700	0	Kadangi 2014 m. dumblo džiovinimo grandis nepaleista, negalima pateikti šio rodiklio reikšmės.

⁸³ Galutinio produkto – dumblo granuliu kiekis.

Projektas „Vilniaus dumblo apdorojimo įrenginių statyba“

Nuo statybų pradžios iki 2012 m. pabaigos buvo pastatyta 100 proc. Vilniaus dumblo apdorojimo įrenginių. Numatoma projekto pabaiga 2015 m. Vilniaus nuotekų valykloje įdiegti tankinimo, dumblo priėmimo iš kitų valyklų, terminės hidrolizės, pūdymo, dumblo sausinimo ir džiovinimo įrenginiai. Numatoma, kad po džiovinimo liks tik 40 kubinių metrų dumblo per parą.

Didžiausioje Lietuvoje Vilniaus nuotekų valykloje per parą išvaloma apie 113 tūkst. kubinių metrų nuotekų, todėl kasdien susidaro apie 200 tonų nusausinto nuotekų dumblo. Dalis susidarančio dumblo kompostuojama, o perteklinis nusausintas dumblas išvežamas į laukus. Kadangi nėra pakankamai plotų, kuriems jis būtų reikalingas, bet to, dumblo išvežimas priklauso nuo meteorologinių sąlygų, dumblas kaupiamas nuotekų valyklos dumblo saugojimo aikštelėje.

Vilniaus dumblo apdorojimo įrenginių statybos projekto paraiška pateikta Europos Komisijai 2010 m. birželio 7 d. Projekto finansavimo ir administravimo sutartis buvo pasirašyta 2010 m. liepos 16 d. Įrenginių statybos darbai buvo pradėti dar 2009 m. Vilniaus regione nuotekų dumblo apdorojimo įrenginių paleidimo darbai ir bandomoji eksploatacija prasidėjo 2011 m. lapkritį. Pažymėtina, kad nors dėl 2010 m. I–II ketv. laikinai sustabdytų projekto darbų vykdymo, kuris buvo atnaujintas 2010 m. gegužės mėn., galėjo užsitęsti projekto įgyvendinimas, iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos atlikta dauguma numatytų darbų.

Per ataskaitinį laikotarpį buvo atlikti įdiegtos įrangos bandymai, kurių metu buvo nustatytos galimos Europos Komisijos sprendime dėl didelės apimties projekto išpareigotų pasiekti rodiklių reikšmės. Kadangi, dėl ribotų galutinio produkto – dumblo granulių, kurios pagaminamos džiovinant dumblą – realizavimo galimybių, dumblo džiovinimo grandis nebuvo paleista, rodiklio „Metinis išdirbtų valandų skaičius“ pasiekimo nebuvo galimybės išmatuoti, dumblo džiovinimo grandis turėtų išdirbti bent vienerius metus, kad būtų galima apskaičiuoti rodiklio pasiekimo reikšmę. Dumblo džiovinimo įrenginius planuojama paleisti 2017 m., kai bus sudarytos galutinio produkto realizavimo sąlygos.

Projekto sutartyje numatytas pasiekti rodiklis ir Europos Komisijos sprendime dėl didelės apimties projekto išpareigotas pasiekti rodiklis „Pastatyti dumblo apdorojimo įrenginiai“ yra pasiektas 100 proc. Numatoma, kad Europos Komisijos sprendime dėl didelės apimties projekto išpareigoti pasiekti rodikliai „Sausos medžiagos kiekis po džiovinimo“, „Dumblo kiekis po apdorojimo“ ir „Metinis išdirbtų valandų skaičius“ bus pasiekti po 2017 m., kai bus paleistos visos dumblo apdorojimo įrenginių grandys.

58 lentelė. Duomenys apie įgyvendinamą didelės apimties projektą „Kauno pramogų ir sporto rūmai Nemuno saloje“

Sektorius	Projekto pavadinimas	Pareiškėjas	Informacija apie būtiną parengti dokumentaciją		VP/ Fondas (ERPF /SF)	Numato ma bendra projekto vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšų, mln. eurų)	(Numatoma) projekto paraiškos pateikimo data		(Numatoma) projekto fizinių darbų pradžios/ pabaigos data	Informacija apie projekto įgyvendinimą (jei taikoma)		Rodikliai (produkto ir rezultato, įskaitant pagrindinius rodiklius)	
			dok.	parengta/ neparengta			Įgyvendinti nančiai institucijai	Europos Komisijai		etapai	vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšos) projekto pažanga procentais ⁸⁴	Numatomi pasiekti rodikliai	Pasiekti rodikliai (procentai nuo suplanuotos reikšmės)
Turizmas	Kauno pramogų ir sporto rūmai Nemuno saloje	Kauno miesto savivaldybės administracija	XX priedas	parengta	Sanglaudos skatinimo veiksmų programa/ ERPF	Bendra projekto vertė – 60.2 mln. eurų (iš jų ES lėšos – 14.5 mln. eurų)	2010.03.25	2010.04.27	Pradžia:2008-03-21/ pabaiga 2015 m.	Pasirašytos sutartys (rangos, paslaugų, kt.)	49,32 81,92 proc.	Pastatyti nauji objektai 1 vnt.	1. Pastatytų pramogų ir sporto arenų - 1; 100 proc.
			Paraiška (XXI arba XXII priedas)	parengta						Planuojamos pasirašyti sutartys (rangos, paslaugų, kt.)	nenumatoma	Įgyvendintas projektas 1 vnt.	Įgyvendintas projektas 1 vnt. 100 proc.
			Galimybių studija	parengta						Atlikta darbų už	48,30 80,23 proc.	Suorganizuoti tarptautinių renginių per 3 metus po projekto įgyvendinimo 20 vnt.	Suorganizuoti tarptautinių renginių (ataskaitiniam laikotarpiui, projektas dar įgyvendinamas) 190
			Kaštų naudos analizė	parengta						Projektų vykdytojui išmokėta	40,54 (14,2) 67,34 proc.	Pritraukta privataus finansavimo lėšų 3,47 mln. eurų	Pritraukta privačių lėšų 6,37 mln. eurų; 183 proc.

⁸⁴ Procentas nuo bendros pasirašytų ir planuojamų pasirašyti sutarčių vertės, nurodomas tais atvejais, kai projektas įgyvendinamas.

			Poveikio aplinkai vertinimas, NATURA 2000 deklaracija ir žemėlapiai, bei kiti aplinkosauginiai dokumentai	parengta					Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos išmokėtų ir Europos Komisijai deklaruotų lėšų suma	26,55 (11,85) 44,10 proc.	sukurtos naujos darbo vietos 150 vnt.	PV atsiskaito už sukurtas darbo vietas neišskiriant, kurios sukurtos. Ataskaitiniam laikotarpiui sukurta 190 darbo vietų (pilnu etatu); 126 proc.
--	--	--	---	----------	--	--	--	--	--	---------------------------	---------------------------------------	---

59 lentelė. Duomenys apie EK sprendimuose dėl didelės apimties projekto „Kauno pramogų ir sporto rūmai Nemuno saloje“ numatytų rodiklių pasiekimus

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija					
Didelės apimties projekto numeris ir pavadinimas	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio matavimo vienetas	Europos Komisijos sprendime dėl didelės apimties projekto įsipareigotos pasiekti rodiklių reikšmės	31/12/2014 Pasiektos rodiklių reikšmės	Komentarai
VP3-1.3-ŪM-03-V-01-001 Kauno pramogų ir sporto rūmai Nemuno saloje	Pastatyti nauji objektai	Skaičius	1	1	
	Sukurtos naujos darbo vietos	Skaičius	150	190	
	Suorganizuota tarptautinių renginių per metus	Skaičius	80	85	Rodiklio reikia paramos turizmui veiksmingumui ir poveikiui stebėti vidutiniu laikotarpiu, todėl jis yra nacionalinio lygmens; informacija renkama iš projekto vykdytojų.
	Pritraukta privataus finansavimo lėšų	Mln. eurų	3,47	6,37	
	Lankytojų apsilankusių per metus	Asmenys	450000	500000	

Projektas „Kauno pramogų ir sporto rūmai Nemuno saloje“

Projekto įgyvendinimo metu buvo pastatyta 15000 stacionarių vietų Kauno pramogų ir sporto rūmai Nemuno saloje („Žalgirio“ arena), kuri, kaip ir buvo tikimasi, padidino miesto ir regiono patrauklumą, skatina atvykstamąjį turizmą, sudaro galimybes Kaune organizuoti aukšto lygio sporto ir kultūros renginius, atgaivina Kauno miesto ekonomiką, sukuriant papildomas darbo vietas, pagerinant miesto įvaizdį ir Nemuno salos aplinką bei padedant vystyti Lietuvos krepšinio bei kitų sporto šakų tradicijas.

Kauno pramogų ir sporto rūmai yra tarptautinius standartus atitinkantis pramogų, sporto bei verslo kompleksas, pasižymintis naujausiomis ir pažangiausiomis technologijomis, įvairiapusišku panaudojimu, aukščiausio lygio komforto sąlygomis bei įvairiausiomis paslaugomis žiūrovams ir lankytojams. Šios arenos universalumas bei specializacija suteikia galimybę organizuoti įvairaus pobūdžio renginius: parodas, koncertus, konferencijas ir sporto renginius.

Projekto „Kauno pramogų ir sporto rūmai Nemuno saloje, Karaliaus Mindaugo pr. 50“ finansavimo ir administravimo sutartis buvo pasirašyta 2010 m. gegužės 21 d.

Projekte numatytiems darbams atlikti 2008 m. rugsėjo 1 d. tarp Kauno miesto savivaldybės administracijos ir UAB „Vėtrūna“, veikiančios pagal 2008 m. liepos 10 d. jungtinės veiklos sutartį kartu su UAB „Archiplanas“, buvo sudaryta Statybos rangos sutartis. Finansavimo paraiška patvirtinta Europos Komisijoje 2012 m. gegužės 11 d. sprendimu C(2012) 3052.

Projekto veiklos įgyvendintos.

Projekto sutartyje numatyti pasiekti rodikliai ir Europos Komisijos sprendime dėl didelės apimties projekto išipareigoti rodikliai – pasiekti ir daugeliu atvejų – pasiektų rodiklių reikšmės viršytos, kaip pvz. rodiklio „Pritraukti privataus finansavimo lėšų“ rodiklio pasiekimas viršijo planuotą reikšmę beveik 83 proc. (planuota 3,47 mln. eurų/ pasiekta **6,37** mln. eurų), „Sukurti naujų darbo vietų“ rodiklio pasiekta reikšmė viršijo net 26 proc. (planuota 150/ pasiekta **190**), „Lankytojų apsilankusių per metus skaičius“ viršijo 11 proc. (planuota 450000/ pasiekta **500000**).

Tai yra sėkmingiausias ES lėšomis finansuotas projektas.

5. ERPF/SF PROGRAMŲ APLINKOS PROJEKTAI, KURIŲ BENDROS INVESTICIJŲ IŠLAIDOS YRA 25 MLN. EURŲ AR DAUGIAU IR YRA 50 MLN. EURŲ AR MAŽIAU

60 lentelė. Duomenys apie numatomus įgyvendinti aplinkosauginius projektus, kurių bendros investicijų išlaidos yra 25 mln. eurų ar daugiau ir yra 50 mln. eurų ar mažiau (įskaitant pradėtus įgyvendinti projektus, kurių Projekto finansavimo ir administravimo sutartis pasirašyta)

„Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Sektorius	Projekto pavadinimas	Pareiškėjas	Informacija apie būtiną parengti dokumentaciją		VP/Fondas (ERPF/SF)	Numatoma bendra projekto vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšų, mln. eurų)	(Numatoma) projekto paraiškos pateikimo data		(Numatoma) projekto fizinių darbų pradžios/pabaigos data	Informacija apie projekto įgyvendinimą (jei taikoma)		Rodikliai (produkto ir rezultato, įskaitant pagrindinius rodiklius)	
			dok.	parengta/neparengta			įgyvendinamieji institucijai	Euro pos Komisijai		etapai	vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšos) projekto pažanga procentais ⁸⁵	Numatomi pasiekti rodikliai	Pasiekti rodikliai
Atliekos	Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra	VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras	XX priedas	-	SF	41,77 (29,24)	2010-09-15	-	2013-12-13/-2015-09-30 (numatoma sutarties pabaigos data)	Pasirašytos sutartys (rangos, paslaugų, kt.)	34,25 (26,37) 81,99 proc.	Sukurti komunalinių atliekų perdirbimo ir (ar) kitokio panaudojimo pajėgumai 240000 (Tonos per metus)	Sukurti komunalinių atliekų perdirbimo ir (ar) kitokio panaudojimo pajėgumai -0 (tonos per metus).
			Paraiška (XXI arba XXII priedas)	Parengta						Planuojamos pasirašyti sutartys (rangos, paslaugų, kt.)	0,275 (0,212) 0,65 proc.	Aprūpinti gyventojus namudinio kompostavimo konteineriais (30 000 vnt.)	Individualiose valdose pastatyti biologiškai skaidžių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai 25523 (skaičius)
			Galimybių studija	Parengta						Atlikta darbų už	15,33 36,70 proc.		
			Kaštų naudos analizė	Parengta						Projektų vykdytojui išmokėta	17,9 (15,2) 42,85 proc.		

⁸⁵ Procentas nuo bendros pasirašytų ir planuojamų pasirašyti sutarčių vertės, nurodomas tais atvejais, kai projektas įgyvendinamas.

Sektorius	Projekto pavadinimas	Pareiškėjas	Informacija apie būtiną parengti dokumentaciją		VP/Fondas (ERPF/SF)	Numatoma bendra projekto vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšų, mln. eurų)	(Numatoma) projekto paraiškos pateikimo data		(Numatoma) projekto fizinių darbų pradžios/pabaigos data	Informacija apie projekto įgyvendinimą (jei taikoma)		Rodikliai (produkto ir rezultato, įskaitant pagrindinius rodiklius)	
			dok.	parengta/neparengta			įgyvendinamajai institucijai	Europos Komisijai		etapai	vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšos) projekto pažanga procentais ⁸⁵	Numatomi pasiekti rodikliai	Pasiekti rodikliai
			Poveikio aplinkai vertinimas, NATURA 2000 deklaracija ir žemėlapiai, bei kiti aplinkosauginiai dokumentai	Parengta						Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos išmokėtų deklaruotųjų lėšų suma	13,42 32,12 proc.		

Projektas „Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Projekto tikslas išplėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymą bei atliekų naudojimą energijai gauti. Projekto uždavinys – sukurti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Kauno regione. Projekto metu įgyvendintos veiklos – pastatytas mechaninio biologinio apdorojimo atliekų tvarkymo įrenginys Kaune, pastatytas mechaninio biologinio apdorojimo atliekų tvarkymo įrenginys Zabieliškyje, gyventojai aprūpinti namudinio kompostavimo konteineriais.

2011 m. lapkričio 8 d. pasirašyta sutartis individualių kompostavimo konteinerių įsigijimui (šio projekto stebėsenos rodiklio „Individualiose valdose pastatyti biologiškai skaidžių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai“ planuojama reikšmė – 30000 vnt.). Sutartis įvykdyta. 2012 m. balandžio 5 d. tiekėjas pristatė visus individualaus kompostavimo konteinerius. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos gyventojams išdalinta (pasiekta rodiklio reikšmė) 25523 vnt. konteinerių.

Rangos darbų sutartis pasirašyta 2013 m. gruodžio 13 d., pagal šią sutartį pastatyta mechaninio-biologinio apdorojimo atliekų tvarkymo įranga Kaune ir Zabieliškyje.

Šio projekto stebėsenos rodiklio „Sukurti komunalinių atliekų perdirbimo ir (ar) kitokio panaudojimo pajėgumai“ (planuojama reikšmė – 240000 tonos per metus) pasiekimas gali būti išmatuojamas tik pačioje projekto pabaigoje, užbaigus visas projekto veiklas. Tarpiniai šio rodiklių pasiekimai nėra matuojami. Planuojama, kad numatytas stebėsenos rodiklis bus pasiektas laiku, tai yra iki 2015 m. rugsėjo 30 d. ir pilna apimtimi.

61 lentelė. Duomenys apie visus numatomus įgyvendinti aplinkosauginius projektus, kurių bendros investicijų išlaidos yra 25 mln. eurų ar daugiau ir yra 50 mln. eurų ar mažiau (įskaitant pradėtus įgyvendinti projektus, kurių Projekto finansavimo ir administravimo sutartis pasirašyta)

Sektorius	Projekto pavadinimas	Pareiškėjas	Informacija apie būtiną parengti dokumentaciją		VP/Fondas (ERPF/SF)	Numatoma bendra projekto vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšų, mln. eurų)	(Numatoma) projekto paraiškos pateikimo data		(Numatoma) projekto fizinių darbų pradžios/pabaigos data	Informacija apie projekto įgyvendinimą (jei taikoma)		Rodikliai (produkto ir rezultato, įskaitant pagrindinius rodiklius)		
			dok.	parengta / neparengta			Įgyvendinami institucijai	Europos Komisijai		etapai	vertė, mln. eurų (iš jų ES lėšos) projekto pažanga procentais ⁸⁶	Numatomi pasiekti rodikliai	Pasiekti rodikliai	
Atliekos	Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra	UAB „VA ATC“	XX priedas	-	SF	45,82 (28,65)	2010-09-15	-	2010.06.02 / 2015.09.30	Pasirašytos rangos sutartys	34,46 (26,60) 75,20 proc.	Sukurti komunalinių atliekų perdirbimo ir (ar) kitokio panaudojimo pajėgumai 250.000; (Tonos per metus)	-	
										Pasirašytos prekių sutartys	1,93 (1,49) 4,21 proc.	Individualiose valdose pastatyti biologiškai skaidžių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai 51.000 (Skaičius)	27.027	
										Pasirašytos paslaugų sutartys	0,71 (0,55) 1,54 proc.			
			Paraiška (XXI arba XXII priedas)	Parengta						Planuojamos pasirašyti sutartys (rangos, paslaugų, kt.)	-			
			Galimybių studija	Parengta						Atlikta darbų už	1,66 3,6 proc.			
			Kaštų naudos analizė	Parengta						Projektų vykdytojui išmokėta	10,40 22,69 proc.			
			Poveikio aplinkai vertinimas, NATURA 2000 deklaracija ir žemėlapiai, bei kiti aplinkosauginiai dokumentai	Parengta						Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos išmokėtų deklaruotinių lėšų suma	13,48 29,41 proc.			

⁸⁶ Procentas nuo bendros pasirašytų ir planuojamų pasirašyti sutarčių vertės, nurodomas tais atvejais, kai projektas įgyvendinamas.

Projektas „Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Projekto tikslas – išplėsti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Vilniaus regione. Projekto uždavinys – sukurti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir (ar) atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumus Vilniaus regione. Projekto metu yra įgyvendinamos šios veiklos: įsigyti ir pateikti naudojimui pirminio atliekų rūšiavimo priemonės biologiškai skaidžioms atliekoms (šio projekto stebėsenos rodiklio „Individualiose valdose pastatyti biologiškai skaidžių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai“ planuojama reikšmė – 51000 vnt.), suprojektuoti ir pastatyti atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, suprojektuoti ir pastatyti virtuvės atliekų anaerobinio pūdymo įrenginius.

Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos darbų viešasis pirkimas paskelbtas 2012 m. liepos 31 d., sutartis su rangovu pasirašyta 2013 m. rugsėjo 10 d., pagal šią sutartį pastatyta mechaninio-biologinio apdorojimo atliekų tvarkymo įranga Vilniuje. 2011 m. rugpjūčio mėn. paskelbtas pirkimas individualių kompostavimo konteinerių (51000 vnt.) įsigijimui, tačiau, prasidėjus pasiūlymų vertinimo procedūroms, kilus teisminiams ginčams ir juos išsprendus sutartis pasirašyta 2013 m. gruodžio 18 d. iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos gyventojams išdalinti 27027 konteineriai.

Šio projekto stebėsenos rodiklio „Sukurti komunalinių atliekų perdirbimo ir (ar) kitokio panaudojimo pajėgumai“ (planuojama reikšmė – 250000 tonos per metus) pasiekimas gali būti išmatuojamas tik pačioje projekto pabaigoje, užbaigus visas projekto veiklas. Tarpiniai šio rodiklių pasiekimai nėra matuojami. Planuojama, kad numatytas stebėsenos rodiklis bus pasiektas laiku, t.y. iki 2015 m. rugsėjo 30 d. ir pilna apimtimi.

6. TECHNINĖ PARAMA

Pagrindinis 4 prioriteto įgyvendinimo uždavinys 2014 m. buvo užtikrinti tinkamą 2007–2013 m. ES fondų lėšų administravimą ir efektyvų 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą. Siekiant pilnai panaudoti 2007–2013 m. ES fondų lėšas buvo atliekama rizikingų projektų analizė ir priimami sprendimai dėl lėšų perskirstymo ir (ar) virškontraktavimo. Taip pat buvo atliekami parengiamieji 2007–2013 m. programavimo periodo uždarymo darbai.

2014 m. svarbus vaidmuo teko informavimo ir viešinimo veikloms, kurių metu buvo komunikuojama apie ES fondų lėšų investicijas ir pasiektus rezultatus 2007–2013 m. laikotarpiu. Pabaigti arba dar įgyvendinami 2007–2013 m. veiksmų programų poveikio vertinimai ir suplanuoti svarbūs 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo baigiamieji (*ex-post*) vertinimai.

Taip pat didelė dalis veiklų 2014 m. buvo skirta pasirengimui 2014–2020 m. ES fondų lėšų investavimui (rengti strateginiai dokumentai, nacionaliniai teisės aktai, vidaus procedūros ir pan.), sudarytos galimybės reikalingų kompetencijų, susijusių su 2014–2020 m. finansinės perspektyvos administravimu, ugdymui, komunikota apie ES fondų lėšų investavimo galimybes 2014–2020 m. finansavimo periodu, atliktas Lietuvos 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos išankstinis vertinimas.

Ženkli ES techninės paramos lėšų dalis skiriama užtikrinti pakankamus žmogiškuosius išteklius bei aukštą darbuotojų, administruojančių ES struktūrinių fondų lėšas, kompetenciją. Lėšų administravimui ES reglamentuose keliami aukšti bei, kai kuriais atvejais, specifiniai reikalavimai, kurių tinkamam įvykdymui būtinos atitinkamos kompetencijos. Žmogiškųjų išteklių kokybė yra vienas pagrindinių veiksnių lemiančių valdymo ir kontrolės sistemos veikimo kokybę ir efektyvumą, todėl siekiant palaikyti santykinai žemą valdymo ir kontrolės sistemos klaidų lygį, būtina užtikrinti pakankamus žmogiškuosius išteklius bei reikiamas jų kompetencijas. Atsižvelgiant į tai, 2014 m. ir toliau buvo organizuojami pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atliktą ES struktūrinių fondų lėšas administruojančių institucijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemos bei reikiamų kompetencijų analizę ir jos pagrindu parengtą reikiamų kvalifikacinių reikalavimų aprašą centralizuoti mokymai ES struktūrinių fondų lėšas administruojančių institucijų valstybės tarnautojams ir darbuotojams.

Prioritetas buvo skirtas mokymams, kurių metu buvo ugdomos kompetencijos, susijusios su 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ES struktūrinių fondų lėšų administravimu: Sanglaudos politikos naujovės, 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšų administravimą reglamentuojantys ES teisės aktai, 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos pokyčiai ir pan.

2014 m. pradėti organizuoti mokymai aukščiausio lygio vadovams „Vadovų klubas“, kurių metu aukščiausio lygio vadovams pristatomos aktualios temos žmogiškųjų išteklių valdymo srities naujovės, diskutuojama aktualiomis temomis, taip pat dalijamasi gerąja institucijų patirtimi, aptariamose ES struktūrinių fondų lėšų administravimo aktualijose.

ES struktūrinių fondų lėšas administruojančios institucijos palankiai vertina Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, kaip vadovaujančios institucijos, organizuojamus centralizuotus mokymus ir aktyviai juose dalyvauja. Per 2014 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija suorganizavo 133 mokymo renginius, kuriuose apsilankė daugiau kaip 2400 dalyvių (neunikalūs dalyviai) iš 25 ES struktūrinių fondų lėšas administruojančių institucijų.

Siekiant efektyvios partnerystės Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2014 m. organizavo mokymų renginius socialiniams ir ekonominiams partneriams. Šių mokymų paskirtis didinti socialinių ir ekonominių partnerių supratimą apie ES struktūrinių fondų investicijas, jų planavimą ir panaudojimą, ES fondų teikiamas galimybes bei reikalavimus, taip pat padėti socialiniams ir ekonominiams partneriams geriau suprasti dalyvavimo

galimybes ES struktūrinių fondų lėšų administravimo procese, geriau pasiruošti bei sėkmingiau jomis naudotis. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo suorganizuoti du mokymo renginiai socialiniams ir ekonominiams partneriams „ES struktūrinių fondų lėšų administravimo sistema“ ir „Partnerių dalyvavimo galimybės ir interesų atstovavimas ES struktūrinių fondų lėšų administravimo procese“. Šiuose renginiuose apsilankė per 40 socialinių ir ekonominių partnerių.

2014 m. nemaža dalis veiklos buvo skirta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšų administravimo reglamentavimui bei šių lėšų administravimo procesų kūrimui, ypatingą dėmesį kreipiant į administracinės naštos mažinimą projektų vykdytojams, taip pat siekiant, kad ES struktūrinių fondų lėšų administravimo procesai būtų kuo aiškesni ir paprastesni ir, kiek įmanoma, standartizuoti.

7. INFORMAVIMAS IR VIEŠINIMAS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gegužės 14 d. įsakymu „Dėl 2014 metų informavimo ir viešinimo priemonių plano patvirtinimo“, pagrindiniai informavimo ir viešinimo tikslai 2014 m. buvo⁸⁷:

1. Informuoti tikslines grupes apie pasirengimą 2014–2020 m. finansavimo iš ES struktūrinių fondų lėšų laikotarpiui, planuojamus įgyvendinti didelius projektus, finansavimo sritis, priemones, informuoti pareiškėjus ir projektų vykdytojus apie galimybes gauti ES fondų finansavimą;

2. Informuoti tikslines grupes apie 2007–2013 metais iš ES struktūrinių fondų lėšų įgyvendinamus ir įgyvendintus projektus, jų pridėtinę vertę ir naudą, akcentuojant projekto efektyvumą, skaidrumą ir pasiektus rezultatus.

Apžvelgiant pagrindinius 2014 m. viešinimo ir informavimo rezultatus ir remiantis 2015 m. balandžio mėn. atliktu visuomenės nuomonės tyrimu, galima teigti, kad visuomenės informuotumas apie ES investicijas Lietuvai išlieka aukštas. Dauguma apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų (89 proc.) yra daug / kažką girdėję apie ES fondų investicijas Lietuvai. Analizuojant informavimo ir viešinimo veiklų rezultatų įtaką Bendrijos vaidmens suvokimui, galima išskirti tam tikras sritis, kuriose ES investicijų įtaka daugiausiai matoma ir Bendrijos vaidmuisi suvokiamas geriausiai. Bendrijos vaidmens suvokimą geriausiai iliustruoja asmeninės ES investicijų naudos vertinimas visuomenėje. Vadovaujantis atliktais gyventojų apklausos rezultatais, galima teigti, kad asmeniškai jaučiančių ES investicijų naudą nuo 2013 m. pabaigos išaugo 10 proc. ir dabar siekia 71 proc. Pastebėtina, kad ES investicijų teikiama nauda labiausiai jaučiama išlieka transporto (60 proc.), švietimo (29 proc.), sveikatos priežiūros (27 proc.), regionų (miestų ir miestelių plėtra) (24 proc.) srityse.

Didelio masto informacinė kampanija

Kaip didelio masto informacinė kampanija 2014 m. pabaigoje pradėta skaidrumo iniciatyva „Jonvabaliai“. Šia iniciatyva siekiama didinti ES lėšomis finansuojamų projektų skaidrumą. Tai – analogų ES neturinti iniciatyva, kuri skatina įmones bei organizacijas visuomenei savanoriškai atskleisti daugiau informacijos nei reikalaujama teisės aktais. Gyventojai įgijo galimybę ne tik sužinoti, už kiek buvo nupirktas vienas ar kitas daiktas, gauti informaciją apie projekto vykdytojo akcininkus, organizacinę struktūrą ir pan., bet ir įgyti teisę tiesiogiai projekto vykdytojui užduoti rūpimą klausimą.

Skaidrumo iniciatyvos „Jonvabaliai“ steigėjais tapo asociacija „Investors’ Forum“, asociacija „Žinių ekonomikos forumas“, Kauno technologijos universitetas, Lietuvos

⁸⁷ 2014 m. informavimo ir viešinimo priemonių planas yra paskelbtas ES struktūrinės paramos svetainėje: http://www.esparama.lt/teisesaktai/-/asset_publisher/DcXhzftJmXdz/content/Ir-finansu-ministro-2014-m-geguzes-14-d-isakymas-nr-1k-142-del-2014-metu-informavimo-ir-viesinimo-priemoniu-plano-patvirtinimo-101_INSTANCE_DcXhzftJmXdz_redirect=%2Fteisesaktai

atsakingo verslo asociacija (LAVA), Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos verslo darbdavių konfederacija ir „Transparency International“ Lietuvos skyrius.

Iniciatyvos tinklalapyje www.jonvabaliai.lt užsiregistravę projektų vykdytojai gali pildyti skaidrumo deklaracijas, pasirinkti, kiek ir kokios informacijos jie nori pateikti. Kuo daugiau informacijos pateikiama, tuo daugiau skaidrumo jonvabalių skiriama projektui.

Registruojantis tinklalapyje projektų vykdytojų deklaracijose klausiama apie projektų rezultatus, išlaidas, kainas, taip pat, ar yra viešai prieinama informacija apie vykdytus viešuosius pirkimus, įmonės akcininkus, organizacinę struktūrą, antikorupcijos rizikų valdymą, ar buvo nustatyta lėšų panaudojimo pažeidimų ir pan. Deklaracijos buvo rengtos, konsultuojantis su Viešųjų pirkimų tarnyba, Finansinių nusikaltimų tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba ir t. t. Tinklalapyje gyventojams suteikiama galimybė patiems prisidėti, kuriant didesnį skaidrumą, – kviešti prie iniciatyvos prisijungti juos dominančius projektus. Šiuo metu prie iniciatyvos [jonvabaliai](http://www.jonvabaliai.lt) prisijungė jau daugiau kaip 220 projektų.

Įgyvendinant šią iniciatyvą taip pat sukurta reklaminė kampanija (televizijoje, internete, radijuje), kuria gyventojai kviečiami domėtis ir vertinti ES finansuojamų projektų skaidrumą. Ši žinutė – tai pirmųjų 2013 metų reklaminės kampanijos tęsinys, kurių tikslas didinti suvokimą, jog informacija apie ES investicijas yra lengvai prieinama, gyventojai gali patys įsitikinti projektų skaidrumu. Be to parengtas TV laidų ciklas, pristatantis prie iniciatyvos prisijungusius projektus.

2014 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija taip pat jau aštuntus metus organizavo geriausių ES fondų investicijų Lietuvoje projektų – „Europos burių“ – rinkimus ir apdovanojimus. „Europos burių“ rinkimais siekiama įvertinti ir visuomenei pristatyti didžiausią vertę žmogui, kraštui, visuomenei ir valstybei duodančius projektus. Burės – ES investicijų, suteikiančių galimybę judėti pirmyn, kurti gražesnę, patogesnę gyvenimą kiekvienam iš mūsų, skatinti inovacijas, darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą, sparčiai gerinti sąlygas dirbti ir investuoti Lietuvoje, simbolis.

2014 m. ypatingi – baigiasi senojo finansavimo laikotarpio darbai ir sparčiai rengiamasi naujam – 2014–2020 m. investicijų laikotarpiui. Norėdami apibendrinti visus atliktus darbus, išrinkti geriausi viso 2007–2013 m. laikotarpio projektai.

Susirungti dėl „Europos burių“ 2014 apdovanojimų norą pareiškė net 176 ES fondų lėšomis įgyvendinti projektai iš visos Lietuvos. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir įgyvendinančių institucijų atstovai atrinko 127 projektus, kuriuos pateikė vertinti specialiai suburtai projektų vertinimo komisijai. Komisija atrinko 27 projektus, remiantis pagrindiniais vertinimo kriterijais: projekto tinkamumo, naudingumo, efektyvumo, poveikio bei tęstinumo. Už projektus buvo balsuojama ES struktūrinės paramos svetainėje www.esparama.lt ir naujienų portale www.delfi.lt.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad visuomenei labiausiai dominantą informaciją išlieka ES fondų nauda gyventojui ir Lietuvai bei informacija apie savivaldybėje, kurioje gyvena, įgyvendinamus projektus ir siekiant užtikrinti geresnę informacijos prieinamumą mažesnių miestų ir miestelių gyventojams ir tautinių mažumų atstovams bei stiprinant investicijų rezultatų svarbos suvokimą, ugdant visuomenės domėjimąsi ES investicijomis buvo organizuotas ir įgyvendintas projektų konkursas regioninės žiniasklaidos priemonėms. Jo metu nepriklausomų ekspertų atrinkti regioninės, rajoninės ir tautinėms mažumoms skirtų leidinių, radijo ir televizijos stočių bei tautinių mažumų projektai, kurie rengė ir publikavo informaciją apie ES struktūrinius fondus, jos lėšomis įgyvendinamus projektus visoje Lietuvoje.

Rengiantis administruoti 2014–2020 m. ES struktūrinius fondus taip pat buvo organizuojami renginiai/viešos diskusijos Lietuvos regionuose, pristatantys ne tik 2007–2013 m. patirtį, rezultatus, bet naujojo finansinio periodo naujoves bei galimybes.

Taip pat labai svarbu paminėti, kad prasidėjus naujam 2014–2020 m. ES investicinių fondų etapui sukurtas naujas informacinis portalas www.esinvesticijos.lt. Jis

skirtas skelbti aktualiai 2014–2020 m. ES investicijų veiksmų programos įgyvendinimo informacijai. Svetainėje skelbiami patvirtinti dokumentai, aktualios naujienos, užregistruotos projektų paraiškos, tvirtinamos veiksmų programos priemonės, kvietimai teikti paraiškas ir kita aktuali informacija.

Ministerijų ir (ar) kitų valstybės ir įgyvendinančiųjų institucijų viešinimo ir informavimo veiklos

Ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos ir įgyvendinančiosios institucijos, 2014 m. vykdydamos viešinimo ir informavimo veiklas ir siekdamos metiniame informavimo ir viešinimo priemonių plane numatytų tikslų, organizavo renginius pareiškėjams, projektų vykdytojams, visuomenei ir žiniasklaidos atstovams. Taip pat buvo publikuoti esamiems ir būsimiems pareiškėjams, naudos gavėjams skirti leidiniai, straipsniai, reportažai spaudoje, internete, radijo kanaluose. Visa aktuali informacija apie 2007–2013 m. ES struktūrinius fondus (priemonių aprašymai, leidiniai, metodinės rekomendacijos, teisės aktai, ir kt.) nuolat skelbiama ir atnaujinama pagrindiniame žinių apie ES struktūrinius fondus šaltinyje Lietuvoje – ES struktūrinių fondų svetainėje www.esparama.lt.

2014 m. įgyvendinant informavimo ir viešinimo veiklas, suorganizuotos šios veiklos, susijusios su SSVP įgyvendinimu:

- informaciniai renginiai, mokymai projektų vykdytojams;
 - informaciniai leidiniai apie įgyvendintus projektus, jų naudą;
 - dalyvavimas parodoje „Studijos 2014“;
 - geriausių projektų rinkimai regionuose
 - informaciniai reportažai, rubrikos ir reklaminės kampanijos radijuje, televizijoje, internete ir spaudoje apie ES investicijas Lietuvoje sveikatos, aplinkos apsaugos, švietimo srityse;
 - konkursas, siekiant pristatyti įgyvendintus projektus viešojo administravimo srityje, jų pridėtinę vertę ir naudą;
 - išvykos žurnalistams įgyvendintuose projektuose.
-